

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการปัจจัยกำหนดการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทยรายการการผลิต

โดย ผศ.ดร.สินีนานฐ เสริมชีพ และคณะ

กุมภาพันธ์ 2561

สัญญาเลขที่ RDG5810031

โครงการปัจจัยกำหนดการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทยรายภาคการผลิต

ผศ.ดร.สินีนาน สุริยชัย

ผศ.ดร.ปิยะพรรณ ช่างวัฒนชัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย สกว.ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอ)

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร (Executive Summary)

การออกไปลงทุนในต่างประเทศของไทยมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น โดยผู้ประกอบการออกไปลงทุนโดยมีแรงจูงใจที่แตกต่างกัน เช่น เพื่อแสวงหาตลาด ทรัพยากร ประสิทธิภาพในการผลิต หรือสินทรัพย์เชิงกลยุทธ์งานวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยกำหนดการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทย โดยพิจารณาจำแนกตามภาคการผลิตของประเทศไทย ซึ่งประกอบด้วย ภาคการผลิตขั้นปฐมภูมิ (Primary sector) ภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิ (Secondary sector) และภาคบริการ (Service sector) และจำแนกตามประเทศผู้รับการลงทุนซึ่งประกอบด้วย กลุ่มประเทศกำลังพัฒนา และกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว และเพื่อศึกษารูปแบบและแนวโน้มการออกไปลงทุนในต่างประเทศของไทยในอนาคต โดยใช้การศึกษาเชิงพรรณนาการศึกษาเชิงปริมาณ และการศึกษาเชิงคุณภาพโดยพิจารณาปัจจัยการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทยตามรายสาขา โดยใช้ข้อมูลรายปีในช่วงปี พ.ศ. 2548 – 2557 จากประเทศผู้รับเงินลงทุนจากไทยจำนวน 28 ประเทศ ประกอบด้วยประเทศพัฒนาแล้วจำนวน 13 ประเทศ และประเทศกำลังพัฒนาจำนวน 15 ประเทศ

ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมไทยออกไปลงทุนเพื่อแสวงหาความมีประสิทธิภาพ Clustering effect และการมีส่วนร่วมในเครือข่ายการผลิตในภูมิภาค นอกจากนี้ ขนาดตลาดของประเทศผู้รับเงินลงทุนเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่กำหนดการออกไปลงทุน เพื่อการแสวงหาตลาดและเข้าถึงตลาดใหม่ๆ นอกจากนี้ นโยบายการเปิดเสรีการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทย เป็นปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนการออกไปลงทุนที่เพิ่มขึ้นในช่วงดังกล่าว หากพิจารณาในแต่ละกลุ่มประเทศผู้รับเงินลงทุน พบว่า ประเทศไทยออกไปลงทุนในประเทศพัฒนาแล้วเพื่อแสวงหาประสิทธิภาพในการผลิต ในขณะที่การลงทุนในประเทศกำลังพัฒนานั้น ได้รับแรงจูงใจจากการแสวงหาทรัพยากร

สำหรับรายภาคการผลิต พบว่า ประเทศที่มีศักยภาพด้านสินทรัพย์เชิงกลยุทธ์ (ซึ่งสะท้อนจากสัดส่วนการส่งออกสินค้าเทคโนโลยีสูง) ในระดับต่ำกว่า มีแนวโน้มที่จะรับเงินลงทุนจากภาคการผลิตขั้นปฐมภูมิของไทยสูงกว่าประเทศในระดับอื่นๆ ในภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิพบว่า การออกไปลงทุนของธุรกิจไทยมีแรงจูงใจจากการแสวงหาประสิทธิภาพในการผลิตทั้งในประเทศพัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนา และมีเป้าหมายเพื่อแสวงหาตลาดด้วยสำหรับกรณีของประเทศพัฒนาแล้ว ส่วนกรณีของภาคบริการ พบว่าการศึกษาเชิงคุณภาพระบุว่าเป็นการออกไปลงทุนเพื่อแสวงหาตลาดใหม่เพื่อติดตามลูกค้า ติดตามคู่แข่งเพื่อรักษฐานลูกค้า รวมถึงเพื่อ Brand name และ Technology catch-up เป็นต้น อย่างไรก็ตาม เมื่อทำการศึกษาเชิงปริมาณ พบว่ามีเพียงการออกไปลงทุนเพื่อแสวงหาประสิทธิภาพในการผลิตที่มีนัยสำคัญ

การออกไปลงทุนในต่างประเทศของไทยในอนาคตมีแนวโน้มที่จะกระจายการลงทุนไปยังประเทศพัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนาใหม่ๆ โดยสาเหตุหนึ่งเนื่องจากเป้าหมายของการออกไปลงทุนคือเพื่อแสวงหาตลาด เพื่อเข้าถึงตลาดใหม่ รวมถึงการติดตามลูกค้าเข้าไปลงทุน ในกรณีของ

อาเซียนจะยังคงเป็นหนึ่งในแหล่งลงทุนหลัก เนื่องจากพัฒนาการทางเศรษฐกิจของประเทศในภูมิภาค และการรวมกลุ่มเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่เพิ่มขึ้น สำหรับภาคการผลิต พบว่าภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิจะยังคงเป็นภาคที่มีการออกไปลงทุนเป็นหลัก โดยจะมีแนวโน้มที่จะกระจายไปยังประเทศพัฒนาแล้วเพิ่มมากขึ้น อีกภาคการผลิตที่มีบทบาทมากขึ้นในปัจจุบันคือ ภาคบริการ ที่การลงทุนจากไทยมีการขยายตัวไปในภูมิภาคมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคการเงินและประกันภัย การค้าปลีกและค้าส่ง

จากผลการศึกษาข้างต้น สามารถระบุข้อเสนอนโยบายเพื่อเป็นแนวทางในการเตรียมความพร้อมของภาครัฐและภาคเอกชนในอนาคตได้ดังนี้

- การกำหนดทิศทาง อุตสาหกรรม และกลุ่มประเทศที่มีการสนับสนุนการออกไปลงทุนในต่างประเทศ

ภาครัฐมีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางและความสำคัญในการออกไปลงทุนในต่างประเทศ เมื่อพิจารณาจากระดับการพัฒนาของประเทศไทยที่เพิ่มขึ้น และความพยายามในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ทำให้การออกไปลงทุนในต่างประเทศมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นในอนาคต ซึ่งรัฐควรมีแนวทางการสนับสนุนการออกไปลงทุนโดยมีหลักการคือ ควรเปิดเสรี แบบมีการควบคุม เพื่อให้การออกไปลงทุนดังกล่าวสนับสนุนความเจริญเติบโตของเศรษฐกิจและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยจากประสบการณ์ของประเทศได้หวั่นแสดงให้เห็นว่าควรส่งเสริมการออกไปลงทุน แต่สำหรับอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาการของประเทศ ควรกำหนดให้มีการลงทุนภายในประเทศ

ควรพิจารณาการสนับสนุนการออกไปลงทุนโดยคำนึงถึงความยั่งยืนและความเป็นไปได้ในการออกไปลงทุน โดยแนวทางหนึ่งที่น่าสนใจได้คือ ในช่วงแรกสนับสนุนการออกไปลงทุนของธุรกิจขนาดใหญ่ที่มีศักยภาพในการออกไปลงทุน ทั้งนี้ เน้นในกลุ่มที่มีมูลค่าเพิ่มสูง และเป็นโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น โครงการด้าน Infrastructure services หลังจากประเทศแหล่งลงทุนมีโครงสร้างพื้นฐานที่มีความพร้อม จะสามารถส่งเสริมการออกไปลงทุนของกลุ่ม SMEs ได้ ซึ่งการออกไปลงทุนในประเทศที่เป็นแหล่งลงทุน สะท้อนถึง Clustering effect ของการกระจุกตัวของการลงทุนซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีนัยสำคัญต่อการตัดสินใจออกไปลงทุน

นอกจากนี้ ธุรกิจไทยมีแนวโน้มการออกไปลงทุนในประเทศพัฒนาแล้วเพิ่มมากขึ้นในปัจจุบัน รัฐจึงควรพิจารณาแนวทางการสนับสนุนที่เฉพาะสำหรับการออกไปลงทุนในประเทศกลุ่มดังกล่าว อาทิเช่น ตัวอย่างธุรกิจที่ประสบความสำเร็จในการออกไปลงทุน การให้ความช่วยเหลือในการจัดตั้งธุรกิจในประเทศพัฒนาแล้ว

- การสนับสนุนจากภาครัฐทั้งในส่วนของการเปิดเสรี การอำนวยความสะดวกในการออกไปลงทุน และการคุ้มครองนักลงทุน

ในการสนับสนุนจากภาครัฐนั้นเริ่มต้นจากการเปิดเสรี ซึ่งในปัจจุบันประเทศไทยมีการกระจายของการออกไปลงทุนในประเทศๆ และในภาคบริการเพิ่มขึ้น รัฐควรพิจารณาส่งเสริมการเปิดเสรี

ทางการค้าและการลงทุนกับประเทศที่เป็นโอกาสทางการลงทุนใหม่ๆ ที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว เพื่อเป็นแนวทางในการเรียนรู้เทคโนโลยี (Technology catch-up) เพื่อพัฒนาการผลิตของไทยต่อไป

สำหรับการสนับสนุนการออกไปลงทุนนั้น ควรดำเนินการในลักษณะที่ครบวงจร กล่าวคือ เริ่มตั้งแต่การคิดค้นพัฒนาไปจนถึงการออกไปลงทุน โดยควรมีการสนับสนุนใน 4 ส่วนดังนี้

1. การสร้างเสริมศักยภาพของธุรกิจ โดยเน้นที่การคิดค้น พัฒนา และสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์และบริการ
2. การประเมินโอกาสของธุรกิจในการออกไปลงทุนในต่างประเทศ โดยประเมินลักษณะตลาดและการเข้าสู่ตลาดต่างประเทศ โดยส่วนดังกล่าวมีความสำคัญในการเตรียมความพร้อมของธุรกิจไทยในการออกไปลงทุน รัฐควรสนับสนุนเพื่อช่วยลดต้นทุนในการดำเนินการดังกล่าวของธุรกิจ
3. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้แก่บุคลากรในการออกไปทำงานในต่างประเทศ ทั้งในส่วนของบริการและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในต่างประเทศ
4. การให้ความช่วยเหลือทางการเงิน เพื่อให้ธุรกิจมีความสามารถทำธุรกรรมระหว่างประเทศและทำได้สะดวกขึ้น โดยมีการดูแลด้านอัตราแลกเปลี่ยนและการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศ การประกันความเสี่ยงในด้านต่างๆ เช่น อัตราแลกเปลี่ยน ความเสี่ยงทางการเมือง เป็นต้น ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนการทำธุรกรรมทางการเงิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีของ SMEs ซึ่งมีบทบาทมากขึ้นในการออกไปลงทุนในต่างประเทศ

นอกจากนี้ ควรมีมาตรการการคุ้มครองนักลงทุนไทยที่ไปลงทุนในต่างประเทศ และมีระบบและกลไกในการดำเนินการหากกรณีพิพาทเกิดขึ้นในต่างประเทศด้วย เนื่องจากจะช่วยสร้างความมั่นใจให้นักลงทุนไทย

- การสนับสนุนการลงทุนในต่างประเทศในรายการการผลิต

1. ภาคการผลิตขั้นปฐมภูมิ

การออกไปลงทุนในภาคการผลิตขั้นปฐมภูมินั้นธุรกิจมีเป้าหมายในการแสวงหาตลาดและการส่งเสริมจากประเทศเจ้าบ้านนั้น นอกจากนี้ประเทศที่มีการส่งออกสินค้าเทคโนโลยีที่ต่ำกว่า มีศักยภาพในการดึงดูดเงินลงทุนดังกล่าวจากไทย อย่างไรก็ตามการออกไปลงทุนในภาคการผลิตขั้นปฐมภูมิของไทยในปัจจุบันมีสัดส่วนที่น้อยและมีแนวโน้มที่ลดลง ดังนั้น แนวทางของการสนับสนุนของภาครัฐคือ อำนวยความสะดวกการออกไปลงทุนของผู้ประกอบการในภาคการผลิตดังกล่าวที่มีอยู่

2. ภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิ

การแสวงหาตลาดและความมีประสิทธิภาพในการผลิตเป็นปัจจัยหลักที่มีผลต่อการออกไปลงทุนของภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิ และไทยมีแนวโน้มการออกไปลงทุนที่สูงขึ้นในประเทศพัฒนาแล้ว

และยังคงสูงในกรณีประเทศกำลังพัฒนา อย่างไรก็ตามการเติบโตของตลาดเกิดใหม่และการเปลี่ยนแปลงในประเทศที่เป็นแหล่งปัจจัยการผลิตที่สำคัญ เช่น ประเทศที่มีค่าแรงในระดับต่ำเริ่มมีค่าแรงที่สูงขึ้น ทำให้ควรพิจารณาถึงประเทศกำลังพัฒนาอื่นๆ ที่มีโอกาสทางธุรกิจในการเป็นแหล่งลงทุนเป้าหมายในอนาคต นอกจากนี้ นโยบายการส่งเสริมควรมีการพิจารณาเพื่อรองรับการย้ายฐานหรือการเปลี่ยนแปลงของ Global/ Regional Value Chain ว่ามีทิศทางในการเปลี่ยนแปลงอย่างไร เพื่อเตรียมส่งเสริมการลงทุนในส่วนดังกล่าว

3. ภาคบริการ

เนื่องจากมีแนวโน้มการออกไปลงทุนในภาคบริการเพิ่มมากขึ้น และภาคบริการมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศเพิ่มมากขึ้นในปัจจุบัน เช่น การลงทุนใน Infrastructure services (เช่น โลจิสติกส์) และ Business services (เช่น กฎหมาย บัญชี วิชาชีพต่างๆ) ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการสร้างและพัฒนาธุรกิจ รวมถึงเป็น Intermediate input ในภาคการผลิตและภาคบริการอื่นๆ ประกอบกับภาคบริการมีรูปแบบการดำเนินธุรกิจที่หลากหลายและมีความซับซ้อนกว่าในกรณีของภาคการผลิตอื่นๆ โดยมีความเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมในการทำธุรกิจและกฎหมายในหลายด้าน จึงควรดำเนินการดังนี้

- การศึกษาเพื่อพิจารณาปัจจัยกำหนดการลงทุนในภาคบริการในรายละเอียด โดยจำแนกตามแต่ละธุรกิจบริการ โดยเริ่มจาก Infrastructure services และ Business services
- การพิจารณาประเทศกลุ่มเป้าหมายที่มีส่วนช่วยใน Technology catch-up และการแสวงหาสินทรัพย์เชิงกลยุทธ์ เช่น Brand name ซึ่งมีความสำคัญมากขึ้นในอนาคต

บทคัดย่อ

รหัสโครงการ: RDG5810031
ชื่อโครงการ: ปัจจัยกำหนดการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทยรายภาคการผลิต
นักวิจัย: ผศ.ดร.สินีนากู เสริมชีพ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ผศ.ดร.ปิยะพรรณ ช่างวัฒนชัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
E-mail Address: Sineenat.s@chula.ac.th, fecoppcc@ku.ac.th
ระยะเวลาโครงการ: กรกฎาคม 2558 ถึง กุมภาพันธ์ 2561

งานวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยกำหนดการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทย โดยพิจารณาตามภาคการผลิต (ภาคการผลิตขั้นปฐมภูมิ การผลิตขั้นทุติยภูมิ และบริการ) และตามประเทศผู้รับเงินลงทุน (ประเทศกำลังพัฒนาและประเทศพัฒนาแล้ว) และเพื่อศึกษารูปแบบและแนวโน้มการออกไปลงทุนในต่างประเทศของไทยในอนาคต โดยใช้ข้อมูลรายปีในช่วงปี พ.ศ. 2548 –2557 จากประเทศผู้รับเงินลงทุนจากไทยจำนวน 28 ประเทศ

ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมไทยออกไปลงทุนเพื่อแสวงหาประสิทธิภาพในการผลิต Clustering effect การมีส่วนร่วมในเครือข่ายการผลิตในภูมิภาค การแสวงหาตลาด และได้รับผลจากนโยบายการเปิดเสรีการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทย กรณีของประเทศพัฒนาแล้วเน้นลงทุนเพื่อแสวงหาประสิทธิภาพ ส่วนในประเทศกำลังพัฒนาได้รับแรงจูงใจจากการแสวงหาทรัพยากร สำหรับรายภาคการผลิตพบว่า การลงทุนจากการผลิตขั้นปฐมภูมินั้นแสวงหาตลาดใหม่ ประเทศที่มีนโยบายสนับสนุน ในการผลิตขั้นทุติยภูมิ ธุรกิจไทยมีแรงจูงใจจากการแสวงหาประสิทธิภาพทั้งในประเทศพัฒนาแล้วและกำลังพัฒนา และเน้นแสวงหาตลาดด้วยสำหรับกรณีของประเทศพัฒนาแล้ว ส่วนภาคบริการเน้นออกไปลงทุนเพื่อแสวงหาตลาดใหม่เพื่อติดตามลูกค้า/คู่แข่ง Brand name และ Technology catch-up นอกจากนี้ ในอนาคตไทยมีแนวโน้มจะกระจายการลงทุนไปยังประเทศพัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนาแห่งใหม่ๆ และจะออกไปลงทุนในภาคบริการเพิ่มมากขึ้น

จากผลการศึกษาข้างต้น นำมาสู่ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย คือ ควรสนับสนุน OFDI ที่สนับสนุนความเจริญเติบโตของเศรษฐกิจและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เน้นในกลุ่มที่มีมูลค่าเพิ่มสูง และเป็นพื้นฐานของการพัฒนา สำหรับการผลิตขั้นทุติยภูมิ ควรเตรียมความพร้อมในการออกไปลงทุนในแหล่งใหม่ๆ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของค่าแรงและการย้ายฐานของ GVCs ส่วนกรณีของภาคบริการ ควรมีการศึกษากำหนดการลงทุนในรายละเอียดและเตรียมความพร้อมในการออกไปลงทุนในประเทศพัฒนา

คำสำคัญ: การลงทุนทางตรงในต่างประเทศ ปัจจัยกำหนด รายภาคการผลิต ประเทศไทย

Abstract

Project Code: RDG5810031
Project Title: Determinants of Thailand's Outward Foreign Direct Investment by Sector
Investigator: Sineenat Sermcheep, Ph.D., Asst Prof., Chulalongkorn University
Piyaphan Changwattanachai, Ph.D., Asst Prof., Kasetsart University
E-mail Address: Sineenat.s@chula.ac.th, fecoppc@ku.ac.th
Project Period: July 2015 to February 2018

The purpose of this study is to examine the determinants of Thailand's outward foreign direct investment (OFDI) by sector (primary, secondary, and services sectors) and by group of country (developing and developed countries) and examine the pattern and trends of Thai OFDI in the future by using annual data during 2005-2014 from 28 countries.

This study finds that Thailand's OFDIs are seeking for efficiency, benefit from clustering effect, participating in the global value chains, and market-seeking. The liberalization of capital also plays important role in enhancing these OFDIs. The developed countries are sources of OFDI which seeking for efficiency while the developing countries are sources of resource-seeking for Thailand. When considering by sector, OFDIs from primary sector are looking for new markets and supports from the recipient countries' governments. Thai businesses in the secondary sector are motivated by efficiency in developing countries and efficiency and markets in the developed countries. OFDIs from services sector aim for the new markets, in order to follow their customers and competitors, for brand name and technology catch-up. Moreover, Thailand's OFDI tends to diversify to developed countries and new destinations in developing countries. Also the larger share of OFDI from the services sector will happen.

Policy recommendation is to focus on the OFDI which supporting the economic growth, increasing country's competitiveness, focusing on high value-added and fundamental businesses. For secondary sector, the seeking for the new potential locations should be done in order to prepare for the change in wage and location for GVCs. For services sector, the policy should focuses on the detailed study of services sector and how to invest in the developed countries.

Keywords: Outward foreign direct investment, Determinant, Sector, Thailand

สารบัญ

บทสรุปย่อสำหรับผู้บริหาร (Executive Summary)	ก
บทคัดย่อ	จ
Abstract	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญรูปภาพ.....	ญ
สารบัญตาราง	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของเรื่อง	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	3
1.4 ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
บทที่ 2 วรรณกรรมปริทัศน์	5
2.1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการออกไปลงทุนในต่างประเทศ.....	5
2.2 งานวิจัยเชิงประจักษ์.....	9
บทที่ 3 วิธีการศึกษาและแบบจำลอง.....	12
3.1 กรอบแนวคิดทางทฤษฎี.....	12
3.2 การศึกษาเชิงพรรณนา.....	13
3.3 การศึกษาเชิงปริมาณ	13
3.4 การศึกษาเชิงคุณภาพเกี่ยวกับรูปแบบและแนวโน้มการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทยใน อนาคต	20
บทที่ 4 การศึกษาเชิงพรรณนา	21
4.1 ทิศทางการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทยในแต่ละภาคการผลิต.....	21
4.2 ประสิทธิภาพทางการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของประเทศอื่นๆ.....	45
บทที่ 5 ผลการศึกษาเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ	74
5.1 การศึกษาเชิงปริมาณ.....	74

5.2	การศึกษาเชิงคุณภาพ	114
5.3	ปัจจัยกำหนดการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทยรายการผลิตและแนวโน้ม	121
บทที่ 6	สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	125
6.1	สรุปผลการศึกษา	125
6.2	ข้อเสนอแนะ	127
รายการอ้างอิง		ต

สารบัญรูปลภาพ

รูปภาพที่ 3.1: กรอบแนวคิดเพื่อพิจารณาปัจจัยกำหนดการออกไปลงทุนในต่างประเทศของไทย	12
รูปภาพที่ 4.1: ปริมาณการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2521-2557	22
รูปภาพที่ 4.2: สัดส่วนเงินลงทุนโดยตรงของไทยในประเทศพัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนาในช่วงปี พ.ศ. 2544-2555	23
รูปภาพที่ 4.3: การลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทยจำแนกตามภูมิภาคในช่วงปีพ.ศ. 2548 – 2557 (หน่วย: ล้านดอลลาร์สหรัฐ).....	24
รูปภาพที่ 4.4: ประเทศที่มีการลงทุนทางตรงจากประเทศไทย 10 อันดับแรก	25
รูปภาพที่ 4.5: การลงทุนทางตรงของไทยในต่างประเทศ จำแนกตามภาคการผลิตในปีพ.ศ.2548-2557 (หน่วย: ล้านดอลลาร์สหรัฐ).....	27
รูปภาพที่ 4.6: การลงทุนทางตรงของไทยในต่างประเทศในภาคอุตสาหกรรมการผลิตจำแนกตามสาขาย่อยของภาคอุตสาหกรรมการผลิตในปีพ.ศ. 2548-2557 (หน่วย: ล้านดอลลาร์สหรัฐ).....	28
รูปภาพที่ 4.7: การลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทยเฉลี่ยในช่วงปีพ.ศ. 2548 – 2552	31
รูปภาพที่ 4.8: การลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทยเฉลี่ยในช่วงปีพ.ศ. 2553 – 2557	32
รูปภาพที่ 4.9: ทิศทางการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทยในแต่ละภาคการผลิต	44
รูปภาพที่ 4.10: สัดส่วนการลงทุนของไทยในประเทศกำลังพัฒนาและประเทศพัฒนาแล้ว	45
รูปภาพที่ 4.11: มูลค่าการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศของสิงคโปร์ ในช่วงปี พ.ศ. 2521-2557	46
รูปภาพที่ 4.12: สัดส่วนเงินลงทุนทางตรงของสิงคโปร์ ในประเทศพัฒนาแล้วและกำลังพัฒนาในช่วงปี	47
รูปภาพที่ 4.13: ประเทศที่มีการลงทุนทางตรงจากสิงคโปร์ 10 อันดับแรก ในปีพ.ศ. 2544 และ 2555	48
รูปภาพที่ 4.14: มูลค่าสถานะการลงทุนทางตรงของสิงคโปร์ในต่างประเทศ (Outward stock) จำแนกตามภาคการผลิตในช่วงปีพ.ศ. 2550-2556	48
รูปภาพที่ 4.15: มูลค่าการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศของมาเลเซีย ในช่วงปี พ.ศ. 2521-2557	54
รูปภาพที่ 4.16: สัดส่วนเงินลงทุนทางตรงของมาเลเซีย ในประเทศพัฒนาแล้วและกำลังพัฒนาในช่วงปี	55
รูปภาพที่ 4.17: ประเทศที่มีการลงทุนทางตรงจากมาเลเซีย 10 อันดับแรก ในปีพ.ศ. 2551 และ 2555	56

รูปภาพที่ 4.18: การลงทุนทางตรงของมาเลเซียในต่างประเทศ จำแนกตามภาคการผลิตในปีพ.ศ. 2551-2558.....	57
รูปภาพที่ 4.19: มูลค่าการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศของไต้หวัน ในช่วงปี พ.ศ. 2521-2557.....	64
รูปภาพที่ 4.20: สัดส่วนเงินลงทุนทางตรงของไต้หวัน ในประเทศพัฒนาแล้วและกำลังพัฒนาในช่วงปี พ.ศ. 2551-2555	65
รูปภาพที่ 4.21:ประเทศที่มีการลงทุนทางตรงจากไต้หวัน 10 อันดับแรก ในปีพ.ศ. 2544 และ 2555 ...	66
รูปภาพที่ 4.22: การลงทุนทางตรงของไต้หวันในต่างประเทศ จำแนกตามภาคการผลิตในปีพ.ศ. 2556	67

สารบัญตาราง

ตารางที่ 3.1: ตารางสรุปการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิสำหรับแบบจำลอง.....	18
ตารางที่ 3.1: ตารางสรุปการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิสำหรับแบบจำลอง(ต่อ)	19
ตารางที่ 3.2: ปัจจัยกำหนดการออกไปลงทุนในต่างประเทศของไทย จำแนกตามรายการการผลิตและประเทศผู้รับเงินลงทุน	20
ตารางที่ 4.1 : ข้อค้นพบจากการพิจารณาการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทยในแต่ละภาคการผลิต จำแนกตามประเทศและกลุ่มประเทศ.....	29
ตารางที่ 4.2: สัดส่วนเฉลี่ยของการลงทุนทางตรงจากประเทศไทยของประเทศผู้รับทุน 10 อันดับแรก ในช่วงปีพ.ศ. 2553 - 2557 จำแนกตามภาคการผลิต	33
ตารางที่ 4.2: สัดส่วนเฉลี่ยของการลงทุนทางตรงจากประเทศไทยของประเทศผู้รับทุน 10 อันดับแรก ในช่วงปีพ.ศ. 2553 - 2557 จำแนกตามภาคการผลิต(ต่อ).....	34
ตารางที่ 4.2: สัดส่วนเฉลี่ยของการลงทุนทางตรงจากประเทศไทยของประเทศผู้รับทุน 10 อันดับแรก ในช่วงปีพ.ศ. 2553 - 2557 จำแนกตามภาคการผลิต(ต่อ).....	35
ตารางที่ 4.2: สัดส่วนเฉลี่ยของการลงทุนทางตรงจากประเทศไทยของประเทศผู้รับทุน 10 อันดับแรก ในช่วงปีพ.ศ. 2553 - 2557 จำแนกตามภาคการผลิต (ต่อ).....	36
ตารางที่ 4.3: รายชื่อธุรกิจข้ามชาติไทยที่มีมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดติดอันดับ 1 ใน 100 ธุรกิจ ในภูมิภาคอาเซียนในปีพ.ศ. 2557 (หน่วย: ล้านดอลลาร์สหรัฐ).....	38
ตารางที่ 4.4: รายชื่อธุรกิจข้ามชาติไทยที่เป็นธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่สำคัญในภูมิภาคอาเซียน.....	39
ตารางที่ 4.5: บทบาทของรัฐบาลสิงคโปร์ในมาตรการที่เกี่ยวข้องในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา	51
ตารางที่ 5.1: ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปร	75
ตารางที่ 5.2: ผลการวิเคราะห์จำแนกเป็น 12 กรณี.....	77
ตารางที่ 5.3: ผลการทดสอบปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity) ในการวิเคราะห์กรณีทุกภาคการผลิตและทุกประเทศ.....	77
ตารางที่ 5.4: ผลการวิเคราะห์โดยวิธี Random Effects กรณีทุกภาคการผลิตและทุกประเทศ	80
ตารางที่ 5.5: ผลการทดสอบปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity) ในการวิเคราะห์กรณีทุกภาคการผลิตและประเทศพัฒนาแล้ว.....	81
ตารางที่ 5.6: ผลการวิเคราะห์โดยวิธี Random Effects กรณีทุกภาคการผลิตและประเทศพัฒนาแล้ว.....	83

ตารางที่ 5.7: ผลการทดสอบปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity) ในการวิเคราะห์กรณีศึกษาการผลิตและประเทศกำลังพัฒนา.....	84
ตารางที่ 5.8: ผลการวิเคราะห์โดยวิธี Fixed Effects กรณีศึกษาการผลิตและประเทศกำลังพัฒนา....	86
ตารางที่ 5.9: ผลการทดสอบปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity) ในการวิเคราะห์กรณีศึกษาการผลิตขั้นปฐมภูมิและทุกประเทศ.....	87
ตารางที่ 5.10: ผลการวิเคราะห์โดยวิธี Fixed Effects กรณีศึกษาการผลิตขั้นปฐมภูมิและทุกประเทศ....	88
ตารางที่ 5.11: ผลการทดสอบปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity) ในการวิเคราะห์กรณีศึกษาการผลิตขั้นปฐมภูมิและประเทศพัฒนาแล้ว.....	89
ตารางที่ 5.12: ผลการวิเคราะห์โดยวิธี Random Effects กรณีศึกษาการผลิตขั้นปฐมภูมิและประเทศพัฒนาแล้ว	91
ตารางที่ 5.13: ผลการทดสอบปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity) ในการวิเคราะห์กรณีศึกษาการผลิตขั้นปฐมภูมิและประเทศกำลังพัฒนา.....	92
ตารางที่ 5.14: ผลการวิเคราะห์โดยวิธี Fixed Effects กรณีศึกษาการผลิตขั้นปฐมภูมิและประเทศกำลังพัฒนา.....	93
ตารางที่ 5.15: ผลการทดสอบปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity) ในการวิเคราะห์กรณีศึกษาการผลิตขั้นทุติยภูมิและทุกประเทศ.....	94
ตารางที่ 5.16: ผลการวิเคราะห์โดยวิธี Random Effects กรณีศึกษาการผลิตขั้นทุติยภูมิและทุกประเทศ	97
ตารางที่ 5.17: ผลการทดสอบปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity) ในการวิเคราะห์กรณีศึกษาการผลิตขั้นทุติยภูมิและประเทศพัฒนาแล้ว	98
ตารางที่ 5.18: ผลการวิเคราะห์โดยวิธี Random Effects กรณีศึกษาการผลิตขั้นทุติยภูมิและประเทศพัฒนาแล้ว	100
ตารางที่ 5.19: ผลการทดสอบปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity) ในการวิเคราะห์กรณีศึกษาการผลิตขั้นทุติยภูมิและประเทศกำลังพัฒนา.....	101
ตารางที่ 5.20: ผลการวิเคราะห์โดยวิธี Random Effects กรณีศึกษาการผลิตขั้นทุติยภูมิและประเทศกำลังพัฒนา.....	103
ตารางที่ 5.21: ผลการทดสอบปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity) ในการวิเคราะห์กรณีศึกษาบริการและทุกประเทศ	104
ตารางที่ 5.22: ผลการวิเคราะห์โดยวิธี Random Effects กรณีศึกษาบริการและทุกประเทศ	106

ตารางที่ 5.23: ผลการทดสอบปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity) ในการวิเคราะห์กรณีภาคบริการและประเทศพัฒนาแล้ว	107
ตารางที่ 5.24: ผลการวิเคราะห์โดยวิธี Fixed Effects กรณีภาคบริการและประเทศพัฒนาแล้ว	108
ตารางที่ 5.25: ผลการทดสอบปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity) ในการวิเคราะห์กรณีภาคบริการและประเทศกำลังพัฒนา	109
ตารางที่ 5.26: ผลการวิเคราะห์โดยวิธี Fixed Effects กรณีภาคบริการและประเทศกำลังพัฒนา	111
ตารางที่ 5.27: การเปรียบเทียบผลกระทบของปัจจัยต่างๆ ในแต่ละกรณี	113
ตารางที่ 5.28: สรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์	117
ตารางที่ 5.29: สรุปผลการศึกษาเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ	123

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของเรื่อง

ไทยเป็นหนึ่งในประเทศที่เป็นแหล่งลงทุนที่สำคัญในช่วงที่ผ่านมา อย่างไรก็ตาม ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2547-2555 ประเทศไทยออกไปลงทุนในต่างประเทศเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องจาก 7.73 ล้านเหรียญสหรัฐ มาอยู่ที่ 12,868.80 ล้านเหรียญสหรัฐ ตามลำดับ (UNCTAD, 2015) การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวส่งผลให้โครงสร้างของเงินทุนเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศมีความสมดุลมากขึ้น และในปีพ.ศ. 2554 เป็นปีแรกที่ไทยมีการออกไปลงทุนในต่างประเทศมากกว่าการเข้ามาลงทุนในประเทศของต่างชาติ ทำให้ไทยกลายเป็นประเทศผู้ลงทุนทางตรงในต่างประเทศสุทธิ (Net capital outflow country)

สำหรับการออกไปลงทุนในต่างประเทศนั้น ผู้ประกอบการไทยมีแรงจูงใจจากการไปลงทุนในต่างประเทศเพื่อแสวงหาตลาดเพื่อขายสินค้า เพื่อทรัพยากรธรรมชาติเพื่อนำมาเป็นวัตถุดิบในการผลิต และเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต โดยการออกไปลงทุนในต่างประเทศของไทยที่เพิ่มขึ้นนั้น มีปัจจัยสนับสนุนจากการส่งเสริมการลงทุนในต่างประเทศของ BOI การที่ธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตให้บริษัทไทยออกไปลงทุนในต่างประเทศได้อย่างเสรี ตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2553 (นันทพร พงศ์พัฒนานนท์ และชิดชนก อันโนนจารย์, 2555) และการขยายตัวของเศรษฐกิจไทยและความสามารถในการแข่งขันที่สูงขึ้นของภาคธุรกิจ จนมีศักยภาพในการออกไปลงทุนในต่างประเทศ (เสาวณี จันทะพงษ์ และสุภัทร ธนบดีภัทร, 2555) นอกจากนี้ การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ การเปิดเสรีที่เพิ่มขึ้นในภูมิภาค และเครือข่ายการผลิตในภูมิภาค (Regional production network) และห่วงโซ่การผลิตโลก (Global value chain) มีส่วนกระตุ้นให้นักลงทุนไทยออกไปลงทุนในต่างประเทศเพิ่มขึ้น

ในช่วงปีพ.ศ. 2555-2557 ธุรกิจไทยออกไปลงทุนในต่างประเทศมากที่สุดในภาคอุตสาหกรรม (Manufacturing sector) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอุตสาหกรรมอาหาร เคมีและเคมีภัณฑ์ คอมพิวเตอร์และอิเล็กทรอนิกส์ และเครื่องดื่ม รองลงมาคือในกลุ่มเหมืองแร่ ธุรกิจการเงินและการประกันภัย และธุรกิจค้าปลีกและค้าส่ง ตามลำดับ (ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.), 2558) ประเทศไทยออกไปลงทุนทั้งในกลุ่มของประเทศเพื่อนบ้านโดยเฉพาะอย่างยิ่งในอาเซียน และประเทศกำลังพัฒนา (Developing country) อื่นๆ และมีการขยายการลงทุนออกไปยังประเทศในกลุ่มพัฒนาแล้ว (Developed country) โดยในปีพ.ศ. 2557 อาเซียนเป็นแหล่งลงทุนอันดับหนึ่งของประเทศไทย รองลงมาคือ ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา และ จีน ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาจากประสบการณ์การออกไปลงทุนในต่างประเทศของไทย พบว่ามีความหลากหลาย ทั้งในด้านของภาคการผลิตและประเทศที่เป็นแหล่งการลงทุน ซึ่งในปีพ.ศ. 2557 ไทยออกไปลงทุนใน 33 ประเทศทั่วโลก ประกอบกับแนวโน้มการออกไปลงทุนที่จะเพิ่มสูงขึ้นในอนาคต จึงควรทำการศึกษาถึงปัจจัยกำหนดการออกไปลงทุนในต่างประเทศของไทยในแต่ละภาคการผลิต เพื่อเตรียมความพร้อมในการดำเนินนโยบายในอนาคต

งานศึกษาที่เกี่ยวกับการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทยเป็นดังนี้ Wee (2007) ระบุว่าแรงจูงใจหลักในการออกไปลงทุนของธุรกิจไทยในต่างประเทศในช่วงก่อนปีพ.ศ. 2548 คือ การแสวงหาตลาด เพื่อขยายตลาด ขยายช่องทางการจัดจำหน่ายและช่องทางการค้า ส่วนการแสวงหาทรัพยากรธรรมชาตินั้น เกิดขึ้นจำกัดเฉพาะในส่วนของบริษัทที่เป็นเครือขนาดใหญ่ (Large conglomerate) ส่วนการออกไปลงทุนเพื่อแสวงหาประสิทธิภาพในการผลิตยังไม่เกิดขึ้นในช่วงดังกล่าว หากแต่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอนาคต งานศึกษาของเสาวณี จันทะพงษ์ และสุภัทร ธนบดีภัทร (2555) ชี้ว่านักลงทุนไทยออกไปลงทุนเพื่อแสวงหาตลาดจากประเทศผู้รับเงินลงทุน โดยเฉพาะในประเทศจีน อินเดีย และอินโดนีเซีย ส่วนการแสวงหาทรัพยากรธรรมชาตินั้น ไทยออกไปลงทุนในอุตสาหกรรมไฟฟ้าและก๊าซธรรมชาติที่ประเทศเมียนมาร์และเวียดนาม อุตสาหกรรมน้ำมันในอินโดนีเซีย และภาคเกษตรในลาวและกัมพูชา ส่วนการลงทุนเพื่อแสวงหาประสิทธิภาพในการผลิตนั้น เกิดขึ้นในอุตสาหกรรมอาหารกระป๋องและอาหารแช่แข็งที่ไปลงทุนในสหรัฐอเมริกา นอกจากนี้ Ernst & Young (2012) สรุปผลจากการสำรวมนักธุรกิจ 50 รายในประเทศไทยในการออกไปลงทุนในประเทศพัฒนาแล้ว (Developed countries) โดยผลสำรวจระบุว่าผลประโยชน์หลักที่นักลงทุนไทยได้รับจากการออกไปลงทุนคือ (1) การเข้าถึงทรัพยากรทางปัญญา (2) การเข้าถึงแรงงานฝีมือ (3) การเข้าไปในตลาดใหม่ๆ ส่วนการลงทุนในตลาดที่เติบโตเร็ว (Emerging markets) นักลงทุนไทยได้รับประโยชน์ที่สำคัญคือ (1) การเข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติและวัตถุดิบ (2) การเข้าถึงช่องทางการจัดจำหน่าย และ (3) การเข้าถึงทรัพยากรทางปัญญา

นอกจากงานศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น งานวิจัยเกี่ยวกับการออกไปลงทุนในต่างประเทศของไทยส่วนใหญ่เป็นการวิเคราะห์ในลักษณะกรณีศึกษาเป็นรายบริษัท รายอุตสาหกรรม และในระดับประเทศ ซึ่งยังขาดงานวิจัยที่พิจารณาข้อมูลการออกไปลงทุนในต่างประเทศของไทยที่จำแนกตามภาคการผลิตและประเทศผู้รับเงินลงทุน โดยการศึกษาที่ใช้ข้อมูลที่มีรายละเอียดมากขึ้นจะทำให้สามารถวิเคราะห์ปัจจัยที่มีกำหนดการลงทุนในรายภาคการผลิต ซึ่งประกอบด้วย ภาคการผลิตขั้นปฐมภูมิ (Primary sector) ภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิ (Secondary sector) และภาคบริการ (Service sector) รวมถึงรูปแบบการลงทุนของไทยที่เกิดขึ้นทั้งในลักษณะ South-South FDI และ South-North FDI ได้ โดยสรุปคือสามารถตอบคำถามที่เป็นประโยชน์การตัดสินใจของนักลงทุนและการดำเนินนโยบายภาครัฐต่อไป อาทิเช่น นักลงทุนในภาคอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ออกไปลงทุนด้วยแรงจูงใจด้านใด (แสวงหาตลาด ทรัพยากรธรรมชาติ ประสิทธิภาพในการผลิต หรือสินทรัพย์เชิงกลยุทธ์) และออกไปลงทุนในประเทศกลุ่มใด (ประเทศกลุ่มกำลังพัฒนา หรือประเทศกลุ่มพัฒนาแล้ว)

ดังนั้น งานวิจัยชิ้นนี้จะการศึกษาถึงปัจจัยกำหนดการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทย โดยพิจารณาจำแนกรายภาคการผลิต ซึ่งประกอบด้วย ภาคการผลิตขั้นปฐมภูมิ (Primary sector) ภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิ (Secondary sector) และภาคบริการ (Service sector) และประเทศผู้รับการลงทุน ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา และกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว และศึกษารูปแบบและแนวโน้มการออกไปลงทุนในต่างประเทศของไทยในอนาคต เพื่อทราบถึงแนวทางในการเตรียมความพร้อมของภาคเอกชนในอนาคต และเพื่อการเตรียมความพร้อมของภาครัฐในการดำเนินนโยบายเพื่อกระตุ้นการออกไปลงทุนต่างประเทศของภาคเอกชนเพื่อให้สอดคล้องกับโครงสร้างทางเศรษฐกิจของไทย และแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในอนาคต

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- เพื่อศึกษาปัจจัยกำหนดการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทย โดยพิจารณาจำแนกตามภาคการผลิตของประเทศไทย ซึ่งประกอบด้วย ภาคการผลิตขั้นปฐมภูมิ (Primary sector) ภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิ (Secondary sector) และภาคบริการ (Service sector) และจำแนกตามประเทศผู้รับการลงทุนซึ่งประกอบด้วย กลุ่มประเทศกำลังพัฒนา และกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว
- เพื่อศึกษารูปแบบและแนวโน้มการออกไปลงทุนในต่างประเทศของไทยในอนาคต

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาเชิงพรรณนา พิจารณาการออกไปลงทุนในต่างประเทศของไทย และประสบการณ์การออกไปลงทุนในต่างประเทศของสิงคโปร์ มาเลเซีย และไต้หวัน ส่วนการวิจัยเชิงปริมาณจะพิจารณาปัจจัยการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทยตามรายสาขา ซึ่งแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ภาคการผลิตขั้นปฐมภูมิ (Primary sector) ภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิ (Secondary sector) และภาคบริการ (Service sector) โดยประเทศผู้รับการลงทุนทางตรงจากไทยในการศึกษา มีจำนวนทั้งสิ้น 28 ประเทศ ประกอบด้วยประเทศพัฒนาแล้วจำนวน 13 ประเทศ คือ ออสเตรเลีย เบลเยียม เดนมาร์ก ฝรั่งเศส เยอรมนี ไอร์แลนด์ เนเธอร์แลนด์ สหราชอาณาจักร ออสเตรีย แคนาดา ญี่ปุ่น สวิตเซอร์แลนด์ และสหรัฐอเมริกา และประเทศกำลังพัฒนาจำนวน 15 ประเทศ คือ จีน ฮองกง อินเดีย บังกลาเทศ เกาหลีใต้ อียิปต์ สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ กัมพูชา อินโดนีเซีย ลาว มาเลเซีย เมียนมาร์ ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และเวียดนาม โดยใช้ข้อมูลรายปีในช่วงปี พ.ศ. 2548 –2557 รวมทั้งสิ้น 10 ปี

1.4 ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบปัจจัยกำหนดการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทย โดยพิจารณาจำแนกรายภาคการผลิตและประเทศผู้รับการลงทุน
2. ทราบรูปแบบและแนวโน้มการออกไปลงทุนในต่างประเทศของไทยในอนาคต

บทที่ 2

วรรณกรรมปริทัศน์

บทนี้นำเสนอการทบทวนวรรณกรรมปริทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีและงานวิจัยเชิงประจักษ์ที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยกำหนดการออกไปลงทุนในต่างประเทศ

2.1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการออกไปลงทุนในต่างประเทศ

ในการวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดการออกไปลงทุนในต่างประเทศของประเทศกำลังพัฒนาเกี่ยวข้องกับ 3 ทฤษฎีหลักคือ (1) ปัจจัยผลักดันและปัจจัยดึงดูด (Push-Pull factors) จาก UNCTAD (2006) (2) แรงจูงในการออกไปลงทุนในต่างประเทศของ Dunning (2000) และ (3) Investment Development Path (IDP) ของ Narula and Dunning (2010) โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1.1 ปัจจัยผลักดันและปัจจัยดึงดูด (Push-Pull factors)

การออกไปลงทุนในต่างประเทศเกิดขึ้นเนื่องจากผู้ประกอบการธุรกิจต้องการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน (Competitive advantage) เนื่องจากการแข่งขันที่สูงขึ้น ประกอบกับโอกาสในการประกอบธุรกิจที่เปิดกว้างขึ้นจากความเชื่อมโยงและการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจที่มีอยู่ในปัจจุบัน ในการอธิบายปรากฏการณ์ดังกล่าว มีทฤษฎีที่ระบุถึงปัจจัยกำหนดการออกไปลงทุนในต่างประเทศที่มีการจำแนกในหลายรูปแบบ ในที่นี้พิจารณา Push-Pull factors เพื่ออธิบายว่าเพราะเหตุใดจึงออกไปลงทุนในต่างประเทศ

ในการลงทุนทางตรงในต่างประเทศนั้น มีปัจจัยที่มีบทบาทในการออกไปลงทุนแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ (1) ปัจจัยผลักดัน (Push factor) หรือปัจจัยของประเทศผู้ลงทุน และ (2) ปัจจัยดึงดูด (Pull factor) หรือปัจจัยของประเทศผู้รับเงินลงทุน (UNCTAD, 2006)

- ปัจจัยผลักดัน (Push factor)

คือเงื่อนไขภายในประเทศของผู้ลงทุนที่ผลักดันให้นักลงทุนต้องออกไปลงทุนในต่างประเทศ ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 4 ประเภทหลักๆ คือ ปัจจัยแวดล้อมทางด้านตลาดและการค้า ต้นทุนการผลิต (รวมถึงข้อจำกัดทางด้านปัจจัยการผลิต) ปัจจัยแวดล้อมของธุรกิจในประเทศ และนโยบายของรัฐบาล

- ปัจจัยดึงดูด (Pull factor)

เป็นปัจจัยที่สะท้อนกับปัจจัยผลักดันของประเทศผู้ลงทุน โดยปัจจัยทางด้านตลาดเป็นปัจจัยดึงดูดเงินลงทุนจากต่างประเทศที่สำคัญ โดยประเทศพัฒนาแล้วเป็นตลาดที่น่าสนใจ เนื่องจากมีตลาดขนาดใหญ่ สำหรับปัจจัยด้านต้นทุนการผลิต ประเทศที่มีค่าแรงที่ถูกหรือมีทรัพยากรที่นักลงทุนต้องการ จะมีแนวโน้มได้รับเงินลงทุนจากต่างประเทศ นอกจากนี้ ยังมีปัจจัยอื่นๆ ที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุน ซึ่งประกอบด้วย นโยบายของประเทศผู้รับการลงทุน กิจกรรมที่อำนวยความสะดวกทางด้านธุรกิจ สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ และนโยบายด้านการเปิดเสรีและการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ

2.1.2 แรงจูงในการออกไปลงทุนในต่างประเทศ (Motives of Foreign Direct Investment)

ในการศึกษาปัจจัยกำหนดการลงทุนทางตรงในต่างประเทศนั้น UNCTAD (2006) ระบุว่าหากพิจารณาเพียงปัจจัยผลักดันและปัจจัยดึงดูด จะยังไม่เพียงพอที่จะอธิบายการที่ประเทศเลือกออกไปลงทุนในต่างประเทศ โดยถึงแม้ความกดดันจากการแข่งขันที่สูงขึ้นจะมีผลให้ออกไปลงทุน แต่นักลงทุนจะเลือกได้ว่าจะออกไปลงทุนในแบบใด ทำให้ในการศึกษาต้องพิจารณาถึงแรงจูงใจของธุรกิจในการออกไปลงทุนด้วย ซึ่ง Dunning (2000) ระบุว่าการลงทุนทางตรงในต่างประเทศเกิดขึ้นจากแรงจูงใจใน 4 ประเภท คือ เพื่อแสวงหาตลาด เพื่อแสวงหาทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อแสวงหาประสิทธิภาพ และเพื่อแสวงหาสินทรัพย์เชิงกลยุทธ์โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน โดยรายละเอียดของแรงจูงใจ 4 ประเภท มีรายละเอียดดังนี้

- การลงทุนเพื่อแสวงหาตลาด (Market-seeking FDI) หรือ Demand oriented FDI โดยนักลงทุนจะถูกดึงดูดด้วยขนาดตลาด รายได้ต่อหัว และการเติบโตของตลาดของประเทศผู้รับการลงทุน เพื่อการมองหาลูกค้าใหม่ๆ นอกจากนี้ การลงทุนในลักษณะนี้มักเกิดขึ้นในประเทศขนาดใหญ่มากกว่าประเทศขนาดเล็กหากเป็นกรณีของสินค้าทั่วไป ส่วนในกรณีของสินค้าที่มีความแตกต่าง มักลงทุนในประเทศพัฒนาแล้วมากกว่าประเทศกำลังพัฒนา (Kim and Rhee, 2009)

- การลงทุนเพื่อแสวงหาทรัพยากรธรรมชาติ (Natural resource-seeking FDI) หรือ Supply oriented FDI เป็นการลงทุนเพื่อให้สามารถเข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นวัตถุดิบที่สำคัญ เช่น แร่ธาตุ ผลผลิตทางการเกษตร หรือแรงงานไร้ฝีมือ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้มั่นใจว่ามีทรัพยากรเพื่อ

รองรับการผลิตอย่างแน่นอน การลงทุนในลักษณะดังกล่าวเป็นแรงจูงใจหลักในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ และการทำเหมืองแร่ (Hattari and Rajan, 2010)

- การลงทุนเพื่อแสวงหาประสิทธิภาพ (Efficiency-seeking FDI) หรือ Rationalized FDI มีเป้าหมายเพื่อลดต้นทุนการผลิต Dunning (1998) และ UNCTAD (2006, 2007) สรุปถึงกลไกการลงทุนในต่างประเทศที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพไว้ 5 ลักษณะ คือ (1) การออกไปลงทุนในต่างประเทศช่วยพัฒนาการแบ่งงานกันทำระหว่างประเทศ การมีเครือข่ายการผลิตระหว่างประเทศและความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบจากประเทศผู้รับการลงทุน (2) ช่วยให้สามารถเข้าถึงตลาดและแหล่งวัตถุดิบได้ (3) สนับสนุน Backward supply linkage และการรวมกลุ่ม (Clusters) ของตลาดแรงงานที่มีความชำนาญเฉพาะและการประหยัดจากการรวมกลุ่มการผลิต (Agglomerative economies) (4) ช่วยเพิ่มมาตรฐานคุณภาพสินค้าและความหวังของลูกค้าในประเทศกับการแข่งขันที่จะเกิดขึ้นตามมาและ (5) ช่วยในการปรับโครงสร้างของอุตสาหกรรม

- การลงทุนเพื่อแสวงหาสินทรัพย์เชิงกลยุทธ์ (Strategic asset-seeking FDI) คือการออกไปลงทุนเพื่อให้ยังสามารถรักษาความได้เปรียบของบริษัทให้ยังมีอยู่หรือลดความได้เปรียบของคู่แข่ง เช่น การไปลงทุนในประเทศที่มีจำนวนการจดสิทธิบัตรที่อยู่ในระดับสูง (Buckley et al., 2007) จากการสำรวจของ UNCTAD พบว่าการลงทุนลักษณะนี้เกิดขึ้นไม่มากในกรณีของประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะแอฟริกาใต้และอินเดีย แต่ในกรณีของจีน การลงทุนเพื่อแสวงหาทรัพย์สินเชิงกลยุทธ์เป็นรูปแบบที่สำคัญเป็นอันดับสองรองจากการออกไปลงทุนเพื่อแสวงหาตลาด และมีความสำคัญมากสำหรับอุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ บริการทางด้านเคมีและโครงสร้างพื้นฐาน การออกไปลงทุนในต่างประเทศของธุรกิจมักไม่เกิดขึ้นเพื่อแสวงหาสินทรัพย์เชิงกลยุทธ์เพียงอย่างเดียว มักเกิดขึ้นร่วมกับการแสวงหาตลาดหรือการแสวงหาประสิทธิภาพในการผลิต

2.1.3 Investment Development Path (IDP)

ในการศึกษาปัจจัยที่กำหนดการออกไปลงทุนในต่างประเทศควรพิจารณาถึงการเปลี่ยนแปลงของการออกไปลงทุนในช่วงต่างๆ ของการพัฒนาประเทศ ซึ่งการวิเคราะห์ในเชิงพลวัต (Dynamic) พิจารณาได้จาก Investment Development Path (IDP)

Dunning et al. (1997) และ Narula and Dunning (2010) อธิบายถึงลักษณะของเงินลงทุนระหว่างประเทศที่ไหลเข้าและไหลออกในแต่ละช่วง (Stage) ที่แตกต่างกันใน IDP โดยเมื่อแบ่งประเทศออกตามระดับการพัฒนาประเทศสามารถแบ่งออกเป็น 5 ช่วง โดยช่วงที่ 1 ประเทศเริ่มต้นการพัฒนา

โดยระบบเศรษฐกิจขึ้นอยู่กับทรัพยากรธรรมชาติ ในช่วงดังกล่าวยังไม่มี การออกไปลงทุนในต่างประเทศ เมื่อประเทศมีการพัฒนามากขึ้นและเข้าสู่ช่วงที่ 2 ที่เศรษฐกิจขับเคลื่อนด้วยการลงทุน ในช่วงดังกล่าวมี การออกไปลงทุนในต่างประเทศเล็กน้อย เพื่อแสวงหาทรัพยากรธรรมชาติและแสวงหาตลาด ในบางกรณี เป็นการออกไปลงทุนในต่างประเทศเพื่อหนี (Escape) ข้อจำกัดของตลาดภายในประเทศ ส่วนใหญ่จะ เป็นการลงทุนในภูมิภาค ต่อมาในช่วงที่ 3 ประเทศมีระบบเศรษฐกิจที่พึ่งพานวัตกรรม ในช่วงดังกล่าว ประเทศออกไปลงทุนในต่างประเทศเพิ่มสูงขึ้นมากกว่าเงินลงทุนที่ไหลเข้าจากต่างประเทศ การออกไป ลงทุนเกิดขึ้นเพื่อแสวงหาประโยชน์ในทุกด้าน รวมถึงการออกไปลงทุนเพื่อแสวงหาประสิทธิภาพ และ การลงทุนเพื่อแสวงหาสินทรัพย์เชิงกลยุทธ์ด้วย ในช่วงที่ 4 และ 5 เป็นช่วงที่ระบบเศรษฐกิจขึ้นอยู่กับ องค์ความรู้ (Knowledge) และบริการ (Service) หรือที่เรียกว่า Knowledge Economy ช่วงดังกล่าว เงินลงทุนทางตรงระหว่างประเทศจะมีมูลค่าสูง โดยเงินลงทุนทางตรงในต่างประเทศมีค่ามากกว่าเงินทุน ไหลเข้า มีการออกไปลงทุนเพื่อแสวงหาประสิทธิภาพและสินทรัพย์เชิงกลยุทธ์เพิ่มขึ้น โดยออกไปลงทุน ทั้งในภูมิภาคและตลาดโลก มีการควมรวมกิจการมากขึ้น และส่วนใหญ่เป็นการลงทุนใน Knowledge-intensive industry

ในกรณีของประเทศกำลังพัฒนา มีหลายประเทศที่ออกไปลงทุนในต่างประเทศเร็วกว่าช่วงที่ระบุ ไว้ใน IDP โดย UNCTAD (2006) ระบุว่าอาจเป็นผลจากการแข่งขันและโอกาสที่เพิ่มขึ้นเนื่องจากโลกาภิวัตน์ และบางประเทศสามารถออกไปลงทุนโดยที่ประเทศยังไม่มีระดับการพัฒนาที่สูงขึ้น เช่น กรณีของ อินเดียที่ยังเป็นประเทศยากจน แต่มีบริษัทจำนวนมากที่มีความสามารถในการแข่งขัน

โดยสรุป ปัจจัยกำหนดการออกไปลงทุนในต่างประเทศสามารถอธิบายได้ด้วย Push-Pull factors แรงจูงในการออกไปลงทุนในต่างประเทศ และ Investment Development Path (IDP) โดย Push-Pull factors อธิบายถึงสาเหตุของการออกไปลงทุนในภาพรวม โดยพิจารณาทั้งปัจจัยที่ผลักดันให้ ออกไปลงทุนในต่างประเทศ และปัจจัยที่ดึงดูดการลงทุนของประเทศผู้รับการลงทุน ในประเด็นของ การตลาดและการค้า ต้นทุนการผลิต การดำเนินธุรกิจ และนโยบายภาครัฐ ในขณะที่ทฤษฎีแรงจูงในการ ออกไปลงทุนในต่างประเทศ เน้นที่ปัจจัยที่ดึงดูดการลงทุนของประเทศผู้รับการลงทุน เพื่อระบุว่าธุรกิจจะ ออกไปลงทุนในประเทศนั้นๆ เพื่อวัตถุประสงค์ใด โดยปัจจัยกำหนดการลงทุนในส่วนนี้มีความคล้ายคลึง กับ Pull factor แต่มีความเฉพาะเจาะจงมากขึ้น โดยระบุว่าเพื่อให้มีความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น ควรออกไปลงทุนในต่างประเทศเพื่อแสวงหาตลาด ทรัพยากร ประสิทธิภาพในการผลิต หรือสินทรัพย์ เชิงกลยุทธ์ ซึ่งขึ้นอยู่กับความต้องการและกลยุทธ์ของแต่ละอุตสาหกรรม และระบุถึงปัจจัยที่แตกต่างจาก ปัจจัยดึงดูดในภาพรวมคือ การแสวงหาสินทรัพย์เชิงกลยุทธ์ส่วน IDP เน้นที่ปัจจัยที่ผลักดันให้ออกไป

ลงทุนในต่างประเทศ โดยระบุว่าสถานะการออกไปลงทุนในต่างประเทศและเงินลงทุนที่ไหลเข้ามีความสัมพันธ์กับระดับและโครงสร้างการพัฒนาประเทศ

2.2 งานวิจัยเชิงประจักษ์

งานวิจัยในอดีตที่ศึกษาปัจจัยกำหนดการลงทุนในแต่ละภาคการผลิต มีรายละเอียดดังนี้ Perović and Golem (2013) ศึกษาปัจจัยที่กำหนดการไหลเข้าของเงินลงทุนในแต่ละภาคการผลิตในกลุ่มประเทศ OECD จำนวน 34 ประเทศในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2548 – 2553 เพื่อคำนวณ Sectoral Inward FDI Performance Index (SIPI) สำหรับวัดความสำเร็จในการดึงดูดการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศของภาคการผลิต และวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดสมรรถนะของการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศรายภาคการผลิตเพื่อศึกษาความแตกต่างของปัจจัยสำคัญที่มีบทบาทต่อการดึงดูดการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในแต่ละภาคการผลิต อันนำไปสู่การกำหนดนโยบายสำหรับแต่ละภาคการผลิต โดยปัจจัยกำหนดความสำเร็จในการดึงดูดการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ ประกอบด้วย ต้นทุนแรงงาน อัตราภาษีศุลกากร อัตราการเจริญเติบโต การเปิดเสรีทางการค้า ดุลบัญชีเดินสะพัด อัตราแลกเปลี่ยน และอัตราภาษีเงินได้ ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยกำหนดการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศมีความแตกต่างกันในภาคการผลิตต่างๆ กล่าวคือ ในภาคเกษตรกรรม มีเพียงอัตราภาษีศุลกากรที่มีผลกระทบต่อการดึงดูดการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในภาคดังกล่าวอย่างมีนัยสำคัญ โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ในภาคการก่อสร้าง ต้นทุนแรงงาน อัตราภาษีศุลกากร ดุลบัญชีเดินสะพัด มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามอย่างมีนัยสำคัญ ในขณะที่การเปิดเสรีทางการค้าส่งผลทางด้านบวก สำหรับภาคเหมืองแร่ อุตสาหกรรมและสาธารณูปโภค อัตราภาษีศุลกากรและอัตราแลกเปลี่ยนส่งผลกระทบในทิศทางตรงกันข้าม ในขณะที่ดุลบัญชีเดินสะพัด ส่งผลกระทบในทิศทางเดียวกัน สำหรับภาคการขนส่งและการสื่อสาร อัตราการเจริญเติบโต และอัตราภาษีเงินได้ส่งผลกระทบด้านบวก ในขณะที่ ดุลบัญชีเดินสะพัดส่งผลด้านลบ ในภาคการค้าส่ง ค้าปลีก ภัตตาคารและโรงแรม ต้นทุนแรงงานและอัตราแลกเปลี่ยนส่งผลกระทบด้านบวก ในขณะที่ภาคการผลิตอื่นๆ ไม่มีปัจจัยใดมีนัยสำคัญ

ในกรณีของประเทศมาเลเซีย Fakhreddin et al. (2011) ศึกษาปัจจัยกำหนดการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในภาคอุตสาหกรรม โดยใช้ข้อมูลรายไตรมาสในช่วงปี พ.ศ. 2543 - 2552 โดยตัวแปรต้นที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ อัตราแลกเปลี่ยน ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของภาคอุตสาหกรรม การใช้จ่ายของภาครัฐด้านการพัฒนา การส่งออกของภาคอุตสาหกรรม ดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชัน อัตราเงินเฟ้อ สินเชื่อภายในประเทศของภาคเอกชน ตัวแปรหุ่นภาวะวิกฤตทางการเงินในปี พ.ศ. 2550 และ 2551 ผลการศึกษา พบว่า สินเชื่อภายในประเทศของภาคเอกชน การใช้จ่ายของภาครัฐด้านการพัฒนาส่งผล

กระทบด้านบวกต่อการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ ในขณะที่ การคอร์รัปชันและภาวะวิกฤตทางการเงินส่งผลด้านลบต่อการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ

ส่วนงานของ Walsh and Yu (2010) ศึกษาความแตกต่างของปัจจัยกำหนดการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศตามรายสาขา และระหว่างประเทศผู้รับเงินลงทุนที่เป็นประเทศพัฒนาแล้วกับประเทศกำลังพัฒนา ซึ่งสาขาของกิจกรรมทางเศรษฐกิจแบ่งเป็น 3 กลุ่มตาม UNCTAD ได้แก่ ภาคการผลิตขั้นที่ 1 (ซึ่งประกอบด้วยปิโตรเลียม เหมืองแร่ และภาคเกษตรกรรม) ภาคการผลิตขั้นที่ 2 (ภาคอุตสาหกรรม) และภาคการผลิตขั้นที่ 3 (ภาคบริการ) โดยใช้แบบจำลองพลวัตวิเคราะห์ข้อมูลตั้งแต่ปี พ.ศ. 2528 - 2551 ของประเทศพัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนารวมทั้งสิ้น 27 ประเทศ โดยมีปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ที่เน้นทางปัจจัยด้านเศรษฐกิจมหภาค เช่น ระดับการเปิดประเทศ อัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริง อัตราการเจริญเติบโต สต็อกของการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ อัตราเงินเฟ้อ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อหัว ปัจจัยด้านการพัฒนา และปัจจัยด้านสถาบัน/เชิงคุณภาพ เช่น ความยืดหยุ่นของตลาดแรงงาน สภาพตลาดการเงิน และความอิสระของศาลยุติธรรม ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยต่างๆไม่มีผลกระทบต่อการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในภาคการผลิตขั้นที่ 1 โดยภาพรวม ยกเว้นสต็อกของการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศซึ่งใช้วัดผลของการกระจุกตัวของธุรกิจ มีผลกระทบด้านบวกและหากพิจารณาสาขาการผลิตในภาคการผลิตขั้นที่ 1 พบว่า กรณีของเหมืองแร่และปิโตรเลียม ตำแหน่งของทรัพยากรที่เข้าถึงง่ายส่งผลด้านบวกในการดึงดูดการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในสาขาการผลิตดังกล่าว สำหรับภาคการผลิตขั้นที่ 2 และ 3 พบว่า การกระจุกตัวของธุรกิจส่งผลด้านบวก ภาคการผลิตขั้นที่ 3 ได้รับผลกระทบจากปัจจัยด้านมหภาคมากกว่าภาคการผลิตขั้นที่ 2 โดยการอ่อนตัวของอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงทำให้สามารถดึงดูดการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในภาคการผลิตขั้นที่ 2 ได้มากขึ้น แต่ลดการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในภาคการผลิตขั้นที่ 3 ตลาดแรงงานที่มีความยืดหยุ่นและตลาดการเงินที่ดึงดูดการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในภาคการผลิตขั้นที่ 2 ในขณะที่ความอิสระของศาลยุติธรรมส่งผลด้านบวกต่อภาคการผลิตขั้นที่ 3 ระดับการศึกษามีผลต่อการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศค่อนข้างน้อยทั้งสองภาคการผลิต เมื่อพิจารณาความแตกต่างของปัจจัยระหว่างประเทศพัฒนาแล้วกับประเทศกำลังพัฒนา พบว่า ผลของปัจจัยมหภาคที่ดึงดูดการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในภาคการผลิตขั้นที่ 2 มีความคล้ายกันทั้งสองกลุ่มประเทศ ในขณะที่ ความยืดหยุ่นของตลาดแรงงาน สภาพตลาดการเงินส่งผลต่อภาคการผลิตขั้นที่ 3 มากกว่า รวมถึงปัจจัยด้านเศรษฐกิจมหภาคมีผลต่อประเทศพัฒนาแล้วมากกว่าประเทศกำลังพัฒนาในกรณีภาคการผลิตขั้นที่ 3

สำหรับ Casi and Resmini (2010) ทำการศึกษาปัจจัยกำหนดการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในระดับภูมิภาคและระดับภาคการผลิตของกลุ่มสหภาพยุโรป ในช่วงปี พ.ศ. 2548 - 2550 โดยเน้นปัจจัยด้านทำเลที่ตั้งของผู้รับทุน ได้แก่ ต้นทุนแรงงาน อัตราการเจริญเติบโต ศักยภาพของตลาด การกระจุกตัวของธุรกิจต่างชาติ (Agglomeration) และทุนมนุษย์ ผลการศึกษา พบว่า ต้นทุนแรงงาน อัตราการ

เจริญเติบโต ศักยภาพของตลาดและการรวมตัวกันของธุรกิจต่างชาติ ส่งผลกระทบด้านบวกต่อการดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ สำหรับการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างภาคการผลิตพบว่า ภาคอุตสาหกรรมตอบสนองต่อรูปแบบการกระจุกตัวภายในภาคการผลิตเดียวกัน ในขณะที่ภาคบริการจะตอบสนองต่อรูปแบบการกระจุกตัวกับภาคการผลิตอื่นๆ กล่าวคือ การลงทุนในต่างประเทศของภาคบริการเกิดจากการติดตามลูกค้าไปในต่างประเทศ

บทที่ 3

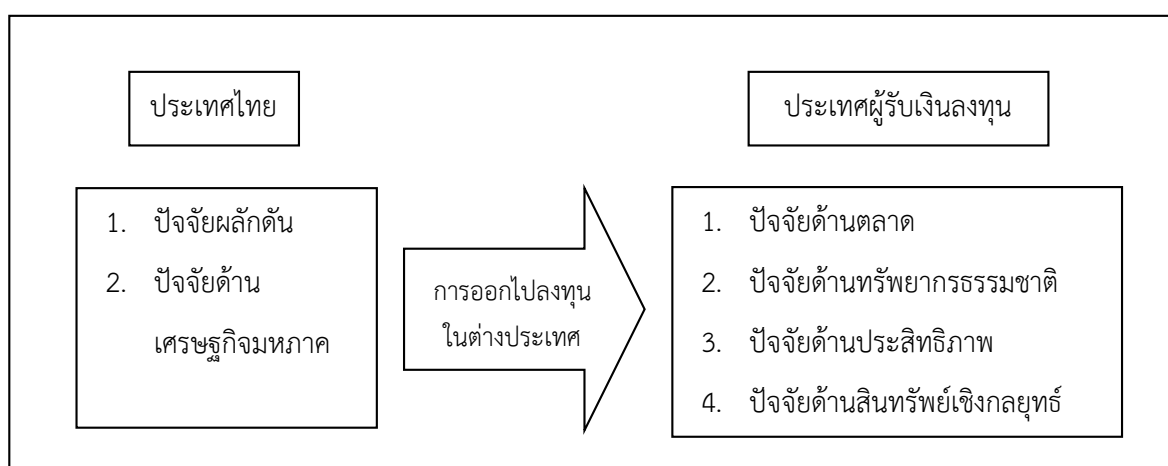
วิธีการศึกษาและแบบจำลอง

การศึกษาปัจจัยกำหนดการออกไปลงทุนของไทยในต่างประเทศในการศึกษานี้ พิจารณาจากทั้งการศึกษาเชิงพรรณนา เชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ เพื่อระบุปัจจัยสำคัญที่กำหนดการออกไปลงทุน รวมถึงรูปแบบและแนวโน้มการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทยในอนาคต

3.1 กรอบแนวคิดทางทฤษฎี

ในการศึกษาปัจจัยกำหนดการออกไปลงทุนในต่างประเทศของไทย พิจารณาจากทั้งปัจจัยผลักดันและปัจจัยดึงดูด โดยเน้นที่แรงจูงในการออกไปลงทุนในต่างประเทศตาม Dunning (2000) ซึ่งระบุว่า การลงทุนในต่างประเทศเกิดจากแรงจูงใจ 4 ประเภท คือ เพื่อแสวงหาตลาด เพื่อแสวงหาทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อแสวงหาประสิทธิภาพ และเพื่อแสวงหาสินทรัพย์เชิงกลยุทธ์ โดยในส่วนของปัจจัยผลักดัน พิจารณาจากปัจจัยภายในประเทศ ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยด้านตลาด ปัจจัยการผลิต รวมถึงนโยบายของประเทศผู้ลงทุน ส่วนปัจจัยด้านเศรษฐกิจมหภาคที่เกี่ยวข้องกับการออกไปลงทุนในต่างประเทศ ประกอบด้วย อัตราแลกเปลี่ยน ระดับการเปิดประเทศ เป็นต้น

รูปภาพที่ 3.1: กรอบแนวคิดเพื่อพิจารณาปัจจัยกำหนดการออกไปลงทุนในต่างประเทศของไทย

ที่มา: ผู้วิจัย

สำหรับประเทศในกลุ่มกำลังพัฒนาที่มีระดับการพัฒนาของประเทศที่สูงขึ้น จะมีมูลค่าการออกไปลงทุนในต่างประเทศเพิ่มขึ้นตาม Investment Development Path (IDP) ของ Dunning et al. (1997) และ Narula and Dunning (2010) การออกไปลงทุนดังกล่าวเมื่อจำแนกตามภาคการผลิต (ภาคการผลิตขั้นปฐมภูมิ ภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิ และภาคบริการ) และประเทศผู้รับเงินลงทุน (ประเทศกำลังพัฒนา และประเทศพัฒนาแล้ว) อาจมีปัจจัยกำหนดที่แตกต่างกัน

3.2 การศึกษาเชิงพรรณนา

ในส่วนนี้ทำการศึกษาปัจจัยกำหนดการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศในแถบเอเชียและอาเซียนและการศึกษาเชิงพรรณนาเกี่ยวกับทิศทางการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทยในแต่ละภาคการผลิต รวมถึงการเรียนรู้จากประสบการณ์การลงทุนทางตรงในต่างประเทศของประเทศไทยอื่นๆคือ ประเทศสิงคโปร์ มาเลเซีย และได้หวนในส่วนการออกไปลงทุนและบทบาทของภาครัฐ เพื่อนำมาประกอบการศึกษาการออกไปลงทุนในต่างประเทศของไทย

3.3 การศึกษาเชิงปริมาณ

3.3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในส่วนของการวิจัยจะพิจารณาปัจจัยการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทยตามรายสาขา ซึ่งแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ภาคการผลิตขั้นปฐมภูมิ (Primary sector) ภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิ (Secondary sector) และภาคบริการ (Service sector) โดยประเทศผู้รับการลงทุนทางตรงจากไทยในการศึกษา มีจำนวนทั้งสิ้น 28 ประเทศ ประกอบด้วยประเทศพัฒนาแล้วจำนวน 13 ประเทศ คือ ออสเตรเลีย เบลเยียม เดนมาร์ก ฝรั่งเศส เยอรมนี ไอร์แลนด์ เนเธอร์แลนด์ สหราชอาณาจักร ออสเตรีย แคนาดา ญี่ปุ่น สวิตเซอร์แลนด์ และสหรัฐอเมริกาและประเทศกำลังพัฒนาจำนวน 15 ประเทศ คือ จีน ฮ่องกง อินเดีย บังกลาเทศ เกาหลีใต้ อียิปต์ สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ กัมพูชา อินโดนีเซีย ลาว มาเลเซีย เมียนมาร์ ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และเวียดนาม โดยใช้ข้อมูลรายปีในช่วงปี พ.ศ. 2548 –2557 รวมทั้งสิ้น 10 ปี

การศึกษานี้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิที่เก็บรวบรวมจากแหล่งต่างๆ เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทย, องค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO), ธนาคารโลก (World Bank), United Nations Commodity Trade, United Nations Statistics Division, ASEANstat Database, World Intellectual Property Organization และ Investment Map Global Trade Information Services

เป็นต้น โดยในส่วนของการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทยนั้น จะศึกษาจากข้อมูลการลงทุนทางตรงในต่างประเทศเฉพาะส่วนที่จัดเก็บโดยธนาคารแห่งประเทศไทย

3.3.2 การวิเคราะห์ทางเศรษฐมิติ

ในการวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทยจะใช้การวิเคราะห์เชิงปริมาณโดยใช้กรอบแนวคิดทางทฤษฎีมากำหนดแบบจำลองเพื่อวิเคราะห์ แบบจำลองดังกล่าวปรับปรุงจาก Buckley et al. (2007) และ Walsh and Yu (2010) และนำมาใช้วิเคราะห์ Panel Data ซึ่งแบบจำลองแสดงได้ ดังนี้

$$\begin{aligned} \ln OFDI_{ijt} = & \beta_0 + \beta_1 \ln GDP_{jt} + \beta_2 \ln Nat_{jt} + \beta_3 \ln RWage_{jt} \\ & + \beta_4 \ln IFDI_{jt-1} + \beta_5 \ln Tech_{jt} + \beta_6 \ln Exch_{jt} \\ & + \beta_7 \ln Open_{jt} + \beta_8 Pol_t + \epsilon_{ijt} \end{aligned}$$

โดยตัวแปรต่างๆ แสดงได้ดังนี้

$OFDI_{ijt}$ คือ การลงทุนทางตรงในต่างประเทศของประเทศไทยสำหรับภาคการผลิต i ในประเทศผู้รับเงินลงทุน j ในช่วงเวลา t

GDP_{jt} คือ ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่แท้จริงของประเทศผู้รับเงินลงทุน j ในช่วงเวลา t

$NatRes_{jt}$ คือ สัดส่วนของทรัพยากรธรรมชาติต่อ GDP ของประเทศผู้รับเงินลงทุน j ในช่วงเวลา t

$RWage_{jt}$ คือ อัตราค่าจ้างที่แท้จริงของผู้รับเงินลงทุน j ในช่วงเวลา t

$IFDI_{jt-1}$ คือ สต็อกการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศผู้รับเงินลงทุน j ในช่วงเวลา t-1

$Tech_{jt}$ คือ สัดส่วนการส่งออกสินค้าที่มีเทคโนโลยีสูงต่อการส่งออกทั้งหมดของประเทศผู้รับเงินลงทุน j ในช่วงเวลา t

$Exch_{jt}$ คือ อัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงระหว่างเงินบาทกับเงินสกุลของประเทศผู้รับเงินลงทุน j ในช่วงเวลา t

$Open_{jt}$ คือ ระดับการเปิดประเทศระหว่างประเทศไทยและประเทศผู้รับเงินลงทุน j ในช่วงเวลา t

Pol_{jt} คือ นโยบายการเปิดเสรีด้านการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทยในช่วงเวลา t

โดยภาคการผลิต i แบ่งออกเป็น 3 ภาค คือ (1) ภาคการผลิตขั้นปฐมภูมิ (Primary sector) ประกอบด้วยเกษตรกรรม การป่าไม้และการประมง และการทำเหมืองแร่และเหมืองหิน (2) ภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิ (Secondary sector) ประกอบด้วย การผลิต ไฟฟ้า ก๊าซ ให้น้ำและระบบปรับอากาศ และการก่อสร้าง และ (3) ภาคบริการ (Service sector) ประกอบด้วย การขายส่งและขายปลีก การขนส่ง ที่อยู่อาศัย กิจกรรมทางการเงินและการประกันภัย และอสังหาริมทรัพย์

รายละเอียดและสมมติฐานสำหรับตัวแปรต้นต่างๆ ของแบบจำลองซึ่งแบ่งออกเป็น 5 กลุ่มหลักๆ ดังต่อไปนี้

1. การแสวงหาตลาด (Market-seeking)

ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่แท้จริงของประเทศผู้รับเงินลงทุน (GDP)

เป็นปัจจัยทางด้านตลาดซึ่งเป็นตัวชี้วัดขนาดของตลาดในประเทศผู้รับเงินลงทุน ตลาดขนาดใหญ่จะเป็นปัจจัยดึงดูดให้มีการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศมากขึ้น โดยคาดว่า GDP จะมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทย

2. การแสวงหาทรัพยากร (Resource-seeking)

สัดส่วนของมูลค่าทรัพยากรธรรมชาติต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของประเทศผู้รับเงินลงทุน (NatRes)

เป็นตัวชี้วัดความอุดมสมบูรณ์ทางด้านทรัพยากรธรรมชาติของประเทศผู้รับการลงทุน โดย World Bank คำนวณดัชนีดังกล่าวจากค่าเช่า (Rents) ของทรัพยากรธรรมชาติซึ่งประกอบด้วย น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ ถ่านหิน ทองแดง ทองคำ และเหล็ก เป็นต้น เทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ โดยหากประเทศไทยออกไปลงทุนในต่างประเทศเพื่อแสวงหาทรัพยากรธรรมชาติ คาดว่า NatRes จะมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทย

3. การแสวงหาประสิทธิภาพ (Efficiency-seeking)

อัตราค่าจ้างที่แท้จริงของประเทศผู้รับเงินลงทุน (RWage)

สะท้อนถึงต้นทุนการผลิตในประเทศ โดยหากประเทศผู้รับเงินลงทุนมีค่าจ้างที่ถูกกว่า จะเป็นปัจจัยดึงดูดให้เกิดการลงทุนจากต่างประเทศที่ต้องการแสวงหาแหล่งผลิตที่มีต้นทุนการผลิตที่ต่ำ โดยคาดว่าอัตราค่าจ้างที่แท้จริงจะมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทย

สต็อกการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศของประเทศผู้รับเงินลงทุน (IFDI)

เป็นตัวสะท้อนการกระจุกตัว (Clustering effect) ของธุรกิจต่างชาติซึ่งจะทำให้เกิดผลกระทบภายนอกด้านบวกในรูปของการแพร่กระจายเทคโนโลยี (Technology Spillovers) นอกจากนี้ ในกรณีที่ธุรกิจที่ต้องการลงทุนทางตรงในต่างประเทศแต่มีความรู้เกี่ยวกับประเทศผู้รับทุนน้อย ตัวแปรดังกล่าวสามารถสะท้อนสัญญาณเกี่ยวกับบรรยากาศของประเทศผู้รับทุนว่ามีลักษณะที่เอื้อต่อการลงทุนมากน้อยเพียงใด ดังเช่น ในการศึกษาของ Campos and Kinoshita (2003) เนื่องจากมีความล่าช้าในการส่งผลกระทบของสต็อกการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศต่อการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทย จึงใช้เป็นตัวแปรล่าช้าไปหนึ่งช่วงเวลาดังนั้น คาดว่าสต็อกการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในช่วงเวลาก่อนหน้านี้มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทย

4. การแสวงหาสินทรัพย์เชิงกลยุทธ์ (Strategic asset-seeking)

สัดส่วนการส่งออกสินค้าเทคโนโลยีสูงต่อการส่งออกทั้งหมดของประเทศผู้รับเงินลงทุน (Tech)

เป็นตัวชี้ศักยภาพในการผลิตและส่งออกสินค้าที่มีเทคโนโลยีสูงของประเทศผู้รับเงินลงทุน โดยหากประเทศไทยต้องการออกไปลงทุนเพื่อแสวงหาสินทรัพย์เชิงกลยุทธ์ การลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทยจะมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับสัดส่วนการส่งออกสินค้าเทคโนโลยีสูงต่อการส่งออกทั้งหมด โดยตัวแปรดังกล่าวสามารถรวบรวมได้จาก World Bank

5. ปัจจัยอื่นๆ

อัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงระหว่างเงินบาทกับเงินสกุลของประเทศผู้รับเงินลงทุน (Exch)

การอ่อนตัวของค่าเงินในประเทศผู้รับทุนเปรียบเทียบกับประเทศผู้ลงทุนจะดึงดูดให้เกิดการลงทุนจากประเทศผู้ลงทุนมากขึ้น เนื่องจากประเทศผู้ลงทุนจะมีอำนาจการซื้อมากขึ้น จึงสามารถซื้อปัจจัยการผลิตในประเทศผู้ลงทุนได้ด้วยต้นทุนที่ต่ำลง ดังนั้น อัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงของประเทศผู้รับทุนเปรียบเทียบกับค่าเงินบาทจะดึงดูดให้ไทยมีการลงทุนทางตรงในประเทศผู้รับทุนมากขึ้น ในการศึกษาจะใช้อัตราแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศไทยกับประเทศผู้รับทุนที่แปลงให้เป็นอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงด้วยดัชนีราคาผู้ผลิต และเนื่องจากตัวแปรดังกล่าวสำหรับแต่ละประเทศผู้รับทุนมีหน่วยไม่เท่ากัน จึงต้องทำการแปลงให้เป็นค่าดัชนีโดยใช้ปี พ.ศ. 2543 เป็นปีฐาน

ระดับการเปิดประเทศระหว่างไทยกับประเทศผู้รับเงินลงทุน (Open)

ระดับการเปิดประเทศระหว่างไทยกับประเทศผู้รับเงินลงทุน เป็นปัจจัยทางด้านการค้าที่มีผลต่อการลงทุนทางตรงในต่างประเทศ กล่าวคือ ระดับการการค้าที่สูงขึ้นสะท้อนถึงการเข้าถึงตลาดในประเทศผู้รับเงินลงทุน และความเชื่อมโยงทางด้านการค้าระหว่างประเทศที่มีต่อกัน จึงทำให้ลดความเสี่ยงจากการลงทุนทางตรงในต่างประเทศ ในขณะเดียวกัน การนำเข้าที่เพิ่มขึ้นส่งผลให้ตลาดภายในประเทศมีการแข่งขันเพิ่มขึ้น จึงเป็นปัจจัยผลักดันให้ธุรกิจไทยไปลงทุนโดยตรงในต่างประเทศเพื่อแสวงหาแหล่งต้นทุนการผลิตที่ต่ำ และสามารถเข้าถึงตลาดต่างประเทศ ดังนั้น ระดับการเปิดประเทศของไทยจึงมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทยในการศึกษาของ Bhasin and Jain (2013) และ Walsh and Yu (2010) ใช้สัดส่วนของผลรวมมูลค่าการส่งออกและการนำเข้าต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเป็นตัวชี้วัดระดับการเปิดประเทศของประเทศผู้ลงทุน ในขณะที่ Banga (2003) ใช้มูลค่าการส่งออกต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศและมูลค่าการนำเข้าต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเป็นตัวชี้วัดปัจจัยผลักดันด้านการค้า

นโยบายการเปิดเสรีด้านการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทย (PoI)

ในช่วงที่ผ่านมา ประเทศไทยมีการผ่อนคลายกฎเกณฑ์ในการออกไปลงทุนในต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2553 ธนาคารแห่งประเทศไทยได้อนุญาตให้บริษัทไทยออกไปลงทุนในต่างประเทศได้อย่างเสรี ทำให้ในปี พ.ศ. 2554 เป็นปีแรกที่ไทยมีเงินลงทุนทางตรงในต่างประเทศมากกว่าเงินลงทุนไหลเข้า และกลายเป็นประเทศผู้ส่งออกเงินทุนสุทธิ ดังนั้น นโยบายการเปิดเสรีด้านการลงทุนทางตรงในต่างประเทศจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงทางด้านปัจจัยผลักดัน (Push factor) ที่ทำให้การออกไปลงทุนในต่างประเทศของไทยสูงขึ้น ความสัมพันธ์ดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของ Buckley et al. (2007) ทั้งนี้ใช้ตัวแปรหุ่น (Dummy variable) เพื่อสะท้อนนโยบายการเปิดเสรีด้านการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทย โดยตัวแปรมีค่าเท่ากับ 0 ในช่วงปีพ.ศ. 2548-2553 และมีค่าเท่ากับ 1 ในช่วงปีพ.ศ. 2554-2557

ในการวิเคราะห์ทางเศรษฐมิติจะใช้แบบจำลองข้างต้นในการวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทยรายสาขาโดยแบ่งเป็น 2 ระดับ คือ 1) ระดับภาพรวมซึ่งประกอบด้วยข้อมูลของทั้ง 3 สาขา และ 2) ระดับกลุ่มรายสาขาการผลิตสำหรับแต่ละสาขาซึ่งในระดับที่ 2 จะทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยกำหนดการลงทุนทางตรงในประเทศพัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนา เพื่อพิจารณาว่าในแต่ละภาคการผลิตมีการออกไปลงทุนเนื่องจากปัจจัยที่แตกต่างกันหรือไม่ จากกลุ่มของประเทศกำลังพัฒนาและกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว

ทั้งนี้ ตัวชี้วัด หน่วย และแหล่งที่มาของข้อมูลสำหรับตัวแปรต่างๆ ที่ใช้สำหรับการวิเคราะห์ในแบบจำลองสามารถแสดงได้ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1: ตารางสรุปการรวมรวมข้อมูลทุติยภูมิสำหรับแบบจำลอง

ตัวแปรต้น	ตัวชี้วัด	หน่วย	ที่มาของข้อมูล
GDP_{jt}	ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่แท้จริง	บาท	ข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมที่แท้จริงสำหรับภาคการผลิต จาก National Accounts MainAggregates Database, UNCTAD
$NatRes_{jt}$	สัดส่วนของค่าเช่าทรัพยากรธรรมชาติทั้งหมด (Total natural resources rents) ต่อ GDP	ร้อยละ	World Bank
$RWage_{jt}$	อัตราค่าจ้างที่แท้จริงของผู้รับเงินลงทุนคำนวณโดยใช้ผลิตภัณฑ์มวลรวมที่แท้จริงหารด้วยจำนวนผู้มีงานทำ	ไม่มีหน่วย	ข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมที่แท้จริงสำหรับภาคการผลิต จาก National Accounts MainAggregates Database, UNCTAD ข้อมูลสัดส่วนการจ้างงานต่อประชากรและข้อมูลจำนวนประชากร จาก World Development Indicators, World Bank
$IFDI_{jt-1}$	สต็อกการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ	ดอลลาร์สหรัฐ	UNCTAD

ตารางที่ 3.1: ตารางสรุปการรวมรวมข้อมูลทฤษฎีภูมิสำหรับแบบจำลอง(ต่อ)

ตัวแปรต้น	ตัวชี้วัด	หน่วย	ที่มาของข้อมูล
$Tech_{jt}$	สัดส่วนการส่งออกสินค้าที่มีเทคโนโลยีสูงต่อการส่งออกทั้งหมดของประเทศผู้รับเงินลงทุน	ร้อยละ	World Bank
$Exch_{jt}$	ดัชนีอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินบาทต่อเงินสกุลของประเทศผู้รับเงิน โดยคำนวณจากอัตราแลกเปลี่ยนกลางซึ่งใช้ปีพ.ศ. 2547 เป็นปีฐาน	ไม่มีหน่วย	ธนาคารแห่งประเทศไทย
$Open_{jt}$	ระดับการเปิดประเทศระหว่างประเทศไทยและประเทศผู้รับเงินลงทุน โดยคำนวณจากผลรวมมูลค่านำเข้าและมูลค่าส่งออกหารด้วยผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ	ร้อยละ	ข้อมูลมูลค่าการส่งออกและมูลค่าการนำเข้า จาก UN Comtrade ข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ จาก National Accounts Main Aggregates Database, UNCTAD
Pol_{jt}	นโยบายการเปิดเสรีด้านการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทย (ตัวแปรหุ่นที่มีค่า 0: ยังไม่มีการเปิดเสรี คือ ก่อนปีพ.ศ. 2554 หรือ 1: มีการเปิดเสรี หรือตั้งแต่ปีพ.ศ. 2554 ซึ่งเป็นปีที่ไทยมีการเปิดเสรีทางลงทุนทางตรงในต่างประเทศให้แก่นิติบุคคล)	ไม่มีหน่วย	ธนาคารแห่งประเทศไทย

ที่มา: ผู้วิจัย

ผลการศึกษาที่คาดว่าจะได้รับ จะมีลักษณะเป็นดังตารางที่ 3.2 คือ เงินลงทุนโดยตรงจากประเทศไทย ทั้งในระดับประเทศ (ทุกภาคอุตสาหกรรม) ในระดับภาคการผลิต (ภาคการผลิตขั้นปฐมภูมิ ภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิ และภาคบริการ) แต่ละภาคการผลิตออกไปลงทุนในประเทศกลุ่มใด และด้วยแรงจูงใจใด โดยส่วนที่เป็นคำตอบในตารางประกอบด้วย การลงทุนเพื่อแสวงหาตลาด (Market-seeking FDI) การลงทุนเพื่อแสวงหาทรัพยากรธรรมชาติ (Natural resource-seeking FDI) การลงทุนเพื่อ

แสวงหาประสิทธิภาพ (Efficiency-seeking FDI) หรือการลงทุนเพื่อแสวงหาสินทรัพย์เชิงกลยุทธ์ (Strategic asset-seeking FDI)

ตารางที่ 3.2: ปัจจัยกำหนดการออกไปลงทุนในต่างประเทศของไทย จำแนกตามรายการการผลิต และประเทศผู้รับเงินลงทุน

		โลก	ประเทศกำลังพัฒนา (South)	ประเทศพัฒนาแล้ว (North)
เงินลงทุนโดยตรงจากประเทศไทย (South)	ทุกภาคการผลิต			
	ภาคการผลิตขั้นปฐมภูมิ (Primary sector)			
	ภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิ (Secondary sector)			
	ภาคบริการ (Service sector)			

3.4 การศึกษาเชิงคุณภาพเกี่ยวกับรูปแบบและแนวโน้มการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทยในอนาคต

ผลของการทดสอบทางเศรษฐกิจและข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ที่เกี่ยวข้อง จะถูกนำมารวบรวม ประมวล และวิเคราะห์ถึงรูปแบบและแนวโน้มการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทยในอนาคต

สำหรับข้อมูลปฐมภูมิจะเก็บจากการสัมภาษณ์เชิงลึกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนทางตรงในต่างประเทศ ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และตัวแทนจากบริษัทเอกชนที่มีการลงทุนทางตรงในต่างประเทศ จำนวน 2 รายต่อภาคการผลิต ซึ่งประกอบด้วยบริษัทเอกชนขนาดใหญ่และขนาดเล็ก โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงโดยในการสัมภาษณ์จะครอบคลุมถึงประเด็นเกี่ยวกับประเภทการลงทุนทางตรงในต่างประเทศ รวมถึงเหตุผลของการไปลงทุนทางตรงในต่างประเทศของบริษัทเอกชนตัวอย่าง

บทที่ 4

การศึกษาเชิงพรรณนา

บทนี้นำเสนอการศึกษาเชิงพรรณนา โดยพิจารณาจากทิศทางการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทยในแต่ละภาคการผลิต และประสบการณ์การลงทุนทางตรงในต่างประเทศของสิงคโปร์ มาเลเซีย และไต้หวัน

4.1 ทิศทางการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทยในแต่ละภาคการผลิต

4.1.1 การลงทุนทางตรงในต่างประเทศของประเทศไทย

(1) ภาพรวม

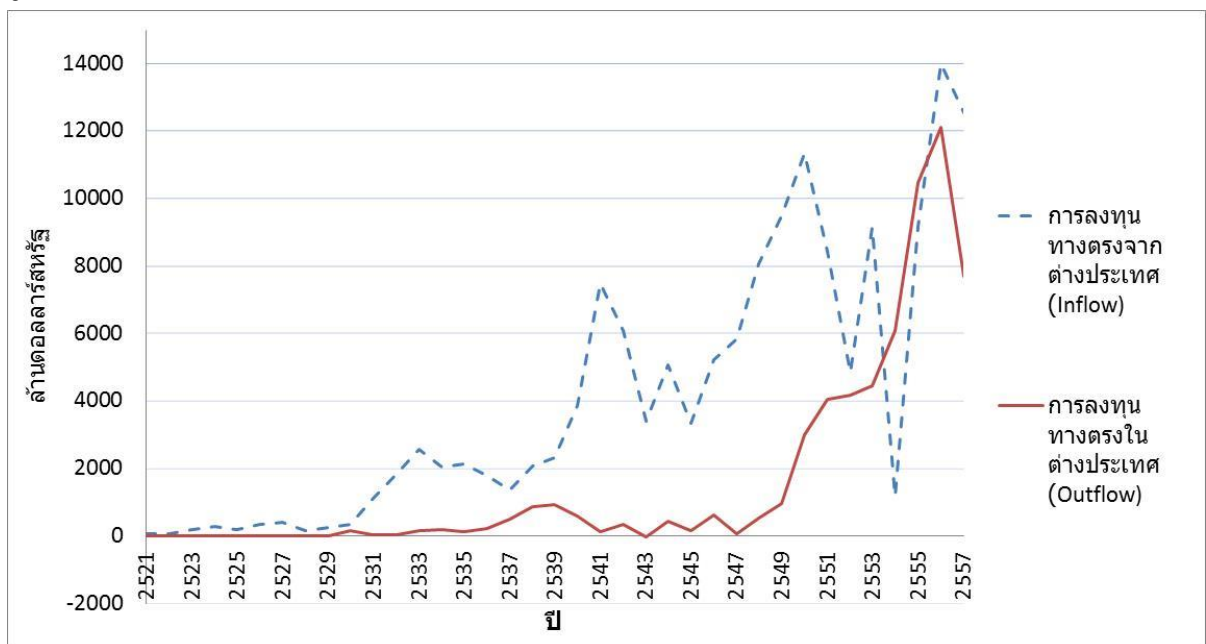
เมื่อเปรียบเทียบการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศขาเข้าและขาออกของประเทศไทย (รูปภาพที่ 4.1)¹ พบว่าในภาพรวม ไทยยังคงมีระดับเงินลงทุนไหลเข้าที่สูงกว่าการออกไปลงทุนในต่างประเทศ โดยประเทศไทยเริ่มต้นจากการเป็นแหล่งลงทุนของต่างประเทศ ต่อมาในช่วงปีพ.ศ. 2521 ไทยเริ่มมีการออกไปลงทุนในต่างประเทศ โดยมีมูลค่าเท่ากับ 6.1 ล้านดอลลาร์สหรัฐ การออกไปลงทุนในระยะแรกนั้นเน้นการลงทุนในสถาบันการเงินเป็นหลัก ซึ่งส่วนมากจะเป็นการลงทุนในสิงคโปร์และฮ่องกง ต่อมาในช่วงปีพ.ศ. 2532 -2540 กว่าร้อยละ 90 ของการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทยมุ่งเน้นไปสู่ภาคการผลิตพื้นฐานเป็นหลัก โดยส่วนมากจะอยู่ภายในภูมิภาคอาเซียน (Pavida and Alvaro, 2558) การออกไปลงทุนในต่างประเทศของไทยในปีพ.ศ. 2540 ลดลงมากถึงร้อยละ 37.34 จากปีก่อนหน้า และเกิดการทรงตัวเป็นระยะเวลานาน เนื่องจากวิกฤตการเงินในเอเชีย (Asian Financial Crisis) ในช่วงดังกล่าวส่งผลกระทบต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยเป็นอย่างมาก

หลังจากปีพ.ศ. 2548 เศรษฐกิจของไทยเริ่มฟื้นตัวจึงทำให้การลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทยมีมูลค่าสูงขึ้นมาก โดยในปีพ.ศ. 2548 ธุรกิจไทยออกไปลงทุนในต่างประเทศคิดเป็น

¹ ข้อมูล Outward Foreign Direct Investment (OFDI) ของ UNCTAD และของธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) มีความแตกต่างกัน คือ ข้อมูลของ UNCTAD พิจารณาลงทุนเป็นรูปแบบ Directional คือการนับมูลค่าการลงทุนแบบสุทธิ (Net) ระหว่าง Foreign Direct Investment (FDI) กับ Thai Direct Investment (TDI) ซึ่งหากมีการถือหุ้นไขว้ระหว่างบริษัทแม่และบริษัทลูก ตัวเลขมูลค่าการลงทุนจะหักลบกันไป ส่วนข้อมูลที่ ธปท. เผยแพร่นั้น พิจารณาในรูปแบบ Assets-Liabilities กล่าวคือ ไม่ได้นำมาหักลบกัน ซึ่งรูปแบบดังกล่าวเป็นไปตามมาตรฐานที่ประเทศสมาชิกกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund: IMF) ต้องรายงานตาม BPM6 ตามข้อมูลจาก ธปท.

มูลค่าเท่ากับ 529.49 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปีพ.ศ. 2547 ถึงร้อยละ 638.20 การเพิ่มขึ้นดังกล่าวเป็นไปอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งในปีพ.ศ. 2554 ไทยเป็นประเทศที่เป็น Net Capital Outflow อย่างไรก็ตามสถานะดังกล่าว ส่วนหนึ่งเกิดจากเหตุการณ์น้ำท่วมครั้งใหญ่ในประเทศไทยในปีพ.ศ. 2554 ซึ่งทำให้มีการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศลดลงมาก และในปัจจุบันเมื่อสถานการณ์กลับสู่ภาวะปกติ ประกอบกับภาวะเศรษฐกิจของประเทศไทยที่หดตัวลง จะพบว่าประเทศไทยกลับมามีระดับการลงทุนขาเข้ามากกว่าขาออกในช่วงปีพ.ศ. 2554 - 2556 แม้อัตราการเติบโตของการออกไปลงทุนจะยังคงอยู่ในระดับสูง โดยมีค่าเท่ากับร้อยละ 36.69, 71.73 และ 15.59 ตามลำดับ โดยสาเหตุหลักของการออกไปลงทุนที่เพิ่มขึ้นคือ การที่ ธปท. ได้ดำเนินการผ่อนคลายเงินทุนเคลื่อนย้ายตามแผนแม่บทเงินทุนเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศ โดยตั้งแต่ปีพ.ศ. 2553 นิติบุคคลไทยสามารถลงทุนทางตรงในต่างประเทศได้อย่างเสรี จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ไทยมีการลงทุนทางตรงในต่างประเทศมากขึ้นในช่วงเวลาดังกล่าว

รูปภาพที่ 4.1: ปริมาณการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศของไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2521-2557

ที่มา: UNCTAD, 2015

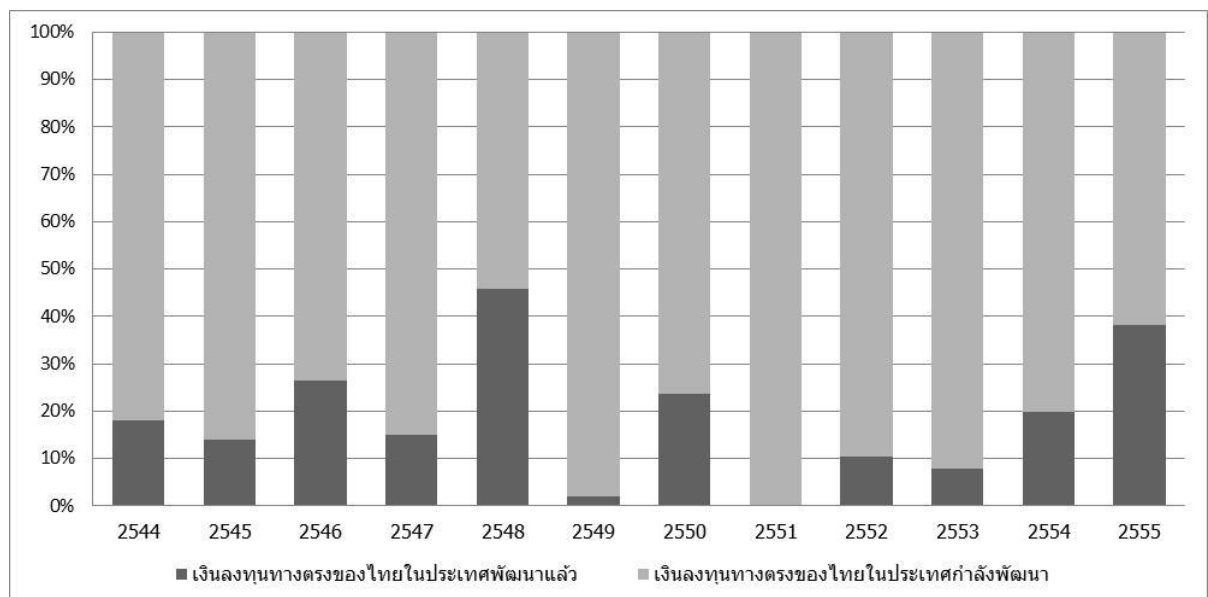
(2) ลักษณะการลงทุนทางตรงในต่างประเทศจำแนกตามประเทศผู้รับเงินลงทุนและภาคการผลิต

ส่วนนี้พิจารณาการออกไปลงทุนในต่างประเทศของไทยใน 3 มิติคือ ประเทศผู้รับเงินลงทุนหลัก ภาคการผลิตหลักที่ออกไปลงทุนในต่างประเทศ และภาคการผลิตและประเทศผู้รับเงินลงทุน โดยมีข้อค้นพบดังนี้

มิติที่ 1 ประเทศผู้รับเงินลงทุน

ในระดับกลุ่มประเทศ ประเทศกำลังพัฒนาเป็นกลุ่มประเทศผู้รับเงินลงทุนหลักของไทย โดยเฉลี่ยร้อยละ 80 ของเงินทุนจากไทยไปลงทุนในประเทศกลุ่มดังกล่าว (รูปภาพที่ 4.2) อย่างไรก็ตาม ในช่วงปีพ.ศ. 2544 - 2553 สัดส่วนการลงทุนของไทยในกลุ่มดังกล่าวมีความผันผวน และลดลงมาอยู่ที่ ร้อยละ 80.07 และ 61.34 ในช่วงปีพ.ศ. 2554 และปีพ.ศ. 2555 ตามลำดับ

รูปภาพที่ 4.2: สัดส่วนเงินลงทุนโดยตรงของไทยในประเทศพัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนา ในช่วงปีพ.ศ. 2544-2555

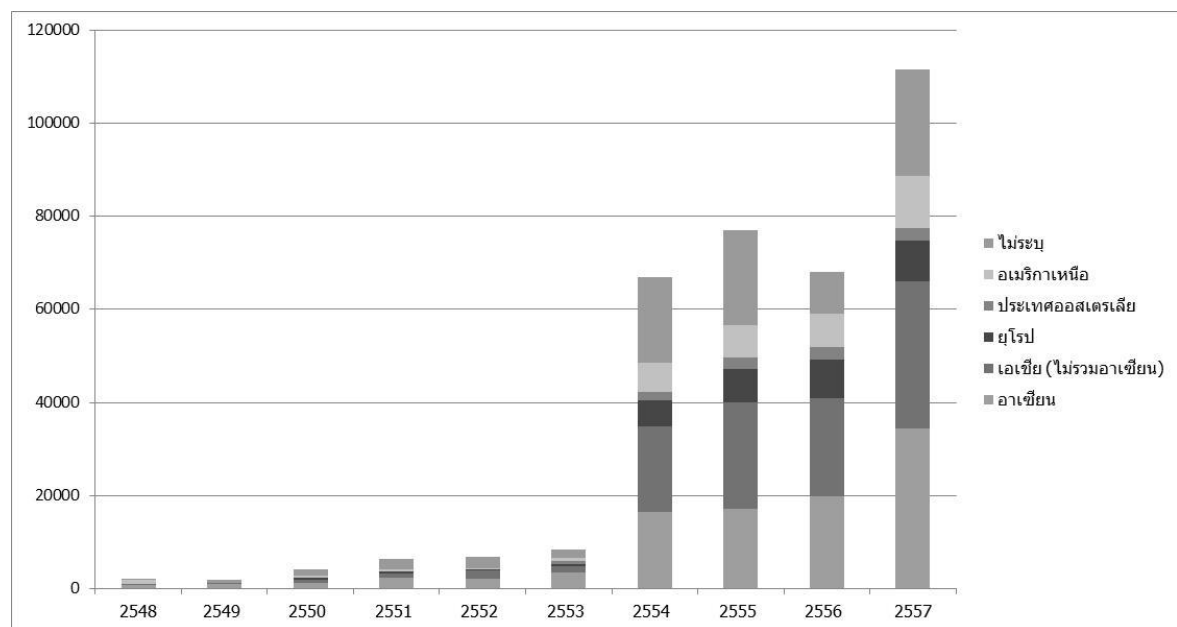
ที่มา: จากการคำนวณโดยใช้ข้อมูลจาก UNCTAD, 2014

เมื่อพิจารณาจำแนกตามภูมิภาค (รูปภาพที่ 4.3) พบว่า ในภาพรวมมูลค่าการออกไปลงทุนของไทยในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา มีแนวโน้มสูงขึ้นในทุกภูมิภาค โดยในช่วงปีพ.ศ. 2548 – 2557 มีแหล่งลงทุนหลักคือ เอเชีย (ไม่รวมอาเซียน) ซึ่งมีมูลค่าเฉลี่ยเท่ากับ 9,908.11 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (หรือร้อยละ 28.01) รองลงมา คือ อาเซียน (ร้อยละ 28.86) ส่วนประเทศอื่นๆ ที่เป็นผู้รับเงินลงทุนหลักคือ อเมริกาเหนือ ยุโรป และออสเตรเลีย (ร้อยละ 9.64, 9.00 และ 2.94 ตามลำดับ) โดยหากพิจารณาการลงทุนทางตรงของประเทศไทยในภูมิภาคเอเชียทั้งหมด พบว่า มีสัดส่วนโดยเฉลี่ยสูงถึงร้อยละ 55.87

ปัจจัยหลักที่ผลักดันให้ธุรกิจไทยเข้าไปลงทุนในประเทศภูมิภาคอาเซียนมากขึ้น ได้แก่ การมีเงินสดในระดับสูง ความต้องการสร้างความแข็งแกร่งให้กับเครือข่ายในภูมิภาคเพื่อขยายฐานตลาด

การติดตามลูกค้าซึ่งออกไปลงทุนทางตรงในต่างประเทศ และการแสวงหาแรงงานราคาถูกสำหรับการผลิตที่เน้นใช้แรงงานเพื่อรักษาความสามารถในการแข่งขัน (ASEAN Secretariat and UNCTAD, 2014)

รูปภาพที่ 4.3: การลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทยจำแนกตามภูมิภาคในช่วงปีพ.ศ. 2548 – 2557 (หน่วย: ล้านดอลลาร์สหรัฐ)

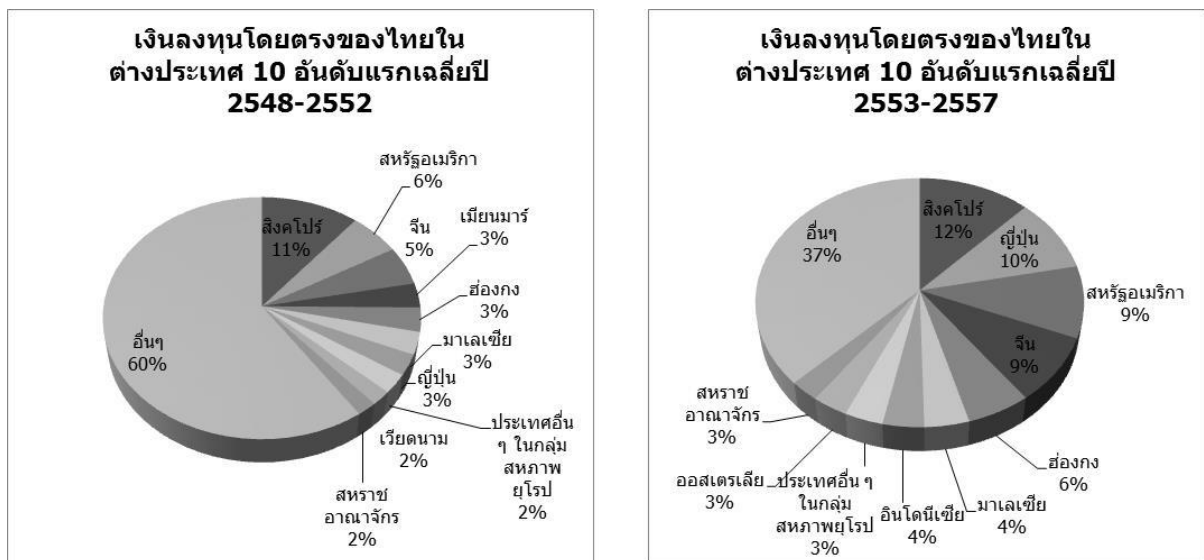

ที่มา: คำนวณโดยใช้ข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย, 2558

หมายเหตุ: ไม่รวมข้อมูลของมอริเชียส หมู่เกาะบริติชเวอร์จิน และหมู่เกาะเคย์แมน

เมื่อพิจารณารายประเทศ (รูปภาพที่ 4.4) พบว่า ประเทศที่ไทยเข้าไปลงทุนโดยเฉลี่ยมากที่สุดในช่วงปีพ.ศ. 2548 - 2552 คือ สิงคโปร์ ซึ่งมีมูลค่าเฉลี่ยเท่ากับ 710.99 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (คิดเป็นร้อยละ 11) รองลงมา คือ สหรัฐอเมริกา (ร้อยละ 6) ส่วนอันดับที่ 3 และ 4 คือ จีนและเมียนมาร์ โดยมีมูลค่าการลงทุนร้อยละ 5 และ 3 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาในช่วง 5 ปีให้หลัง (ปีพ.ศ. 2553 – 2557) พบว่า สิงคโปร์ยังคงเป็นแหล่งลงทุนหลักที่มีมูลค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเป็น 7,744.47 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 12 ส่วนญี่ปุ่นและสหรัฐอเมริกา ได้กลายเป็นประเทศผู้รับเงินลงทุนหลักของไทยที่ร้อยละ 10 และ 9 ตามลำดับ

รูปภาพที่ 4.4: ประเทศที่มีการลงทุนทางตรงจากประเทศไทย 10 อันดับแรก

ที่มา: คำนวณโดยใช้ข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย, 2558

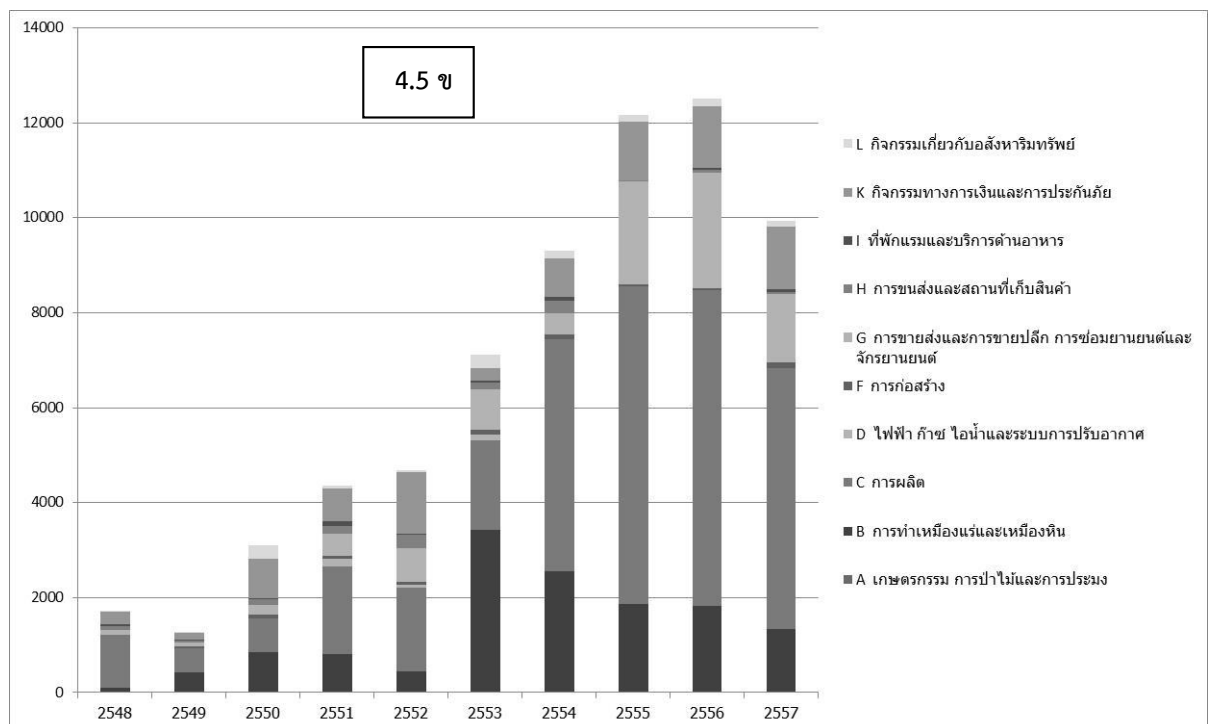
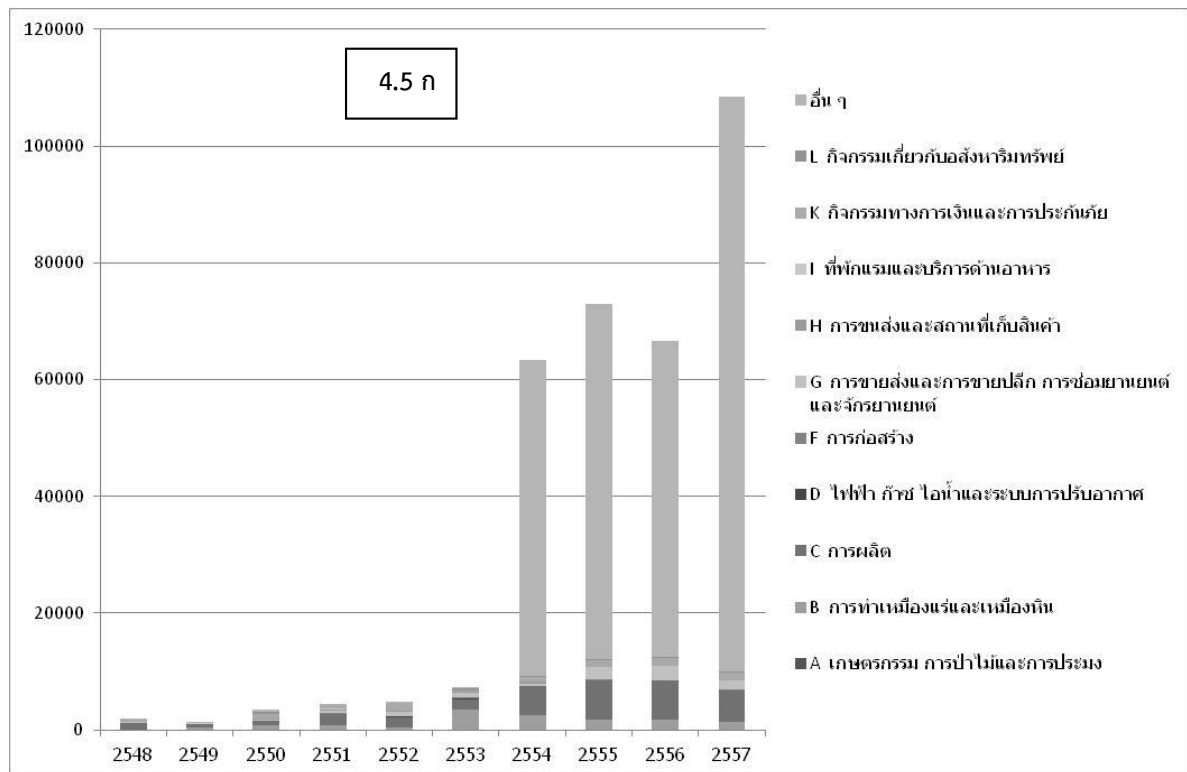
มิติที่ 2 ภาคการผลิตที่ไทยออกไปลงทุน

หากพิจารณาการลงทุนในต่างประเทศของประเทศไทยจำแนกตามภาคการผลิต (รูปภาพที่ 4.5 ก) พบว่าในภาพรวมประเทศไทยมีแนวโน้มการลงทุนทางตรงสูงขึ้นในทุกภาคการผลิต โดยในช่วงปีพ.ศ. 2548 - 2552 ไทยมีการลงทุนทางตรงในต่างประเทศในภาคอุตสาหกรรมการผลิตมากที่สุด โดยมีมูลค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1,187.17 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (คิดเป็นร้อยละ 36.57) รองลงมา คือ ภาคกิจกรรมทางการเงินและการประกันภัยซึ่งมีมูลค่าเฉลี่ยเท่ากับ 644.22 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (คิดเป็นร้อยละ 19.85) และภาคการท่าเรือและเหมืองหิน เป็นอันดับที่ 3 โดยมีมูลค่าเฉลี่ยเท่ากับ 527.77 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (คิดเป็นร้อยละ 16.26) ส่วน ในภาคเกษตรกรรม การป่าไม้และการประมง เป็นภาคที่มีการลงทุนน้อยที่สุด โดยมีสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 0.08

ทั้งนี้ ข้อมูลตั้งแต่ปีพ.ศ. 2554 เป็นต้นมา ธนาคารแห่งประเทศไทยได้จัดทำข้อมูลสถิติการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศ (OFDI) ตาม The Sixth Edition of the IMF's Balance of Payments (BPM6) and International Investment Position (IIP) Manual ที่ระบุให้นับรวมสินเชื่อการค้าระหว่างบริษัทในเครือ (Trade Credit among Affiliates) เข้าไว้เป็นการลงทุนโดยตรง (Direct Investment) อย่างไรก็ตาม ข้อมูลสินเชื่อการค้าที่จัดทำขึ้นไม่สามารถจำแนกประเภทธุรกิจได้ จึงถูกรวมอยู่ในธุรกิจประเภทอื่นๆ (Others) ซึ่งทำให้ข้อมูลในส่วนนี้ตั้งแต่ปี 2554 เป็นต้นมา มีมูลค่าของ Trade Credit among Affiliates เป็นจำนวนมากและไม่สามารถแยกสาขาการผลิตได้ (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2558) ซึ่งทำให้ไม่สามารถนำข้อมูลส่วนดังกล่าวมาวิเคราะห์โดยละเอียดได้ เป็นข้อจำกัดหนึ่งในงานวิจัยนี้

ดังนั้น เพื่อการพิจารณาที่สอดคล้องกับช่วงก่อนหน้าปี 2554 และเพื่อให้สามารถอธิบายรายละเอียดได้มากขึ้น จากรูปภาพที่ 4.5 ก จึงตัดข้อมูลในส่วนธุรกิจประเภทอื่นๆ ออก และเหลือข้อมูลเป็นดังรูปภาพที่ 4.5 ข และพบว่า ในช่วงปีพ.ศ. 2553-2557 ภาคที่มีสัดส่วนการลงทุนทางตรงเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจากช่วงปีพ.ศ. 2548-2552 ได้แก่ การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน การผลิต และการขายส่ง และการขายปลีก การซ่อมยานยนต์และจักรยานยนต์ โดยภาคที่มีสัดส่วนการลงทุนทางตรงเฉลี่ยสูงสุดในช่วงปีพ.ศ. 2553-2557 ได้แก่ ภาคการผลิต ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 50.19 รองลงมา คือ ภาคการทำเหมืองแร่และเหมืองหิน และภาคการขายส่งและการขายปลีก ซึ่งมีสัดส่วนการลงทุนทางตรงเฉลี่ยเท่ากับ ร้อยละ 21.49 และ 14.38 ตามลำดับ

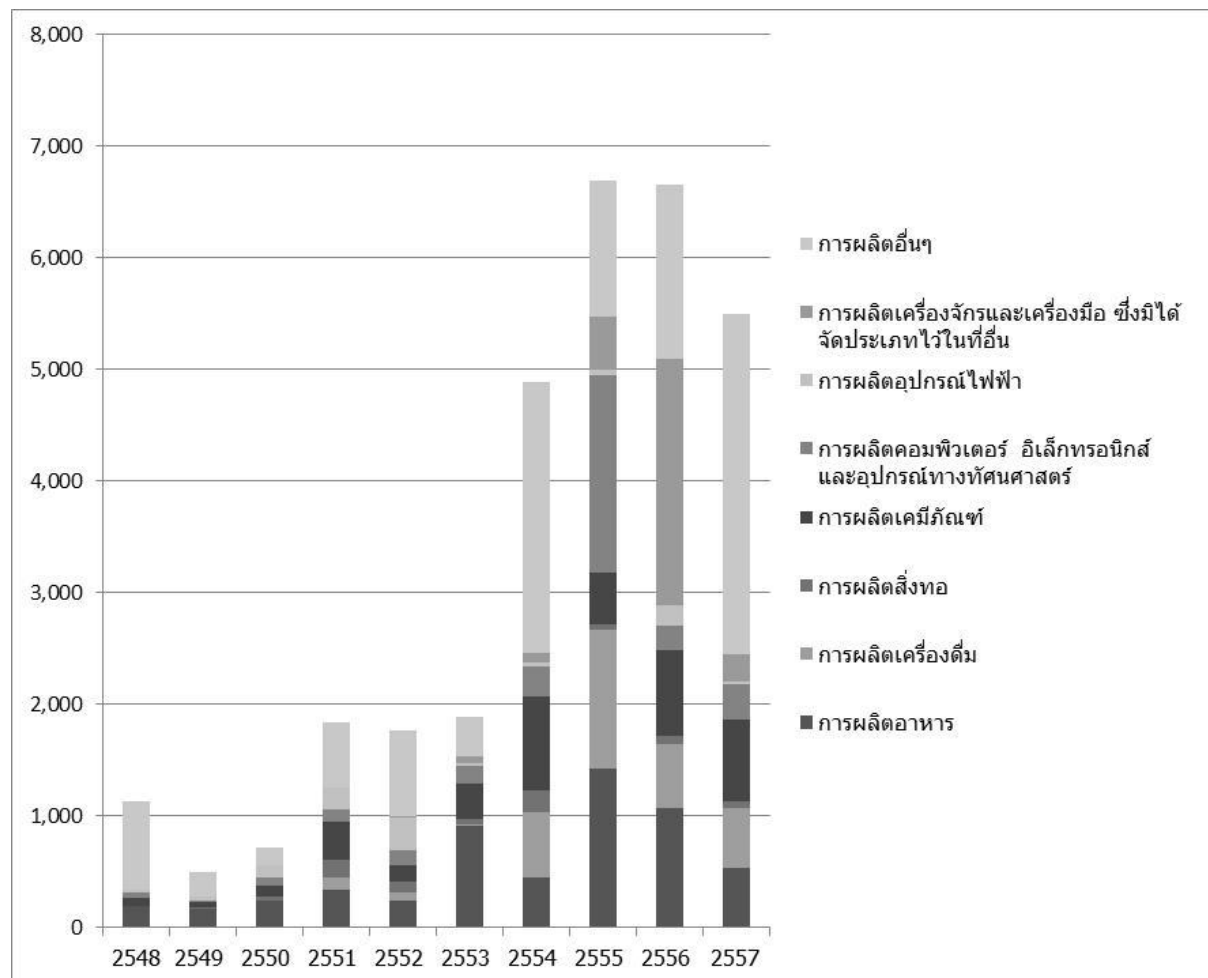
รูปภาพที่ 4.5: การลงทุนทางตรงของไทยในต่างประเทศ จำแนกตามภาคการผลิตในปีพ.ศ.2548-2557 (หน่วย: ล้านดอลลาร์สหรัฐ)

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2558

หมายเหตุ: ไม่รวมข้อมูลของมอริเชียส หมู่เกาะบริติชเวอร์จินและหมู่เกาะเคย์แมน

รูปภาพที่ 4.6: การลงทุนทางตรงของไทยในต่างประเทศในภาคอุตสาหกรรมการผลิตจำแนกตาม
สาขาย่อยของภาคอุตสาหกรรมการผลิตในปีพ.ศ. 2548-2557 (หน่วย: ล้านดอลลาร์สหรัฐ)

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2558

หมายเหตุ: ไม่รวมข้อมูลของมอริเชียส หมู่เกาะบริติชเวอร์จินและหมู่เกาะเคย์แมน

ในส่วนการลงทุนของไทยในภาคอุตสาหกรรมการผลิตแต่ละสาขาย่อย (รูปภาพที่ 4.6) พบว่า การผลิตอื่นๆ เป็นสาขาที่มีระดับการลงทุนมากที่สุด โดยมีการลงทุนโดยเฉลี่ยในช่วงปีพ.ศ. 2548 - 2557 เท่ากับร้อยละ 35.25 รองลงมา คือ การผลิตอาหารและการผลิตเคมีภัณฑ์ ซึ่งมีการลงทุนโดยเฉลี่ย เท่ากับร้อยละ 17.63 และ 12.11 ตามลำดับ หากพิจารณาเปรียบเทียบในช่วงปีพ.ศ. 2548 - 2552 และ พ.ศ. 2553 - 2557 พบว่า สาขาที่มีแนวโน้มของการลงทุนโดยเฉลี่ยเพิ่มขึ้น คือ การเครื่องจักรและ เครื่องมือ ซึ่งมีได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น (จากค่าเฉลี่ยร้อยละ 0.41 ในช่วงปีพ.ศ. 2548 - 2552 เป็น ค่าเฉลี่ยร้อยละ 12.09 ในช่วงปีพ.ศ. 2553 - 2557) การผลิตเครื่องตี (จากค่าเฉลี่ยร้อยละ 2.81 ในช่วง ปีพ.ศ. 2548 - 2552 เป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 11.51 ในช่วงปีพ.ศ. 2553 - 2557) การผลิตคอมพิวเตอร์ อิเล็กทรอนิกส์ และอุปกรณ์ทางทัศนศาสตร์ (จากค่าเฉลี่ยร้อยละ 6.21 ในช่วงปีพ.ศ. 2548 - 2552 เป็น

ค่าเฉลี่ยร้อยละ 10.66 ในช่วงปีพ.ศ. 2553 - 2557) สำหรับการผลิตอื่นๆ มีสัดส่วนเฉลี่ยของการลงทุนลดลง (จากค่าเฉลี่ยร้อยละ 42.47 ในช่วงปีพ.ศ. 2548 - 2552 เป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 33.58 ในช่วงปีพ.ศ. 2553 - 2557)

มิติที่ 3 ภาคการผลิตและประเทศผู้รับเงินลงทุน

หากพิจารณาจากมุมมองของธุรกิจที่อยู่ในภาคการผลิตต่างๆ ว่าในปัจจุบันไทยออกไปลงทุนในประเทศใดบ้าง จึงพิจารณาการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทยในแต่ละภาคการผลิต (แบ่งออกเป็น 11 ภาคการผลิต) จำแนกตามกลุ่มประเทศพัฒนาแล้วและกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา (รูปภาพที่ 4.7 และ รูปภาพที่ 4.8) รวมถึงประเทศผู้รับทุน 10 อันดับแรกที่ไทยเข้าไปลงทุน (ตารางที่ 4.1) พบว่าข้อค้นพบจากข้อมูลการลงทุนของไทยในแต่ละภาคการผลิตในช่วงปีพ.ศ. 2548 - 2557 มีลักษณะดังต่อไปนี้

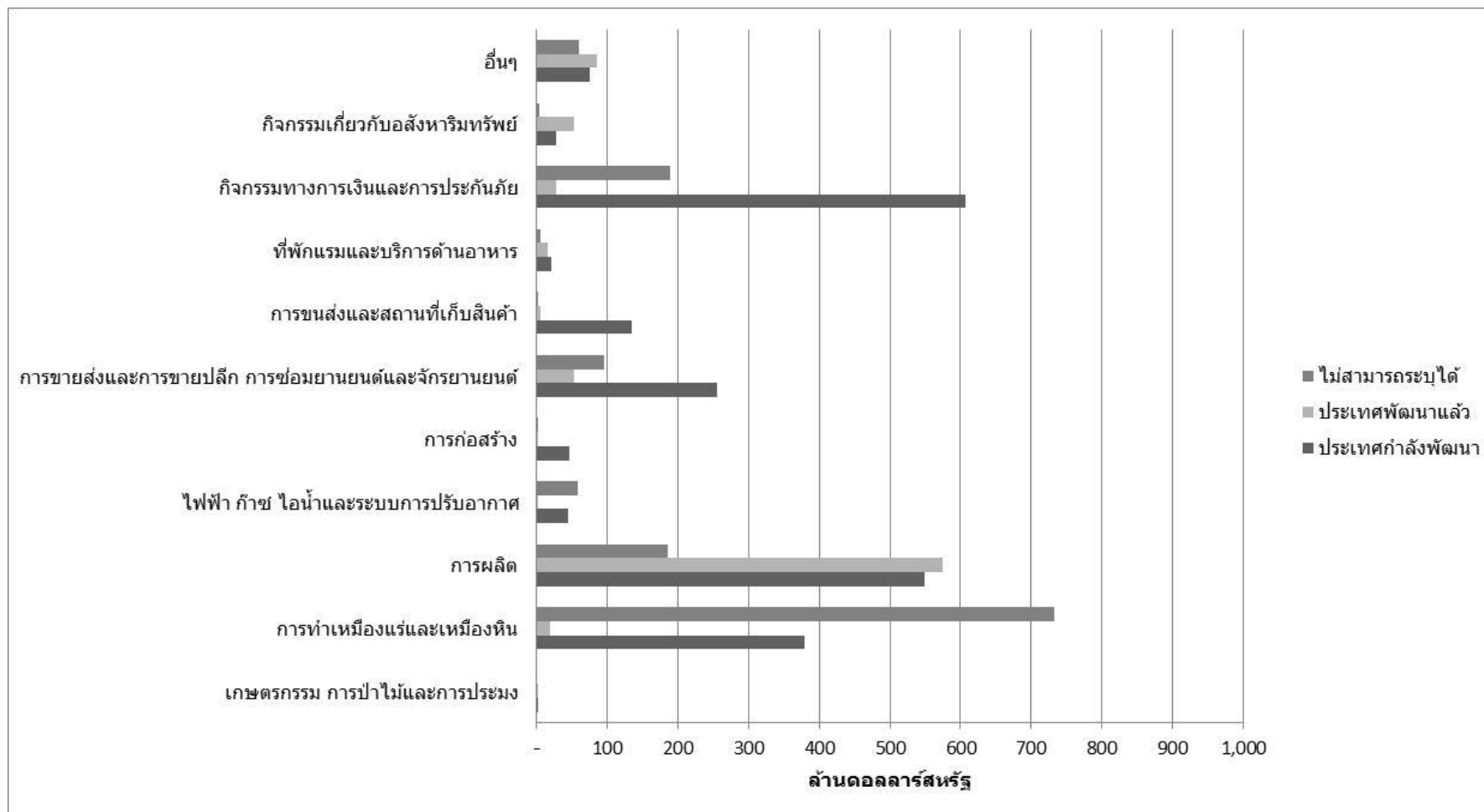
ตารางที่ 4.1 : ข้อค้นพบจากการพิจารณาการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทยในแต่ละภาคการผลิต จำแนกตามประเทศและกลุ่มประเทศ

	ภาค	ข้อค้นพบ
1.	เกษตรกรรม การป่าไม้และการประมง	● ส่วนใหญ่เป็นการลงทุนในประเทศกำลังพัฒนา ● ประเทศหลักที่ไทยเข้าไปลงทุน คือ อินเดีย เวียดนาม และกัมพูชา
2.	การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	● เน้นการลงทุนในประเทศกำลังพัฒนา ● ประเทศหลักที่ไทยเข้าไปลงทุน คือ สิงคโปร์ ออสเตรเลีย เมียนมาร์ และแคนาดา
3.	อุตสาหกรรมการผลิต	● มีการลงทุนทั้งในส่วนประเทศพัฒนาแล้วและกำลังพัฒนาในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันในช่วงปีพ.ศ. 2548 - 2552 ● ต่อมาในช่วงปีพ.ศ. 2553 - 2557 สัดส่วนการลงทุนในประเทศพัฒนาแล้วลดลง ในขณะที่การลงทุนในประเทศกำลังพัฒนาสูงขึ้น ● ประเทศหลักที่ไทยเข้าไปลงทุน คือ สิงคโปร์ ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร

4.	ไฟฟ้า ก๊าซ ไขมัน และระบบการ ปรับอากาศ	● ประเทศกำลังพัฒนาเป็นแหล่งการลงทุนหลัก ● ประเทศหลักที่ไทยเข้าไปลงทุน คือ สปป. ลาว อินโดนีเซีย กัมพูชา และมาเลเซีย
5.	การก่อสร้าง	● ส่วนใหญ่เป็นการลงทุนในประเทศกำลังพัฒนา ● สปป. ลาว อินโดนีเซีย อินเดียและญี่ปุ่นเป็นประเทศหลักในการลงทุน
6.	การขนส่งและ การขายปลีก การ ซ่อมยานยนต์และ จักรยานยนต์	● ในระดับกลุ่มประเทศ พบว่าประเทศกำลังพัฒนาเป็นแหล่งลงทุนหลักของไทย ● ประเทศหลักที่ไทยเข้าไปลงทุน คือ ฮองกง เนเธอร์แลนด์ สหราชอาณาจักรและสิงคโปร์
7.	การขนส่งและ สถานที่เก็บสินค้า	● การลงทุนหลักของไทยอยู่ในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา ● แหล่งการลงทุนหลักของไทย คือ สิงคโปร์ เนเธอร์แลนด์ ฮองกง และออสเตรเลีย
8.	ที่พักแรมและ บริการด้านอาหาร	● ส่วนใหญ่เป็นการลงทุนในประเทศกำลังพัฒนา ● มาเลเซีย สหรัฐอเมริกา สิงคโปร์ และสหราชอาณาจักร เป็นแหล่งการลงทุนหลักของไทย
9.	กิจกรรมทาง การเงินและการ ประกันภัย	● ประเทศกำลังพัฒนาเป็นแหล่งการลงทุนหลักของไทย ● สิงคโปร์ อินโดนีเซีย เนเธอร์แลนด์ และ สปป.ลาว เป็นประเทศที่มีสัดส่วนการลงทุนจากไทยสูง
10.	กิจกรรมเกี่ยวกับ อสังหาริมทรัพย์	● ส่วนใหญ่เป็นการลงทุนในประเทศพัฒนาแล้ว ● ประเทศหลักที่ไทยเข้าไปลงทุน คือ สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ และสิงคโปร์
11.	อื่นๆ	● ในช่วงปีพ.ศ. 2548 - 2552 ประเทศพัฒนาแล้วเป็นแหล่งลงทุนหลัก

กล่าวโดยสรุปคือ ภาคการผลิตของไทย ส่วนใหญ่นำการลงทุนไปยังกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศในกลุ่มอาเซียน และอินเดีย จะมีเพียงภาคอุตสาหกรรมการผลิตที่มีการกระจายการลงทุนออกไปในทั้งประเทศกำลังพัฒนาและพัฒนาแล้ว ส่วนภาคอสังหาริมทรัพย์ นักลงทุนเน้นการออกไปลงทุนในประเทศพัฒนาแล้ว อาทิเช่น สหรัฐอเมริกา และสหราชอาณาจักร

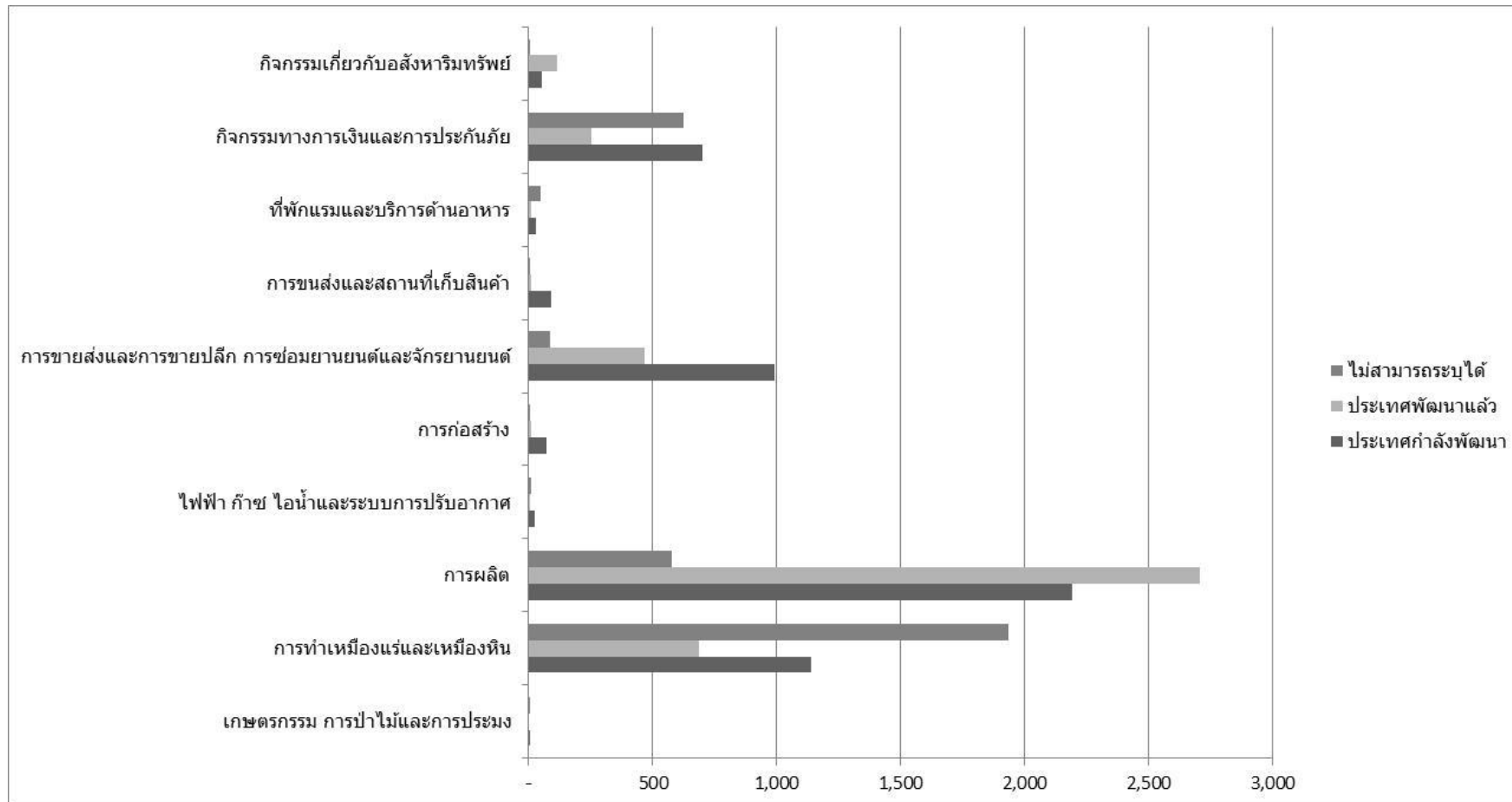
รูปภาพที่ 4.7: การลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทยเฉลี่ยในช่วงปีพ.ศ. 2548 – 2552

ที่มา: คำนวณโดยใช้ข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย, 2558

หมายเหตุ: ไม่รวมข้อมูลของมอริเชียส หมู่เกาะบริติชเวอร์จิน และหมู่เกาะเคย์แมน

รูปภาพที่ 4.8: การลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทยเฉลี่ยในช่วงปีพ.ศ. 2553 – 2557

ที่มา: คำนวณโดยใช้ข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย, 2558

หมายเหตุ: ไม่รวมข้อมูลของมอริเชียส หมู่เกาะบริติชเวอร์จิน และหมู่เกาะเคย์แมน

ตารางที่ 4.2: สัดส่วนเฉลี่ยของการลงทุนทางตรงจากประเทศไทยของประเทศไทยผู้รับทุน 10 อันดับแรก ในช่วงปีพ.ศ. 2553 - 2557 จำแนกตามภาคการผลิต

อันดับ	เกษตรกรรม การป่าไม้ และการประมง		การทำเหมืองแร่และเหมือง หิน		อุตสาหกรรมการผลิต	
	ประเทศ	สัดส่วน การลงทุน (ร้อยละ)	ประเทศ	สัดส่วน การลงทุน (ร้อยละ)	ประเทศ	สัดส่วน การลงทุน (ร้อยละ)
1	อินเดีย	78.84	สิงคโปร์	28.45	สิงคโปร์	19.25
2	เวียดนาม	21.07	ออสเตรเลีย	14.96	ญี่ปุ่น	15.72
3	กัมพูชา	0.09	เมียนมาร์	10.47	สหรัฐอเมริกา	12.45
4			แคนาดา	9.79	สหราชอาณาจักร	11.52
5			มาเลเซีย	5.72	ฮ่องกง	7.97
6			เวียดนาม	5.23	จีน	4.67
7			สหราชอาณาจักร	3.66	เยอรมนี	4.63
8			เนเธอร์แลนด์	1.85	อินโดนีเซีย	2.62
9			อินโดนีเซีย	1.35	เวียดนาม	2.12
10			สหรัฐอเมริกา	0.76	เนเธอร์แลนด์	2.09

ที่มา: คำนวณโดยใช้ข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย, 2558

หมายเหตุ: ไม่รวมข้อมูลของมอริเชียส หมู่เกาะบริติชเวอร์จิน และหมู่เกาะเคย์แมน

ตารางที่ 4.2: สัดส่วนเฉลี่ยของการลงทุนทางตรงจากประเทศไทยของประเทศไทยผู้รับทุน 10 อันดับแรก ในช่วงปีพ.ศ. 2553 - 2557 จำแนกตามภาคการผลิต(ต่อ)

อันดับ	ไฟฟ้า ก๊าซ ให้น้ำและระบบ การปรับอากาศ		การก่อสร้าง		การขายส่งและการขายปลีก การซ่อมยานยนต์และ จักรยานยนต์	
	ประเทศ	สัดส่วน การ ลงทุน (ร้อยละ)	ประเทศ	สัดส่วน การลงทุน (ร้อยละ)	ประเทศ	สัดส่วน การลงทุน (ร้อยละ)
1	สปป. ลาว	85.19	สปป. ลาว	41.81	ฮ่องกง	51.85
2	อินโดนีเซีย	10.67	อินโดนีเซีย	16.01	เนเธอร์แลนด์	17.77
3	กัมพูชา	1.98	อินเดีย	11.01	สหราชอาณาจักร	7.89
4	มาเลเซีย	0.79	ญี่ปุ่น	5.65	สิงคโปร์	4.56
5	เวียดนาม	0.74	มาเลเซีย	3.75	อินเดีย	3.59
6	สิงคโปร์	0.57	สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์	3.66	เวียดนาม	2.27
7	ออสเตรเลีย	0.04	เนเธอร์แลนด์	2.92	บังกลาเทศ	1.57
8	ฮ่องกง	0.02	แคนาดา	2.39	สหรัฐอเมริกา	1.46
9	บรูไน	0.00	บังกลาเทศ	1.94	ญี่ปุ่น	1.30
10	เมียนมาร์	0.00	กัมพูชา	1.68	ออสเตรเลีย	1.28

ที่มา: คำนวณโดยใช้ข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย, 2558

หมายเหตุ: ไม่รวมข้อมูลของมอริเชียส หมู่เกาะบริติชเวอร์จิน และหมู่เกาะเคย์แมน

ตารางที่ 4.2: สัดส่วนเฉลี่ยของการลงทุนทางตรงจากประเทศไทยของประเทศไทยผู้รับทุน 10 อันดับแรก ในช่วงปีพ.ศ. 2553 - 2557 จำแนกตามภาคการผลิต(ต่อ)

อันดับ	การขนส่งและ สถานที่เก็บสินค้า		ที่พักแรมและ บริการด้านอาหาร		กิจกรรมทางการเงิน และการประกันภัย	
	ประเทศ	สัดส่วน การ ลงทุน (ร้อยละ)	ประเทศ	สัดส่วน การลงทุน (ร้อยละ)	ประเทศ	สัดส่วน การลงทุน (ร้อยละ)
1	สิงคโปร์	88.00	มาเลเซีย	53.47	สิงคโปร์	16.45
2	เนเธอร์แลนด์	5.78	สหรัฐอเมริกา	15.95	อินโดนีเซีย	16.42
3	ฮ่องกง	1.74	สิงคโปร์	6.53	เนเธอร์แลนด์	15.45
4	ออสเตรเลีย	1.73	สหราชอาณาจักร	3.01	สปป. ลาว	9.97
5	สหราชอาณาจักร	1.00	จีน	0.80	จีน	9.44
6	สหรัฐอเมริกา	0.61	ฟิลิปปินส์	0.78	สหราชอาณาจักร	4.99
7	จีน	0.24	กัมพูชา	0.49	เวียดนาม	4.91
8	เวียดนาม	0.19	เวียดนาม	0.38	ฮ่องกง	4.02
9	ญี่ปุ่น	0.14	อินเดีย	0.20	เมียนมาร์	3.55
10	สปป. ลาว	0.04	อินโดนีเซีย	0.07	เบลเยียม	2.57

ที่มา: คำนวณโดยใช้ข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย, 2558

หมายเหตุ: ไม่รวมข้อมูลของมอริเชียส หมู่เกาะบริติชเวอร์จิน และหมู่เกาะเคย์แมน

ตารางที่ 4.2: สัดส่วนเฉลี่ยของการลงทุนทางตรงจากประเทศไทยของประเทศไทยผู้รับทุน 10 อันดับแรก
ในช่วงปีพ.ศ. 2553 - 2557 จำแนกตามภาคการผลิต (ต่อ)

อันดับ	กิจกรรมเกี่ยวกับ อสังหาริมทรัพย์		อื่นๆ	
	ประเทศ	สัดส่วน การ ลงทุน (ร้อยละ)	ประเทศ	สัดส่วน การ ลงทุน (ร้อยละ)
1	สหรัฐอเมริกา	32.46	สิงคโปร์	10.83
2	สหราชอาณาจักร	24.03	ญี่ปุ่น	9.95
3	สหรัฐอเมริกา เอมิเรตส์	11.85	สหรัฐอเมริกา	9.69
4	สิงคโปร์	7.17	จีน	9.67
5	ฟิลิปปินส์	4.20	ฮ่องกง	4.57
6	ฮ่องกง	3.55	มาเลเซีย	4.26
7	ออสเตรเลีย	3.45	อินโดนีเซีย	3.75
8	ญี่ปุ่น	2.30	ออสเตรเลีย	3.02
9	เวียดนาม	1.36	เกาหลีใต้	2.45
10	จีน	1.35	เวียดนาม	2.40

ที่มา: คำนวณโดยใช้ข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย, 2558

หมายเหตุ: ไม่รวมข้อมูลของมอริเชียส หมู่เกาะบริติชเวอร์จิน และหมู่เกาะเคย์แมน

กลุ่มนักลงทุนไทยที่ออกไปลงทุนยังต่างประเทศส่วนมากจะเป็นบริษัทขนาดใหญ่ ซึ่งเป็นการเข้าไปลงทุนทางตรงในต่างประเทศด้วยศักยภาพ ความพร้อมและความได้เปรียบทั้งทางด้านบุคลากรและเงินทุน ตัวอย่างของบริษัทสัญชาติไทยที่ออกไปลงทุน ได้แก่ 1) เครือเจริญโภคภัณฑ์ ซึ่งมีการลงทุนในกลุ่มประเทศอาเซียนทางด้านผลิตภัณฑ์อาหารสัตว์ การเลี้ยงสัตว์ และค้าปลีก 2) กลุ่มเซ็นทรัลพัฒนาซึ่งเข้าไปลงทุนทางตรงในรูปแบบการควบรวมกิจการ (M&A) โดยซื้อกิจการห้างสรรพสินค้าชื่อดัง 3 แห่งในเยอรมนี (คาเดเว, โอเบอร์โพลลิงเกอร์ และอัลสเตรเฮาส์) และ 3) บริษัท ศุภาลัย จำกัด (มหาชน) ซึ่งได้จัดตั้งบริษัทย่อยในต่างประเทศ คือ สิงคโปร์ จำนวน 1 แห่ง และออสเตรเลีย จำนวน 3 แห่งเพื่อใช้เป็นฐานการลงทุนหลักในประเทศนั้นๆ เป็นต้น นอกจากนี้ตัวอย่างที่กล่าวข้างต้นแล้ว ธุรกิจของไทยที่เป็นธุรกิจข้ามชาติที่สำคัญ โดยพิจารณาจากมูลค่าตามราคาตลาดของบริษัทสูงติดอันดับ 1 ใน 100 ของธุรกิจข้ามชาติในภูมิภาคอาเซียนสามารถแสดงได้ดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.3: รายชื่อธุรกิจข้ามชาติไทยที่มีมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดติดอันดับ 1 ใน 100 ธุรกิจในภูมิภาคอาเซียนในปีพ.ศ. 2557 (หน่วย: ล้านดอลลาร์สหรัฐ)

บริษัท	ประเภท	รายได้สุทธิ	สินทรัพย์รวม	มูลค่าตาม ราคาตลาด
ปตท.	น้ำมัน ก๊าซ และ เชื้อเพลิง	1,718	54,062	28,120
แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส	โทรคมนาคม	1,110	3,839	22,675
ธนาคารไทยพาณิชย์	ธนาคาร	1,642	82,033	18,771
ธนาคารกสิกร	ธนาคาร	1,421	72,596	16,653
ปูนซีเมนต์ไทย	วัสดุก่อสร้าง	1,035	14,154	16,335
ปตท.สผ.	น้ำมัน ก๊าซ และ เชื้อเพลิง	662	23,328	13,511
ไทยเบฟเวอเรจ	เครื่องดื่ม	668	5,226	13,079
ซีพี	อาหารและ ค้าปลีก	313	9,918	11,601
ธนาคารกรุงเทพ	ธนาคาร	1,119	83,862	11,252
ท่าอากาศยานไทย	โครงสร้างพื้นฐาน การคมนาคม	379	4,741	10,525
ธนาคารกรุงไทย	ธนาคาร	1,022	83,238	9,640
กรุงเทพดุสิตเวชการ	บริการสุขภาพ	228	2,833	8,096
อินทัช โฮลดิ้งส์	โทรคมนาคม	455	1,662	7,672
พีทีที โกลบอล เคมิคอล	เคมีภัณฑ์	463	12,299	7,021
ไดนาสตี เซรามิค	ผลิตภัณฑ์ก่อสร้าง	38	158	7,005
โทเทิล แอ็คเซ็ส คอมมู นิเคชั่น	โทรคมนาคม	330	3,234	6,943
เซ็นทรัลพัฒนา	อสังหาริมทรัพย์	225	2,705	6,205
บีทีเอส กรุ๊ป โฮลดิ้งส์	อาหารและค้าปลีก	223	3,123	5,941
เจริญโภคภัณฑ์	ผลิตภัณฑ์อาหาร	325	12,664	5,472
สยามแม็คโคร	อาหารและค้าปลีก	150	1,327	5,287

ที่มา: The ASEAN Secretariat and UNCTAD, 2015 อ้างถึง UNCTAD 2015b, based on Bloomberg.

ตารางที่ 4.4:รายชื่อธุรกิจข้ามชาติไทยที่เป็นธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่สำคัญในภูมิภาคอาเซียน ในปีพ.ศ. 2556 (หน่วย: ล้านดอลลาร์สหรัฐ)

บริษัท	ประเภท	รายได้สุทธิ	สินทรัพย์รวม	มูลค่าตาม ราคาตลาด
Erawan Group	โรงแรม	153	419	247
Samart Corp	โทรคมนาคม	301	381	242
Loxley	อุปกรณ์ เครื่องมือ และ ส่วนประกอบ อิเล็กทรอนิกส์	486	407	230
Asia Plus Securities	ตลาดทุน	101	235	222
Dusit Thani	โรงแรม	153	264	149

ที่มา: The ASEAN Secretariat and UNCTAD, 2014อ้างอิงถึง UNCTAD (2014), based on Bloomberg.

นอกจากนี้ ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ของไทยมีในการลงทุนทางตรงเพิ่มมากขึ้นโดยเฉพาะในภูมิภาคอาเซียน โดยธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของไทยที่มีการลงทุนในภูมิภาคอาเซียนมากในปีพ.ศ. 2556 แสดงได้ดังตารางที่ 4.3 อย่างไรก็ตาม การที่ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจะมีศักยภาพความพร้อมหรือข้อได้เปรียบต่างๆ เช่นเดียวกับธุรกิจขนาดใหญ่อาจเกิดขึ้นได้ยาก ดังนั้น การสนับสนุนและการสร้างความพร้อมให้ผู้ประกอบการโดยภาครัฐจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

(3) บทบาทภาครัฐและความร่วมมือด้านการลงทุนระหว่างประเทศ

ภาครัฐมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการลงทุนทางตรงในต่างประเทศโดยมีหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้อง คือ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน หรือ BOI (Board of Investment) ซึ่งมีบทบาทและหน้าที่หลักในการกำหนดมาตรการต่างๆ ที่กระตุ้นให้เกิดการลงทุนในประเทศไทย รวมถึงการลงทุนในต่างประเทศทั้งทางด้านการลงทุนทางตรงและการลงทุนในหลักทรัพย์ โดยให้สิทธิประโยชน์ต่างๆ มีการดำเนินการ รวมถึงการจัดกิจกรรมส่งเสริมการลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการลงทุนเพิ่มมากขึ้นและสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการไทย ในปีพ.ศ. 2555 ได้จัดตั้งศูนย์ข้อมูลการลงทุนไทยในต่างประเทศขึ้นเพื่อเป็นศูนย์กลางในการรวบรวมและเผยแพร่ข้อมูลเชิงลึก

ให้กับนักลงทุน เช่น ข้อมูลที่จำเป็นต่อการเข้าไปลงทุนในต่างประเทศ เป็นต้น รวมถึงการจัดเตรียมผู้เชี่ยวชาญของแต่ละประเทศ ในการให้คำปรึกษา และแนะนำในการทำธุรกิจ

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนได้มีการกำหนดอุตสาหกรรมเป้าหมายสำหรับการลงทุนในต่างประเทศ ได้แก่ อุตสาหกรรมอาหารและแปรรูป อุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ และอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม นอกจากนี้ ได้มีการกำหนดเป้าหมายและอุตสาหกรรมเป้าหมาย ดังนี้

- เป้าหมายลำดับที่ 1 ประกอบด้วย กัมพูชา สปป.ลาว เมียนมาร์ เวียดนาม และอินโดนีเซีย
- เป้าหมายลำดับที่ 2 ประกอบด้วย จีน อินเดีย และอาเซียนอื่นๆ
- เป้าหมายลำดับที่ 3 ประกอบด้วย เอเชียใต้ แอฟริกาและตะวันออกกลาง

ด้านการดำเนินงาน ในปีพ.ศ. 2557 สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนได้มีการดำเนินกิจกรรมเพื่อสนับสนุนผู้ประกอบการไทยในด้านต่างๆ ได้แก่

- การศึกษาสู่ทางการลงทุนเชิงลึกในอุตสาหกรรมเป้าหมายและเมืองที่น่าสนใจในประเทศเป้าหมาย ผ่านศูนย์ข้อมูลการลงทุนไทยในต่างประเทศ
- การนำคณะนักธุรกิจเดินทางไปศึกษาโอกาสและสู่ทางการลงทุน
- การดำเนินโครงการจัดฝึกอบรมศูนย์พัฒนาการลงทุนไทยในต่างประเทศ
- การให้บริการโครงการที่ปรึกษาในต่างประเทศ (Mobile Unit) โดยเริ่มต้นมีการให้บริการใน 3 ประเทศ ได้แก่ อินโดนีเซีย เมียนมาร์ และเวียดนาม

นอกจากนี้ ประเทศไทยยังมีหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนทางตรงในต่างประเทศ เช่น 1) ธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งมีบทบาทเกี่ยวข้องกับการลงทุนทางตรงในด้านการดูแลด้านนโยบายด้านเงินทุนเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศ การแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ รวมถึงการถ่ายโอนเงินตราต่างประเทศ 2) ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย ซึ่งมีบทบาทเกี่ยวข้องกับการลงทุนทางตรงในด้านการให้ความช่วยเหลือทางด้านสินเชื่อ การค้าประกันหนี้ และรับประกันความเสี่ยงเพื่อการลงทุนในต่างประเทศ 3) สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ซึ่งมีหน้าที่ส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมทั้งในและต่างประเทศเพื่อให้มีศักยภาพในการแข่งขันซึ่งรวมถึงนโยบายที่เกี่ยวกับการลงทุนทั้งในและต่างประเทศ และ 4) กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งมีหน้าที่หลักในการดำเนินการเจรจาการค้าระหว่างประเทศเพื่อขยายโอกาส ปกป้องและรักษาผลประโยชน์ทางการค้าและการลงทุน

ด้านความร่วมมือด้านการลงทุนระหว่างประเทศ ประเทศไทยมีความร่วมมือด้านการลงทุนระหว่างประเทศในรูปแบบข้อตกลงหรือความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการลงทุน หรือผ่านทางข้อตกลงหรือความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการค้า ในการศึกษาได้ยกตัวอย่างความร่วมมือที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศ ดังนี้

ความตกลงด้านการลงทุนของอาเซียน(ASEAN Comprehensive Investment Agreement – ACIA)

เป็นความร่วมมือด้านการลงทุนของประเทศสมาชิกอาเซียนโดยสาระสำคัญของความตกลงดังกล่าวประกอบด้วย 4 ส่วน คือ 1) การเปิดเสรีการลงทุนใน 5 ธุรกิจหลัก ได้แก่ เกษตร ประมง ป่าไม้เหมืองแร่ และอุตสาหกรรมการผลิต รวมถึงกิจการบริการที่เกี่ยวข้องกับ 5 สาขา 2) การคุ้มครองการลงทุนเพื่อเป็นหลักประกันให้นักลงทุนต่างชาติในด้านความคุ้มครองอย่างยุติธรรมและพอเพียง เช่น การชดเชยกรณียึดทรัพย์ เวรคิน หรือการเกิดเหตุการณ์ไม่สงบ รวมถึงการระงับกรณีพิพาท 3) การส่งเสริมการลงทุน โดยการสนับสนุนผู้ประกอบการทั้งรายย่อยและรายใหญ่ การขยายเครือข่ายการเชื่อมโยงอุตสาหกรรมระหว่างผู้ประกอบการ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการลงทุนโดยเน้นการพัฒนาเครือข่ายการผลิตระดับภูมิภาค การจัดสัมมนาเผยแพร่และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการลงทุน และ 4) การอำนวยความสะดวกโดยการปรับปรุงกระบวนการยื่นขอลงทุนและการอนุญาต การเผยแพร่ข้อมูลด้านกฎหมาย กฎระเบียบและนโยบาย การจัดตั้งศูนย์ One-Stop การพัฒนาฐานข้อมูล การจัดประชุมและการให้คำแนะนำด้านการลงทุน

ความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย (Thailand - Australia Free Trade Agreement: TAFTA), กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, 2558

ออสเตรเลียจะเปิดให้นักลงทุนไทยสามารถเข้าไปลงทุนในธุรกิจทุกประเภทได้ร้อยละ 100 ยกเว้น หนังสือพิมพ์ การกระจายเสียง การขนส่งทางอากาศ และท่าอากาศยาน นอกจากนี้ มีการเปิดตลาดในธุรกิจอื่นๆ เพื่อให้ไทยนอกจากที่ผูกพันไว้ภายใต้ WTO เช่น การซ่อมรถยนต์ สถาบันสอนภาษาไทย สถาบันสอนทำอาหารไทย ทั้งนี้การลงทุนที่เข้าข่ายในลักษณะต่อไปนี้จะได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการพิจารณาการลงทุนของต่างชาติ (Foreign Investment Review Board: FIRB) ของออสเตรเลียก่อน ได้แก่ การที่ผู้ลงทุนต่างชาติลงทุนในธุรกิจออสเตรเลียที่จัดตั้งอยู่แล้วซึ่งมีมูลค่าสินทรัพย์รวมกันมากกว่า 50 ล้านเหรียญออสเตรเลีย การที่ผู้ลงทุนต่างชาติจัดตั้งธุรกิจใหม่ซึ่งมีมูลค่าการลงทุนตั้งแต่ 10 ล้านเหรียญออสเตรเลีย การลงทุนทางตรงของรัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐบาลในต่างประเทศ การซื้อกิจการหรือสินทรัพย์ของธุรกิจออสเตรเลียที่ตั้งอยู่ในต่างประเทศซึ่งมีมูลค่าการซื้อตั้งแต่ 50 ล้านเหรียญออสเตรเลีย หรือมีส่วนเกิน 50% ของสินทรัพย์รวมทั้งหมดของธุรกิจ การที่ผู้ลงทุนต่างชาติได้รับผลประโยชน์ในที่ดินเขตเมือง รวมทั้งผลประโยชน์จากการเช่า การให้สินเชื่อ การแบ่งปันผลกำไร และการถือหุ้นในบริษัทที่กองทุนที่รวมบริการที่ดินในเขตเมือง ภายใต้เงื่อนไขที่กำหนด

นอกจากนี้ ออสเตรเลียจะอนุญาตให้ผู้บริหาร ผู้จัดการ ผู้เชี่ยวชาญ และคู่สมรสและผู้ติดตาม เข้าไปทำงานได้คราวละ 4 ปี โดยต่ออายุได้ไม่เกิน 10 ปี รวมถึงพ่อครัวไทยที่ได้รับประกาศนียบัตรของกรมพัฒนาฝีมือแรงงานและสัญญาว่าจ้างงานจากกิจการในออสเตรเลียสามารถเข้าทำงานได้ไม่เกิน 4 ปี ยกเลิก Labor Market Test หรือข้อจำกัดที่กำหนดให้นายจ้างในออสเตรเลียต้องประกาศหาคนใน

ประเทศมาสมัครเข้า ทำงานก่อนเป็นเวลา 4 สัปดาห์ หากไม่มีผู้ใดมาสมัครจึงจะอนุญาตให้ว่าจ้างคนงานจากต่างประเทศได้

ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจที่ใกล้ชิดยิ่งขึ้นไทย-นิวซีแลนด์ (Thailand - New Zealand Closer Economic Partnership : TNZCEP), กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, 2558

ในส่วนการลงทุนภายใต้ข้อตกลงดังกล่าว นักลงทุนไทยสามารถเข้าไปลงทุนในธุรกิจทุกประเภทได้ร้อยละ 100 ยกเว้นประมง ในกรณีของการลงทุนที่มีขนาดมากกว่า 50 ล้านดอลลาร์นิวซีแลนด์ จะต้องขออนุญาตจากคณะกรรมการการลงทุนต่างชาติของนิวซีแลนด์ก่อน ทั้งนี้ ในอนาคตนิวซีแลนด์จะพิจารณาขยายเขตการลงทุนที่ต้องขออนุญาตจาก 50 ล้านดอลลาร์นิวซีแลนด์ เป็น 100 ล้านดอลลาร์นิวซีแลนด์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อคนไทยมากขึ้น นอกจากนี้ ทั้งสองฝ่ายจะสนับสนุนการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุนระหว่างกัน

เขตการค้าเสรีอาเซียน - จีน (ASEAN - China Free Trade Agreement)

การจัดทำความตกลงด้านการลงทุนอาเซียน-จีน (ASEAN-China Investment Agreement) มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการส่งเสริมและอำนวยความสะดวกด้านการลงทุน การให้ความคุ้มครองนักลงทุนของภาคีและเงินลงทุนทางตรงระหว่างประเทศ มีการกำหนดการปฏิบัติที่เป็นธรรมและเท่าเทียม การชดเชยในกรณีเกิดเหตุการณ์ไม่สงบ การชดเชยในกรณีที่มีการเวนคืน การระงับข้อพิพาทระหว่างนักลงทุนกับรัฐบาล นอกจากนี้ รัฐบาลสามารถดำเนินมาตรการเพื่อปกป้องเสถียรภาพทางการเงินและอัตราแลกเปลี่ยนโดยแทรกในบทบัญญัติเรื่องการโอนและข้อยกเว้นทั่วไป

4.1.2 ข้อค้นพบจากการศึกษา

จากการศึกษาข้อมูลการลงทุนทางตรงของประเทศไทยทั้งทางด้านขาออกและขาเข้าในอดีตจนถึงปัจจุบัน พบว่าในภาพรวม ประเทศไทยเริ่มต้นจากการเป็นประเทศผู้รับเงินทุนสุทธิจนกระทั่งในปีพ.ศ. 2554 ประเทศไทยกลายเป็นประเทศผู้ลงทุนสุทธิเป็นครั้งแรก ถึงแม้ว่าในปีพ.ศ. 2556 ประเทศไทยจะกลับมาเป็นประเทศผู้รับทุนสุทธิอันเนื่องมาจากเศรษฐกิจภายในประเทศไทยชะลอตัว แต่การที่ไทยมีโอกาเป็นประเทศผู้ลงทุนสุทธิได้แสดงให้เห็นว่าการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศขาออกมีบทบาทมากขึ้นในประเทศไทย นอกจากนี้ พบว่าเมื่อธนาคารแห่งประเทศไทยมีการเปิดเสรีการลงทุนทางตรงในต่างประเทศให้แก่นักลงทุนนิติบุคคลไทยในปีพ.ศ. 2553 การลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทยเพิ่มขึ้นอย่างมาก ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า

นักลงทุนไทยจำนวนหนึ่งมีศักยภาพและความพร้อมที่จะออกไปลงทุนในต่างประเทศ ดังนั้นเมื่อมีการเปิดเสรีการลงทุนในต่างประเทศจึงทำให้นักลงทุนกลุ่มนี้มีโอกาสออกไปลงทุนในต่างประเทศมากขึ้น

ในส่วนของประเทศที่ไทยออกไปลงทุน พบว่า ในช่วงแรกส่วนมากนักลงทุนไทยเลือกไปลงทุนยังประเทศเพื่อนบ้านและกลุ่มภูมิภาคที่ใกล้เคียงกันโดยเฉพาะในอาเซียนมากกว่าเนื่องจากข้อได้เปรียบทางภูมิศาสตร์ทำให้นักลงทุนสามารถออกไปลงทุนได้ง่าย ต่อมาในช่วงหลังการลงทุนในภูมิภาคอื่นๆ เช่น เอเชีย (ไม่รวมอาเซียน) ยุโรป และอเมริกามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นนอกจากเหตุผลทางด้านภูมิศาสตร์แล้ว สิทธิประโยชน์ทางด้านภาษีและความสะดวกในการทำธุรกรรม เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่นักลงทุนไทยให้ความสนใจ เช่น หมู่เกาะเคย์แมน หมู่เกาะบริติชเวอร์จิน และฮ่องกง ซึ่งโดยส่วนใหญ่เป็นประเทศที่มีระดับอัตราภาษีที่ดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศได้ค่อนข้างมากจึงทำให้ประเทศต่างๆ เหล่านี้เป็นประเทศที่มีการลงทุนทางตรงจากประเทศไทยในระดับสูงการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทยส่วนใหญ่เป็นการลงทุนในประเทศกำลังพัฒนาซึ่งถือว่าการลงทุนแบบ South-South โดยเมื่อพิจารณาประเทศเป้าหมายที่สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนกำหนด พบว่า อันดับ 1 คือประเทศในกลุ่ม CLMV ซึ่งเป็นประเทศกำลังพัฒนาที่มีระดับการพัฒนาน้อยกว่าประเทศไทยและเป็นประเทศในภูมิภาคอาเซียน อย่างไรก็ตาม ในช่วงหลังเริ่มมีสัดส่วนการลงทุนในประเทศพัฒนาแล้วเพิ่มมากขึ้นดังเช่นในปีพ.ศ. 2554 – 2555

เมื่อพิจารณาการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทยรายภาคการผลิต พบว่า ในภาพรวมมูลค่าการลงทุนมีแนวโน้มสูงขึ้นยกเว้นภาคไฟฟ้า ก๊าซ ไอน้ำและระบบการปรับอากาศ นอกจากนี้ การลงทุนรายภาคการผลิตส่วนใหญ่เป็นการลงทุนในประเทศกำลังพัฒนาเช่นเดียวกับกรณีของมูลค่าการลงทุนทางตรงขาออกในระดับประเทศ ยกเว้นกรณีของภาคอสังหาริมทรัพย์ที่ส่วนใหญ่เป็นการลงทุนในประเทศพัฒนาแล้ว และภาคอุตสาหกรรมการผลิตที่ประเทศไทยเริ่มมุ่งเน้นการลงทุนในประเทศที่พัฒนาแล้วมากขึ้นในช่วงหลัง ยกเว้นในปีพ.ศ. 2557 ที่มีสัดส่วนการลงทุนทางสำหรับภาคอุตสาหกรรมการผลิตในประเทศพัฒนาแล้วลดลงเนื่องจากมูลค่าการลงทุนในส่วนดังกล่าวลดลงอย่างมากอันเป็นผลมาจากการหดตัวของเศรษฐกิจในประเทศไทย

นอกจากนี้ การลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทยในภาคการผลิตที่การแสวงหาทรัพยากรธรรมชาติเป็นปัจจัยสำคัญในการดึงดูดการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศ เช่น ภาคเกษตรกรรม การป่าไม้และการประมง ภาคการทำเหมืองแร่และเหมืองหิน และภาคไฟฟ้า ก๊าซ ไอน้ำและระบบการปรับอากาศ ประเทศไทยมีแนวโน้มเข้าไปลงทุนในประเทศที่มีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ สำหรับภาคการผลิตด้านบริการต่างๆ ประเทศไทยมีแนวโน้มเข้าไปลงทุนในประเทศพัฒนาแล้วหรือในประเทศกำลังพัฒนาที่มีระดับการพัฒนาสูง เช่น ฮ่องกง หรือสิงคโปร์

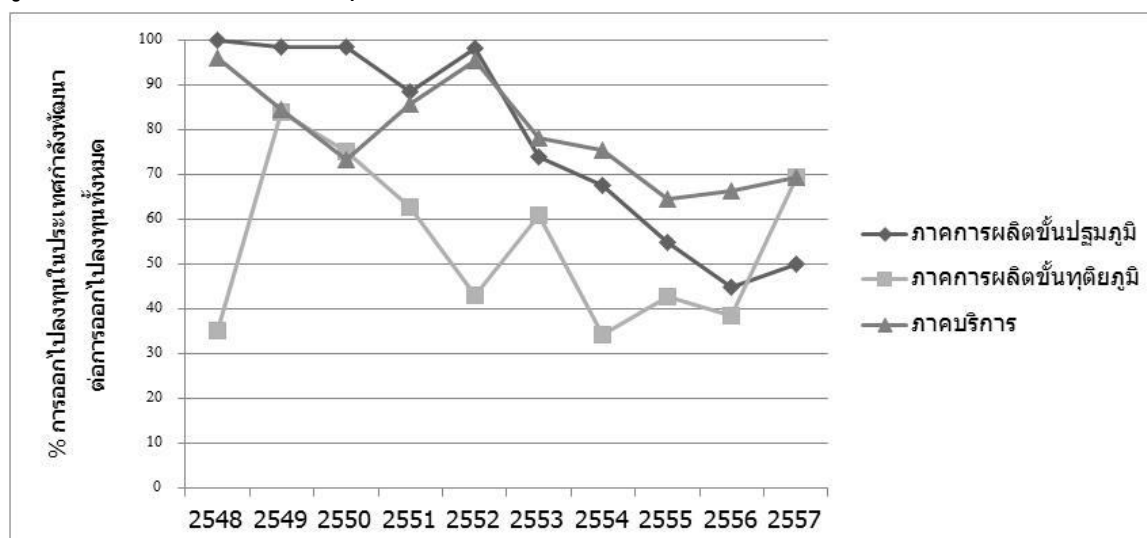
เมื่อพิจารณาถึงการสนับสนุนของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นภาคอุตสาหกรรมการผลิต ซึ่งไม่สอดคล้องกับทิศทางการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทยมีสัดส่วนของการลงทุนในภาคอุตสาหกรรมการผลิตมีแนวโน้มลดลง

4.1.3 ทิศทางการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทยในแต่ละภาคการผลิตในปัจจุบัน

สำหรับทิศทางการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทยในแต่ละภาคการผลิต พิจารณาได้จากสัดส่วนการออกไปลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทยจำแนกตามภาคการผลิตดังรูปภาพที่ 4.9 โดยในภาพรวม พบว่าสัดส่วนการออกไปลงทุนในประเทศกำลังพัฒนาในช่วงปีพ.ศ. 2548-2557 มีทิศทางลดลงทั้ง 3 ภาคการผลิต จากสัดส่วนเฉลี่ยร้อยละ 77.02 ในปีพ.ศ. 2548 มาอยู่ที่เฉลี่ยร้อยละ 62.90 ในปีพ.ศ. 2557 ซึ่งแสดงถึงการกระจายการลงทุนออกไปในกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว เมื่อพิจารณาตามรายภาคการผลิต พบว่าภาคการผลิตขั้นปฐมภูมิและภาคบริการมีสัดส่วนการออกไปลงทุนในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาสูงกว่าภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิ ซึ่งโดยเฉลี่ยมีการกระจายการลงทุนอยู่ในทั้งประเทศกำลังพัฒนาและประเทศพัฒนาแล้ว หากแต่ในปีพ.ศ. 2557 ภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิของไทยเข้าไปลงทุนในประเทศกำลังพัฒนาในสัดส่วนที่สูงขึ้นมาอยู่ที่ร้อยละ 69.26

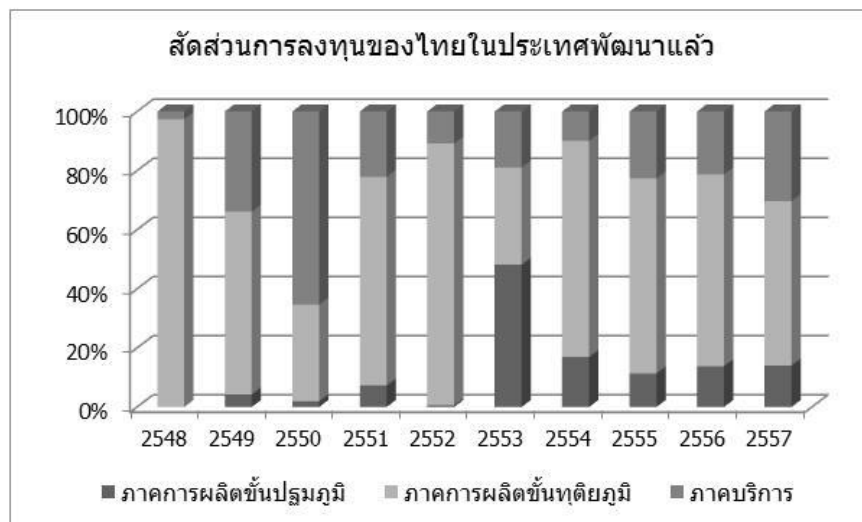
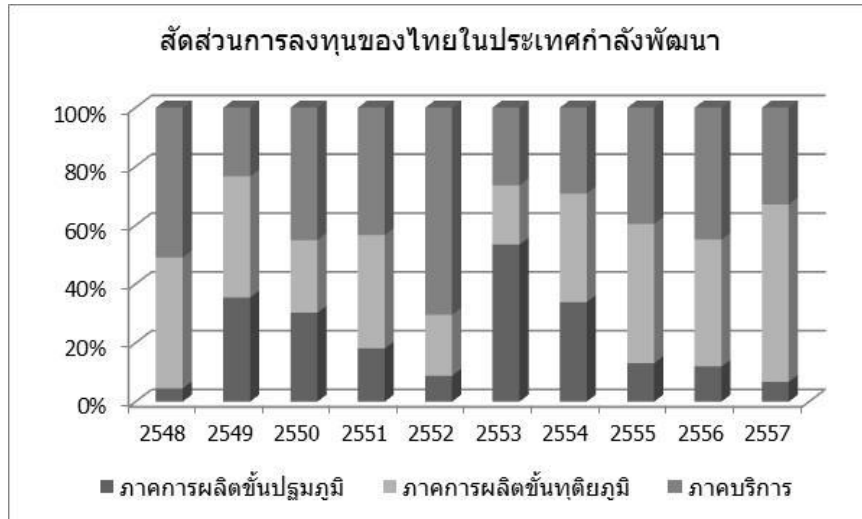
ส่วนการลงทุนของไทยในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาและประเทศพัฒนาแล้ว จำแนกตามภาคการผลิตในช่วงปีพ.ศ. 2548-2557 เป็นดังรูปภาพที่ 4.10 เงินลงทุนของไทยที่เข้าไปในประเทศกำลังพัฒนา ส่วนใหญ่เป็นการลงทุนในภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิและภาคบริการ สำหรับการเข้าไปลงทุนในภาคการผลิตขั้นปฐมภูมินั้นมีเพียงสัดส่วนน้อย ในกรณีของประเทศพัฒนาแล้ว เงินลงทุนจากไทยที่ไหลเข้าส่วนใหญ่เข้าไปลงทุนในภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิ (เฉลี่ยร้อยละ 64.37) และรองลงมาคือภาคบริการ (เฉลี่ยร้อยละ 23.80) ส่วนภาคการผลิตขั้นปฐมภูมิเป็นส่วนใหญ่ที่ประเทศพัฒนาแล้วรับเงินลงทุนไหลเข้าจากไทยในสัดส่วนที่น้อย

รูปภาพที่ 4.9: ทิศทางการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทยในแต่ละภาคการผลิต

ที่มา: คำนวณโดยใช้ข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย, 2558

รูปภาพที่ 4.10: สัดส่วนการลงทุนของไทยในประเทศกำลังพัฒนาและประเทศพัฒนาแล้ว

ที่มา: คำนวณโดยใช้ข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย, 2558

4.2 ประสบการณ์ทางการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของประเทศอื่นๆ

ส่วนนี้นำเสนอประสบการณ์การออกไปลงทุนในต่างประเทศของผู้ลงทุนหลักจากกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาในภูมิภาคเอเชีย โดยพิจารณาจากกรณีของประเทศสิงคโปร์ มาเลเซีย และไต้หวัน ซึ่งประสบการณ์ดังกล่าวสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับกรณีของประเทศไทยได้ต่อไป

4.2.1 ประเทศสิงคโปร์

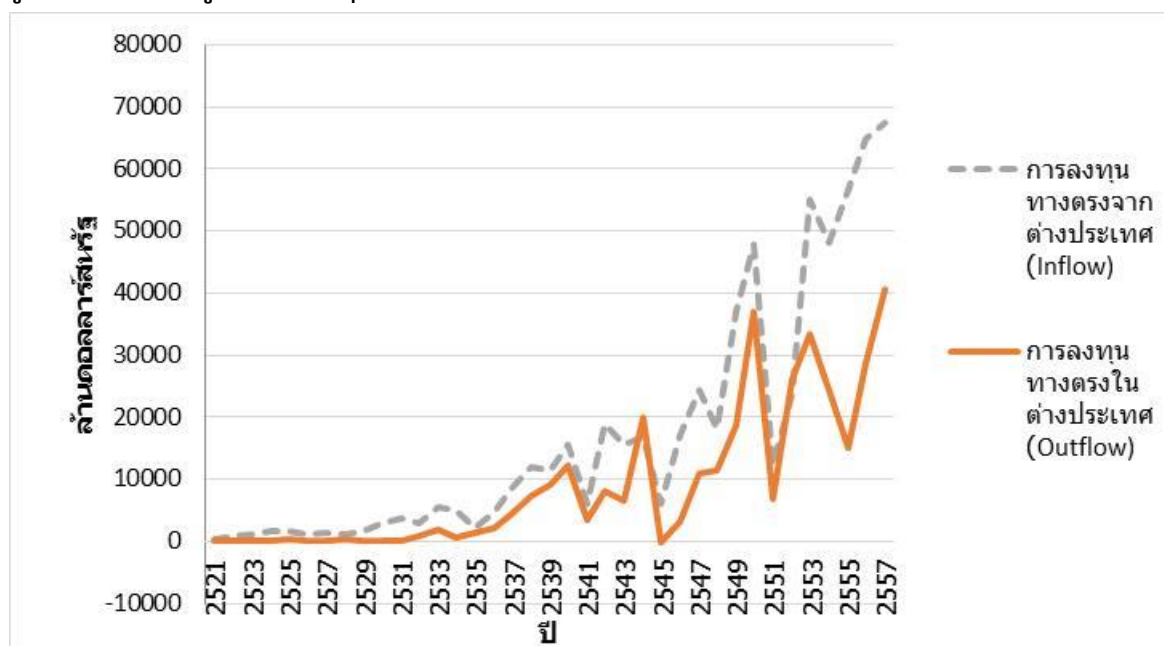
(1) การลงทุนทางตรงในต่างประเทศของสิงคโปร์

- ภาพรวม

สิงคโปร์เป็นหนึ่งในประเทศที่มีการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศอย่างต่อเนื่อง โดยในปี พ.ศ. 2556 สิงคโปร์เป็นนักลงทุนในอันดับที่ 10 ของประเทศผู้ลงทุนทั่วโลกและเป็นอันดับหนึ่งในภูมิภาคอาเซียน โดยมีเงินลงทุนไหลออกเท่ากับ 41 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งเพิ่มขึ้นร้อยละ 41.38 จากปีก่อนหน้า อย่างไรก็ตาม แม้สิงคโปร์จะออกไปลงทุนในต่างประเทศเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และเป็นนักลงทุนหลักในตลาดโลก แต่ประเทศยังคงมีสถานะเป็นผู้รับเงินลงทุนสุทธิจากต่างประเทศ(รูปภาพที่ 4.11)

ภาครัฐสิงคโปร์มีบทบาทสำคัญมากในการสนับสนุนการออกไปลงทุนในต่างประเทศ โดยให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีและสนับสนุนเงินทุนช่วยเหลือสำหรับการประเมินโอกาสของธุรกิจในการออกไปลงทุนในต่างประเทศตั้งแต่ปีพ.ศ. 2531 การสนับสนุนดังกล่าวส่งผลให้การออกไปลงทุนขยายตัวชัดเจนในปีพ.ศ. 2532 มูลค่าเงินลงทุนในต่างประเทศเพิ่มขึ้น 8 เท่าจากปีก่อนหน้ามาอยู่ที่ระดับ 882.19 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หลังจากช่วงดังกล่าวเงินลงทุนทางตรงในต่างประเทศจากสิงคโปร์มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ยกเว้นในช่วงวิกฤติทางการเงินในเอเชียในปีพ.ศ. 2540 ช่วงปีพ.ศ. 2545 และ 2551 ที่ลดลงมากในช่วงปีพ.ศ. 2555-2557 การออกไปลงทุนในต่างประเทศของสิงคโปร์มีมูลค่าเพิ่มขึ้นต่อเนื่องจนมาอยู่ที่ระดับสูงสุดคือ 40,659.88 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปีพ.ศ. 2557 นอกจากการสนับสนุนทางด้านนโยบายส่งเสริมการลงทุนจากภาครัฐ บริษัทที่มีความเชื่อมโยงกับรัฐบาล (Government-linked Companies: GLCs) เป็นอีกปัจจัยสำคัญในการออกไปลงทุนในต่างประเทศของสิงคโปร์ โดยรัฐบาลสนับสนุนให้ GLCs ขนาดใหญ่ออกไปลงทุนในต่างประเทศตั้งแต่ช่วงปีพ.ศ. 2523 GLCs จึงเป็นธุรกิจกลุ่มแรกๆ ที่ออกไปลงทุนในต่างประเทศ (Hill and Jongwanich, 2014) โดยตัวอย่างของ GLCs ของสิงคโปร์ คือ DBS, Temasek Holding และ Singapore Telecommunication (ASEAN Secretariat, 2013)

รูปภาพที่ 4.11: มูลค่าการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศของสิงคโปร์ ในช่วงปี พ.ศ. 2521-2557

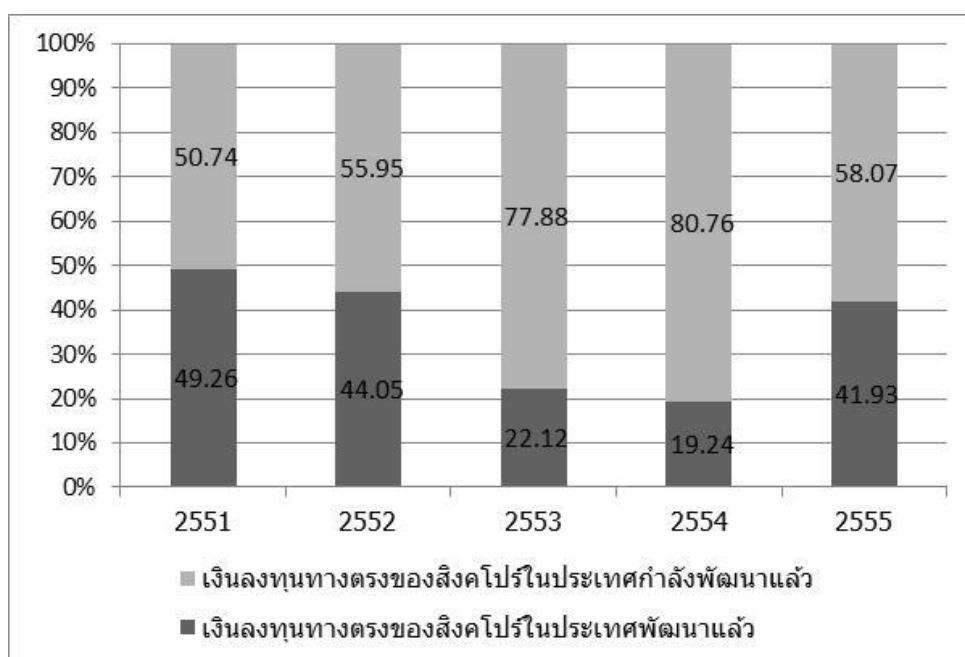
ที่มา: UNCTAD, 2015

- ลักษณะการลงทุนจำแนกตามประเทศผู้รับเงินลงทุนและรายการการผลิต

เมื่อพิจารณาการออกไปลงทุนในต่างประเทศของสิงคโปร์จำแนกตามกลุ่มประเทศผู้รับเงินลงทุน (รูปภาพที่ 4.12) พบว่า ในช่วงปี พ.ศ. 2551-2555 เงินลงทุนส่วนใหญ่ของสิงคโปร์ไหลเข้าไปยังกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะในภูมิภาคเอเชีย อย่างไรก็ตาม สัดส่วนดังกล่าวมีความผันผวนอยู่ในช่วงร้อยละ 50.74-80.76 ซึ่งเหตุผลที่ในช่วงปีพ.ศ. 2553-2554 สิงคโปร์ออกไปลงทุนในประเทศกำลังพัฒนาเพิ่มสูงขึ้นมาก เป็นผลจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจในประเทศกลุ่มพัฒนาแล้ว ทำให้เงินลงทุนไหลเข้าไปในกลุ่มดังกล่าวลดลง

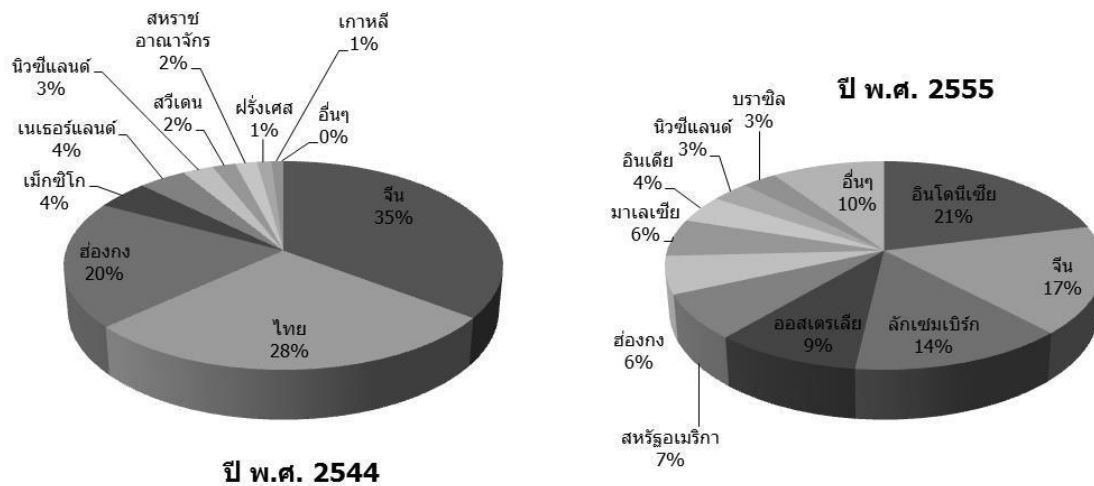
หากจำแนกตามรายประเทศ (รูปภาพที่ 4.13) พบว่าในปีพ.ศ. 2544 จีนเป็นประเทศผู้รับเงินลงทุนหลักจากสิงคโปร์ มีมูลค่า 2,143.55 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือร้อยละ 35 ในขณะที่ไทยและฮ่องกงเป็นแหล่งลงทุนลำดับที่ 2 และ 3 โดยมีสัดส่วนการลงทุนร้อยละ 28 และ 20 ตามลำดับ ประเด็นที่น่าสนใจในกรณีของสิงคโปร์คือ มีการออกไปลงทุนในประเทศกลุ่มพัฒนาแล้วเร็วกว่าประเทศกำลังพัฒนาอื่นๆ ในภูมิภาค โดยประเทศในกลุ่มพัฒนาแล้ว เช่น เนเธอร์แลนด์ นิวซีแลนด์ สวีเดน และสหราชอาณาจักร เป็นส่วนหนึ่งในแหล่งลงทุนที่สำคัญของสิงคโปร์ในปีพ.ศ. 2544 ต่อมาในปีพ.ศ. 2555 มีการเปลี่ยนแปลงกลุ่มประเทศที่เป็นเป้าหมายในการลงทุนของสิงคโปร์ โดยการลงทุนมีการกระจายไปยังหลายประเทศมากขึ้น และเน้นเพิ่มการลงทุนไปยังประเทศในกลุ่มพัฒนาแล้ว และการออกไปลงทุนในประเทศกำลังพัฒนาใหม่ๆ เช่น อินเดียและบราซิลโดยประเทศที่เป็นแหล่งลงทุนหลักของสิงคโปร์คือ อินโดนีเซีย (ร้อยละ 21) จีน (ร้อยละ 17) และลักเซมเบิร์ก (ร้อยละ 14) โดยจีนยังคงเป็นแหล่งลงทุนหลัก แต่มีสัดส่วนที่ลดลงมาก

รูปภาพที่ 4.12: สัดส่วนเงินลงทุนทางตรงของสิงคโปร์ ในประเทศพัฒนาแล้วและกำลังพัฒนาในช่วงปี พ.ศ. 2551-2555

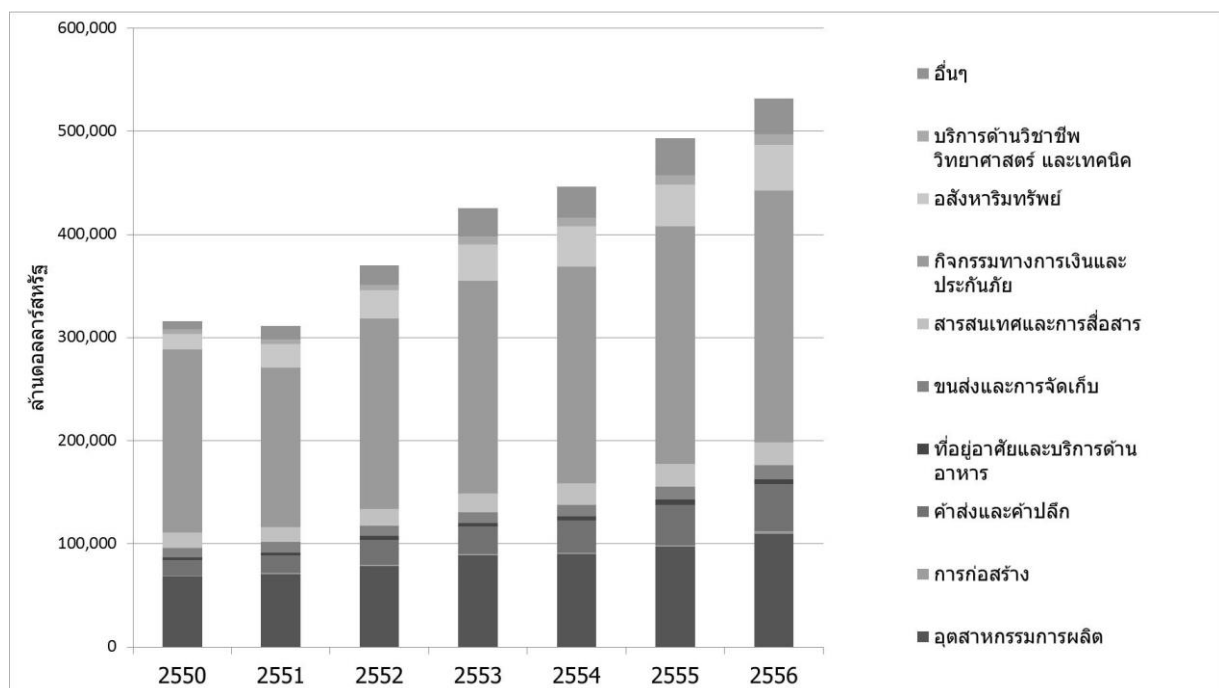
ที่มา: คำนวณโดยใช้ข้อมูลจาก UNCTAD, 2014

รูปภาพที่ 4.13: ประเทศที่มีการลงทุนทางตรงจากสิงคโปร์ 10 อันดับแรก ในปีพ.ศ. 2544 และ 2555

ที่มา: คำนวณโดยใช้ข้อมูลจาก UNCTAD, 2014

รูปภาพที่ 4.14: มูลค่าสถานะการลงทุนทางตรงของสิงคโปร์ในต่างประเทศ (Outward stock) จำแนกตามภาคการผลิตในช่วงปีพ.ศ. 2550-2556

ที่มา: Department of Statistics, Singapore

เมื่อพิจารณาเงินลงทุนของสิงคโปร์ในต่างประเทศจำแนกตามภาคการผลิต (รูปภาพที่ 4.14) พบว่า ในภาพรวม ภาคที่มีการลงทุนสะสมจากสิงคโปร์สูงสุด 5 ลำดับแรกคือ กิจกรรมทางการเงินและประกันภัย อุสาหกรรมการผลิต สารสนเทศและการสื่อสาร ค้าปลีกและค้าส่ง และอสังหาริมทรัพย์ โดยการเงินและประกันภัยมีส่วนสูงถึงร้อยละ 45.96 ของเงินลงทุนสะสมจากสิงคโปร์ในปีพ.ศ. 2556 (มีมูลค่าเท่ากับ 244,359.2 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) ในขณะที่การลงทุนในภาคการผลิตมีส่วนร้อยละ 20.68 เมื่อพิจารณาเฉพาะการลงทุนในประเทศสมาชิกอาเซียน พบว่า เงินลงทุนจากสิงคโปร์มีบทบาทมากในธุรกิจการเงินและประกันภัย และภาคอสังหาริมทรัพย์ (ASEAN Secretariat, 2013) เมื่อพิจารณาถึงแรงจูงใจในการออกไปลงทุน พบว่า สำหรับภาคการเงินและประกันภัย สิงคโปร์ออกไปลงทุนในต่างประเทศเพื่อเป้าหมายในการขยายธุรกิจเข้าไปยังตลาดใหม่ ในขณะที่การออกไปลงทุนในภาคอุตสาหกรรมการผลิตนั้น มีเป้าหมายเพื่อการเข้าสู่ตลาดและแสวงหาค่าแรงที่ต่ำลง (Thomsen et al., 2011)

การออกไปลงทุนในต่างประเทศของสิงคโปร์ยังพบในกลุ่มบริษัทขนาดกลางและขนาดเล็ก (Small and Medium Enterprises: SMEs) โดยกลุ่มดังกล่าวเน้นลงทุนในอาเซียนและจีน เช่น ในกรณีของ SMEs ในอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มและอิเล็กทรอนิกส์จากสิงคโปร์ตัดสินใจไปลงทุนในประเทศที่มีต้นทุนต่ำ เช่น กัมพูชา และเวียดนาม นอกจากนี้ ยังมี SMEs จากภาคค้าปลีก อุตสาหกรรมการผลิต สุขภาพ และพลังงาน ที่ออกไปลงทุนในต่างประเทศมากขึ้นในช่วงที่ผ่านมา (ASEAN Secretariat, 2013)

- บทบาทของภาครัฐในการสนับสนุนการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของสิงคโปร์

การออกไปลงทุนในต่างประเทศของสิงคโปร์เริ่มเร่งตัวขึ้นอย่างมีนัยสำคัญในช่วงปี พ.ศ. 2530 โดยมีปัจจัยสนับสนุนสำคัญคือนโยบายส่งเสริมการลงทุนของภาครัฐ ในปี พ.ศ.2530 รัฐบาลสิงคโปร์อนุมัติ International Direct Investment Programme ซึ่งให้การสนับสนุนด้านภาษีและให้เงินทุนแก่ภาคธุรกิจเพื่อใช้ในการประเมินความคุ้มค่าของการลงทุน (Blomqvist, 2545) ต่อมาในปี พ.ศ. 2536 ได้มีการก่อตั้ง Committee to Promote Enterprise Overseas เพื่อเป็นที่ปรึกษากับธุรกิจที่ประสงค์จะลงทุนในต่างประเทศ (Ellingsen, Likumahuwa, & Nunnenkamp, 2549)

ต่อมาในปีพ.ศ.2543 รัฐบาลริเริ่มนโยบายการส่งเสริมการลงทุนตามแผน Regionalization 2000 โดยร่วมเป็นพันธมิตรกับภาคเอกชนในการออกไปลงทุนในต่างประเทศ โดยรูปแบบของแผนฯ มีดังนี้

1. การเจรจากับประเทศที่เป็นผู้รับทุนในลักษณะของรัฐบาลต่อรัฐบาล หรือเจรจากับภาคเอกชนของประเทศผู้รับทุนเพื่อสร้างกรอบทางสถาบัน (Institutional framework) อันเป็นจุดเริ่มต้นของการเจรจาเพื่อให้สิทธิประโยชน์พิเศษในการลงทุน การส่งมอบโครงการขนาดใหญ่ของประเทศผู้รับทุนให้กับภาคธุรกิจจากสิงคโปร์ ตลอดจนจัดตั้งศูนย์บริการด้านการลงทุนแบบรวมศูนย์ (One-stop service) และการให้คำปรึกษาทางด้านกฎหมายเพื่อให้ความรู้และเตรียมความพร้อมแก่นักลงทุนจากสิงคโปร์

อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตว่า ในอดีตการเจรจาระหว่างประเทศผู้รับทุนกับรัฐบาลสิงคโปร์หลายครั้ง พังพินความสัมพันธ์ส่วนบุคคล และอยู่บนพื้นฐานของความไว้วางใจ จึงไม่ได้จัดทำเอกสารสัญญาที่เป็น

รูปธรรม ดังนั้น การลงทุนในต่างประเทศจึงมีความเสี่ยงหากมีการเปลี่ยนแปลงชั่วคราวในประเทศผู้ร่วมเจรจา ดังจะเห็นจาก กรณีการเจรจาของรัฐบาลสิงคโปร์เพื่อลงทุนในอินโดนีเซีย โดยอาศัยความสัมพันธ์กับกลุ่ม Salim ซึ่งมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับอดีตประธานาธิบดีซูฮาร์โต (Soeharto) เมื่อประธานาธิบดีซูฮาร์โตลงจากตำแหน่ง จึงเกิดความไม่แน่นอนกับโครงการการลงทุนขนาดใหญ่ เช่น นิคมอุตสาหกรรมของสิงคโปร์ในอินโดนีเซีย

2. เริ่มให้ Government-linked enterprises (GLC) ไปลงทุนในต่างประเทศเป็นกลุ่มแรก โดยรัฐบาลจะคัดเลือกธุรกิจเพื่อเข้าไปลงทุนในประเทศผู้รับทุนเป็นกลุ่มแรก (ธุรกิจประเภท Government selected consortia) ซึ่งโดยมากมักเป็น Government-linked enterprises (GLC) โดยจะเข้าไปลงทุนในโครงการนำร่อง (Flagship projects) ซึ่งส่วนใหญ่เป็น โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นต่อการลงทุนด้านอุตสาหกรรม เช่น การสร้างนิคมอุตสาหกรรมซึ่งรวมถึง โรงไฟฟ้า โรงงานบำบัดน้ำเสีย และโรงงานกำจัดของเสีย ตลอดจนการลงทุนในธุรกิจการขนส่งสินค้า การจัดเก็บสินค้า ศูนย์กระจายสินค้า และธุรกิจโทรคมนาคม เป็นต้น นอกจากนี้ รัฐบาลสิงคโปร์ยังได้เจรจากับประเทศผู้รับทุนเพื่อขอรับสิทธิพิเศษในการลงทุนในนิคมอุตสาหกรรม ตลอดจนใบอนุญาตในค้าขายภายในและระหว่างประเทศ การขนส่งสินค้า และเคลื่อนย้ายแรงงาน

GLC หลายบริษัทเคยเป็นองค์กรที่รัฐบาลเป็นเจ้าของทั้งหมด เช่น Singapore Airlines, Keppel Corporation และ Sembawang Holdings เป็นต้น ต่อมาในช่วงประมาณปี พ.ศ. 2530 องค์กรดังกล่าวได้เข้ากระบวนการแปรรูปและจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของสิงคโปร์ อย่างไรก็ตาม ภาครัฐยังคงมีอิทธิพลในการบริหารจัดการ GLCs ผ่านบริษัทของรัฐบาล 4 แห่ง คือ Temasek Holdings, Singapore Technologies, MinCom Holdings และ MND Holdings (สันติ, 2553)

3. หลังจากกระบวนสาธาณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐานมีความพร้อม รัฐบาลจะประชาสัมพันธ์และอำนวยความสะดวกให้ภาคเอกชนเข้ามาลงทุนในประเทศผู้รับทุน เช่น ให้ GLC เป็นพันธมิตรทางธุรกิจกับบริษัทขนาดกลางและย่อม (SMEs) นอกจากนี้ รัฐบาลยังให้ความช่วยเหลือในรูปแบบต่างๆ ซึ่งสามารถจำแนกได้ดังต่อไปนี้

3.1 นโยบายภาษีและการปรับกฎเกณฑ์ โดยการดำเนินการที่สำคัญ คือ การออกกฎหมายยกเลิกการจัดเก็บภาษีซ้อน (Double taxation) การยกเว้นภาษีบางประเทศ เช่น ภาษีจากเงินปันผลหรือกำไรจากการลงทุน Equity ในต่างประเทศ ตลอดจนอนุญาตให้นำค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและประเมินโครงการลงทุนมาลดหย่อนภาษี และการจัดตั้งสำนักงานของบริษัทในต่างประเทศ

3.2 ความช่วยเหลือทางการเงินตาม Local Enterprise Finance Scheme (LEF) โดยให้สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ เพื่อก่อสร้างโรงงาน หรือลงทุนในเครื่องจักรและอุปกรณ์

3.2 ความช่วยเหลือด้านข้อมูล เช่น การจัดตั้ง International Business Development Strategic Business Unit (SBU) เพื่อให้ข้อมูลด้านโอกาสทางธุรกิจ และการเข้าสู่ตลาด

ในปัจจุบัน รัฐบาลสิงคโปร์ได้จัดตั้ง International enterprise Singapore (IE) เพื่อเป็นหน่วยงานส่งเสริมการลงทุนในต่างประเทศ โดยใช้แผนการดำเนินการที่เรียกว่า Global Company Partnership (GCP) ซึ่งธุรกิจที่เข้าข่าย² จะได้รับความช่วยเหลือใน 4 ด้าน ได้แก่

1. การสร้างศักยภาพธุรกิจ (Capacity building) โดยให้คำปรึกษาด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ ตราผลิตภัณฑ์ และการสร้างภาพลักษณ์ความเป็นสากลให้กับผลิตภัณฑ์ ตลอดจนการจัดการด้านทรัพย์สินทางปัญญา รวมถึงให้ทุนสนับสนุน (Co-fund) ไม่เกินร้อยละ 50 ของค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้อง

2. การประเมินตลาด (Market assessment) และการเข้าสู่ตลาด (Market access) โดย IE จะให้ Co-fund ไม่เกินร้อยละ 50 ของค่าใช้จ่ายในกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง³ และไม่เกิน 20,000 SGD ต่อบริษัทต่อปี สำหรับบริษัทที่มีอัตราการหมุนเวียนต่อปีน้อยกว่า 100 ล้าน SGD

ตารางที่ 4.5: บทบาทของรัฐบาลสิงคโปร์ในมาตรการที่เกี่ยวข้องในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา

ช่วงเวลา	รายละเอียด
2012	สิงคโปร์ ปรับปรุงมาตรการภาษี โดยยกเลิกภาษีที่เก็บจากกำไรจากการลงทุนใน Equity เพื่อความแน่นอนของรายได้จากภาษี
6 Mar 2012	ยกเลิกข้อกำหนดที่บังคับให้ บริษัทกฎหมายส่ง Stamp duty certificates สำหรับเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ ให้กับ Singapore Land Authority (SLA) โดยจะใช้ SLA's eLodgment system เข้ามาแทนโดยจะทำการส่งข้อมูลให้ Inland Revenue Authority of Singapore (IRAS) เป็นรายวัน โดยวิธีการดังกล่าวนี้ จะช่วยประหยัดเวลา, นักกฎหมาย รวมถึงค่าจ้างที่ต้องจ่ายให้เจ้าหน้าที่ SLA ทำการตรวจเอกสาร
2013	สิงคโปร์ ลงนามในข้อตกลงยกเลิก Double taxation สำหรับประเทศ Barbados, Belarus, the Czech Republic (Protocol Amending Agreement), Ecuador, Liechtenstein, Luxembourg (revised Agreement) และ San Marino
June 2013	Singapore Land Authority (SLA) พยายามปรับปรุงระบบเพื่อลดจำนวนเอกสารให้น้อยที่สุด

²(1) มีสำนักงานใหญ่ในสิงคโปร์ (2) Annual turnover อย่างน้อย 500,000SGD (3) มีค่าใช้จ่ายทางธุรกิจในสิงคโปร์อย่างน้อย 250,000 SGD ต่อปีในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา (4) ทุนจดทะเบียนขั้นต่ำ 50,000 SGD และ (5) มีพนักงานอย่างน้อย 3 คน

³การประเมินสินค้าหรือบริการของบริษัทในตลาดเป้าหมาย, การศึกษาศักยภาพของตลาดเป้าหมาย, การศึกษาวิธีการเข้าตลาด, การศึกษาข้อกำหนด ภาษี กฎหมายแรงงานกฎระเบียบด้านการส่งออกและสิ่งแวดล้อม, การศึกษาเอกสารหรือกฎหมายด้านการจดทะเบียนกิจการเครื่องหมายการค้าและลิขสิทธิ์, การจดทะเบียนตัวแทนการค้า หรือการถือหุ้น, ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับภาษี และค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการร่างข้อตกลงการเป็นตัวแทนการค้า หรือการเป็นตัวแทนจัดจำหน่าย และค่าใช้จ่ายในการหาคู่ค้าหรือพันธมิตรทางธุรกิจในการเป็นตัวแทนการค้า หรือเป็นผู้จัดจำหน่าย

July 2013	สิงคโปร์ ลงนามใน Investment guarantee agreement กับประเทศกัมพูชา
2014	ยกเลิก Double taxation เพิ่มเป็น 70 กว่าประเทศ
2014	มีการเจรจา FTA กับ European Union, Turkey, Trans-Pacific Partnership (TPP) และ the Regional Comprehensive Economic Partnership

ที่มา: ASEAN Investment Report 2013-2014

3. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Manpower Development) โดยการให้ทุนการศึกษาและทุนฝึกงาน และการสรรหาบุคลากรในต่างประเทศ ตลอดจนให้กับฝึกอบรมและให้คำแนะนำในการบริหารและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในต่างประเทศ

4. การให้ความช่วยเหลือทางการเงิน แบ่งเป็น 4 ด้าน ต่อไปนี้

4.1 การให้สินเชื่อระยะยาว (ไม่เกิน 15 ปี) โดยสถาบันการเงินที่เข้าร่วมโครงการ เพื่อเป็นเงินทุน ก่อตั้งกิจการ ลงทุนในสินทรัพย์ถาวร หรือเป็นเงินทุนหมุนเวียน รวมถึงการค้ำประกันการออกตลาด ต่างประเทศ

4.2 การจัดทำประกันความเสี่ยงทางการเมือง (Political risk insurance scheme: PRIS) โดยให้ Co-fund ไม่เกินร้อยละ 50 ของเบี้ยประกัน

4.3 การประกันเงินกู้ (Loan Insurance Scheme) เพื่อลดภาระของสถาบันการเงินในการบริหาร ความเสี่ยงจากการผิดนัดชำระหนี้ของลูกค้าในโครงการ ทำให้สถาบันการเงินสามารถให้สินเชื่อได้มากขึ้น โดยจะร่วมซื้อประกันเพื่อคุ้มครองเงินกู้ให้กับบริษัท

4.4 การประกันลูกหนี้การค้า (Trade Credit Insurance Scheme: TCIS) เป็นการประกันความ เสี่ยงกรณีที่ลูกค้าในต่างประเทศไม่สามารถชำระเงินได้หรือต้องการยืดระยะเวลาในการชำระเงิน

(2) ข้อค้นพบจากการศึกษา

จากการศึกษาประสบการณ์การลงทุนทางตรงในต่างประเทศของสิงคโปร์มีข้อค้นพบดังนี้

- ปัจจัยที่มีบทบาทสำคัญในการออกไปลงทุนในต่างประเทศของสิงคโปร์คือ การสนับสนุนจาก ภาครัฐ โดยรัฐบาลสามารถดำเนินการสนับสนุนได้ในหลายรูปแบบ ตั้งแต่การส่งเสริมให้ GLCs ซึ่งเป็นกลุ่มธุรกิจที่มีศักยภาพให้เป็นกลุ่มแรกที่ออกไปลงทุนก่อน โดยในหลายกรณีเป็นการ ลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน และโครงการขนาดใหญ่ นอกจากนี้ รัฐบาลสามารถออกมาตรการ ทางด้านภาษีและเงินสนับสนุนต่างๆ เพื่อส่งเสริมให้ธุรกิจออกไปลงทุนในต่างประเทศ

- การออกไปลงทุนในต่างประเทศของสิงคโปร์ในช่วงแรก เป็นการลงทุนในประเทศเพื่อนบ้านและประเทศในภูมิภาค โดยมีเป้าหมายหลักที่อาเซียนและจีน ต่อมา มีการกระจายการลงทุนไปยังประเทศกลุ่มอื่นๆ มากขึ้น ทั้งในกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว และประเทศกำลังพัฒนากลุ่มใหม่ๆ เพื่อเป็นการกระจายความเสี่ยง และตอบสนองความต้องการของธุรกิจที่แสวงหาความสามารถในการแข่งขันที่แตกต่างไปจากในอดีต
- สิงคโปร์มีภาคการเงินและประกันภัย และอุตสาหกรรมการผลิตที่มีประสิทธิภาพ จึงส่งผลให้ทั้งสองส่วนนี้เป็นภาคการผลิตที่แข่งขันได้ในตลาดโลก และมีสัดส่วนการออกไปลงทุนสูง
- กรณีประเทศสิงคโปร์นั้น มีข้อจำกัดจากขนาดของระบบเศรษฐกิจและทรัพยากรที่มีจำกัด รวมถึงค่าจ้างแรงงานที่มีระดับสูง ดังนั้น แรงจูงใจในการออกไปลงทุนในต่างประเทศ คือเพื่อเข้าสู่ตลาดต่างประเทศ และเพื่อแสวงหาฐานการผลิตที่มีต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่าในประเทศตนเอง

4.2.2 ประเทศมาเลเซีย

(1) การลงทุนทางตรงในต่างประเทศของมาเลเซีย

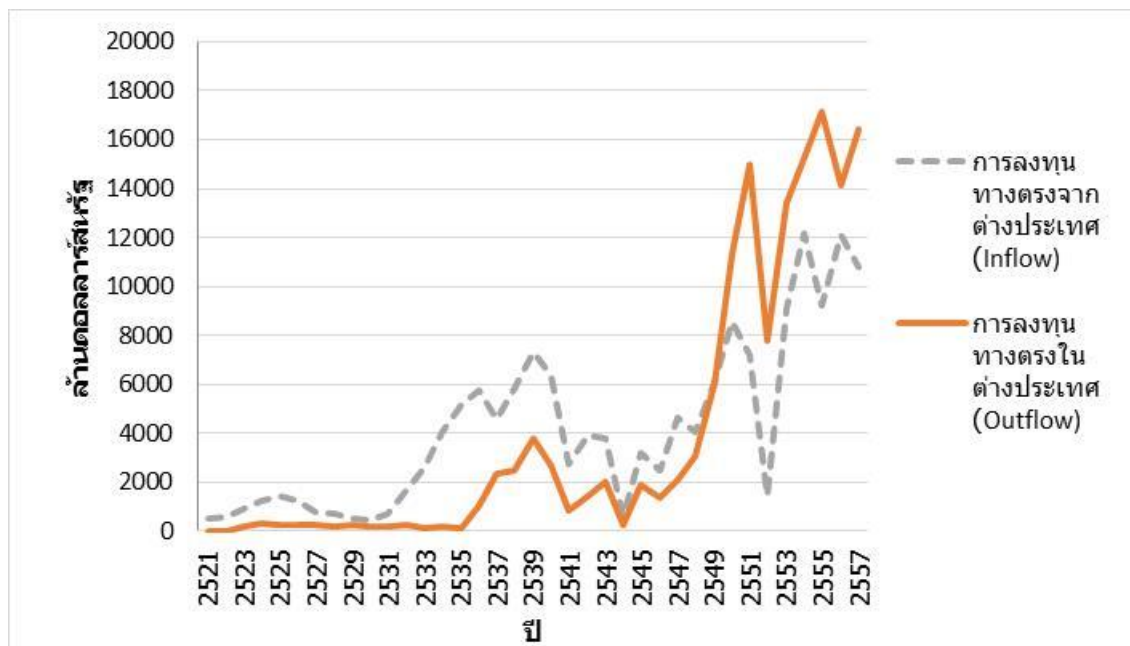
- ภาพรวม

ประเทศมาเลเซียเริ่มมีบทบาทในการลงทุนในตลาดโลกในฐานะประเทศผู้รับเงินลงทุนสุทธิโดยเงินลงทุนไหลเข้าจากต่างประเทศมีแนวโน้มสูงขึ้นตั้งแต่ปีพ.ศ. 2531 ในขณะที่การออกไปลงทุนของมาเลเซียเริ่มขยายตัวในภายหลัง คือช่วงปีพ.ศ. 2536 มาอยู่ที่ 1,063 ล้านดอลลาร์สหรัฐซึ่งเพิ่มจาก 115 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปีก่อนหน้า มูลค่าการลงทุนระหว่างประเทศของมาเลเซียที่เพิ่มขึ้นในช่วงดังกล่าวนี้ สาเหตุหนึ่งมาจากการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจที่เพิ่มขึ้นในเศรษฐกิจโลกและในภูมิภาคอาเซียน ประกอบกับการเปิดเสรีที่เพิ่มมากขึ้นของประเทศมาเลเซีย ทำให้ธุรกิจมาเลเซียมีส่วนร่วมในตลาดโลกมากขึ้น

เมื่อพิจารณาเงินลงทุนไหลเข้าและไหลออกจากมาเลเซีย พบว่า มีการเคลื่อนไหวไปในทิศทางเดียวกัน คือมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น แต่มีการชะลอตัวในช่วงที่ได้รับผลจากวิกฤติในภูมิภาคเอเชียและในระบบเศรษฐกิจโลกในช่วงปีพ.ศ. 2540 และ 2551 อย่างไรก็ตาม ด้วยเงินลงทุนในต่างประเทศที่เติบโตเร็วกว่าเงินลงทุนไหลเข้า จนทำให้ในปีพ.ศ. 2550 มาเลเซียเปลี่ยนจากผู้รับเงินลงทุนสุทธิมาเป็นประเทศผู้ลงทุนสุทธิ และมีเงินลงทุนทางตรงในต่างประเทศ 11,313.89 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปีดังกล่าว ในขณะที่มูลค่าเงินลงทุนจากต่างประเทศ 8,594.67 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ภายหลังจากปีพ.ศ. 2550 มาเลเซียยังคงสถานะการเป็น

ประเทศผู้ลงทุนหลักในตลาดโลก โดยในปีพ.ศ. 2557 มาเลเซียเป็นประเทศผู้ลงทุนอันดับ 17 ของโลก มีเงินลงทุนในต่างประเทศที่สูงถึง 16 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ (UNCTAD, 2015)

รูปภาพที่ 4.15: มูลค่าการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศของมาเลเซีย ในช่วงปี พ.ศ. 2521-2557

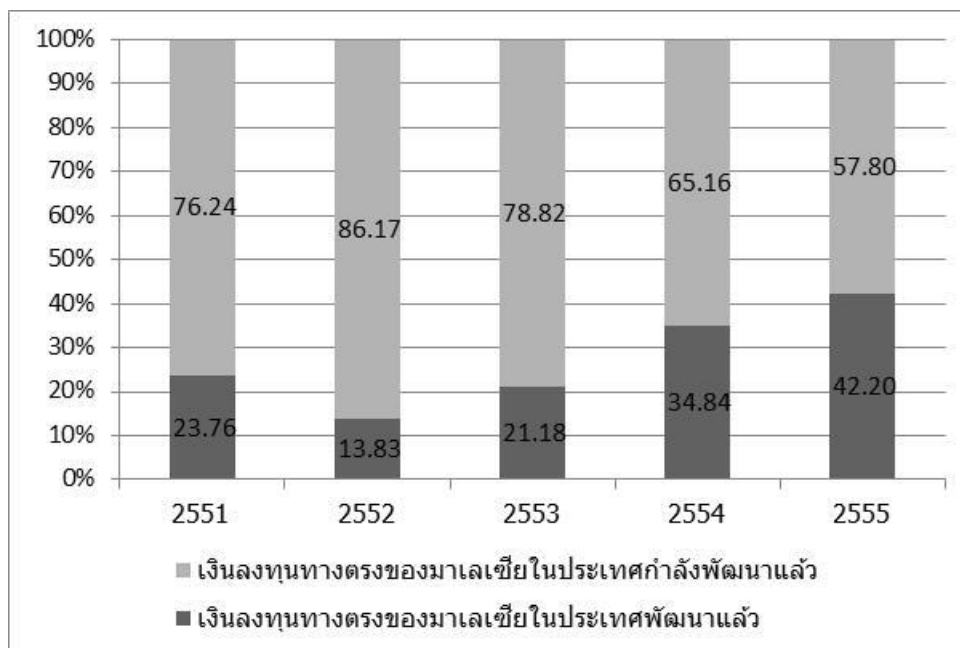
ที่มา: UNCTAD, 2015

การที่มาเลเซียออกไปลงทุนในต่างประเทศมากขึ้น จนเปลี่ยนจากผู้รับเงินลงทุนสุทธิมาเป็นผู้ลงทุนสุทธินั้น สามารถอธิบายได้จาก 2 สาเหตุ คือ (1) การที่มาเลเซียไม่สามารถดึงดูดเงินลงทุนจากต่างประเทศได้เหมือนในอดีต เนื่องจากในปัจจุบัน มาเลเซียมีค่าแรงที่สูงขึ้น ไม่สามารถแข่งขันกับจีน อินเดีย หรือเวียดนามที่มีค่าแรงต่ำกว่าได้ เงินลงทุนจากตลาดโลกจึงไหลเข้าไปในประเทศเหล่านั้นแทน ประกอบกับการเปิดเสรีที่มากขึ้นในปัจจุบัน ทำให้มาเลเซียมีทางเลือกที่จะออกไปลงทุนในต่างประเทศ ดังนั้น มาเลเซียจึงปรับตัวโดยสร้างความสามารถในการแข่งขันผ่านการออกไปลงทุนในต่างประเทศ โดยมีเป้าหมายเพื่อแสวงหาประสิทธิภาพในการผลิต แสวงหาตลาดใหม่ หรือพัฒนาตนเองเพื่อเป็นผู้ผลิตในประเทศที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มได้สูงขึ้น และ (2) นโยบายจากภาครัฐที่สนับสนุนการออกไปลงทุนในต่างประเทศ ประกอบด้วย การสร้างแรงจูงใจและกระตุ้นให้ธุรกิจออกไปลงทุนในต่างประเทศโดยผู้นำรัฐบาล และนโยบายของรัฐที่ส่งเสริมให้ GLCs และบริษัทเอกชนออกไปลงทุนในต่างประเทศ ซึ่งเริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544 นโยบายดังกล่าวเป็นการดำเนินการภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ 9 และ The Third Industrial Master Plan (IMP3) นอกจากนี้ การเปิดเสรีเงินทุนเคลื่อนย้ายเป็นอีกส่วนที่ทำให้เงินลงทุนทางตรงในต่างประเทศของมาเลเซียเพิ่มขึ้น (นรรัช อุณาภูล และปณตริก จงประสพลาภ, 2011; Goh and Wong, 2011)

- ลักษณะการลงทุนจำแนกตามประเทศผู้รับทุนและรายการการผลิต

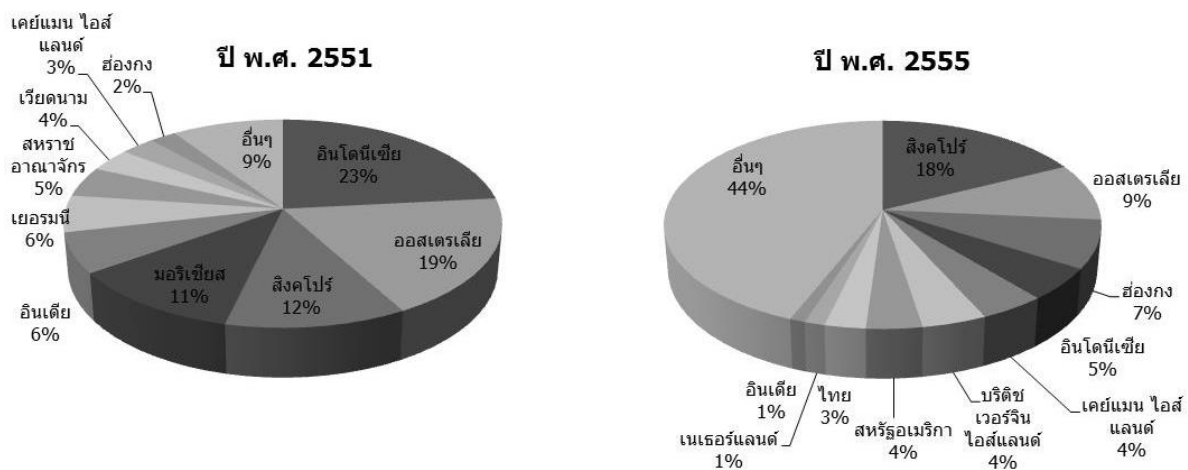
ในช่วงปีพ.ศ. 2551-2555 โดยเฉลี่ยร้อยละ 72.84 ของเงินลงทุนจากมาเลเซียไหลเข้าไปยังประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะในอาเซียน อย่างไรก็ตาม มาเลเซียมีแนวโน้มที่จะออกไปลงทุนในประเทศกลุ่มพัฒนาแล้วเพิ่มขึ้น โดยสัดส่วนการลงทุนในประเทศพัฒนาแล้วเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 23.76 ในปีพ.ศ. 2551 มาอยู่ที่ร้อยละ 42.20 ในปีพ.ศ. 2555 ส่วนในช่วงปีพ.ศ. 2552-2553 สัดส่วนการลงทุนในประเทศพัฒนาแล้วลดลงเนื่องจากภาวะเศรษฐกิจในประเทศเหล่านั้นชะลอตัวมาก จึงไม่จูงใจให้เข้าไปลงทุน

รูปภาพที่ 4.16: สัดส่วนเงินลงทุนทางตรงของมาเลเซีย ในประเทศพัฒนาแล้วและกำลังพัฒนาในช่วงปี พ.ศ. 2551-2555

ที่มา: คำนวณโดยใช้ข้อมูลจาก UNCTAD, 2014

รูปภาพที่ 4.17: ประเทศที่มีการลงทุนทางตรงจากมาเลเซีย 10 อันดับแรก ในปีพ.ศ. 2551 และ 2555

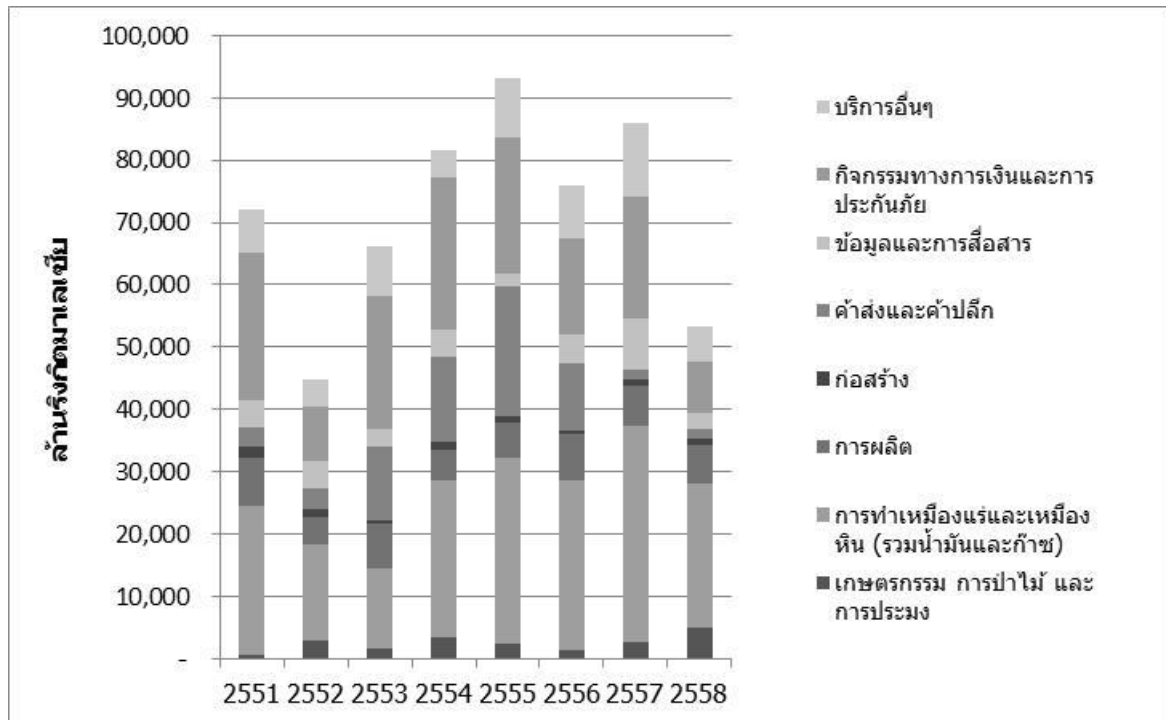
หมายเหตุ: ในกรณีของมาเลเซีย มีข้อมูลเพียงปีพ.ศ. 2551-2555

ที่มา: คำนวณโดยใช้ข้อมูลจาก UNCTAD, 2014

เมื่อพิจารณารายประเทศ (รูปภาพที่ 4.17) พบว่า ผู้รับเงินลงทุนหลักของมาเลเซียคือ อินโดนีเซีย (ร้อยละ 23) ออสเตรเลีย (ร้อยละ 19) และสิงคโปร์ (ร้อยละ 12) นอกจากนี้ มาเลเซียมีการลงทุนในประเทศพัฒนาแล้วอื่นๆ คือ เยอรมนี (ร้อยละ 6) และสหราชอาณาจักร (ร้อยละ 5) ส่วนพิจารณาในปีพ.ศ. 2555 พบว่า สิงคโปร์ (ร้อยละ 18) และออสเตรเลีย (ร้อยละ 9) ยังคงเป็นแหล่งลงทุนหลักของมาเลเซีย แต่มีสัดส่วนของเงินลงทุนที่น้อยลง นอกจากนี้ ในภาพรวมของการออกไปลงทุนของมาเลเซีย พบว่าเงินลงทุนกระจายไปยังประเทศต่างๆ มากขึ้น โดยประเทศผู้รับเงินลงทุนใน 10 อันดับแรก มีสัดส่วนเงินลงทุนที่ต่ำลง เงินลงทุนของมาเลเซียที่ไปยังประเทศแหล่งลงทุนรายย่อยมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 9 ในปีพ.ศ. 2551 มาอยู่ที่ร้อยละ 44 ในปีพ.ศ. 2555

ส่วนการออกไปลงทุนตามภาคการผลิตนั้น ข้อมูลการออกไปลงทุนในต่างประเทศของมาเลเซียในปีพ.ศ. 2551-2558 แสดงให้เห็นว่า ภาคการผลิตหลักที่มาเลเซียออกไปลงทุนในต่างประเทศคือ การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน (ซึ่งรวมถึงอุตสาหกรรมน้ำมันและก๊าซ) (ร้อยละ 43.65 หรือ 23,278.47 ล้านริงกิตมาเลเซีย) กิจกรรมทางการเงินและประกันภัย (ร้อยละ 15.59 หรือ 8,312.79 ล้านริงกิตมาเลเซีย) และ อุตสาหกรรมการผลิต (ร้อยละ 11.56 หรือ 6,167.98 ล้านริงกิตมาเลเซีย) (รูปภาพที่ 4.18) โดยมาเลเซียออกไปลงทุนอย่างต่อเนื่องในภาคการผลิตดังกล่าว สำหรับอุตสาหกรรมน้ำมันและก๊าซและภาคการเงินและประกันภัยนั้น มี GLCs เป็นกลุ่มหลักที่ขับเคลื่อนการลงทุน โดยตัวอย่างของบริษัทในกลุ่มดังกล่าว คือ Petronas ในอุตสาหกรรมน้ำมันและก๊าซ และ Maybank CIMB ในภาคการเงิน

รูปภาพที่ 4.18: การลงทุนทางตรงของมาเลเซียในต่างประเทศ จำแนกตามภาคการผลิตในปีพ.ศ. 2551-2558

หมายเหตุ: ข้อมูลในปีพ.ศ. 2558 เป็นข้อมูลจากช่วง 3 ไตรมาสแรกของปี

ที่มา: Bank Negara Malaysia and Department of Statistics, Malaysia

การออกไปลงทุนในต่างประเทศของมาเลเซีย เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า อุตสาหกรรมน้ำมันและก๊าซของมาเลเซียส่วนใหญ่ลงทุนโดย Petronas และเน้นการออกไปลงทุนในแอฟริกา เอเชียกลาง และเวียดนาม สำหรับการออกไปลงทุนเพื่อแสวงหาสินทรัพย์ (Asset-seeking FDI) ของมาเลเซีย เกิดขึ้นในประเทศพัฒนาแล้ว คือ ยุโรปและสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีตัวอย่างคือ กรณี Proton ซึ่งเป็นบริษัทยานยนต์ของมาเลเซียเข้าซื้อกิจการของ Lotus Group ในสหราชอาณาจักรในปีพ.ศ. 2539 เพื่อเป้าหมายในการพัฒนาความสามารถด้านวิศวกรรม และในปีพ.ศ. 2545 Proton ซื้อบริษัทยานยนต์ของสหราชอาณาจักรเพื่อให้เป็นศูนย์วิจัยและพัฒนา อีกตัวอย่างคือกรณีของ KNM Group ที่เข้าซื้อกิจการของ Borsig (Germany) ในปีพ.ศ. 2551 เพื่อการเข้าถึงเทคโนโลยีที่ทันสมัยและมีฐานการผลิตในตลาดสหภาพยุโรป (Thomsen et al., 2011)

- บทบาทของภาครัฐในการสนับสนุนการลงทุนทางตรงของประเทศมาเลเซีย

การลงทุนทางตรงในต่างประเทศของมาเลเซียเริ่มต้นในช่วงปี พ.ศ. 2530 ซึ่งเป็นช่วงที่มีการประกาศใช้นโยบาย New Economic Policy (NEP) นักลงทุนกลุ่มแรกของรัฐบาล ซึ่งให้รัฐวิสาหกิจของมาเลเซียเข้าซื้อกิจการบริษัทตัวแทน (Agency house) ของสหราชอาณาจักร ที่ดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับการค้า

ระหว่างประเทศ การทำเหมืองดีบุก และการจัดสรรพื้นที่เพาะปลูกในภูมิภาคอาเซียน ธุรกิจดังกล่าวนับเป็น Government-linked Company (GLC) บริษัทแรกๆ ก่อนจะขยายขอบเขตไปในภาคธุรกิจอื่น กิจการเหมืองแร่ การขุดเจาะน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ และกิจการขนส่งและโทรคมนาคม ซึ่งรัฐบาลจะเลือกธุรกิจที่มีมูลค่าสูง และ/หรือกิจการด้านโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งจะเป็นปัจจัยพื้นฐานที่เอื้อต่อการลงทุนของภาคเอกชน (Ariff และ Lopez, 2551)

สำหรับภาคเอกชนกลุ่มแรกๆ ที่ออกไปลงทุนต่างประเทศ เป็นนักธุรกิจเชื้อชาติจีนเป็นส่วนใหญ่ โดยเป็นผลพวงจากการดำเนินนโยบายชาตินิยม (Economic Nationalism) ภายใต้แผน New Economic Policy (NEP) ซึ่งทำให้เกิดการโยกย้ายผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจจากนักธุรกิจเชื้อชาติจีนไปให้กับนักธุรกิจเชื้อชาติมลายู (Bumiputeras) อาทิ การบังคับใช้ Industrial Coordination Act ในปี พ.ศ. 2528 ที่กำหนดให้ธุรกิจของกลุ่มเชื้อชาติจีนต้องมีชาวมาเลย์ถือหุ้นอย่างน้อยร้อยละ 30 ทำให้นักธุรกิจเชื้อชาติจีนออกไปลงทุนในต่างประเทศ เพื่อทดแทนธุรกิจในประเทศมาเลเซีย (Ariff และ Lopez, 2551)

รัฐบาลเริ่มนโยบายส่งเสริมการลงทุนในต่างประเทศของธุรกิจในประเทศมาเลเซีย นับตั้งแต่การประกาศใช้แผน New Economic Policy (NEP) และเริ่มมีบทบาทมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยปัจจุบัน การส่งเสริมการลงทุนในต่างประเทศได้รับการบรรจุลงในแผนพัฒนาเศรษฐกิจหลักของมาเลเซีย ได้แก่ Ninth Malaysia Plan (9MP) ปี พ.ศ. 2549-2553 และ Third Industrial Master Plan (IMP3) ปี พ.ศ. 2549-2563 โดยจะสนับสนุนให้ธุรกิจภายในประเทศที่มีศักยภาพพัฒนาไปเป็นบริษัทข้ามชาติ (Multi-national corporations: MNCs) และเป็นส่วนหนึ่งของโครงข่ายการผลิตสากล (Global Production Network) (Goh และ Wong, 2553) เพื่อแสวงหาปัจจัยการผลิตที่มีต้นทุนต่ำ และแสวงหาเทคโนโลยีการผลิตระดับสูงขึ้น ตลอดจนแสวงหาตลาดใหม่ ทดแทนตลาดในประเทศที่เติบโตเร็วและใกล้เข้าสู่จุดอิ่มตัว

รัฐบาลมาเลเซียมีบทบาทในการสนับสนุนการลงทุนในต่างประเทศในหลายกลุ่มธุรกิจ หนึ่งในภาคธุรกิจที่รัฐบาลให้ความสำคัญมาก คือ ภาคเกษตรกรรม โดยรัฐบาลดำเนินนโยบายเพื่อสร้างความมั่นคงด้านอาหารภายในประเทศมาเลเซีย โดยสนับสนุนให้ภาคเอกชนแสวงหาพื้นที่เพาะปลูกผลไม้เมืองหนาวในต่างประเทศ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการภายในประเทศที่เพิ่มสูงขึ้นต่อเนื่อง ตลอดจนสนับสนุนให้ธุรกิจด้านการเกษตรกรรมออกไปลงทุนในประเทศที่มีทรัพยากร และพื้นที่เพาะปลูก และมีแรงงานต้นทุนต่ำ เช่น การสนับสนุนให้ธุรกิจออกไปซื้อที่ดินและลงทุนเพาะปลูกข้าวโพดในประเทศในภูมิภาคอาเซียน หรือการเพาะปลูกปาล์มน้ำมันในหมู่เกาะแปซิฟิกตอนใต้ ทวีปแอฟริกา และละตินอเมริกา (Ariff และ Lopez, 2551)

บทบาทในการส่งเสริมการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของรัฐบาลและธนาคารกลางมาเลเซียสามารถจำแนกได้ ดังนี้

1. นโยบายด้านการคลัง

รัฐบาลมาเลเซียเริ่มดำเนินนโยบายด้านภาษีเพื่อสนับสนุนให้ธุรกิจออกไปลงทุนโดยตรงในต่างประเทศ นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534 โดยเริ่มลดอัตราภาษีรายได้ส่งกลับประเทศจากการลงทุนในต่างประเทศ ต่อมาได้ขยายขอบเขตของภาษี และปรับลดอัตราภาษีเพิ่มเติม จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2538 รัฐบาลจึง ยกเว้นการเก็บภาษีรายได้จากการลงทุนทางตรงในต่างประเทศ นอกจากนี้ รัฐบาลยังให้การสนับสนุนการวิจัย ตลาดและความเป็นไปได้ในการลงทุนระหว่างประเทศ (Feasibility study) โดยให้ธุรกิจสามารถนำค่าใช้จ่าย ประเมินความเป็นไปได้ของโครงการมาใช้ลดหย่อนภาษีได้ (Ragayah, 2542)

2. นโยบายด้านการเงิน แบ่งเป็นนโยบายด้านเงินทุน (Funding) และนโยบายด้านอัตราแลกเปลี่ยนและ เงินทุนเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศ

2.1 นโยบายด้านเงินทุน (Funding)

หน่วยงานหลักที่ให้การสนับสนุนด้านเงินทุนกับธุรกิจที่ไปลงทุนโดยตรงในต่างประเทศ คือ ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (EXIM Bank) ซึ่งเป็นธนาคารเฉพาะกิจของรัฐ (Special Financial Institutions: SFIs) โดยรัฐบาลจัดตั้งขึ้นเพื่อให้สินเชื่อและสนับสนุนธุรกรรมทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับการส่งออก นำเข้า และการลงทุนระหว่างประเทศ สำหรับภารกิจสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนในต่างประเทศอยู่ 2 ประการ คือ (1) การให้สินเชื่อแก่ภาคธุรกิจมาเลเซีย เพื่อเป็นเงินทุนลงทุน หรือเงินทุนหมุนเวียนในการประกอบกิจการในต่างประเทศ ตลอดจนการสนับสนุนเงินทุนในรูปแบบอื่น อาทิ การจัดตั้ง Overseas Investment Fund เพื่อสนับสนุนเงินทุนในการจัดตั้งธุรกิจ (Start-up costs) ภายใต้วงเงิน 100 ล้านมาเลเซียริงกิต และ (2) เป็นผู้ประกันความเสี่ยงจากการลงทุนในต่างประเทศ อันเกิดจากความผันผวนในการโอนเงินระหว่างประเทศ การถูกเวนคืนพื้นที่ สถานการณ์ความไม่สงบ หรือการละเมิดสัญญาธุรกิจ ทั้งนี้ รัฐบาลมาเลเซียมีบทบาทในการสนับสนุนการดำเนินงานธนาคาร โดยเฉพาะในปี พ.ศ. 2550 ซึ่ง รัฐบาลเพิ่มทุนให้ EXIM Bank เพื่อดำเนินธุรกิจ อันหมายรวมถึงการสนับสนุนการลงทุนระหว่างประเทศ

นอกจากนี้ธนาคารกลางมาเลเซีย (Bank Negara Malaysia: BNM) ยังมีบทบาทในการสนับสนุนด้านเงินทุนแก่ธุรกิจบ้างตามนโยบายของรัฐ โดยในปี พ.ศ. 2550 BNM ได้จัดตั้งกองทุนมูลค่า 1 ล้านมาเลเซียริงกิต เพื่อสนับสนุนให้ภาคธุรกิจโดยเฉพาะกลุ่มเชื้อชาติมลายูไปลงทุนโดยตรงในต่างประเทศ

2.2 นโยบายด้านอัตราแลกเปลี่ยนและเงินทุนเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศ

ธนาคารกลางมาเลเซีย (Bank Negara Malaysia: BNM) มีการผ่อนคลายมาตรการดูแลอัตราแลกเปลี่ยนและเงินทุนเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศ มาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนการทำธุรกรรม

ทางการเงิน และเพื่อให้ธุรกิจสามารถบริหารจัดการด้านการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น การดำเนินการสำคัญ คือ การผ่อนคลายมาตรการด้านอัตราแลกเปลี่ยนที่บังคับใช้เมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2547 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อลดต้นทุนทางการเงิน และการบริหารจัดการความเสี่ยงของธุรกิจ ซึ่งรวมถึงกลุ่มที่จะออกไปลงทุนโดยตรงในต่างประเทศ รายละเอียดสำคัญมีดังนี้

1. การลงทุนทางตรงในต่างประเทศ BNM อนุญาตให้ผู้มีถิ่นที่อยู่ในประเทศ (Resident) ที่ไม่มีหนี้สกุลเงินมาเลเซียริงกิต สามารถลงทุนในต่างประเทศได้ไม่จำกัดจำนวน โดยสามารถใช้เงินมาเลเซียริงกิตหรือเงินสกุลต่างประเทศที่ระดมทุนผ่านทั้งตลาดอัตราแลกเปลี่ยน Onshore และ Offshore สำหรับบริษัทที่มีหนี้สกุลเงินมาเลเซียริงกิต สามารถลงทุนในต่างประเทศได้ไม่เกิน 10 ล้านมาเลเซียริงกิต (หรือเทียบเท่า) ต่อปีปฏิทิน / ต่อหนึ่งกลุ่มธุรกิจ

2. การกู้ยืมเงินสกุลต่างประเทศจากธนาคารพาณิชย์ในประเทศ (Onshore banks) ธนาคารเพื่อธุรกิจขนาดใหญ่ (Merchant banks) และผู้ที่ไม่มีถิ่นที่อยู่ในต่างประเทศ (Non-resident) BNM ขยายวงเงิน ให้บริษัทสามารถกู้ยืมเงินสกุลต่างประเทศจาก 5 ล้าน เป็น 50 ล้านมาเลเซียริงกิต โดยอนุญาตให้นำเงินกู้ดังกล่าวไปลงทุนทางต่างประเทศได้ไม่เกิน 10 ล้านมาเลเซียริงกิต

3. บัญชีเงินฝากสกุลเงินต่างประเทศ (Foreign Currency Accounts: FCA) BNM อนุญาตให้ Resident เปิด FCA กับธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ โดยไม่จำกัดวัตถุประสงค์ในการเปิดบัญชี โดยไม่บังคับให้ต้องรักษาเงินในบัญชีไว้จำนวนหนึ่ง (Overnight limits) นอกจากนี้ ยังสามารถแลกเปลี่ยนเงินมาเลเซียริงกิตเป็นเงินสกุลต่างประเทศเพื่อฝากใน FCA โดยในกรณีที่ไม่มีหนี้สกุลเงินมาเลเซียริงกิต สามารถทำได้ไม่จำกัดจำนวน ขณะที่บริษัทที่มีหนี้สกุลเงินมาเลเซียริงกิต สามารถทำได้ไม่เกิน 10 ล้านมาเลเซียริงกิตต่อปีปฏิทิน การผ่อนคลายดังกล่าวจะช่วยให้ธุรกิจสามารถบริหารจัดการสภาพคล่องได้ดียิ่งขึ้น

4. การบริหารความเสี่ยงอัตราแลกเปลี่ยนด้วยธุรกรรมซื้อขายอัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้า (Foreign Exchange Forward Agreement: FX Forward) เพื่อให้บริษัทสามารถบริหารความเสี่ยงด้านอัตราแลกเปลี่ยนได้ดีขึ้น BNM อนุญาตให้บริษัทซื้อขาย FX Forward เพื่อป้องกันความเสี่ยงจากการถือเงินสกุลต่างประเทศเพื่อลงทุนในต่างประเทศ การจ่ายเงินตราต่างประเทศ และการจ่ายคืนหนี้สกุลเงินต่างประเทศทั้งในตลาด onshore และ offshore

3. การเจรจาด้านการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ และการบริการข้อมูล

การเจรจาเพื่อเปิดเสรีการค้าระหว่างประเทศเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมให้เกิดการลงทุนระหว่างประเทศ โดยการเปิดเสรีการค้าภายใต้ความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า (General Agreement on Tariffs and Trade: GATT) รอบอุรุกวัย (Uruguay round) ในปี พ.ศ. 2537 และการเริ่มดำเนินการตามข้อตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area: AFTA) เมื่อเดือนมกราคม พ.ศ.

2553 และเขตการค้าเสรีอาเซียน (Malaysia-Australia Free Trade Area: MAFTA) เมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ. 2556 เดือน ส่งผลให้ต้นทุนในการค้า และการลงทุนระหว่างประเทศ โดยเฉพาะกับประเทศในภูมิภาคอาเซียนและออสเตรเลียลดลง เป็นโอกาสให้ธุรกิจในประเทศมาเลเซียสามารถแสวงหาตลาดใหม่ และกระจายสายพานการผลิตสู่ประเทศในภูมิภาค เพื่อใช้ประโยชน์จากแรงงานต้นทุนต่ำ และทรัพยากรการผลิตในภูมิภาค ทั้งนี้ ปัจจัยดังกล่าวส่งผลให้มูลค่าการลงทุนทางตรงจากมาเลเซียโดยเฉพาะการลงทุนในภูมิภาคอาเซียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ (Ariff และ Lopez, 2551)

นอกจากประเทศในภูมิภาคอาเซียน รัฐบาลมาเลเซียโดยเฉพาะในยุคของนายกรัฐมนตรีมหาธีร์ มูฮัมหมัด (Mahathir Mohammad) ยังสนับสนุนการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศพัฒนาอื่นๆ โดยเฉพาะกลุ่มประเทศอิสลาม (Islamic Countries) และประเทศทวีปอเมริกาใต้ อาทิ ประเทศชิลี บราซิล และอาร์เจนตินา โดยมีการจัดตั้งหน่วยงานเพื่อสนับสนุนการลงทุนระหว่างประเทศกำลังพัฒนา (South-South Investment) ขึ้น 2 หน่วยงาน ได้แก่ (1) The Malaysian South-South Association (MASSA) เพื่อประสานงานกับรัฐบาลมาเลเซียและรัฐบาลประเทศผู้รับเงินลงทุนในสนับสนุนการลงทุนทางตรงในประเทศกำลังพัฒนา ตลอดจนให้ข้อมูลเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการลงทุน รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับตลาดใหม่ที่มีศักยภาพ และ (2) The Malaysian South-South Corporation Berhad (MASSCORP) เพื่อให้บริการข้อมูลเกี่ยวกับลงทุนโดยตรงในประเทศกำลังพัฒนา สนับสนุนการดำเนินกิจการร่วมค้า (Joint Venture) ตลอดจนเข้าถึงหุ้นของรัฐวิสาหกิจในประเทศกำลังพัฒนาที่กำลังเข้ากระบวนการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ (Privatization) ในประเภทธุรกิจที่มาเลเซียมีเทคโนโลยีการผลิตขั้นสูง และมีความชำนาญ นอกจากนี้ ยังมีหน่วยงานที่มีส่วนสนับสนุนการลงทุนทางตรงในต่างประเทศ อาทิ The Malaysian External Trade Development Corporation (MATRADE) ซึ่งมีสำนักงานที่ให้คำปรึกษาด้านการค้าการลงทุนในต่างประเทศ

สำหรับการบริการด้านข้อมูล นอกจากรัฐบาลจะให้การสนับสนุนการวิจัยตลาดและความเป็นไปได้ในการลงทุนในต่างประเทศ ผ่านนโยบายลดหย่อนภาษีที่กล่าวไปข้างต้น รัฐบาลยังมีบทบาทในการก่อตั้งองค์กรเพื่อการวิจัยโดยตรง เช่น (1) การก่อตั้ง The South-South Information Gateway (SSIG) เพื่อให้บริการข้อมูลและบทความวิจัยเกี่ยวกับการลงทุนทางตรงในประเทศกำลังพัฒนา และเป็นช่องทางแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ในการลงทุนในต่างประเทศของภาคเอกชน และ (2) การก่อตั้งกองทุนพัฒนาธุรกิจร่วมระหว่างมาเลเซีย และสิงคโปร์ (Malaysia-Singapore Third Country Business Development Fund) มูลค่า 4.6 ล้านมาเลเซียริงกิต เพื่อให้บริการข้อมูลและบทวิจัยกับภาคเอกชนของประเทศมาเลเซีย และสิงคโปร์ สำหรับการออกไปลงทุนโดยตรงในประเทศที่สาม เป็นต้น

ปัจจุบัน รัฐบาลให้การสนับสนุนการลงทุนทางตรงในต่างประเทศ ทั้งธุรกิจประเภทการผลิต การเกษตรกรรม และบริการ ครอบคลุมการลงทุนเพื่อกระจายสายพานการผลิตสู่ประเทศในภูมิภาคเพื่อใช้

ประโยชน์จากแรงงานต้นทุนต่ำ และทรัพยากร การแสวงหาตลาดที่มีศักยภาพ ไปจนถึงการลงทุนประเภท การวิจัยและพัฒนา การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และการแสวงหาเทคโนโลยีการผลิตขั้นสูงในประเทศพัฒนา แล้ว ลำสุตรัฐบาลภายใต้โครงการ The Economic Transformation Programme ให้การสนับสนุนการลงทุนทางตรงของธุรกิจภาคผลิตและภาคบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีการกำหนดเป้าหมายเฉพาะ กลุ่มผู้บริโภค (Niche product) และภาคการผลิตที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง (UNCTAD, 2557)

(2) ข้อค้นพบจากการศึกษา

จากการศึกษาประสบการณ์การลงทุนทางตรงในต่างประเทศของมาเลเซียมีข้อค้นพบดังนี้

- ปัจจัยสำคัญที่ทำให้มาเลเซียออกไปลงทุนในต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น และเปลี่ยนจากประเทศผู้รับเงินทุนสุทธิเป็นนักลงทุนหลักในภูมิภาค คือ (1) ข้อจำกัดของตลาดในประเทศมาเลเซียที่มีขนาดตลาดที่จำกัดและมีค่าแรงที่สูงขึ้น ทำให้ประเทศสูญเสียความสามารถในการแข่งขันในการดึงดูดเงินลงทุนจากต่างประเทศ และ (2) การส่งเสริมของรัฐบาลโดยสนับสนุนให้ GLCs ออกไปลงทุนในต่างประเทศเพื่อเป็น Flagship project ของประเทศ นโยบายเพื่อเสริมความสามารถในการแข่งขันของบริษัทเอกชน เพื่อให้สามารถออกไปลงทุนในตลาดโลกได้ และการเปิดเสรีเงินทุนเคลื่อนย้าย
- การลงทุนในต่างประเทศของมาเลเซียส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มของประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะในภูมิภาคอาเซียนต่อมาประเทศผู้รับเงินลงทุนจากมาเลเซียมีความหลากหลายมากขึ้น มาเลเซียกระจายการลงทุนไปยังประเทศพัฒนาแล้วมากขึ้น
- อุตสาหกรรมที่มาเลเซียออกไปลงทุนมากคือ กลุ่มของน้ำมันและก๊าซ ซึ่งมีบริษัท Petronas ที่เป็น GLCs เป็นผู้นำในกลุ่มดังกล่าว และรองลงมาคือภาคการเงินและประกันภัย การออกไปลงทุนในกลุ่มแรกนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อการแสวงหาทรัพยากรเพื่อการผลิต ส่วนในภาคการเงินและประกันภัย เป็นการเข้าไปลงทุนเพื่อเข้าสู่ตลาดใหม่ ส่วนในภาคอุตสาหกรรมการผลิต มาเลเซียออกไปลงทุนเพื่อแสวงหาประสิทธิภาพในการผลิต อย่างไรก็ตาม มีธุรกิจบางส่วนที่ออกไปลงทุนเพื่อแสวงหา Strategic asset โดยเน้นเข้าไปลงทุนในประเทศพัฒนาแล้ว เช่น ยุโรปและสหรัฐอเมริกา

4.2.3 ประเทศไต้หวัน

(1) การลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไต้หวัน

- ภาพรวม

ประเทศไต้หวันมีบทบาทสำคัญในการลงทุนระหว่างประเทศในฐานะหนึ่งในนักลงทุนหลักในตลาดโลก โดยในปีพ.ศ. 2556 เป็นประเทศผู้ลงทุนขนาดใหญ่เป็นอันดับ 20 ของโลก มีมูลค่าเงินลงทุนทางตรงในต่างประเทศเท่ากับ 13 พันล้านเหรียญสหรัฐ (UNCTAD, 2015) ในช่วงกว่า 3 ทศวรรษที่ผ่านมา ไต้หวันมีสถานะเป็นนักลงทุนสุทธิในตลาดโลก (A net capital outflow country) โดยเริ่มออกไปลงทุนในต่างประเทศตั้งแต่ปีพ.ศ. 2521 เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจในประเทศและเศรษฐกิจโลกที่ซบเซา จากสถานการณ์ดังกล่าว รัฐบาลไต้หวันจึงเริ่มสนับสนุนการออกไปลงทุนในตลาดโลกเพื่อรักษาความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ในช่วงก่อนปีพ.ศ. 2530 ไต้หวันประสบปัญหาค่าแรงและราคาที่ดินสูงขึ้นมาก จนกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และทำให้เกิดการชะงักงันของโครงการลงทุนใหม่ที่จะเกิดขึ้นในช่วงดังกล่าว นอกจากนี้ยังมีปัจจัยจากเงินดอลลาร์ไต้หวันที่แข็งค่าขึ้น ทำให้รัฐบาลไต้หวันตัดสินใจปฏิรูประบบเศรษฐกิจ โดยใช้การออกไปลงทุนในต่างประเทศเป็นทางแก้ปัญหา ในปีพ.ศ. 2530 รัฐบาลไต้หวันเปิดเสรีการออกไปลงทุนในต่างประเทศมากขึ้น โดยดำเนินมาตรการเพื่อสนับสนุนการออกไปลงทุนในต่างประเทศ คือ ขยายประเภทของธุรกิจที่อนุญาตให้ออกไปลงทุนในต่างประเทศ ยกเลิกกฎระเบียบการควบคุมเงินตราต่างประเทศ และมีระบบการอนุมัติและการรายงานผลโดยอัตโนมัติเพื่อลดความล่าช้าในการขออนุมัติจากทางราชการ (Thurbon and Weiss, 2006; นรรัช อุณาภูล และปฐนทริก จงประสพลาภ, 2011) จากการสนับสนุนของรัฐบาล ส่งผลให้เงินลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไต้หวันเพิ่มขึ้นจาก 4 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปีพ.ศ. 2521 มาอยู่ที่ 705 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปีพ.ศ. 2530 และในปีพ.ศ. 2532 เงินลงทุนในต่างประเทศของไต้หวันเพิ่มสูงขึ้นมาอยู่ที่ 6,951 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หลังจากนั้นมูลค่าเงินลงทุนในต่างประเทศชะลอตัวลง

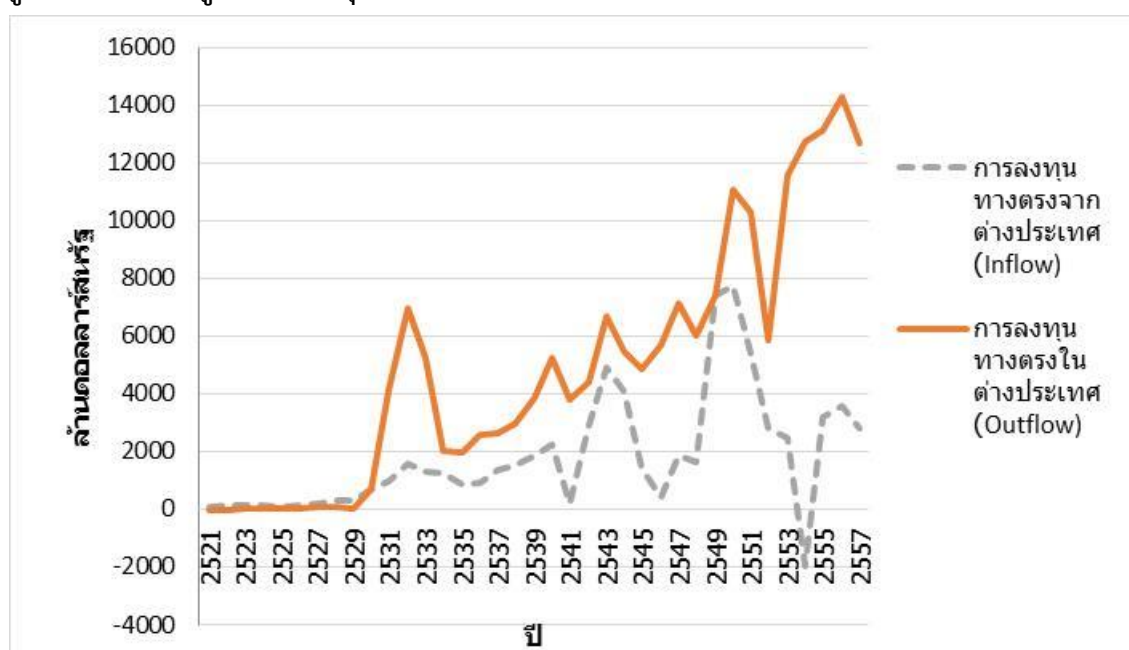
รัฐบาลไต้หวันมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการออกไปลงทุนในต่างประเทศ เพื่อรักษาความสามารถในการแข่งขัน โดยรัฐบาลมีบทบาทอย่างชัดเจนในปีพ.ศ. 2530 โดยมีหน่วยงานหลักคือ Investment Commission (IC) ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับของ Ministry of Economic Affairs โดย IC มีหน้าที่หลักคือ กำหนดมาตรฐานและพิจารณาการลงทุนทั้งขาเข้าและขาออก และเพื่อเชื่อมโยงกับนักลงทุนให้แน่ใจว่า การลงทุนเป็นไปตามนโยบายของประเทศ เพื่อเป็นเป้าหมายในการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องและควมมีเสถียรภาพของสังคมนอกจากนี้ IC ยังมีหน้าที่ในการจัดทำสถิติการลงทุนทั้งขาเข้าและขาออก สรุปสถานการณ์การดำเนินการกิจการของการออกไปลงทุนในต่างประเทศ รวมถึงการจัดทำบทวิเคราะห์การลงทุนต่าง ๆ

การออกไปลงทุนในต่างประเทศของไต้หวันเพิ่มขึ้นอีกครั้งในช่วงปีพ.ศ. 2537 จากการดำเนินนโยบาย “Go South” เพื่อส่งเสริมให้เปลี่ยนจากการออกไปลงทุนในจีนไปยังการลงทุนในประเทศกลุ่มเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เพื่อกระจายความเสี่ยงและลดการพึ่งพาเศรษฐกิจจีน เนื่องจากในช่วงก่อนหน้านี้ เงินลงทุนจากไต้หวันจำนวนมากไหลไปยังประเทศจีนเพื่อแสวงหาแหล่งผลิตที่มีค่าจ้างแรงงานที่ถูกกว่า หลังจากการ

ดำเนินนโยบายดังกล่าวจนถึงปีพ.ศ. 2557 การออกไปลงทุนในต่างประเทศของไต้หวันมีทิศทางเพิ่มขึ้น ยกเว้นในช่วงวิกฤติการณ์ทางการเงินในเอเชียปีพ.ศ. 2540 และวิกฤติการเงินโลกในปีพ.ศ. 2551 ที่เงินทุนไหลออกลดลงตามทิศทางของการลงทุนของโลก

ในกรณีของไต้หวัน ถึงแม้รัฐบาลจะสนับสนุนการออกไปลงทุนโดยผ่อนคลายมาตรการที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนการลงทุน แต่รัฐบาลไต้หวันยังคงควบคุมการเปิดเสรีดังกล่าว โดยระบุประเภทของธุรกิจที่สามารถออกไปลงทุนในต่างประเทศได้และประเภทธุรกิจที่ให้ดำเนินการในประเทศ เพื่อรักษาความสามารถในการแข่งขันของประเทศเช่น อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่และมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจไต้หวัน รัฐบาลให้สามารถออกไปลงทุนในต่างประเทศได้เฉพาะธุรกิจที่เกี่ยวข้องการผลิต ส่วนธุรกิจที่ใช้เทคโนโลยีระดับสูงให้ดำเนินการอยู่ภายในประเทศ (Thurbon and Weiss, 2006)

รูปภาพที่ 4.19: มูลค่าการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศของไต้หวัน ในช่วงปี พ.ศ. 2521-2557

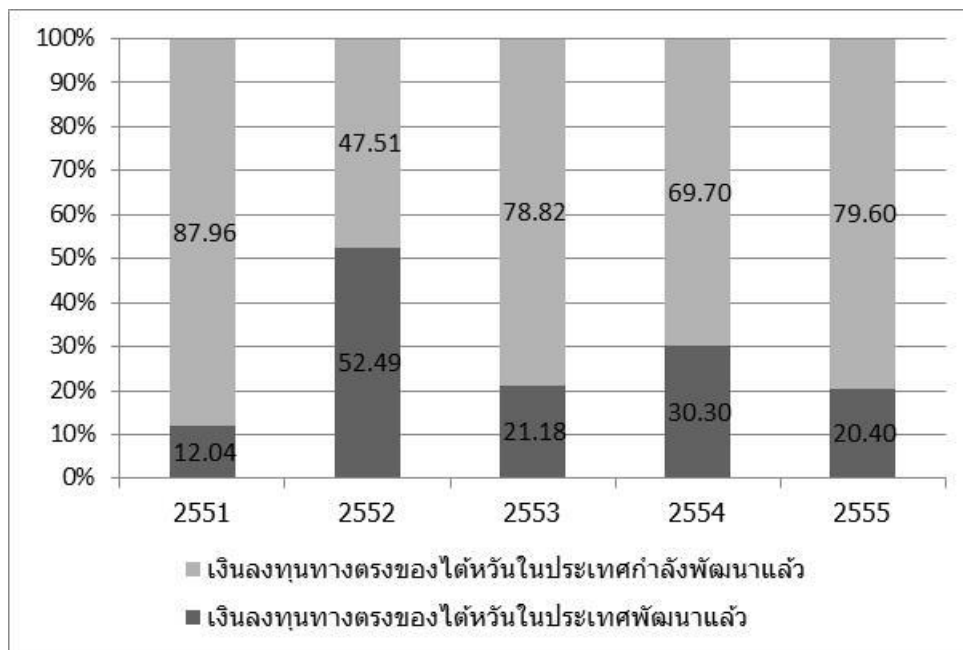
ที่มา: UNCTAD, 2015

- ลักษณะการลงทุนจำแนกตามประเทศผู้รับเงินลงทุนและรายการการผลิต

การลงทุนส่วนใหญ่ของไต้หวันอยู่ในภูมิภาคเอเชียโดยมีประเทศจีนเป็นผู้รับเงินลงทุนหลัก โดยในปี พ.ศ. 2556 ร้อยละ 84 ของเงินลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไต้หวันไหลไปยังกลุ่มดังกล่าว หากพิจารณาสัดส่วนเงินลงทุน จำแนกตามกลุ่มประเทศผู้รับเงินลงทุน (รูปภาพที่ 4.20) พบว่า ในช่วงระหว่างปีพ.ศ. 2551-2555 ประเทศกำลังพัฒนาเป็นแหล่งลงทุนหลักของไต้หวัน โดยมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 70-80 ยกเว้นในปี พ.ศ. 2552 ที่ไต้หวันออกไปลงทุนในประเทศกำลังพัฒนาไม่ถึงครึ่งของเงินทุนไหลออกทั้งหมด ในกรณีของไต้หวันนั้น การออกไปลงทุนในประเทศพัฒนาแล้วมีเป้าหมายเพื่อได้มาซึ่งเทคโนโลยีและ Know how เพื่อการเข้าถึงช่องทางการจัดจำหน่าย และเพื่อตั้งโรงงานในประเทศดังกล่าว

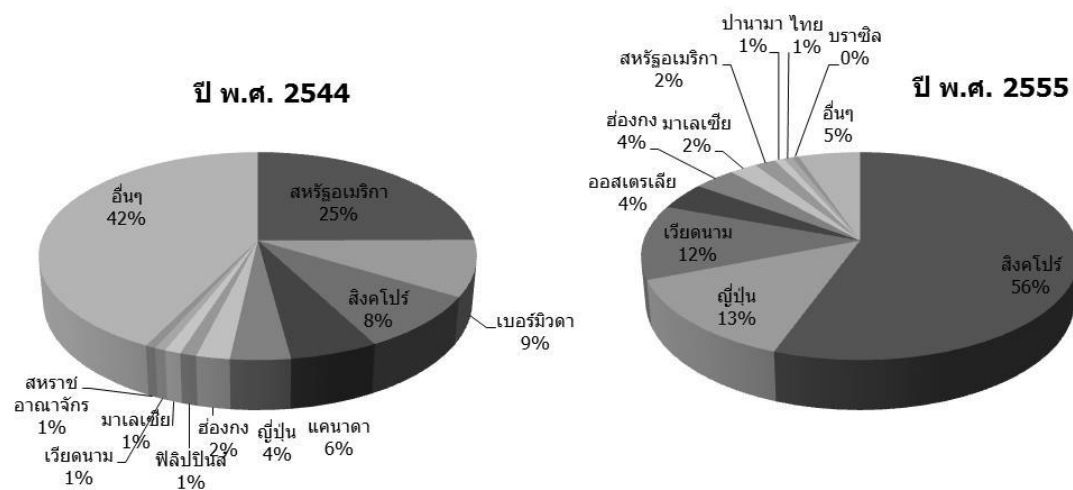
เมื่อพิจารณารายประเทศ พบว่าประเทศจีนเป็นแหล่งลงทุนที่สำคัญของไต้หวัน โดยในปีพ.ศ. 2557 เงินลงทุนในจีนมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 64 จากเงินทุนไหลออกทั้งหมดของไต้หวัน Zhang (2005) อธิบายปรากฏการณ์ดังกล่าวโดยสรุปว่ามี 4 สาเหตุหลักที่ทำให้ไต้หวันเน้นเข้าไปลงทุนในจีนคือ (1) ยุทธศาสตร์ของจีนที่เน้นการลงทุนเพื่อการส่งออก (2) ค่าแรงที่ถูกในประเทศจีน (3) สิทธิประโยชน์พิเศษของไต้หวันในการลงทุนที่เกี่ยวข้องกับการส่งออก อาทิเช่น Economic Cooperation Framework Agreement และ (4) ความเชื่อมโยงทางด้านเชื้อชาติระหว่างไต้หวันกับจีน

รูปภาพที่ 4.20: สัดส่วนเงินลงทุนทางตรงของไต้หวัน ในประเทศพัฒนาแล้วและกำลังพัฒนาในช่วงปี พ.ศ. 2551-2555

ที่มา: คำนวณโดยใช้ข้อมูลจาก UNCTAD, 2014

รูปภาพที่ 4.21:ประเทศที่มีการลงทุนทางตรงจากไต้หวัน 10 อันดับแรก ในปีพ.ศ. 2544 และ 2555

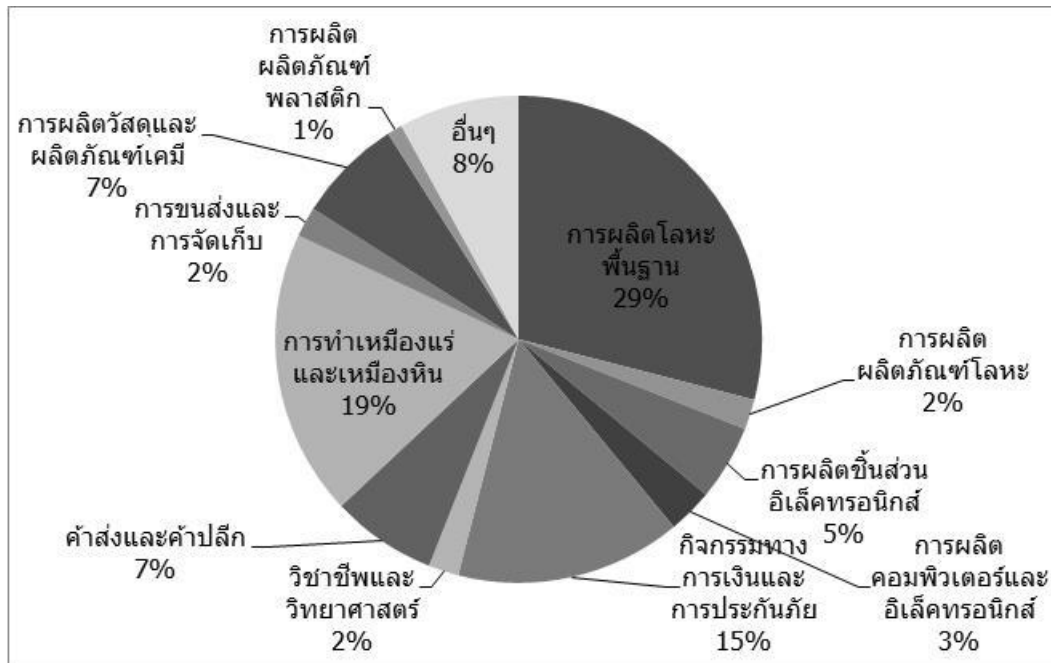
หมายเหตุ: ข้อมูลจาก Bilateral flow จาก UNCTAD ไม่รวมเงินลงทุนโดยตรงจากไต้หวันไปประเทศจีน
ที่มา: คำนวณโดยใช้ข้อมูลจาก UNCTAD, 2014

หากไม่พิจารณาเงินลงทุนของไต้หวันในประเทศจีน (รูปภาพที่ 4.21) พบว่า ในปีพ.ศ. 2544 ประเทศที่ไต้หวันเข้าไปลงทุนทางตรงมากที่สุดคือ สหรัฐอเมริกา ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 25 รองลงมาคือ เบอร์มิวดา (ร้อยละ 9) สิงคโปร์ (ร้อยละ 8) แคนาดา (ร้อยละ 6) และประเทศอื่น ๆ ในทวีปเอเชีย ต่อมาในปีพ.ศ. 2555 สิงคโปร์ ญี่ปุ่นและเวียดนาม กลายเป็นแหล่งลงทุนที่มีความสำคัญมากขึ้นสำหรับไต้หวัน โดยสัดส่วนการลงทุนของไต้หวันในประเทศดังกล่าวคิดเป็นร้อยละ 56 , 13 และ 12 ตามลำดับ (โดยไม่รวมเงินลงทุนในจีน) ส่วนเงินลงทุนทางตรงในสหรัฐอเมริกาลดลงเหลือเพียงร้อยละ 2 ของมูลค่าเงินลงทุนไหลออกทั้งหมด

เมื่อพิจารณาจำแนกตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจ (รูปภาพที่ 4.22) พบว่าในปีพ.ศ. 2556 ไต้หวันมีการลงทุนในภาคอุตสาหกรรมการผลิตมากที่สุด โดยลงทุนในการผลิตโลหะพื้นฐานถึงร้อยละ 29 รองลงมาคือ การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน (ร้อยละ 19) กิจกรรมทางการเงินและการประกันภัย (ร้อยละ 15) นอกจากนี้ ยังมีภาคการผลิตอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโลหะ พลาสติก ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์คอมพิวเตอร์ข้อมูลดังกล่าวสะท้อนถึงความสำคัญของอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่เป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญของประเทศไต้หวัน ดังจะเห็นได้จากการออกไปลงทุนส่วนในหลายธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาวัตถุดิบและนวัตกรรมสำหรับอุตสาหกรรมดังกล่าว โดยการลงทุนส่วนใหญ่ในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศเกิดขึ้นในประเทศจีน เวียดนาม ไทย และสหรัฐอเมริกา

โดยสรุปคือ อุตสาหกรรมที่ไต้หวันเข้าไปลงทุนในประเทศกำลังพัฒนาคือ อุตสาหกรรมการผลิตในกลุ่มโลหะ เครื่องมือ ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ ค่าปลีก คำส่ง และกิจกรรมทางการเงินและประกันภัย ส่วนการไปลงทุนในประเทศพัฒนาแล้ว เช่น สหภาพยุโรปนั้น ไต้หวันเน้นที่การลงทุนในบริการทางวิชาชีพ วิทยาศาสตร์ และด้านเทคนิค และเทคโนโลยีสารสนเทศ

รูปภาพที่ 4.22: การลงทุนทางตรงของไต้หวันในต่างประเทศ จำแนกตามภาคการผลิตในปีพ.ศ. 2556

ที่มา: Investment Commission of Taiwan 2013

- บทบาทของภาครัฐในการสนับสนุนการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไต้หวัน

บทบาทของรัฐบาลในการส่งเสริมการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศเริ่มต้นจากการประกาศใช้ Statute for Investments by Foreign Nationals ในปี พ.ศ.2497 และ Statute for Investment by Overseas Chinese ในปี พ.ศ.2498 เพื่อเป็นกฎหมายรองรับการดำเนินนโยบายส่งเสริมการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ โดยเฉพาะกับจีนแผ่นดินใหญ่ (Mainland China)

ภายใต้พระราชบัญญัติสองฉบับข้างต้น กระทรวงเศรษฐกิจไต้หวัน (Ministry of Economic Affairs: MOEA) ได้ก่อตั้ง Taiwan Economic Ministry's Investment Commission ในปีพ.ศ. 2495 เพื่อเป็นหน่วยงานส่งเสริมการลงทุนระหว่างประเทศทั้งการลงทุนทางตรงขาออกและขาเข้าโดยเป็นผู้กำหนดมาตรฐานของผู้ลงทุนคัดกรองและอนุมัติให้ภาคธุรกิจไต้หวันออกไปลงทุนทางตรงในต่างประเทศในปัจจุบัน Investment Commission ได้ปรับปรุงนโยบายส่งเสริมการลงทุนให้สอดคล้องกับให้สอดคล้องกับนโยบาย “Active Opening and Effective Management” ของรัฐบาลโดยดำเนินนโยบายสนับสนุนการลงทุนเชิงรุก (Active policy) โดยมีระบบการบริหารความเสี่ยงจากการลงทุนที่รองรับรอบด้าน (Effective management) นอกจากนี้ ยังสนับสนุนให้ภาคเอกชนไต้หวันกระจายการลงทุนออกไปสู่ภูมิภาคต่างๆ เพื่อกระจายความเสี่ยงต่อการลงทุนในภาพรวมของประเทศ โดยสนับสนุนให้ภาคธุรกิจออกไปลงทุนในประเทศแถบยุโรปตะวันออก เอเชียใต้ และภูมิภาคอาเซียน การดำเนินการสำคัญ คือ การทบทวนกฎระเบียบเกี่ยวกับการลงทุนในประเทศผู้รับทุนเป้าหมาย เพื่อให้เอื้อต่อการลงทุนทางตรงมากขึ้น

สำหรับการลงทุนทางตรงในจีน การสนับสนุนการลงทุนอยู่ภายใต้กรอบแนวทาง Act Governing Relations between Peoples of the Taiwan Area and the Mainland Area ซึ่งให้อำนาจแก่ Investment Commission ในการอนุมัติการก่อตั้งบริษัทในจีนและการเข้าซื้อหุ้นของบริษัทท้องถิ่นของจีน⁴ รวมถึงอนุมัติการลงทุนของธุรกิจสัญชาติไต้หวันที่ตั้งในประเทศที่สาม ในจีน อย่างไรก็ตาม เพื่อป้องกันไม่ให้เงินทุนไหลออกจากไต้หวันมากเกินไปจนส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ หรือสะสมความเสี่ยงต่อการลงทุนในต่างประเทศของภาคเอกชนไต้หวันในภาพรวม รัฐบาลไต้หวันได้กำหนดเพดานมูลค่าเงินลงทุนสะสมในจีนโดยเพดานที่กำหนดขึ้นกับขนาดธุรกิจ และมูลค่าสุทธิของบริษัท (Net worth) (Lo, 2551)⁵

นโยบายส่งเสริมการลงทุนอื่นๆ ของรัฐบาลไต้หวันและธนาคารกลางไต้หวันสามารถจำแนกได้ ดังนี้

1. นโยบายด้านการคลัง

รัฐบาลไต้หวันออกแบบระบบการจัดการภาษีรายได้จากการลงทุนในต่างประเทศ เพื่อหลีกเลี่ยงการเก็บภาษีซ้ำซ้อน (Double Taxation) อาทิ การอนุญาตให้นำภาษีรายได้จากการประกอบธุรกิจในจีน (โดยตรง และผ่านบริษัทที่จัดตั้งในประเทศที่สาม) ที่จ่ายให้กับรัฐบาลจีนมาลดหย่อนภาษีรายได้ที่จัดเก็บในไต้หวัน นอกจากนี้ สำหรับบริษัทไต้หวันที่ลงทุนในต่างประเทศมีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ในไต้หวัน และได้สร้างผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจให้กับไต้หวันอย่างมีนัยสำคัญ อาทิ การจ้างงาน สามารถนำรายได้บางประเภทจากการลงทุนในจีนมาลดหย่อนภาษีรายได้ในประเทศ⁶

2. นโยบายด้านการเงิน

ธนาคารกลางไต้หวัน (The Central Bank of the Republic of China: CBC) มีบทบาทในการสนับสนุนการลงทุนในต่างประเทศผ่านการปรับมาตรการดูแลอัตราแลกเปลี่ยนและเงินทุนเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศให้เอื้อต่อการค้าการลงทุน โดยไม่ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อเสถียรภาพตลาดการเงิน อัตราแลกเปลี่ยนและฐานะการเงินของประชาชนไต้หวัน CBC จัดตั้งตลาดปริวรรตเงินตราในปี พ.ศ.2522 โดยเริ่มต้นเปิดให้มีการแลกเปลี่ยนเงินสกุลท้องถิ่น (New Taiwan Dollar: NT Dollar) กับเงินสกุลดอลลาร์ สรอ. ณ อัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวในกรอบแคบ อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างของอุปสงค์และอุปทานของเงินสกุลท้องถิ่นทำให้ในเดือนมิถุนายน พ.ศ.2530 ธนาคารกลางไต้หวันได้ปรับกรอบการดูแลอัตราแลกเปลี่ยนและได้ออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศเพื่อบังคับใช้ในทางปฏิบัติ จำนวน 2 ฉบับ ได้แก่ The Regulations for Non-governmental Outward Remittance (RNGOR) และ The

⁴ยกเว้นบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จีน

⁵(1) สำหรับธุรกิจขนาดกลางและย่อม (SMEs) อนุญาตให้มีเงินลงทุนสะสมไม่เกิน 80 ล้าน New Taiwan Dollar (NT Dollar) (2) ธุรกิจขนาดใหญ่ที่มีทุนจดทะเบียนเกินกว่า 80 ล้าน NT Dollar ให้มีเงินลงทุนสะสมไม่เกินกว่าสัดส่วนที่กำหนดต่อมูลค่าสุทธิของบริษัท โดยขึ้นกับทุนจดทะเบียน รายละเอียดเพิ่มเติมใน Lo (2551)

⁶รายได้ในจีนที่สามารถนำมาลดหย่อนภาษีรายได้ที่จัดเก็บโดยรัฐบาลไต้หวัน ได้แก่ (1) รายได้จากธุรกิจเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนา (R&D) (2) รายได้จากค่าธรรมเนียมการจัดการ (Royalty fee) และ (3) รายได้จากการลงทุนในสินทรัพย์ทางการเงิน

Non-governmental Inward Remittance (RNGIR)⁷ซึ่งเปิดให้เงินทุนเพื่อการลงทุนทางตรงและลงทุนในสินทรัพย์ต่างประเทศ สามารถเคลื่อนย้ายอย่างเสรี ทั้งในขาเข้าและขาออก (Watanabe, 2540) การเปิดเสรีดังกล่าวเอื้อให้ภาคเอกชนไต้หวันออกไปลงทุนทางตรงในต่างประเทศเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ การปรับกรอบการดูแลอัตราแลกเปลี่ยนและเงินทุนเคลื่อนย้ายยังส่งผลให้ NT Dollar แข็งค่าขึ้นเมื่อเทียบกับเงินดอลลาร์ สรอ. ซึ่งเป็นปัจจัยหนุนให้ภาคเอกชนออกไปลงทุนทางตรงมากขึ้น(Hou, 2545)

นอกจากนี้ สืบเนื่องจากปริมาณเงินทุนสำรองระหว่างประเทศของไต้หวันเพิ่มสูงขึ้นมาก ในช่วงปี พ.ศ. 2510-2530 (1960s-70s) CBC ได้ดำเนินมาตรการเพื่อบริหารเงินทุนสำรองให้มีประสิทธิภาพสูงสุดและลดแรงกดดันต่อราคาสินทรัพย์ภายในประเทศ โดย (1) ฝากเงินทุนสำรองในสาขาของธนาคารพาณิชย์ (ธพ.) ไต้หวันในต่างประเทศ ซึ่ง ธพ. สามารถนำไปให้สินเชื่อกับภาคธุรกิจไต้หวันที่ลงทุนทางตรงในต่างประเทศได้ และ (2) ปลดปล่อยให้ ธพ. นำไปให้สินเชื่อกับภาคเอกชนไต้หวันที่ต้องการควบรวมกิจการ (Merger and Acquisition: M&A) ในต่างประเทศ⁸ ทั้งสองมาตรการมีส่วนช่วยส่งเสริมการลงทุนทางตรงในประเทศโดยอ้อม(Hou, 2545)

3. นโยบายด้านความร่วมมือระหว่างประเทศ

นโยบายของรัฐบาลด้านการร่วมมือเพื่อส่งเสริมการลงทุนระหว่างประเทศอยู่ในรูปแบบของการทำข้อตกลงกรอบการค้าการลงทุนกับประเทศผู้รับเงินทุนที่สำคัญอาทิสหรัฐอเมริกาและจีนโดยกรอบการค้าการลงทุนจะช่วยอำนวยความสะดวกให้เกิดการเจรจาการค้าการลงทุนและสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการลงทุนทั้งมิติของการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศการปรับปรุงข้อกฎหมายและการประกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการลงทุนในประเทศผู้รับเงินลงทุนโดยรายละเอียดของกรอบการค้าการลงทุนระหว่างประเทศที่สำคัญมีดังนี้

สหรัฐอเมริกา รัฐบาลไต้หวันและสหรัฐอเมริกาเริ่มเจรจาเพื่อสร้างกรอบการค้าและการลงทุนระหว่างกันในปีพ.ศ. 2535 และได้ทำข้อตกลงร่วมกันอย่างเป็นทางการภายใต้ชื่อ The Taiwan-US Trade and Investment Framework Agreement (TIFA) ในเดือนกันยายนพ.ศ. 2537 กรอบการค้าการลงทุนเป็นช่องทางในการเจรจาเกี่ยวกับนโยบายส่งเสริมการค้าและการลงทุนและเป็นเวทีในการเจรจาข้อพิพาททางการค้าระหว่างสหรัฐอเมริกาและไต้หวันโดยตัวแทนรัฐบาลสหรัฐอเมริกาและไต้หวันได้มีการประชุมร่วมกันแล้ว 6 ครั้ง (ข้อมูลล่าสุด ปีพ.ศ. 2556) โดยได้ร่วมกันกำหนดนโยบายส่งเสริมการลงทุนอาทิการวางโครงสร้าง

⁷ในปี พ.ศ. 2538 มีการปรับปรุงกฎหมายทั้งสองฉบับ และเปลี่ยนชื่อเป็น Regulations Governing Reporting on Foreign Exchange Transactions and Trade (RGRFETT)

⁸ในปี พ.ศ.2533 CBC ประกาศ The Guidelines for the Central Bank of China Refinancing for Overseas Investment Made by Government Owned and Private Enterprises ซึ่งอนุญาตให้ ธพ. กู้เงินจาก CBC ผ่าน Re-lending Facility เพื่อนำไปปล่อยกู้ให้ภาคธุรกิจเพื่อการควบรวมกิจการในต่างประเทศ

ทางสถาบันเพื่อการปกป้องสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาการวางมาตรฐานของสินค้าและบริการตลอดจนการก่อตั้งสถาบันที่ดูแลข้อมูลด้านการลงทุนระหว่างประเทศ⁹

อนึ่งการค้าและการลงทุนระหว่างสหรัฐอเมริกาและไต้หวันหยุดชะงักลงในช่วงปีพ.ศ. 2550-2556 หลังจากรัฐบาลไต้หวันตรวจพบสารพิษในเนื้อวัวนำเข้าจากสหรัฐอเมริกาที่ล่าสุด (2556-) รัฐบาลของทั้งสองประเทศได้กลับมาเจรจาอีกครั้งและมีการจัดตั้งคณะทำงานเพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการลดข้อกีดกันทางการค้าและสนับสนุนการลงทุนระหว่างประเทศเพิ่มเติม

ญี่ปุ่นรัฐบาลไต้หวันและญี่ปุ่นได้มีการก่อตั้งหน่วยงานส่งเสริมการค้าและการลงทุนระหว่างกันในชื่อ the Association of East Asian Relations and the Interchange Association Foundation โดยมีการดำเนินการสำคัญคือการลงนามในข้อตกลง The Association of East Relations and the Interchange association for the Mutual Corporation on the Liberalization, Promotion and Protection of Investment ภายใต้ข้อตกลงดังกล่าวได้มีการตัดลดกฎเกณฑ์เพื่ออำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศการแก้ไขกฎหมายเพื่อปกป้องสิทธิในทรัพย์สินของนักลงทุน¹⁰มาตรการป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นกับผู้ลงทุนอาทิความเสี่ยงจากการเวนคืนที่ดินและกำหนดให้ผู้ลงทุนสามารถยื่นข้อพิพาทที่เกิดขึ้นระหว่างผู้ลงทุนกับรัฐบาลของประเทศผู้รับเงินลงทุนให้ศาลอนุญาโตตุลาการพิจารณาได้ (International arbitration)¹¹(Meltzer, 2556)

จีน นอกจากแผนการส่งเสริมการค้าและการลงทุนที่บรรจุเป็นพันธกิจหลักของ Investment Commission แล้ว รัฐบาลไต้หวันและจีนยังมีการประสานความร่วมมือด้านการลงทุนเพิ่มเติม อาทิ ในปี พ.ศ.2553 รัฐบาลไต้หวันและจีนได้ทำข้อตกลง China-Taiwan Economy Cooperation Framework Agreements เพื่อเป็นกรอบในการเจรจาการค้าและการลงทุน และกำหนดกรอบเวลาในการดำเนินการเปิดเสรีการลงทุนทางตรงเพิ่มเติมระหว่างสองประเทศ¹²

อย่างไรก็ดีรัฐบาลลดบทบาทในการสนับสนุนการลงทุนในต่างประเทศ (โดยเฉพาะในจีน) ลงในระยะหลังเนื่องจาก (1) การปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจโดยลดการพึ่งพาการส่งออกและการลงทุนทางตรงในต่างประเทศโดยเฉพาะการพึ่งพาเศรษฐกิจจีนโดยผลักดันให้อุปสงค์ในประเทศมีบทบาทในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจมากขึ้นในเชิงนโยบาย รัฐบาลไปปรับลดอัตราภาษีรายได้ธุรกิจ (Business Income Tax) ในไต้หวัน

⁹ Office of Trade Negotiations, Ministry of Economic Affairs, Introduction of Taiwan-U.S. TIFA. Link: https://www.moea.gov.tw/Mns/otn_e/content/Content.aspx?menu_id=6198

¹⁰ การขยายขอบเขตของทรัพย์สินที่ได้รับการปกป้องสิทธิตามกฎหมายโดยเพิ่มทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีการผลิตทรัพย์สินทางปัญญาและตราสารทางการเงิน

¹¹ Taiwan Ministry of Economic Affairs, Taiwan-Japan Investment Arrangement under the Global Business Strategies. Link: https://www.moea.gov.tw/TJI/main/content/wHandMenuFile.ashx?menu_id=3612

¹² Mainland Affairs Council, Economic Cooperation Framework Agreement (ECFA), Background. Link: <http://www.mac.gov.tw/public/data/051116322071.pdf>

เพื่อสนับสนุนให้ภาคเอกชนกลับมาลงทุนในประเทศแทนการลงทุนทางตรงในต่างประเทศ (2) รัฐบาลเกรงว่าการลงทุนทางตรงของภาคธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับองค์ความรู้และเทคโนโลยีการผลิตขั้นสูงเช่นการก่อตั้งศูนย์วิจัยและพัฒนาในต่างประเทศอาจทำให้การพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตภายในประเทศชะลอลงจนส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจในประเทศและการลงทุนทางตรงในต่างประเทศทำให้รัฐบาลยังไม่เปิดเสรีในการลงทุนทางตรงจากภาคการผลิตที่ใช้เทคโนโลยีการผลิตขั้นสูงโดยสมบูรณ์ โดยมีกระบวนการพิจารณาอนุมัติค่าการลงทุนในต่างประเทศเป็นกรณีพิเศษ และมีการตรวจสอบกระบวนการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต และฐานะการเงินของธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีการผลิตขั้นสูง ที่ออกไปลงทุนในจีนอย่างต่อเนื่อง¹³(Clegg, Wang, & Hsu, 2553)

(2) ข้อค้นพบจากการศึกษา

จากการศึกษาประสบการณ์การลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไต้หวันมีข้อค้นพบดังนี้

- ข้อจำกัดของตลาดภายในประเทศไต้หวัน เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจที่ซบเซาและค่าแรงที่สูงขึ้นและบทบาทของภาครัฐที่ส่งเสริมการออกไปลงทุนเพื่อรักษาความสามารถในการแข่งขันของประเทศเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ไต้หวันออกไปลงทุนในต่างประเทศตั้งแต่ช่วงปีพ.ศ. 2530
- กลุ่มประเทศกำลังพัฒนาเป็นแหล่งลงทุนหลักของประเทศไต้หวันโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเอเชียที่มีประเทศจีนเป็นฐานการลงทุนเนื่องจากยุทธศาสตร์ของจีนที่เน้นการลงทุนเพื่อการส่งออกค่าแรงที่ถูกในประเทศจีน สิทธิประโยชน์จากความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับจีน และความเชื่อมโยงทางด้านเชื้อชาติระหว่างไต้หวันกับจีน
- ภาคการผลิตที่เป็นยุทธศาสตร์ของไต้หวันคือ อุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งไต้หวันออกไปลงทุนในหลายธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการห่วงโซ่การผลิตของอุตสาหกรรมดังกล่าว ทั้งในส่วนการแสวงหาวัตถุดิบ และนวัตกรรมสำหรับอุตสาหกรรมดังกล่าว
- ถึงแม้ไต้หวันจะเปิดเสรีการออกไปลงทุนในต่างประเทศ แต่รัฐบาลไต้หวันยังคงรักษาบทบาทในการบริหารจัดการการออกไปลงทุนให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

4.2.2 ประสบการณ์จากการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของสิงคโปร์ มาเลเซีย และไต้หวัน

ในส่วนนี้นำเสนอข้อเสนอแนะที่ได้จากการประสบการณ์การออกไปลงทุนของประเทศสิงคโปร์ มาเลเซีย และไต้หวันที่จะเป็นประโยชน์สำหรับกรณีของประเทศไทย โดยสามารถสรุปได้ดังนี้

¹³ Mainland Affairs Council, Supporting Mechanisms for “Active Management, Effective Opening” in Cross-Strait Economic and Trade Relations. Link: <http://www.mac.gov.tw/public/Data/97716221671.pdf>

1. ภาพรวมของการออกไปลงทุนในต่างประเทศ

ในกรณีของประเทศสิงคโปร์ มาเลเซีย และไต้หวันเป็นประเทศที่เริ่มจากการเป็นประเทศผู้รับเงินลงทุนที่สำคัญในภูมิภาคเอเชีย และต่อมาเนื่องจากภาวะเศรษฐกิจในประเทศและโลกที่ซบเซา ทำให้รัฐบาลเริ่มสนับสนุนการออกไปลงทุนในต่างประเทศเพื่อรักษาความสามารถในการแข่งขันของประเทศและเป็นหนึ่งใน Engine of Growth ที่ประเทศเหล่านี้นำมาใช้โดยมูลค่าเงินทุนไหลออกไปลงทุนในต่างประเทศมีความผันผวนตามสภาวะเศรษฐกิจโลก ซึ่งลักษณะดังกล่าวมีความใกล้เคียงกับกรณีของประเทศไทยที่ในอดีตเป็นแหล่งลงทุนที่สำคัญ แต่ต่อมาสูญเสียความสามารถในการดึงดูดเงินลงทุน และมีความพยายามในการแสวงหาความสามารถในการแข่งขัน กอปรกับศักยภาพของภาคธุรกิจ และการเปิดเสรีเงินทุนเคลื่อนย้าย ทำให้มีการออกไปลงทุนในต่างประเทศเพิ่มขึ้น

2. ลักษณะการลงทุนจำแนกตามประเทศผู้รับเงินลงทุนและภาคการผลิต

การออกไปลงทุนของประเทศสิงคโปร์ มาเลเซีย และไต้หวันเน้นการออกไปลงทุนในประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศเพื่อนบ้านในแถบเอเชียและอาเซียน โดยสิงคโปร์มีการออกไปลงทุนในประเทศพัฒนาแล้วเร็วกว่าประเทศอื่นๆ ตามมาด้วยไต้หวันและมาเลเซีย ในช่วงที่ผ่านมาทั้ง 3 ประเทศมีการกระจายการลงทุนไปยังประเทศพัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนาใหม่ๆ เพิ่มขึ้น ในกรณีของสิงคโปร์เน้นเข้ามาลงทุนในภาคการเงินและประกันภัย และอสังหาริมทรัพย์ในอาเซียน โดยมีเป้าหมายเพื่อขยายไปยังตลาดใหม่ ส่วนในภาคอุตสาหกรรมนั้น ออกไปลงทุนเพื่อเข้าสู่ตลาดและแสวงหาค่าแรงที่ต่ำลง สำหรับมาเลเซียเน้นการออกไปลงทุนเพื่อแสวงหาทรัพยากรในประเทศกำลังพัฒนา และแสวงหาสินทรัพย์เชิงยุทธศาสตร์ในประเทศพัฒนาแล้ว เช่นยุโรปและสหรัฐอเมริกา ส่วนการออกไปลงทุนของไต้หวัน เน้นการลงทุนในภาคการผลิต คำปลีกและคำสั่ง และภาคการเงินและประกันภัยในประเทศกำลังพัฒนา ส่วนในประเทศพัฒนาแล้ว เน้นเข้าไปลงทุนในบริการทางวิชาชีพ วิทยาศาสตร์ ด้านเทคนิค และเทคโนโลยีสารสนเทศ

3. บทบาทของรัฐในการสนับสนุนการลงทุนในต่างประเทศ

ภาครัฐมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการสนับสนุนการออกไปลงทุนในต่างประเทศของสิงคโปร์ มาเลเซีย และไต้หวัน โดยมีการสนับสนุนอย่างชัดเจนในช่วงปีพ.ศ. 2530-2531 ในกรณีของสิงคโปร์ รัฐบาลมีความช่วยเหลือในหลายด้าน มีนโยบายส่งเสริมการลงทุน โดยให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีแก่ผู้ที่ออกไปลงทุน สนับสนุนเงินทุนเพื่อช่วยเหลือการประเมินโอกาสทางธุรกิจ ร่วมมือกับภาคเอกชน สร้าง Institutional framework จัดตั้ง One-stop service เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักลงทุน รัฐบาลสิงคโปร์สนับสนุนการออกไปลงทุนของกลุ่ม GLCs เพื่อเป็นโครงการนำร่อง โดยเน้นโครงการที่พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เมื่อมีความ

พร้อม จึงหันมาสนับสนุนการออกไปลงทุนในต่างประเทศของ SMEs โดยการปรับกฎเกณฑ์ให้เหมาะสม ให้ความช่วยเหลือด้านการเงินและข้อมูล

สำหรับมาเลเซีย รัฐบาลเริ่มสนับสนุนการออกไปลงทุนผ่าน GLCs เช่นเดียวกับกรณีของสิงคโปร์ โดยเน้นที่ธุรกิจที่มีมูลค่าสูง หรือธุรกิจเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งจะเอื้อต่อการลงทุนของภาคเอกชน รัฐบาลมาเลเซียมีเป้าหมายที่จะส่งเสริมให้บริษัทของตนพัฒนาเป็นบริษัทข้ามชาติ มีความเชื่อมโยงกับเครือข่ายการผลิตของโลก ซึ่งจะช่วยเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน ในกรณีของมาเลเซีย ภาครัฐให้ความช่วยเหลือทั้งในส่วนของการสิทธิประโยชน์ทางภาษี ในกรณีที่ส่งรายได้กลับ หรือกรณีที่ทำการวิจัยตลาด มีการสนับสนุนด้านความช่วยเหลือทางการเงิน การประกันความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน รวมถึงบริการข้อมูล

ไต้หวันเป็นอีกหนึ่งประเทศที่ภาครัฐมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการออกไปลงทุน โดยการเปิดเสรีการออกไปลงทุนในต่างประเทศมากขึ้น อย่างไรก็ตาม บทเรียนที่น่าสนใจจากกรณีของประเทศไต้หวันคือ ควรเปิดเสรีแต่ควบคุมในส่วนที่สำคัญต่อความยั่งยืนและเสถียรภาพของสังคม โดยมีหน่วยงานหลักคือ Investment Commission (IC) เป็นผู้กำกับให้แน่ใจว่าการลงทุนเป็นไปตามนโยบายของประเทศ โดยระบุธุรกิจที่สามารถออกไปลงทุนได้ เช่นในกรณีของอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ สามารถออกไปลงทุนได้ในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการผลิต ส่วนธุรกิจที่ใช้เทคโนโลยีระดับสูงให้ดำเนินการอยู่ในประเทศเนื่องจากมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจไต้หวัน

บทที่ 5

ผลการศึกษาเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

บทนี้นำเสนอผลการศึกษาเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดการลงทุนทางตรงในต่างประเทศรายสาขาการผลิตของไทย

5.1 การศึกษาเชิงปริมาณ

จากการวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดการลงทุนทางตรงในต่างประเทศรายสาขาการผลิตของไทยโดยการศึกษาเชิงปริมาณ สามารถสรุปผลการศึกษาได้ ดังนี้

5.1.1. ลักษณะทั่วไปและการทดสอบความนิ่งของข้อมูลสำหรับตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาปัจจัยกำหนดการลงทุนทางตรงในต่างประเทศรายสาขาการผลิตของไทย

ตัวแปรต้นและตัวแปรตามที่ใช้ในการศึกษาปัจจัยกำหนดการลงทุนทางตรงในต่างประเทศรายสาขาการผลิตของไทย รวมจำนวนทั้งสิ้น 9 ตัวแปร ได้แก่ การลงทุนทางตรงในต่างประเทศของประเทศไทยรายภาคการผลิต (OFDI) ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของประเทศผู้รับเงินลงทุน (GDP) อัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงระหว่างเงินบาทกับเงินสกุลของประเทศผู้รับเงินลงทุน (Exch) อัตราค่าจ้างที่แท้จริงของผู้รับเงินลงทุน (RWage) ระดับการเปิดเสรีทางการค้าระหว่างประเทศไทยและประเทศผู้รับเงินลงทุน (Open) สต็อกการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศผู้รับเงินลงทุน (IFDI) สัดส่วนของทรัพยากรธรรมชาติต่อ GDP ของประเทศผู้รับเงินลงทุน (NatRes) สัดส่วนการส่งออกสินค้าที่มีเทคโนโลยีสูงต่อการส่งออกทั้งหมด (Tech) และนโยบายการเปิดเสรีด้านการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทย (Pol)

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษามีตัวแปรที่อยู่ในรูปค่าลอการิทึม ได้แก่ การลงทุนทางตรงในต่างประเทศของประเทศไทยรายภาคการผลิต (lnOFDI) ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnGDP) อัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงระหว่างเงินบาทกับเงินสกุลของประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnExch) อัตราค่าจ้างที่แท้จริงของผู้รับเงินลงทุน (lnRWage) ระดับการเปิดเสรีทางการค้าระหว่างประเทศไทยและประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnOpen) สต็อกการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnIFDI) สัดส่วนของทรัพยากรธรรมชาติต่อ GDP ของประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnNatRes) และสัดส่วนการส่งออกสินค้าที่มีเทคโนโลยีสูงต่อการส่งออกทั้งหมด (lnTech) ลักษณะทั่วไปของตัวแปรต่างๆ สามารถสรุปได้ดังตารางที่ 5.1

ตารางที่ 5.1: ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปร

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ค่าต่ำสุด (Minimum)	ค่าสูงสุด (Maximum)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	จำนวน ข้อมูล
การลงทุนทางตรงในต่างประเทศของประเทศไทยรายภาคการผลิต (lnOFDI)	2.346877	-19.43128	7.766898	2.873611	611
ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnGDP)	26.61495	21.72272	30.31769	1.845695	840
อัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงระหว่างเงินบาทกับเงินสกุลของประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnExch)	4.425609	-0.6410881	4.725475	0.4622195	840
อัตราค่าจ้างที่แท้จริงของผู้รับเงินลงทุน (lnRWage)	9.653772	5.757594	11.49117	1.870187	840
ระดับการเปิดเสรีทางการค้าระหว่างประเทศไทยและประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnOpen)	0.1235392	-2.280566	3.943332	1.642506	840
สต็อกการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnIFDI)	11.84048	6.481804	15.4119	1.894401	839
สัดส่วนของทรัพยากรธรรมชาติต่อ GDP ของประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnNatRes)	-0.068333	-7.896429	3.478026	2.822618	819
สัดส่วนการส่งออกสินค้าที่มีเทคโนโลยีสูงต่อการส่งออกทั้งหมด (lnTech)	1.472127	-7.57305	4.002156	1.998392	765
นโยบายการเปิดเสรีด้านการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทย (Pol)	0.4	0	1	.4901898	840

ที่มา: จากการวิเคราะห์

ในการทดสอบความนิ่งของข้อมูล (Unit Roots Test) ใช้การทดสอบ Levin-Lin-Chu ซึ่งใช้ในการทดสอบความนิ่งของข้อมูลกรณีที่มีลักษณะ balanced panel data ซึ่งประกอบ 4 ตัวแปร ได้แก่ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnGDP) อัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงระหว่างเงินบาทกับเงินสกุลของประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnExch) อัตราค่าจ้างที่แท้จริงของผู้รับเงินลงทุน (lnRWage) และระดับการเปิดเสรีทางการค้าระหว่างประเทศไทยและประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnOpen) ผลการทดสอบพบว่าข้อมูลของตัวแปรทั้งสี่มีความนิ่งที่ระดับ Level อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ทุกตัวแปรยกเว้นผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnGDP) ที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (ตารางภาคผนวกที่ ก.1 - ตารางภาคผนวกที่ ก.4)

นอกจากนี้ ใช้การทดสอบ Dickey-Fuller ซึ่งใช้ในการทดสอบความนิ่งของข้อมูลกรณีที่มีลักษณะ unbalanced panel data ซึ่งประกอบ 4 ตัวแปร ได้แก่ การลงทุนทางตรงในต่างประเทศของประเทศไทยรายภาคการผลิต (lnOFDI) สต็อกการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnIFDI) สัดส่วนของทรัพยากรธรรมชาติต่อ GDP ของประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnNatRes) และสัดส่วนการส่งออกสินค้าที่มีเทคโนโลยีสูงต่อการส่งออกทั้งหมด (lnTech) ผลการทดสอบพบว่าข้อมูลของตัวแปรทั้งสี่มีความนิ่งที่ระดับ Level อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ทุกตัวแปร (ตารางภาคผนวกที่ ก.5 - ตารางภาคผนวกที่ ก.8)

5.1.2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดการลงทุนทางตรงในต่างประเทศรายสาขาการผลิตของไทย

ผลการวิเคราะห์สามารถจำแนก 12 กรณี ซึ่งประกอบด้วย 1) กรณีทุกภาคการผลิตและทุกประเทศที่ไทยออกไปลงทุน 2) กรณีทุกภาคการผลิตและประเทศพัฒนาแล้ว 3) กรณีทุกภาคการผลิตและประเทศกำลังพัฒนา 4) กรณีภาคการผลิตขั้นปฐมภูมิและทุกประเทศ 5) กรณีภาคการผลิตขั้นปฐมภูมิและประเทศพัฒนาแล้ว 6) กรณีภาคการผลิตขั้นปฐมภูมิและประเทศกำลังพัฒนา 7) กรณีภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิและทุกประเทศ 8) กรณีภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิและประเทศพัฒนาแล้ว 9) กรณีภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิและประเทศกำลังพัฒนา 10) กรณีภาคบริการและทุกประเทศ 11) กรณีภาคบริการและประเทศพัฒนาแล้ว 12) กรณีภาคบริการและประเทศกำลังพัฒนา ดังตารางที่ 5.2 โดยรายละเอียดของแต่ละกรณีสามารถแสดงได้ดังนี้

ตารางที่ 5.2: ผลการวิเคราะห์จำแนกเป็น 12 กรณี

		โลก	ประเทศ พัฒนาแล้ว (North)	ประเทศ กำลัง พัฒนา (South)
เงินลงทุน	ทุกภาคการผลิต	1	2	3
โดยตรงจาก	ภาคการผลิตขั้นปฐมภูมิ(PPrimary sector)	4	5	6
ประเทศ	ภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิ(Secondary sector)	7	8	9
ไทย	ภาคบริการ (Service sector)	10	11	12
(South)				

1) กรณีทุกภาคการผลิตและทุกประเทศ

จากการทดสอบปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity) พบว่า (ตารางที่ 5.3) ไม่เกิดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ เนื่องจากค่าทดสอบที่คำนวณได้ของตัวแปรอิสระแต่ละคู่ขึ้นอยู่กับระดับต่ำ

ตารางที่ 5.3: ผลการทดสอบปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity) ในการวิเคราะห์กรณีทุกภาคการผลิตและทุกประเทศ

ตัวแปร	lnGDP	lnExch	lnRWage	lnOpen	lnIFDI	lnNatRes	lnTech	Pol
lnGDP	1.000							
lnExch	0.148	1.000						
lnRWage	0.538	0.318	1.000					
lnOpen	-0.713	-0.056	-0.464	1.000				
lnIFDI	0.770	0.132	0.761	-0.535	1.000			
lnNatRes	-0.067	-0.203	-0.512	-0.079	-0.398	1.000		
lnTech	0.467	0.303	0.278	-0.244	0.423	-0.245	1.000	
Pol	0.080	-0.299	0.082	-0.023	0.226	-0.057	0.055	1.000

ที่มา : จากการคำนวณ

ผลจากการทดสอบ Hausman Test (จากตารางภาคผนวกที่ ข.1) พบว่าแบบจำลองที่เหมาะสม คือ Random Effect Model และผลการทดสอบ Heteroskrdasticity ด้วย LR Test และ Autocorrelation ด้วย "Wooldridge Test (จากตารางภาคผนวกที่ ค.1) พบว่า เกิดปัญหา Heteroskrdasticity แต่ไม่เกิดปัญหา Autocorrelation ทั้งนี้ ในกรณีที่แบบจำลองมีปัญหา Heteroskrdasticity และ/หรือ Autocorrelation สามารถแก้ไขแบบจำลองโดยใช้ Robust Standard Error

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทยกรณีทุกภาคการผลิต และทุกประเทศ (ตารางที่ 5.4) พบว่า การคาดประมาณด้วยวิธี Random Effects Model โดยใช้ Robust Standard Error ให้ค่า Wald $\chi^2(8)$ เท่ากับ 165.35 โดยปัจจัยกำหนดการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศ รายสาขาการผลิตของไทยที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ อัตราค่าจ้างที่แท้จริงของผู้รับเงินลงทุน (lnRWage) ระดับการเปิดเสรีทางการค้าระหว่างประเทศไทยและประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnOpen) สต็อกการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnIFDI) และนโยบายการเปิดเสรีด้านการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทย (Pol) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

อัตราค่าจ้างที่แท้จริงของผู้รับเงินลงทุน (lnRWage) ส่งผลกระทบต่อการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศรายสาขาการผลิตของไทยในทิศทางตรงกันข้ามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ดังนั้น เมื่อพบว่า อัตราค่าจ้างที่แท้จริงของผู้รับเงินลงทุนเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 ส่งผลให้การลงทุนทางตรงระหว่างประเทศรายสาขาการผลิตของไทยเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางตรงกันข้ามร้อยละ 0.5796663 โดยปัจจัยอื่นๆ คงที่ ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักลงทุนไทยเข้าไปลงทุนทางตรงระหว่างประเทศรายสาขาการผลิตมากขึ้นในประเทศผู้รับเงินลงทุนที่มีอัตราค่าจ้างที่แท้จริงในระดับต่ำ

ระดับการเปิดเสรีทางการค้าระหว่างประเทศไทยและประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnOpen) ส่งผลกระทบต่อการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศรายสาขาการผลิตของไทยในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ดังนั้น เมื่อพบว่า ระดับการเปิดเสรีทางการค้าระหว่างประเทศไทยและประเทศผู้รับเงินลงทุนเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 ของระดับเดิมส่งผลให้การลงทุนทางตรงระหว่างประเทศรายสาขาการผลิตของไทยเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันร้อยละ 1.068516 โดยปัจจัยอื่นๆ คงที่ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การเปิดเสรีทางการค้าระหว่างไทยและประเทศผู้รับเงินลงทุนจะทำให้ธุรกิจข้ามชาติสามารถส่งออกและนำเข้าสินค้าระหว่างประเทศได้สะดวก จึงเป็นปัจจัยผลักดันให้นักลงทุนไทยไปลงทุนทางตรงในต่างประเทศมากขึ้น

สต็อกการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnIFDI) ส่งผลกระทบต่อการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศรายสาขาการผลิตของไทยในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ

ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ดังนั้น เมื่อพบว่า สต็อกการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศผู้รับเงินลงทุนเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 ของส่งผลให้การลงทุนทางตรงระหว่างประเทศรายสาขาการผลิตของไทยเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันร้อยละ 0.8997246 โดยปัจจัยอื่นๆ คงที่ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า นักลงทุนไทยมีการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศในประเทศผู้รับเงินลงทุนที่ได้รับการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศจากประเทศอื่นๆ ในปริมาณมาก

นโยบายการเปิดเสรีด้านการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทย (Pol) ส่งผลกระทบต่อการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศรายสาขาการผลิตของไทยในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ดังนั้น เมื่อประเทศไทยมีนโยบายเปิดเสรีด้านการลงทุนทางตรงในต่างประเทศ ทำให้นักลงทุนไทยออกไปลงทุนทางตรงในต่างประเทศมากขึ้น

ทั้งนี้ ผลกระทบมวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของประเทศผู้รับเงินลงทุน ($\ln GDP$) อัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงระหว่างเงินบาทกับเงินสกุลของประเทศผู้รับเงินลงทุน ($\ln Exch$) สัดส่วนของทรัพยากรธรรมชาติต่อ GDP ของประเทศผู้รับเงินลงทุน ($\ln NatRes$) และสัดส่วนการส่งออกสินค้าที่มีเทคโนโลยีสูงต่อการส่งออกทั้งหมด ($\ln Tech$) ไม่ส่งผลกระทบต่อการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศรายสาขาการผลิตของไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 5.4: ผลการวิเคราะห์โดยวิธี Random Effects กรณีทุกภาคการผลิตและทุกประเทศ

ตัวแปรอิสระ	Coefficient	Probability
lnGDP	0.373373	0.133
lnExch	-1.075965	0.402
lnRWage	-0.5796663	0.000***
lnOpen	1.068516	0.000***
lnIFDI	0.8997246	0.000***
lnNatRes	-0.0373578	0.606
lnTech	-0.0071822	0.925
Pol	0.661676	0.025**
Constant	-8.644691	0.133
Wald chi2(8) : 165.35		
Prob (chi2) : 0.000000		
จำนวนตัวอย่าง : 542		
จำนวนกลุ่ม : 69		

ที่มา : จากการคำนวณ

หมายเหตุ : *** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

2) กรณีทุกภาคการผลิตและประเทศพัฒนาแล้ว

จากการทดสอบปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity) พบว่า (ตารางที่ 5.5) ไม่เกิดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ เนื่องจากค่าทดสอบที่คำนวณได้ของตัวแปรอิสระแต่ละคู่ล้วนอยู่ในระดับต่ำ

ตารางที่ 5.5: ผลการทดสอบปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity) ในการวิเคราะห์กรณีศึกษาภาคการผลิตและประเทศพัฒนาแล้ว

ตัวแปร	lnGDP	lnExch	lnRWage	lnOpen	lnIFDI	lnNatRes	lnTech	Pol
lnGDP	1.000							
lnExch	-0.259	1.000						
lnRWage	-0.343	-0.198	1.000					
lnOpen	-0.201	0.239	0.102	1.000				
lnIFDI	0.617	-0.328	0.072	-0.266	1.000			
lnNatRes	0.019	0.092	-0.423	-0.226	0.180	1.000		
lnTech	0.260	-0.220	0.290	-0.233	0.076	-0.702	1.000	
Pol	-0.021	-0.327	0.176	0.070	0.166	-0.075	-0.105	1.000

ที่มา : จากการคำนวณ

ผลจากการทดสอบ Hausman Test (จากตารางภาคผนวกที่ ข.2) พบว่าแบบจำลองที่เหมาะสม คือ Random Effect Model และผลการทดสอบ Heteroskrdasticity ด้วย LR Test และ Autocorrelation ด้วย "Wooldridge Test (จากตารางภาคผนวกที่ ค.2) พบว่า เกิดปัญหา Heteroskrdasticity และ Autocorrelation

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทยกรณีศึกษาภาคการผลิตและประเทศพัฒนาแล้ว (ตารางที่ 5.6) พบว่า การคาดประมาณด้วยวิธี Random Effects Model โดยใช้ Robust Standard Error ให้ค่า Wald $\chi^2(8)$ เท่ากับ 166.89 โดยมีปัจจัยกำหนดการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศรายสาขาการผลิตของไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ระดับการเปิดเสรีทางการค้าระหว่างประเทศไทยและประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnOpen) สต็อกการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnIFDI) และนโยบายการเปิดเสรีด้านการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทย (Pol) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ระดับการเปิดเสรีทางการค้าระหว่างประเทศไทยและประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnOpen) ส่งผลกระทบต่อการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศรายสาขาการผลิตของไทยในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ดังนั้น เมื่อพบว่า ระดับการเปิดเสรีทางการค้าระหว่างประเทศไทยและประเทศผู้รับเงินลงทุนเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 ของระดับเดิมส่งผลให้การลงทุนทางตรงระหว่างประเทศ

รายสาขาการผลิตของไทยเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันร้อยละ 1.056079 โดยปัจจัยอื่นๆ คงที่ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การเปิดเสรีทางการค้าระหว่างไทยและประเทศผู้รับเงินลงทุนจะทำให้ธุรกิจข้ามชาติสามารถส่งออกและนำเข้าสินค้าระหว่างประเทศได้สะดวก จึงเป็นปัจจัยผลักดันให้นักลงทุนไทยไปลงทุนทางตรงในต่างประเทศมากขึ้น

สต็อกการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnIFDI) ส่งผลกระทบต่อการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศรายสาขาการผลิตของไทยในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ดังนั้น เมื่อพบว่า สต็อกการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศผู้รับเงินลงทุนเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 ของส่งผลให้การลงทุนทางตรงระหว่างประเทศรายสาขาการผลิตของไทยเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันร้อยละ 1.094582 โดยปัจจัยอื่นๆ คงที่ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า นักลงทุนไทยมีการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศในประเทศผู้รับเงินลงทุนที่ได้รับการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศจากประเทศอื่นๆ ในปริมาณมาก

นโยบายการเปิดเสรีด้านการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทย (Pol) ส่งผลกระทบต่อการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศรายสาขาการผลิตของไทยในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ดังนั้น เมื่อประเทศไทยมีนโยบายเปิดเสรีด้านการลงทุนทางตรงในต่างประเทศ ทำให้นักลงทุนไทยออกไปลงทุนทางตรงในต่างประเทศมากขึ้น

ทั้งนี้ ผลกระทบมวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnGDP) อัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงระหว่างเงินบาทกับเงินสกุลของประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnExch) อัตราค่าจ้างที่แท้จริงของผู้รับเงินลงทุน (lnRWage) สัดส่วนของทรัพยากรธรรมชาติต่อ GDP ของประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnNatRes) และสัดส่วนการส่งออกสินค้าที่มีเทคโนโลยีสูงต่อการส่งออกทั้งหมด (lnTech) ไม่ส่งผลกระทบต่อการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศรายสาขาการผลิตของไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 5.6: ผลการวิเคราะห์โดยวิธี Random Effects กรณีทุกภาคการผลิตและประเทศพัฒนาแล้ว

ตัวแปรอิสระ	Coefficient	Probability
lnGDP	0.3619142	0.379
lnExch	-3.250926	0.280
lnRWage	-3.62588	0.272
lnOpen	1.056079	0.015**
lnIFDI	1.094582	0.003***
lnNatRes	-0.1746717	0.329
lnTech	-0.5474587	0.277
Pol	1.065021	0.045**
Constant	33.89592	0.507
Wald chi2(8)	: 166.89	
Prob (chi2)	: 0.000000	
จำนวนตัวอย่าง	: 248	
จำนวนกลุ่ม	: 33	

ที่มา : จากการคำนวณ

หมายเหตุ : *** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

3) กรณีทุกภาคการผลิตและประเทศกำลังพัฒนา

จากการทดสอบปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity) พบว่า (ตารางที่ 5.7) ไม่เกิดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ เนื่องจากค่าทดสอบที่คำนวณได้ของตัวแปรอิสระแต่ละคู่ขึ้นอยู่กับระดับต่ำ

ตารางที่ 5.7: ผลการทดสอบปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity) ในการวิเคราะห์ถดถอยทุกภาคการผลิตและประเทศกำลังพัฒนา

ตัวแปร	lnGDP	lnExch	lnRWage	lnOpen	lnIFDI	lnNatRes	lnTech	Pol
lnGDP	1.000							
lnExch	0.217	1.000						
lnRWage	0.281	0.362	1.000					
lnOpen	-0.691	0.028	0.150	1.000				
lnIFDI	0.683	0.169	0.680	-0.198	1.000			
lnNatRes	0.008	-0.2683	-0.678	-0.255	-0.539	1.000		
lnTech	0.458	0.366	0.120	-0.063	0.386	-0.169	1.000	
Pol	0.104	-0.316	0.059	0.011	0.278	-0.041	0.080	1.000

ที่มา : จากการคำนวณ

ผลจากการทดสอบ Hausman Test (จากตารางภาคผนวกที่ ข.3) พบว่าแบบจำลองที่เหมาะสม คือ Fixed Effects Model และผลการทดสอบ Heteroskedasticity ด้วย LR Test และ Autocorrelation ด้วย "Wooldridge Test (จากตารางภาคผนวกที่ ค.3) พบว่า เกิดปัญหา Heteroskedasticity แต่ไม่เกิดปัญหา Autocorrelation

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทยกรณีทุกภาคการผลิตและประเทศกำลังพัฒนา (ตารางที่ 5.8) พบว่า การคาดประมาณด้วยวิธี Fixed Effects Model โดยใช้ Robust Standard Error ให้ค่า F-Statistics เท่ากับ 8.88 โดยมีปัจจัยกำหนดการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศรายสาขาการผลิตของไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ อัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงระหว่างเงินบาทกับเงินสกุลของประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnExch) สัดส่วนของทรัพยากรธรรมชาติต่อ GDP ของประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnNatRes) และสัดส่วนการส่งออกสินค้าที่มีเทคโนโลยีสูงต่อการส่งออกทั้งหมด (lnTech) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

อัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงระหว่างเงินบาทกับเงินสกุลของประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnExch) ส่งผลกระทบต่อการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศรายสาขาการผลิตของไทยในทิศทางตรงกันข้ามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 ดังนั้น เมื่อพบว่า ดัชนีที่แสดงอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงระหว่างเงินบาทกับเงินสกุลของประเทศผู้รับเงินลงทุนเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 ส่งผลให้การลงทุนทางตรงระหว่างประเทศรายสาขาการผลิตของไทยเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางตรงกันข้ามร้อยละ 2.549621 โดยปัจจัยอื่นๆ คงที่ ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักลงทุนไทยเข้าไปลงทุนทางตรงระหว่างประเทศรายสาขาการผลิตมากขึ้นหากเงินบาทมีค่าแข็งขึ้นซึ่งสะท้อนถึงต้นทุนที่ต่ำลงของการออกไปลงทุนทางตรงในต่างประเทศ

สัดส่วนของทรัพยากรธรรมชาติต่อ GDP ของประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnNatRes) ส่งผลกระทบต่อการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศรายสาขาการผลิตของไทยในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 ดังนั้น เมื่อพบว่า สัดส่วนของทรัพยากรธรรมชาติต่อ GDP ของประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnNatRes) เปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 ของระดับเดิมส่งผลให้การลงทุนทางตรงระหว่างประเทศรายสาขาการผลิตของไทยเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันร้อยละ 0.6981386 โดยปัจจัยอื่นๆ คงที่ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า นักลงทุนไทยออกไปลงทุนทางตรงระหว่างประเทศมากขึ้นในประเทศที่มีทรัพยากรจำนวนมาก

สัดส่วนการส่งออกสินค้าที่มีเทคโนโลยีสูงต่อการส่งออกทั้งหมด (lnTech) ส่งผลกระทบต่อการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศรายสาขาการผลิตของไทยในทิศทางตรงกันข้ามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 ดังนั้น เมื่อพบว่า สัดส่วนการส่งออกสินค้าที่มีเทคโนโลยีสูงต่อการส่งออกทั้งหมดเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 ของระดับเดิมส่งผลให้การลงทุนทางตรงระหว่างประเทศรายสาขาการผลิตของไทยเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางตรงกันข้ามร้อยละ 0.332794 โดยปัจจัยอื่นๆ คงที่ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า นักลงทุนไทยออกไปลงทุนทางตรงในต่างประเทศมากขึ้นในประเทศที่มีนวัตกรรมอยู่ในระดับต่ำ

ทั้งนี้ ผลลัพธ์โดยรวมภายในประเทศที่แท้จริงของประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnGDP) อัตราค่าจ้างที่แท้จริงของผู้รับเงินลงทุน (lnRWage) ระดับการเปิดเสรีทางการค้าระหว่างประเทศไทยและประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnOpen) สต็อกการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnIFDI) และนโยบายการเปิดเสรีด้านการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทย (Pol) ไม่ส่งผลกระทบต่อการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศรายสาขาการผลิตของไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 5.8: ผลการวิเคราะห์โดยวิธี Fixed Effects กรณีศึกษาการผลิตและประเทศกำลังพัฒนา

ตัวแปรอิสระ	Coefficient	Probability
lnGDP	-0.6150748	0.824
lnExch	-2.549621	0.097*
lnRWage	0.7942108	0.478
lnOpen	-1.02272	0.321
lnIFDI	0.614925	0.285
lnNatRes	0.6981386	0.091*
lnTech	-0.332794	0.057*
Pol	0.3920474	0.430
Constant	17.50748	0.779
F-Statistics	: 8.88	
Prob (F-Statistics)	: 0.000000	
จำนวนตัวอย่าง	: 294	
จำนวนกลุ่ม	: 36	

ที่มา : จากการคำนวณ

หมายเหตุ : *** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

4) กรณีภาคการผลิตขั้นปฐมภูมิและทุกประเทศ

จากการทดสอบปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity) พบว่า (ตารางที่ 5.9) ไม่เกิดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ เนื่องจากค่าทดสอบที่คำนวณได้ของตัวแปรอิสระแต่ละคู่ล้วนอยู่ในระดับต่ำ

ตารางที่ 5.9: ผลการทดสอบปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity) ในการวิเคราะห์กรณีภาคการผลิตขั้นปฐมภูมิและทุกประเทศ

ตัวแปร	lnGDP	lnExch	lnRWage	lnOpen	lnIFDI	lnNatRes	lnTech	Pol
lnGDP	1.000							
lnExch	0.289	1.000						
lnRWage	0.564	0.437	1.000					
lnOpen	-0.806	-0.110	-0.445	1.000				
lnIFDI	0.857	0.288	0.801	-0.645	1.000			
lnNatRes	0.041	-0.253	-0.468	-0.188	-0.369	1.000		
lnTech	0.494	0.303	0.321	-0.132	0.533	-0.268	1.000	
Pol	0.075	-0.254	0.104	-0.078	0.240	-0.061	0.061	1.000

ที่มา : จากการคำนวณ

ผลจากการทดสอบ Hausman Test (จากตารางภาคผนวกที่ ข.4) พบว่าแบบจำลองที่เหมาะสม คือ Fixed Effects Model และผลการทดสอบ Heteroskedasticity ด้วย LR Test และ Autocorrelation ด้วย "Wooldridge Test (จากตารางภาคผนวกที่ ค.4) พบว่า ไม่สามารถทดสอบปัญหา Heteroskedasticity ได้แต่เกิดปัญหา Autocorrelation

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทยกรณีภาคการผลิตขั้นปฐมภูมิและทุกประเทศ (ตารางที่ 5.10) พบว่า การคาดประมาณด้วยวิธี Fixed Effects Model โดยใช้ Robust Standard Error ให้ค่า F-Statistics เท่ากับ 6.64 โดยมีปัจจัยกำหนดการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศภาคการผลิตขั้นปฐมภูมิของไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ สัดส่วนการส่งออกสินค้าที่มีเทคโนโลยีสูงต่อการส่งออกทั้งหมด (lnTech) เพียงตัวแปรเดียว โดยมีรายละเอียด ดังนี้

สัดส่วนการส่งออกสินค้าที่มีเทคโนโลยีสูงต่อการส่งออกทั้งหมด (lnTech) ส่งผลกระทบต่อการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศภาคการผลิตขั้นปฐมภูมิของไทยในทิศทางตรงกันข้ามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ดังนั้น เมื่อพบว่า สัดส่วนการส่งออกสินค้าที่มีเทคโนโลยีสูงต่อการส่งออกทั้งหมดเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 ของระดับเดิมส่งผลให้การลงทุนทางตรงระหว่างประเทศภาคการผลิตขั้นปฐมภูมิของไทยเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางตรงกันข้ามร้อยละ 1.668128 โดยปัจจัยอื่นๆ คงที่ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า นักลงทุนไทยออกไปลงทุนทางตรงในต่างประเทศในภาคการผลิตขั้นปฐมภูมิมากขึ้นในประเทศที่มีนวัตกรรมอยู่ในระดับต่ำ

ทั้งนี้ ผลลัพธ์ที่รวมรวมภายในประเทศที่แท้จริงของประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnGDP) อัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงระหว่างเงินบาทกับเงินสกุลของประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnExch) อัตราค่าจ้างที่แท้จริงของผู้รับเงินลงทุน (lnRWage) ระดับการเปิดเสรีทางการค้าระหว่างประเทศไทยและประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnOpen) สต็อกการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnIFDI) สัดส่วนของทรัพยากรธรรมชาติต่อ GDP ของประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnNatRes) และนโยบายการเปิดเสรีด้านการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทย (Pol) ไม่ส่งผลกระทบต่อการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศภาคการผลิตขั้นปฐมภูมิของไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 5.10: ผลการวิเคราะห์โดยวิธี Fixed Effects กรณีภาคการผลิตขั้นปฐมภูมิและทุกประเทศ

ตัวแปรอิสระ	Coefficient	Probability
lnGDP	3.606734	0.748
lnExch	-11.81134	0.117
lnRWage	-0.462678	0.951
lnOpen	-0.4586203	0.888
lnIFDI	-2.371741	0.367
lnNatRes	-0.2517694	0.821
lnTech	-1.668128	0.005***
Pol	1.723564	0.262
Constant	-6.362006	0.975
F-Statistics	: 6.64	
Prob (F-Statistics)	: 0.0007	
จำนวนตัวอย่าง	: 96	
จำนวนกลุ่ม	: 17	

ที่มา : จากการคำนวณ

หมายเหตุ : *** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

5) กรณีภาคการผลิตขั้นปฐมภูมิและประเทศพัฒนาแล้ว

จากการทดสอบปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity) พบว่า (ตารางที่ 5.11) เกิดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ได้แก่ ผลิตรถยนต์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnGDP) และสต็อกการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnIFDI) จึงแก้ปัญหาดังกล่าวโดยการตัดตัวแปรสต็อกการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnIFDI) ออกจากแบบจำลองของกรณีนี้

ตารางที่ 5.11: ผลการทดสอบปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity) ในการวิเคราะห์กรณีภาคการผลิตขั้นปฐมภูมิและประเทศพัฒนาแล้ว

ตัวแปร	lnGDP	lnExch	lnRWage	lnOpen	lnIFDI	lnNatRes	lnTech	Pol
lnGDP	1.000							
lnExch	-0.371	1.000						
lnRWage	0.678	-0.585	1.000					
lnOpen	-0.548	0.269	-0.154	1.000				
lnIFDI	0.951	-0.510	0.798	-0.485	1.000			
lnNatRes	-0.371	0.563	-0.629	0.525	-0.426	1.000		
lnTech	0.560	-0.463	0.549	-0.751	0.563	-0.785	1.000	
Pol	-0.137	-0.333	0.189	-0.027	0.074	-0.256	-0.064	1.000

ที่มา : จากการคำนวณ

ผลจากการทดสอบ Hausman Test (จากตารางภาคผนวกที่ ข.5) พบว่าแบบจำลองที่เหมาะสม คือ Random Effect Model และผลการทดสอบ Heteroskedasticity ด้วย LR Test และ Autocorrelation ด้วย "Wooldridge Test (จากตารางภาคผนวกที่ ค.5) พบว่า ไม่สามารถทดสอบปัญหา Heteroskedasticity ได้แต่เกิดปัญหา Autocorrelation ทั้งนี้ ในการแก้ปัญหาดังกล่าวโดยใช้ Robust Standard Error นั้น จำนวนพารามิเตอร์ (รวมค่าคงที่) ที่ต้องการประมาณค่าต้องไม่มากกว่าจำนวนกลุ่มของภาคตัดขวาง ซึ่งในกรณีนี้มีจำนวนพารามิเตอร์ 8 ตัว ในขณะที่จำนวนกลุ่มของภาคตัดขวางมีเท่ากับ 7 จึงจำเป็นต้องตัดตัวแปรอิสระออก 1 ตัวแปร ในครั้งนี้จึงตัดตัวแปรสัดส่วนการส่งออกสินค้าที่มีเทคโนโลยีสูงต่อการส่งออกทั้งหมด (lnTech) เนื่องจากเป็นตัวแปรที่มีบทบาทต่อการลงทุนทางตรงในต่างประเทศกรณีภาคการผลิตขั้นปฐมภูมิก่อนข้างน้อยเมื่อเทียบกับตัวแปรอื่น และได้ทดสอบ Hausman Test (ตารางภาคผนวกที่

ข.5) อีกครั้ง พบว่าแบบจำลองที่เหมาะสม คือ Random Effect Model เช่นเดิม รวมทั้งทดสอบ Autocorrelation ซึ่งพบว่ายังคงเกิดปัญหา Autocorrelation

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทยกรณีภาคการผลิตขั้นปฐมภูมิและประเทศพัฒนาแล้ว (ตารางที่ 5.12) พบว่า การคาดประมาณด้วยวิธี Random Effects Model โดยใช้ Robust Standard Error ให้ Wald $\chi^2(8)$ เท่ากับ 21.20 ส่วนปัจจัยที่กำหนดการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศภาคการผลิตขั้นปฐมภูมิของไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ นโยบายการเปิดเสรีด้านการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทย (Pol) เพียงตัวแปรเดียวโดยมีรายละเอียด ดังนี้

นโยบายการเปิดเสรีด้านการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทย (Pol) ส่งผลกระทบต่อการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศภาคการผลิตขั้นปฐมภูมิของไทยในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ดังนั้น เมื่อประเทศไทยมีนโยบายเปิดเสรีด้านการลงทุนทางตรงในต่างประเทศทำให้นักลงทุนไทยออกไปลงทุนทางตรงในต่างประเทศภาคการผลิตขั้นปฐมภูมิมากขึ้น

ทั้งนี้ ผลสัมฤทธิ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของประเทศผู้รับเงินลงทุน ($\ln GDP$) อัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงระหว่างเงินบาทกับเงินสกุลของประเทศผู้รับเงินลงทุน ($\ln Exch$) อัตราค่าจ้างที่แท้จริงของผู้รับเงินลงทุน ($\ln RWage$) ระดับการเปิดเสรีทางการค้าระหว่างประเทศไทยและประเทศผู้รับเงินลงทุน ($\ln Open$) และสัดส่วนของทรัพยากรธรรมชาติต่อ GDP ของประเทศผู้รับเงินลงทุน ($\ln NatRes$) ไม่ส่งผลกระทบต่อการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศภาคการผลิตขั้นปฐมภูมิของไทยในประเทศพัฒนาแล้วอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 5.12: ผลการวิเคราะห์โดยวิธี Random Effects กรณีภาคการผลิตขั้นปฐมภูมิและประเทศพัฒนาแล้ว

ตัวแปรอิสระ	Coefficient	Probability
lnGDP	3.992699	0.251
lnExch	-6.46237	0.288
lnRWage	-62.85841	0.228
lnOpen	3.75655	0.297
lnNatRes	-9116072	0.624
Pol	6.709318	0.006***
Constant	618.2766	0.215**
Wald chi2(8) : 21.20		
Prob (chi2) : 0.0017		
จำนวนตัวอย่าง : 31		
จำนวนกลุ่ม : 7		

ที่มา : จากการคำนวณ

หมายเหตุ : *** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

6) กรณีภาคการผลิตขั้นปฐมภูมิและประเทศกำลังพัฒนา

จากการทดสอบปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity) พบว่า (ตารางที่ 5.13) ไม่เกิดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ เนื่องจากค่าทดสอบที่คำนวณได้ของตัวแปรอิสระแต่ละคู่ล้วนอยู่ในระดับต่ำ

ตารางที่ 5.13: ผลการทดสอบปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity) ในการวิเคราะห์กรณีภาคการผลิตขั้นปฐมภูมิและประเทศกำลังพัฒนา

ตัวแปร	lnGDP	lnExch	lnRWage	lnOpen	lnIFDI	lnNatRes	lnTech	Pol
lnGDP	1.000							
lnExch	0.382	1.000						
lnRWage	0.248	0.533	1.000					
lnOpen	-0.699	-0.057	0.102	1.000				
lnIFDI	0.745	0.379	0.675	-0.361	1.000			
lnNatRes	0.069	-0.371	-0.715	-0.312	-0.510	1.000		
lnTech	0.533	0.393	0.337	0.013	0.592	-0.244	1.000	
Pol	0.042	-0.264	0.021	0.022	0.253	-0.039	0.069	1.000

ที่มา : จากการคำนวณ

ผลจากการทดสอบ Hausman Test (จากตารางภาคผนวกที่ ข.6) พบว่าแบบจำลองที่เหมาะสม คือ Fixed Effects Model และผลการทดสอบ Heteroskedasticity ด้วย LR Test และ Autocorrelation ด้วย "Wooldridge Test (จากตารางภาคผนวกที่ ค.6) พบว่า ไม่สามารถทดสอบปัญหา Heteroskedasticity ได้และไม่เกิดปัญหา Autocorrelation

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทยกรณีภาคการผลิตขั้นปฐมภูมิและประเทศกำลังพัฒนา (ตารางที่ 5.14) พบว่า การคาดประมาณด้วยวิธี Fixed Effects Model ให้ค่า F-Statistics เท่ากับ 2.45 โดยมีปัจจัยกำหนดการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศภาคการผลิตขั้นปฐมภูมิของไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีเพียงปัจจัยเดียว ได้แก่ สัดส่วนการส่งออกสินค้าที่มีเทคโนโลยีสูงต่อการส่งออกทั้งหมด (lnTech) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

สัดส่วนการส่งออกสินค้าที่มีเทคโนโลยีสูงต่อการส่งออกทั้งหมด (lnTech) ส่งผลกระทบต่อการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศภาคการผลิตขั้นปฐมภูมิของไทยในทิศทางตรงกันข้ามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ดังนั้น เมื่อพบว่า สัดส่วนการส่งออกสินค้าที่มีเทคโนโลยีสูงต่อการส่งออกทั้งหมดเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 ของระดับเดิมส่งผลให้การลงทุนทางตรงระหว่างประเทศภาคการผลิตขั้นปฐมภูมิของไทยเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางตรงกันข้ามร้อยละ 1.055155 โดยปัจจัยอื่นๆ คงที่ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า นักลงทุนไทยออกไปลงทุนทางตรงในต่างประเทศในภาคการผลิตขั้นปฐมภูมิมากขึ้นในประเทศที่มีนวัตกรรมอยู่ในระดับต่ำ

ทั้งนี้ ผลลัพธ์ที่มัลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnGDP) อัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงระหว่างเงินบาทกับเงินสกุลของประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnExch) อัตราค่าจ้างที่แท้จริงของผู้รับเงินลงทุน (lnRWage) ระดับการเปิดเสรีทางการค้าระหว่างประเทศไทยและประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnOpen) สัดส่วนการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnIFDI) สัดส่วนของทรัพยากรธรรมชาติต่อ GDP ของประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnNatRes) และนโยบายการเปิดเสรีด้านการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทย (Pol) ไม่ส่งผลกระทบต่อการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศภาคการผลิตขั้นปฐมภูมิของไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 5.14: ผลการวิเคราะห์โดยวิธี Fixed Effects กรณีภาคการผลิตขั้นปฐมภูมิและประเทศกำลังพัฒนา

ตัวแปรอิสระ	Coefficient	Probability
lnGDP	7.004428	0.389
lnExch	-4.95859	0.141
lnRWage	2.565345	0.673
lnOpen	-1.716465	0.417
lnIFDI	-1.331395	0.365
lnNatRes	0.880296	0.344
lnTech	-1.055155	0.034**
Pol	-1.290328	0.118
Constant	-161.0759	0.294
F-Statistics	: 2.45	
Prob (F-Statistics)	: 0.0264	
จำนวนตัวอย่าง	: 65	
จำนวนกลุ่ม	: 10	

ที่มา : จากการคำนวณ

หมายเหตุ : *** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

7) กรณีภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิและทุกประเทศ

จากการทดสอบปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity) พบว่า (ตารางที่ 5.15) ไม่เกิดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ เนื่องจากค่าทดสอบที่คำนวณได้ของตัวแปรอิสระแต่ละคู่ล้วนอยู่ในระดับต่ำ

ตารางที่ 5.15: ผลการทดสอบปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity) ในการวิเคราะห์กรณีภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิและทุกประเทศ

ตัวแปร	lnGDP	lnExch	lnRWage	lnOpen	lnIFDI	lnNatRes	lnTech	Pol
lnGDP	1.000							
lnExch	0.133	1.000						
lnRWage	0.542	0.305	1.000					
lnOpen	-0.679	-0.045	-0.452	1.000				
lnIFDI	0.753	0.121	0.764	-0.507	1.000			
lnNatRes	-0.102	-0.189	-0.511	-0.076	-0.401	1.000		
lnTech	0.471	0.316	0.287	-0.254	0.406	-0.256	1.000	
Pol	0.067	-0.308	0.082	-0.017	0.211	-0.054	0.046	1.000

ที่มา : จากการคำนวณ

ผลจากการทดสอบ Hausman Test (จากตารางภาคผนวกที่ ข.7) พบว่าแบบจำลองที่เหมาะสม คือ Random Effect Model และผลการทดสอบ Heteroskrdasticity ด้วย LR Test และ Autocorrelation ด้วย "Wooldridge Test (จากตารางภาคผนวกที่ ค.7) พบว่า เกิดปัญหา Heteroskrdasticity แต่ไม่เกิดปัญหา Autocorrelation

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทยกรณีภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิและทุกประเทศ (ตารางที่ 5.16) พบว่า การคาดประมาณด้วยวิธี Random Effects Model โดยใช้ Robust Standard Error ให้ค่า Wald chi2(8) เท่ากับ 375.63 โดยปัจจัยกำหนดการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิของไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ผลัดกันที่มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnGDP) อัตราค่าจ้างที่แท้จริงของผู้รับเงินลงทุน (lnRWage) ระดับการเปิดเสรีทางการค้าระหว่างประเทศไทยและประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnOpen) สต็อกการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnIFDI) และนโยบายการเปิดเสรีด้านการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทย (Pol) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnGDP) ส่งผลกระทบต่อการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิของไทยในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ดังนั้น เมื่อพบว่า ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของประเทศผู้รับเงินลงทุนเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 ส่งผลให้การลงทุนทางตรงระหว่างประเทศภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิของไทยเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันร้อยละ 0.7701303 โดยปัจจัยอื่นๆ คงที่ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าขนาดของตลาดของประเทศผู้รับเงินลงทุนที่ใหญ่ขึ้นส่งผลให้นักลงทุนไทยเข้าไปลงทุนทางตรงภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิในประเทศนั้นมากขึ้น

อัตราค่าจ้างที่แท้จริงของผู้รับเงินลงทุน (lnRWage) ส่งผลกระทบต่อการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิของไทยในทิศทางตรงกันข้ามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ดังนั้น เมื่อพบว่า อัตราค่าจ้างที่แท้จริงของผู้รับเงินลงทุนเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 ส่งผลให้การลงทุนทางตรงระหว่างประเทศภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิของไทยเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางตรงกันข้ามร้อยละ 0.7569398 โดยปัจจัยอื่นๆ คงที่ ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักลงทุนไทยเข้าไปลงทุนทางตรงระหว่างประเทศภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิมากขึ้นในประเทศผู้รับเงินลงทุนที่มีอัตราค่าจ้างที่แท้จริงในระดับต่ำ

ระดับการเปิดเสรีทางการค้าระหว่างประเทศไทยและประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnOpen) ส่งผลกระทบต่อการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิของไทยในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ดังนั้น เมื่อพบว่า ระดับการเปิดเสรีทางการค้าระหว่างประเทศไทยและประเทศผู้รับเงินลงทุนเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 ของระดับเดิมส่งผลให้การลงทุนทางตรงระหว่างประเทศภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิของไทยเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันร้อยละ 1.089725 โดยปัจจัยอื่นๆ คงที่ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การเปิดเสรีทางการค้าระหว่างไทยและประเทศผู้รับเงินลงทุนจะทำให้ธุรกิจข้ามชาติสามารถส่งออกและนำเข้าสินค้าระหว่างประเทศได้สะดวก จึงเป็นปัจจัยผลักดันให้นักลงทุนไทยไปลงทุนทางตรงในต่างประเทศภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิมากขึ้น

สต็อกการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnIFDI) ส่งผลกระทบต่อการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิของไทยในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ดังนั้น เมื่อพบว่า สต็อกการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศผู้รับเงินลงทุนเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 ของส่งผลให้การลงทุนทางตรงระหว่างประเทศภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิของไทยเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันร้อยละ 0.7981635 โดยปัจจัยอื่นๆ คงที่ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า นักลงทุนไทยมีการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิในประเทศผู้รับเงินลงทุนที่ได้รับการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศจากประเทศอื่นๆ ในปริมาณมาก

นโยบายการเปิดเสรีด้านการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทย (Pol) ส่งผลกระทบต่อการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิของไทยในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 ดังนั้น เมื่อประเทศไทยมีนโยบายเปิดเสรีด้านการลงทุนทางตรงในต่างประเทศ ทำให้นักลงทุนไทยออกไปลงทุนทางตรงภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิในต่างประเทศมากขึ้น

ทั้งนี้ อัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงระหว่างเงินบาทกับเงินสกุลของประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnExch) สัดส่วนของทรัพยากรธรรมชาติต่อ GDP ของประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnNatRes) และสัดส่วนการส่งออกสินค้าที่มีเทคโนโลยีสูงต่อการส่งออกทั้งหมด (lnTech) ไม่ส่งผลกระทบต่อการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิของไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 5.16: ผลการวิเคราะห์โดยวิธี Random Effects กรณีภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิและทุกประเทศ

ตัวแปรอิสระ	Coefficient	Probability
lnGDP	0.7701303	0.005***
lnExch	-1.645534	0.324
lnRWage	-0.7569398	0.000***
lnOpen	1.089725	0.000***
lnIFDI	0.7981635	0.010***
lnNatRes	-0.1111878	0.258
lnTech	0.0482964	0.620
Pol	0.7494786	0.084*
Constant	-13.50203	0.115
Wald chi2(8) : 375.63		
Prob (chi2) : 0.000000		
จำนวนตัวอย่าง : 231		
จำนวนกลุ่ม : 26		

ที่มา : จากการคำนวณ

หมายเหตุ : *** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

8) กรณีภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิและประเทศพัฒนาแล้ว

จากการทดสอบปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity) พบว่า (ตารางที่ 5.17) ไม่เกิดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ เนื่องจากค่าทดสอบที่คำนวณได้ของตัวแปรอิสระแต่ละคู่ล้วนอยู่ในระดับต่ำ

ตารางที่ 5.17: ผลการทดสอบปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity) ในการวิเคราะห์กรณีภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิและประเทศพัฒนาแล้ว

ตัวแปร	lnGDP	lnExch	lnRWage	lnOpen	lnIFDI	lnNatRes	lnTech	Pol
lnGDP	1.000							
lnExch	-0.2260	1.000						
lnRWage	-0.423	-0.216	1.000					
lnOpen	-0.157	0.204	0.113	1.000				
lnIFDI	0.578	-0.295	0.035	-0.261	1.000			
lnNatRes	-0.008	0.064	-0.402	-0.283	0.166	1.000		
lnTech	0.249	-0.170	0.246	-0.151	0.061	-0.715	1.000	
Pol	-0.053	0.333	0.235	0.087	0.123	-0.087	-0.100	1.000

ที่มา : จากการคำนวณ

ผลจากการทดสอบ Hausman Test (จากตารางภาคผนวกที่ ข.8) พบว่าแบบจำลองที่เหมาะสม คือ Random Effect Model และผลการทดสอบ Heteroskedasticity ด้วย LR Test และ Autocorrelation ด้วย "Wooldridge Test (จากตารางภาคผนวกที่ ค.8) พบว่า ไม่เกิดปัญหา Heteroskedasticity และ Autocorrelation

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทยกรณีภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิและประเทศพัฒนาแล้ว (ตารางที่ 5.18) พบว่า การคาดประมาณด้วยวิธี Random Effects Model ให้ค่า Wald $\chi^2(8)$ เท่ากับ 119.46

ปัจจัยกำหนดการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิของไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnGDP) อัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงระหว่างเงินบาทกับเงินสกุลของประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnExch) ระดับการเปิดเสรีทางการค้าระหว่างประเทศไทยและประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnOpen) สต็อกการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnIFDI) และนโยบายการเปิดเสรีด้านการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทย (Pol) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnGDP) ส่งผลกระทบต่อการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิของไทยในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ดังนั้น เมื่อพบว่า ผลสัมฤทธิ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของ ประเทศผู้รับเงินลงทุนเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 ส่งผลให้การลงทุนทางตรงระหว่างประเทศภาคการผลิตขั้น ทุติยภูมิของไทยเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันร้อยละ 1.089708 โดยปัจจัยอื่นๆ คงที่ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ขนาดของตลาดของประเทศผู้รับเงินลงทุนที่ใหญ่ขึ้นส่งผลให้นักลงทุนไทยเข้าไปลงทุนทางตรงภาคการผลิต ขั้นทุติยภูมิในประเทศนั้นมากขึ้น

อัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงระหว่างเงินบาทกับเงินสกุลของประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnExch) ส่งผลกระทบต่อการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิของไทยในทิศทางตรงกันข้าม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ดังนั้น เมื่อพบว่า ดัชนีที่แสดงอัตราแลกเปลี่ยนที่ แท้จริงระหว่างเงินบาทกับเงินสกุลของประเทศผู้รับเงินลงทุนเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 ส่งผลให้การลงทุน ทางตรงระหว่างประเทศภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิของไทยเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางตรงกันข้ามร้อยละ 5.840732 โดยปัจจัยอื่นๆ คงที่ ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักลงทุนไทยเข้าไปลงทุนทางตรงระหว่างประเทศภาคการ ผลิตขั้นทุติยภูมิมากขึ้นหากเงินบาทมีค่าแข็งขึ้นซึ่งสะท้อนถึงต้นทุนที่ต่ำลงของการออกไปลงทุนทางตรงใน ต่างประเทศ

ระดับการเปิดเสรีทางการค้าระหว่างประเทศไทยและประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnOpen) ส่งผล กระทบต่อการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิของไทยในทิศทางเดียวกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ดังนั้น เมื่อพบว่า ระดับการเปิดเสรีทางการค้าระหว่าง ประเทศไทยและประเทศผู้รับเงินลงทุนเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 ของระดับเดิมส่งผลให้การลงทุนทางตรง ระหว่างประเทศภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิของไทยเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันร้อยละ 1.250561 โดย ปัจจัยอื่นๆ คงที่ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การเปิดเสรีทางการค้าระหว่างไทยและประเทศผู้รับเงินลงทุนจะทำให้ ธุรกิจข้ามชาติสามารถส่งออกและนำเข้าสินค้าระหว่างประเทศได้สะดวก จึงเป็นปัจจัยผลักดันให้นักลงทุนไทย ไปลงทุนทางตรงในต่างประเทศภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิมากขึ้น

สต็อกการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnIFDI) ส่งผลกระทบต่อ การลงทุนทางตรงระหว่างประเทศภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิของไทยในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 ดังนั้น เมื่อพบว่า สต็อกการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศ ผู้รับเงินลงทุนเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 ของส่งผลให้การลงทุนทางตรงระหว่างประเทศภาคการผลิตขั้นทุติย ภูมิของไทยเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันร้อยละ 0.5803329 โดยปัจจัยอื่นๆ คงที่ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า นัก ลงทุนไทยมีการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิในประเทศผู้รับเงินลงทุนที่ได้รับการ ลงทุนทางตรงระหว่างประเทศจากประเทศอื่นๆ ในปริมาณมาก

นโยบายการเปิดเสรีด้านการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทย (Pol) ส่งผลกระทบต่อการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิของไทยในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 ดังนั้น เมื่อประเทศไทยมีนโยบายเปิดเสรีด้านการลงทุนทางตรงในต่างประเทศ ทำให้ นักลงทุนไทยออกไปลงทุนทางตรงในต่างประเทศภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิมากขึ้น

ทั้งนี้ อัตราค่าจ้างที่แท้จริงของผู้รับเงินลงทุน (lnRWage) สัดส่วนของทรัพยากรธรรมชาติต่อ GDP ของประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnNatRes) และสัดส่วนการส่งออกสินค้าที่มีเทคโนโลยีสูงต่อการส่งออกทั้งหมด (lnTech) ไม่ส่งผลกระทบต่อการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิของไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 5.18: ผลการวิเคราะห์โดยวิธี Random Effects กรณีภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิและประเทศพัฒนาแล้ว

ตัวแปรอิสระ	Coefficient	Probability
lnGDP	1.089708	0.000***
lnExch	-5.840732	0.003***
lnRWage	-0.4268269	0.856
lnOpen	1.250561	0.000***
lnIFDI	0.5803329	0.069*
lnNatRes	-0.1394957	0.479
lnTech	-0.1984939	0.731
Pol	0.7968613	0.068*
Constant	-3.420404	0.919
Wald chi2(8)	: 119.46	
Prob (chi2)	: 0.000000	
จำนวนตัวอย่าง	: 111	
จำนวนกลุ่ม	: 13	

ที่มา : จากการคำนวณ

หมายเหตุ : *** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

9) กรณีกาการผลิตชั้นทุติยภูมิและประเทศกำลังพัฒนา

จากการทดสอบปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity) พบว่า (ตารางที่ 5.19) ไม่เกิดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ เนื่องจากค่าทดสอบที่คำนวณได้ของตัวแปรอิสระแต่ละคู่ขึ้นอยู่กับระดับต่ำ

ตารางที่ 5.19: ผลการทดสอบปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity) ในการวิเคราะห์กรณีกาการผลิตชั้นทุติยภูมิและประเทศกำลังพัฒนา

ตัวแปร	lnGDP	lnExch	lnRWage	lnOpen	lnIFDI	lnNatRes	lnTech	Pol
lnGDP	1.000							
lnExch	0.176	1.000						
lnRWage	0.317	0.323	1.000					
lnOpen	-0.657	0.075	0.154	1.000				
lnIFDI	0.668	0.129	0.685	-0.139	1.000			
lnNatRes	-0.037	-0.247	-0.675	-0.233	-0.548	1.000		
lnTech	0.454	0.371	0.100	-0.062	0.340	-0.176	1.000	
Pol	0.113	-0.329	0.064	-0.000	0.284	-0.030	0.066	1.000

ที่มา : จากการคำนวณ

ผลจากการทดสอบ Hausman Test (จากตารางภาคผนวกที่ ข.9) พบว่าแบบจำลองที่เหมาะสม คือ Random Effect Model และผลการทดสอบ Heteroskedasticity ด้วย LR Test และ Autocorrelation ด้วย "Wooldridge Test (จากตารางภาคผนวกที่ ค.9) พบว่า เกิดปัญหา Heteroskedasticity แต่ไม่เกิดปัญหา Autocorrelation

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทยกรณีกาการผลิตชั้นทุติยภูมิและประเทศกำลังพัฒนา (ตารางที่ 5.20) พบว่า การคาดประมาณด้วยวิธี Random Effects Model โดยใช้ Robust Standard Error ให้ค่า Wald chi2(8) เท่ากับ 323.08 โดยมีปัจจัยกำหนดการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศกาการผลิตชั้นทุติยภูมิของไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ อัตราค่าจ้างที่แท้จริงของผู้รับเงินลงทุน (lnRWage) ระดับการเปิดเสรีทางการค้าระหว่างประเทศไทยและประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnOpen) และสต็อกการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnIFDI) โดยมีรายละเอียดดังนี้

อัตราค่าจ้างที่แท้จริงของผู้รับเงินลงทุน (lnRWage) ส่งผลกระทบต่อการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิของไทยในทิศทางตรงกันข้ามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ดังนั้น เมื่อพบว่า อัตราค่าจ้างที่แท้จริงของผู้รับเงินลงทุนเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 ส่งผลให้การลงทุนทางตรงระหว่างประเทศภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิของไทยเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางตรงกันข้ามร้อยละ 1.193 โดยปัจจัยอื่นๆ คงที่ ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักลงทุนไทยเข้าไปลงทุนทางตรงระหว่างประเทศภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิมากขึ้นในประเทศผู้รับเงินลงทุนที่มีอัตราค่าจ้างที่แท้จริงในระดับต่ำ

ระดับการเปิดเสรีทางการค้าระหว่างประเทศไทยและประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnOpen) ส่งผลกระทบต่อการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิของไทยในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ดังนั้น เมื่อพบว่า ระดับการเปิดเสรีทางการค้าระหว่างประเทศไทยและประเทศผู้รับเงินลงทุนเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 ของระดับเดิมส่งผลให้การลงทุนทางตรงระหว่างประเทศภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิของไทยเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันร้อยละ 1.217663 โดยปัจจัยอื่นๆ คงที่ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การเปิดเสรีทางการค้าระหว่างไทยและประเทศผู้รับเงินลงทุนจะทำให้ธุรกิจข้ามชาติสามารถส่งออกและนำเข้าสินค้าระหว่างประเทศได้สะดวก จึงเป็นปัจจัยผลักดันให้นักลงทุนไทยไปลงทุนทางตรงในต่างประเทศภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิมากขึ้น

สต็อกการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnIFDI) ส่งผลกระทบต่อการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิของไทยในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ดังนั้น เมื่อพบว่า สต็อกการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศผู้รับเงินลงทุนเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 ของส่งผลให้การลงทุนทางตรงระหว่างประเทศภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิของไทยเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันร้อยละ 1.168605 โดยปัจจัยอื่นๆ คงที่ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า นักลงทุนไทยมีการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิในประเทศผู้รับเงินลงทุนที่ได้รับการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศจากประเทศอื่นๆ ในปริมาณมาก

ทั้งนี้ การลงทุนทางตรงในต่างประเทศของประเทศไทยรายภาคการผลิต (lnOFDI) ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnGDP) อัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงระหว่างเงินบาทกับเงินสกุลของประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnExch) สัดส่วนของทรัพยากรธรรมชาติต่อ GDP ของประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnNatRes) สัดส่วนการส่งออกสินค้าที่มีเทคโนโลยีสูงต่อการส่งออกทั้งหมด (lnTech) และนโยบายการเปิดเสรีด้านการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทย (PoL) ไม่ส่งผลกระทบต่อการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิของไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 5.20: ผลการวิเคราะห์โดยวิธี Random Effects กรณีภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิและประเทศกำลังพัฒนา

ตัวแปรอิสระ	Coefficient	Probability
lnGDP	0.3620146	0.369
lnExch	1.175999	0.305
lnRWage	-1.193	0.000***
lnOpen	1.217663	0.000***
lnIFDI	1.168605	0.001***
lnNatRes	-0.0791773	0.437
lnTech	0.0130448	0.897
Pol	0.5946842	0.160
Constant	-16.07548	0.009
Wald chi2(8)	: 323.08	
Prob (chi2)	: 0.000000	
จำนวนตัวอย่าง	: 120	
จำนวนกลุ่ม	: 13	

ที่มา : จากการคำนวณ

หมายเหตุ : *** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

10) กรณีภาคบริการและทุกประเทศ

จากการทดสอบปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity) พบว่า (ตารางที่ 5.21) ไม่เกิดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ เนื่องจากค่าทดสอบที่คำนวณได้ของตัวแปรอิสระแต่ละคู่ขึ้นอยู่กับระดับต่ำ

ตารางที่ 5.21: ผลการทดสอบปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity) ในการวิเคราะห์ถดถอยภาคบริการและทุกประเทศ

ตัวแปร	lnGDP	lnExch	lnRWage	lnOpen	lnIFDI	lnNatRes	lnTech	Pol
lnGDP	1.000							
lnExch	0.085	1.000						
lnRWage	0.519	0.273	1.000					
lnOpen	-0.702	-0.032	-0.471	1.000				
lnIFDI	0.748	0.067	0.753	-0.521	1.000			
lnNatRes	-0.078	-0.186	-0.522	-0.057	-0.417	1.000		
lnTech	0.449	0.289	0.245	-0.288	0.390	-0.217	1.000	
Pol	0.101	-0.309	0.084	-0.014	0.234	-0.071	0.066	1.000

ที่มา : จากการคำนวณ

ผลจากการทดสอบ Hausman Test (จากตารางภาคผนวกที่ ข.10) พบว่าแบบจำลองที่เหมาะสม คือ Random Effect Model และผลการทดสอบ Heteroskedasticity ด้วย LR Test และ Autocorrelation ด้วย "Wooldridge Test (จากตารางภาคผนวกที่ ค.10) พบว่า เกิดปัญหา Heteroskedasticity แต่ไม่เกิดปัญหา Autocorrelation

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทยภาคบริการและทุกประเทศ (ตารางที่ 5.22) พบว่า การคาดประมาณด้วยวิธี Random Effects Model โดยใช้ Robust Standard Error ให้ค่า Wald $\chi^2(8)$ เท่ากับ 330.08 โดยมีปัจจัยกำหนดการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศภาคบริการของไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ อัตราค่าจ้างที่แท้จริงของผู้รับเงินลงทุน (lnRWage) ระดับการเปิดเสรีทางการค้าระหว่างประเทศไทยและประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnOpen) และสต็อกการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnIFDI) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

อัตราค่าจ้างที่แท้จริงของผู้รับเงินลงทุน (lnRWage) ส่งผลกระทบต่อการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศภาคบริการของไทยในทิศทางตรงกันข้ามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ดังนั้น เมื่อพบว่า อัตราค่าจ้างที่แท้จริงของผู้รับเงินลงทุนเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 ส่งผลให้การลงทุนทางตรงระหว่างประเทศภาคบริการของไทยเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางตรงกันข้ามร้อยละ 0.9140633 โดยปัจจัยอื่นๆ คงที่ ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักลงทุนไทยเข้าไปลงทุนทางตรงระหว่างประเทศภาคบริการมากขึ้นในประเทศผู้รับเงินลงทุนที่มีอัตราค่าจ้างที่แท้จริงในระดับต่ำ

ระดับการเปิดเสรีทางการค้าระหว่างประเทศไทยและประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnOpen) ส่งผลกระทบต่อการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศภาคบริการของไทยในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ดังนั้น เมื่อพบว่า ระดับการเปิดเสรีทางการค้าระหว่างประเทศไทยและประเทศผู้รับเงินลงทุนเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 ของระดับเดิมส่งผลให้การลงทุนทางตรงระหว่างประเทศภาคบริการของไทยเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันร้อยละ 1.209514 โดยปัจจัยอื่นๆ คงที่ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการเปิดเสรีทางการค้าระหว่างไทยและประเทศผู้รับเงินลงทุนจะทำให้ธุรกิจข้ามชาติสามารถส่งออกและนำเข้าสินค้าระหว่างประเทศได้สะดวก จึงเป็นปัจจัยผลักดันให้นักลงทุนไทยไปลงทุนทางตรงภาคบริการในต่างประเทศมากขึ้น

สต็อกการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnIFDI) ส่งผลกระทบต่อการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศภาคบริการของไทยในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ดังนั้น เมื่อพบว่า สต็อกการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศผู้รับเงินลงทุนเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 ของส่งผลให้การลงทุนทางตรงระหว่างประเทศภาคบริการของไทยเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันร้อยละ 1.4846 โดยปัจจัยอื่นๆ คงที่ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า นักลงทุนไทยมีการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศภาคบริการในประเทศผู้รับเงินลงทุนที่ได้รับการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศจากประเทศอื่นๆ ในปริมาณมาก

ทั้งนี้ ผลสัมฤทธิ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnGDP) อัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงระหว่างเงินบาทกับเงินสกุลของประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnExch) สัดส่วนของทรัพยากรธรรมชาติต่อ GDP ของประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnNatRes) สัดส่วนการส่งออกสินค้าที่มีเทคโนโลยีสูงต่อการส่งออกทั้งหมด (lnTech) และนโยบายการเปิดเสรีด้านการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทย (Pol) ไม่ส่งผลกระทบต่อการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศภาคบริการของไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 5.22: ผลการวิเคราะห์โดยวิธี Random Effects กรณีภาคบริการและทุกประเทศ

ตัวแปรอิสระ	Coefficient	Probability
lnGDP	0.0999789	0.485
lnExch	0.3737313	0.827
lnRWage	-0.9140633	0.000***
lnOpen	1.209514	0.000***
lnIFDI	1.4846	0.000***
lnNatRes	-0.0281012	0.675
lnTech	-0.1087092	0.226
Pol	0.2259374	0.550
Constant	-11.37418	0.114
Wald chi2(8) : 330.08		
Prob (chi2) : 0.000000		
จำนวนตัวอย่าง : 215		
จำนวนกลุ่ม : 26		

ที่มา : จากการคำนวณ

หมายเหตุ : *** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

11) กรณีภาคบริการและประเทศพัฒนาแล้ว

จากการทดสอบปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity) พบว่า (ตารางที่ 5.23) ไม่เกิดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ เนื่องจากค่าทดสอบที่คำนวณได้ของตัวแปรอิสระแต่ละคู่ล้วนอยู่ในระดับต่ำ

ตารางที่ 5.23: ผลการทดสอบปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity) ในการวิเคราะห์ถดถอยภาคบริการและประเทศพัฒนาแล้ว

ตัวแปร	lnGDP	lnExch	lnRWage	lnOpen	lnIFDI	lnNatRes	lnTech	Pol
lnGDP	1.000							
lnExch	-0.273	1.000						
lnRWage	-0.395	-0.102	1.000					
lnOpen	-0.152	0.270	0.131	1.000				
lnIFDI	0.568	-0.336	0.078	-0.218	1.000			
lnNatRes	0.037	0.016	-0.369	0.323	0.197	1.000		
lnTech	0.253	-0.170	0.239	-0.133	0.029	-0.678	1.000	
Pol	0.016	-0.323	0.144	0.087	0.204	-0.077	-0.100	1.000

ที่มา : จากการคำนวณ

ผลจากการทดสอบ Hausman Test (จากตารางภาคผนวกที่ ข.11) พบว่าแบบจำลองที่เหมาะสม คือ Fixed Effects Model และผลการทดสอบ Heteroskedasticity ด้วย LR Test และ Autocorrelation ด้วย "Wooldridge Test (จากตารางภาคผนวกที่ ค.11) พบว่า เกิดปัญหา Heteroskedasticity แต่ไม่เกิดปัญหา Autocorrelation

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทยภาคบริการและประเทศพัฒนาแล้ว (ตารางที่ 5.24) พบว่า การคาดประมาณด้วยวิธี Fixed Effects Model ให้ค่า F-Statistics เท่ากับ 39.15 โดยปัจจัยกำหนดการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศภาคบริการของไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมีเพียงปัจจัยเดียว ได้แก่ สัดส่วนการส่งออกสินค้าที่มีเทคโนโลยีสูงต่อการส่งออกทั้งหมด (lnTech) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

สัดส่วนการส่งออกสินค้าที่มีเทคโนโลยีสูงต่อการส่งออกทั้งหมด (lnTech) ส่งผลกระทบต่อการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศภาคบริการของไทยในทิศทางตรงกันข้ามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 ดังนั้น เมื่อพบว่า สัดส่วนการส่งออกสินค้าที่มีเทคโนโลยีสูงต่อการส่งออกทั้งหมดเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 ส่งผลให้การลงทุนทางตรงระหว่างประเทศภาคบริการของไทยเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางตรงกันข้ามร้อยละ 1.78164 โดยปัจจัยอื่นๆ คงที่ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า นักลงทุนไทยเข้าไปลงทุนทางตรงระหว่างประเทศในภาคบริการมากขึ้นในประเทศที่มีนวัตกรรมอยู่ในระดับต่ำ

ทั้งนี้ ผลสัมฤทธิ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnGDP) อัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงระหว่างเงินบาทกับเงินสกุลของประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnExch) อัตราค่าจ้างที่แท้จริงของผู้รับเงินลงทุน (lnRWage) ระดับการเปิดเสรีทางการค้าระหว่างประเทศไทยและประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnOpen) สต็อกการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnFDI) สัดส่วนของทรัพยากรธรรมชาติต่อ GDP ของประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnNatRes) และนโยบายการเปิดเสรีด้านการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทย (Pol) ไม่ส่งผลกระทบต่อการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศภาคบริการของไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 5.24: ผลการวิเคราะห์โดยวิธี Fixed Effects กรณีภาคบริการและประเทศพัฒนาแล้ว

ตัวแปรอิสระ	Coefficient	Probability
lnGDP	7.788375	0.608
lnExch	6.171762	0.179
lnRWage	8.919966	0.685
lnOpen	1.546318	0.436
lnFDI	-0.2404576	0.849
lnNatRes	-1.16565	0.125
lnTech	-1.78164	0.055**
Pol	0.0631128	0.937
Constant	-335.9477	0.228
F-Statistics	: 39.15	
Prob (F-Statistics)	: 0.0192	
จำนวนตัวอย่าง	: 106	
จำนวนกลุ่ม	: 13	

ที่มา : จากการคำนวณ

หมายเหตุ : *** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

12) กรณีกาบริการและประเทศกำลังพัฒนา

จากการทดสอบปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity) พบว่า (ตารางที่ 5.25) ไม่เกิดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ เนื่องจากค่าทดสอบที่คำนวณได้ของตัวแปรอิสระแต่ละคู่อยู่ในระดับต่ำ

ตารางที่ 5.25: ผลการทดสอบปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity) ในการวิเคราะห์กรณีกาบริการและประเทศกำลังพัฒนา

ตัวแปร	lnGDP	lnExch	lnRWage	lnOpen	lnIFDI	lnNatRes	lnTech	Pol
lnGDP	1.000							
lnExch	0.155	1.000						
lnRWage	0.264	0.309	1.000					
lnOpen	-0.727	0.032	0.181	1.000				
lnIFDI	0.673	0.099	0.684	-0.185	1.000			
lnNatRes	0.017	-0.226	-0.662	-0.252	-0.556	1.000		
lnTech	0.424	0.347	0.032	-0.120	0.327	-0.123	1.000	
Pol	0.136	-0.332	0.077	0.011	0.283	-0.059	0.097	1.000

ที่มา : จากการคำนวณ

ผลจากการทดสอบ Hausman Test (จากตารางภาคผนวกที่ ข.12) พบว่าแบบจำลองที่เหมาะสม คือ Fixed Effects Model และผลการทดสอบ Heteroskedasticity ด้วย LR Test และ Autocorrelation ด้วย "Wooldridge Test (จากตารางภาคผนวกที่ ค.12) พบว่า เกิดปัญหา Heteroskedasticity แต่ไม่เกิดปัญหา Autocorrelation

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทยกรณีกาบริการและประเทศกำลังพัฒนา (ตารางที่ 5.26) พบว่า การคาดประมาณด้วยวิธี Fixed Effects Model โดยใช้ Robust Standard Error ให้ค่า F-Statistics เท่ากับ 87.07 โดยปัจจัยกำหนดการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศกาบริการของไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมีเพียงปัจจัยเดียว ได้แก่ สต็อกการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnIFDI) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

สต็อกการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnIFDI) ส่งผลกระทบต่อการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศภาคบริการของไทยในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ดังนั้น เมื่อพบว่า สต็อกการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศผู้รับเงินลงทุนเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 ของส่งผลให้การลงทุนทางตรงระหว่างประเทศภาคบริการของไทยเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันร้อยละ 1.532422 โดยปัจจัยอื่นๆ คงที่ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า นักลงทุนไทยมีการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศภาคบริการในประเทศผู้รับเงินลงทุนที่ได้รับการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศจากประเทศอื่นๆ ในปริมาณมาก

ทั้งนี้ ผลลัพธ์ที่รวมรวมภายในประเทศที่แท้จริงของประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnGDP) อัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงระหว่างเงินบาทกับเงินสกุลของประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnExch) อัตราค่าจ้างที่แท้จริงของผู้รับเงินลงทุน (lnRWage) ระดับการเปิดเสรีทางการค้าระหว่างประเทศไทยและประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnOpen) สัดส่วนของทรัพยากรธรรมชาติต่อ GDP ของประเทศผู้รับเงินลงทุน (lnNatRes) สัดส่วนการส่งออกสินค้าที่มีเทคโนโลยีสูงต่อการส่งออกทั้งหมด (lnTech) และนโยบายการเปิดเสรีด้านการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทย (PoI) ไม่ส่งผลกระทบต่อการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศภาคบริการของไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 5.26: ผลการวิเคราะห์โดยวิธี Fixed Effects กรณีภาคบริการและประเทศกำลังพัฒนา

ตัวแปรอิสระ	Coefficient	Probability
lnGDP	-2.801651	0.287
lnExch	-2.127647	0.353
lnRWage	1.633811	0.127
lnOpen	-0.1920925	0.868
lnIFDI	1.532422	0.026**
lnNatRes	-0.2047807	0.578
lnTech	-0.2438402	0.260
Pol	0.159775	0.794
Constant	54.72544	0.379
F-Statistics	: 87.07	
Prob (F-Statistics)	: 0.000000	
จำนวนตัวอย่าง	: 109	
จำนวนกลุ่ม	: 13	

ที่มา : จากการคำนวณ

หมายเหตุ : *** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

จากการวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศรายสาขาการผลิตของไทยทั้ง 12 กรณี สามารถสรุปค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติของแต่ละกรณีได้ดังตารางที่ 5.27 โดยมีรายละเอียดดังนี้

ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของประเทศผู้รับเงินลงทุนส่งผลกระทบต่อการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศรายภาคการผลิตของไทยในกรณีภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิและทุกประเทศ และกรณีภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิและประเทศพัฒนาแล้ว

อัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงระหว่างเงินบาทกับเงินสกุลของประเทศผู้รับเงินลงทุนส่งผลกระทบต่อการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศรายภาคการผลิตของไทยในกรณีทุกภาคการผลิตและประเทศกำลังพัฒนา และกรณีภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิและประเทศพัฒนาแล้ว

สำหรับอัตราค่าจ้างที่แท้จริงของผู้รับเงินลงทุนส่งผลกระทบต่อการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศรายภาคการผลิตของไทยในกรณีทุกภาคการผลิตและทุกประเทศ กรณีภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิและทุกประเทศ กรณีภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิและประเทศกำลังพัฒนา และกรณีภาคบริการและทุกประเทศ

ระดับการเปิดประเทศระหว่างประเทศไทยและประเทศผู้รับเงินลงทุนส่งผลกระทบต่อการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศรายภาคการผลิตของไทยในกรณีทุกภาคการผลิตและทุกประเทศ กรณีภาคการผลิตและประเทศพัฒนาแล้ว กรณีภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิทั้ง 3 กรณี และกรณีภาคบริการและทุกประเทศ

สำหรับสัดส่วนการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศผู้รับเงินลงทุนส่งผลกระทบต่อการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศรายภาคการผลิตของไทยในกรณีทุกภาคการผลิตและทุกประเทศ กรณีทุกภาคการผลิตและประเทศพัฒนาแล้ว กรณีภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิทั้ง 3 กรณี กรณีภาคบริการและทุกประเทศ และกรณีภาคบริการและประเทศกำลังพัฒนา

ด้านสัดส่วนของทรัพยากรธรรมชาติต่อ GDP ของประเทศผู้รับเงินลงทุนส่งผลกระทบต่อการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศรายภาคการผลิตของไทยเพียงกรณีทุกภาคการผลิตและประเทศกำลังพัฒนาเท่านั้น

สัดส่วนการส่งออกสินค้าที่มีเทคโนโลยีสูงต่อการส่งออกทั้งหมดส่งผลกระทบต่อการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศรายภาคการผลิตของไทยในกรณีทุกภาคการผลิตและประเทศกำลังพัฒนา กรณีภาคการผลิตขั้นปฐมภูมิและทุกประเทศ และกรณีภาคการผลิตขั้นปฐมภูมิและประเทศกำลังพัฒนา

นโยบายการเปิดเสรีด้านการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทยส่งผลกระทบต่อการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศรายภาคการผลิตของไทยในกรณีทุกภาคการผลิตและทุกประเทศ ทุกภาคการผลิตและประเทศพัฒนาแล้ว ภาคการผลิตขั้นปฐมภูมิและประเทศพัฒนาแล้ว ภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิและทุกประเทศ และภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิและประเทศพัฒนาแล้ว

ตารางที่ 5.27: การเปรียบเทียบผลกระทบของปัจจัยต่างๆ ในแต่ละกรณี

ตัวแปร	ทุกภาคการผลิต			ภาคการผลิตขั้นปฐมภูมิ			ภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิ			ภาคบริการ		
	ทุกประเทศ	ประเทศพัฒนาแล้ว	ประเทศกำลังพัฒนา	ทุกประเทศ	ประเทศพัฒนาแล้ว	ประเทศกำลังพัฒนา	ทุกประเทศ	ประเทศพัฒนาแล้ว	ประเทศกำลังพัฒนา	ทุกประเทศ	ประเทศพัฒนาแล้ว	ประเทศกำลังพัฒนา
lnGDP							0.770***	1.090***				
lnNatRes			0.698*									
lnRWage	-0.580***				-		-0.757***		-1.193***	-0.914***		
lnIFDI	0.900***	1.095***					0.798***	0.580*	1.169***	1.485***		1.532**
lnTech			-0.333*	-1.668***	-	-1.055**					1.78**	
lnExch		-	-2.550*	-				-5.840***				
lnOpen	1.069***	1.056**					1.090***	1.251***	1.218***	1.210***		
Pol	0.662**	1.065**			9.816***		0.749*	0.797*				
จำนวนตัวอย่าง	542	248	294	96	31	65	231	111	120	215	106	109
จำนวนประเทศ	69	33	36	17	7	10	26	13	13	26	13	13

ที่มา : จากการคำนวณ

หมายเหตุ : *** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

ทั้งนี้ ได้มีการทดสอบการเพิ่มตัวแปรหุ่นที่แสดงการเกิดวิกฤตการเงินโลก (Global Financial Crisis) โดยตัวแปรดังกล่าวมีค่าเท่ากับ 1 ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2552 เป็นต้นไปสำหรับแบบจำลองทั้ง 12 กรณี พบว่าการเกิดวิกฤตการเงินโลกไม่มีผลต่อการออกไปลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทย ยกเว้นกรณีภาคการผลิตขั้นปฐมภูมิและทุกประเทศและกรณีภาคการผลิตขั้นปฐมภูมิและประเทศพัฒนาแล้ว ซึ่งส่งผลให้ไทยมีการออกไปลงทุนทางตรงในต่างประเทศมากขึ้น

5.2 การศึกษาเชิงคุณภาพ

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนทางตรงในต่างประเทศ ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย และสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบริษัทเอกชนที่มีการลงทุนทางตรงในต่างประเทศ จำนวน 2 รายต่อภาคการผลิต สามารถสรุปผลได้ดังนี้

5.2.1. การสัมภาษณ์เชิงลึกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนทางตรงในต่างประเทศ

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนทางตรงในต่างประเทศ ซึ่งประกอบด้วย 3 หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย และสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สามารถสรุปผลโดยแบ่งตามประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. ทิศทางการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทย

นักลงทุนไทยส่วนใหญ่เน้นการลงทุนทางตรงในประเทศใกล้เคียง เช่น CLMV โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เวียดนาม และอินโดนีเซีย ซึ่งสอดคล้องกับการส่งเสริมของภาครัฐ โดยกลุ่มประเทศที่ได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐเป็นไปตามโอกาสในตลาด ได้แก่ 1) เป้าหมายหลัก คือ CLMV+I (อินโดนีเซีย) 2) เป้าหมายรอง คือ ประเทศอื่นในอาเซียน เช่น ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องอาหาร และสิ่งคิโปร์ 3) กลุ่มประเทศตลาดใหม่ เช่น เอเชียใต้ แอฟริกา และเอเชียกลาง ซึ่งในกลุ่มประเทศเอเชียใต้ ได้แก่ บังคลาเทศ ศรีลังกา อินเดีย ซึ่งในประเทศมีการส่งเสริมอย่างมากเพราะต้องการดึงดูดเงินลงทุน สำหรับการส่งเสริมของภาครัฐไทยจะมุ่งเน้นไปทางด้านการผลิต ถ้าเป็นการบริการจะเน้นบริการด้านการผลิต ส่วนการบริการอื่น เช่น ร้านอาหาร ในปัจจุบันมีหน่วยงานรัฐให้การสนับสนุนอยู่เช่นกัน ในส่วนของการลงทุนในประเทศพัฒนาแล้ว ส่วนใหญ่จะเป็นการลงทุนหรือมีแผนการลงทุนในประเทศในยุโรป นอกจากนี้ นักลงทุนส่วนใหญ่นิยมออกไปลงทุนในลักษณะเป็นกลุ่มมากกว่าการออกไปลงทุนเพียงรายเดียว ทำให้มีความคล่องตัวน้อยกว่าเมื่อเทียบกับนักลงทุนจากประเทศอื่นๆ ซึ่งอาจทำให้นักลงทุนพลาดโอกาสในการได้รับประโยชน์จากการลงทุนในประเทศต่างๆ ได้

2. ปัจจัยกำหนดในการลงทุนทางตรงในต่างประเทศที่สำคัญ

ในภาพรวมปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการตัดสินใจออกไปลงทุนทางตรงในต่างประเทศของนักลงทุนไทย คือ 1) การหาตลาด 2) การหาวัตถุดิบและแรงงาน 3) เป็นการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศด้วย เมื่อออกไปลงทุนที่อื่นเหมือนการสร้างการแข่งขันให้กับประเทศ 4) การหารายได้หรือกำไรที่ได้จากต่างประเทศส่งกลับมาในประเทศ และ 5) บรรยากาศการลงทุนของประเทศเจ้าบ้าน เช่น ความชัดเจนของระเบียบข้อบังคับ นโยบายส่งเสริมการลงทุนและความพร้อมโครงสร้างพื้นฐาน

นอกจากนี้ ความสำคัญของปัจจัยต่างๆ อาจแตกต่างกันตามลักษณะของธุรกิจ ตัวอย่างเช่น ในกรณีธุรกิจที่เน้นใช้แรงงานเป็นหลักและธุรกิจที่การรับจ้างผลิตสินค้าให้กับแบรนด์ต่างๆ (OEM) ปัจจัยที่สำคัญในการออกไปลงทุนทางตรงในต่างประเทศ ได้แก่ การแสวงหาแรงงานทั้งในด้านราคาและปริมาณ และการใช้ประโยชน์จากสิทธิประโยชน์ที่ประเทศเจ้าบ้านได้จากประเทศต่างๆ เช่น สิทธิ GSP หรือ FTA เป็นต้น สำหรับธุรกิจที่มีแบรนด์เป็นของตนเอง นอกจากปัจจัยทางด้านต้นทุนและปัจจัยการผลิตแล้ว ปัจจัยที่มีความสำคัญมาก ได้แก่ การหาตลาด รวมถึงขนาดและการเจริญเติบโตของตลาดในประเทศเจ้าบ้าน นอกจากนี้ การมีธนาคารพาณิชย์ไทยในประเทศเจ้าบ้านเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่นักลงทุนพิจารณาว่ามีความสำคัญ เนื่องจากทำให้ธุรกิจสามารถติดต่อด้านการเงินโดยเฉพาะในส่วนของการกู้ยืมเงินได้สะดวกขึ้น

3. ปัญหาและอุปสรรคของการลงทุนทางตรงในต่างประเทศ

ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญของนักลงทุนไทย คือ ธุรกิจขาดข้อมูลเชิงลึกที่จำเป็นและที่เลี้ยงสำหรับการออกไปลงทุนทางตรงในต่างประเทศ ทำให้การออกไปลงทุนในต่างประเทศจำเป็นต้องใช้ระยะเวลานานในการรวบรวมข้อมูลและการติดต่อประสานงานหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในประเทศเจ้าบ้าน การขาดความเชื่อมโยงกับนักธุรกิจท้องถิ่น รวมถึงความไม่แน่นอนกฎระเบียบและนโยบายของประเทศเจ้าบ้าน นอกจากนี้ ปัญหาที่นักลงทุนไทยประสบ คือ ประเด็นอนุสัญญาภาษีซ้อน ซึ่งในบางกรณีนักลงทุนที่ได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้จากประเทศเจ้าบ้านจำเป็นต้องเสียภาษีเต็มจำนวนตามอัตราของประเทศไทย

4. แนวทางการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ในส่วนของ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ได้มีการจัดโครงการเพื่อการพัฒนา นักลงทุน โดยการเปิดหลักสูตร “สร้างนักลงทุนไทยในต่างประเทศ” การให้ข้อมูลและคำปรึกษาเกี่ยวกับการลงทุนในต่างประเทศและประเทศกลุ่มเป้าหมาย เพิ่มข้อมูลด้านกฎหมายและกฎระเบียบของแต่ละประเทศอย่างละเอียดแก่นักธุรกิจไทย โดยที่ผ่านมามีผู้เข้าร่วมในโครงการดังกล่าวทาง BOI จะคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการที่มีความพร้อมด้านศักยภาพ มีอำนาจในการตัดสินใจ และมีความตั้งใจจริงในการออกไปลงทุนใน

ต่างประเทศ นอกจากนี้ ผู้เข้าร่วมโครงการจะไปศึกษาสู่ทางการลงทุนในต่างประเทศ เพื่อเพิ่มโอกาสและสร้างเครือข่ายพันธมิตรกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในประเทศนั้นๆ ผ่านทางกิจกรรม เช่น การเข้าพบกับหน่วยงานส่งเสริมและการลงทุนในต่างประเทศ การดูงานที่นิคมอุตสาหกรรม และการพบกับสภาหรือสมาคมต่าง ๆ รวมถึงได้รับข้อมูลเชิงลึกจากที่ปรึกษากฎหมายในต่างประเทศที่ BOI ใช้บริการ (EY)

กระทรวงพาณิชย์ โดยกรมการค้าต่างประเทศ จัดทำโครงการ YEN-D (Young Entrepreneur Network Development Program หรือ “โครงการสร้างเครือข่ายผู้ประกอบการไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน”) ด้วยความร่วมมือจากสภาหอการค้าแห่งประเทศไทยในการช่วยคัดเลือกผู้ประกอบการเข้าร่วมโครงการ โดยโครงการดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและพัฒนาบุคลากรทางการค้าที่เป็นผู้ประกอบการและนักธุรกิจรุ่นใหม่ ให้มีการสร้างฐานธุรกิจเชื่อมโยงเครือข่ายความสัมพันธ์และได้รับการถ่ายทอดความรู้ความสามารถในการขยายตลาดการค้าการลงทุน ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน โดยมุ่งเน้นผู้ประกอบการไทยกับประเทศเพื่อนบ้านตอนบน (เวียดนาม กัมพูชา ลาวและเมียนมาร์)

มูลนิธิเพื่อสถาบันการศึกษาวิชาการจัดการแห่งประเทศไทย (IMET) หอการค้าไทยและสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย ได้จัดตั้ง ระบบธุรกิจพี่เลี้ยงอาสาสมัคร ภายใต้โครงการ การนำธุรกิจไทยไปลงทุนในสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม เพื่อให้คำปรึกษา คำแนะนำ ด้านการบริหารจัดการ การลงทุน และส่งเสริมผู้ประกอบการ SME ไทยที่มีศักยภาพ และต้องการไปจัดตั้ง หรือขยายกิจการในเวียดนาม โดยมีผู้ประกอบการไทยที่ประสบความสำเร็จในเวียดนาม เป็นพี่เลี้ยงอาสาสมัคร โดยทาง IMET หอการค้าไทยเป็นผู้ดำเนินการคัดสรร จับคู่ธุรกิจ ที่จะเข้ารับคำปรึกษา

ทั้งนี้ ส่วนที่ภาคเอกชนต้องการความช่วยเหลือเพิ่มเติมจากหน่วยงานภาครัฐ คือ การมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่คล้ายกับ JETRO ของประเทศญี่ปุ่น ในการช่วยเหลือนักลงทุนของตนที่ต้องการออกไปลงทุนทางตรงในประเทศต่างๆ

5.2.2. การสัมภาษณ์ตัวแทนจากบริษัทเอกชนที่มีการลงทุนทางตรงในต่างประเทศ

จากการสัมภาษณ์ตัวแทนจากบริษัทเอกชนที่มีการลงทุนทางตรงในต่างประเทศจำนวนทั้งสิ้น 10 บริษัท ซึ่งประกอบด้วยบริษัทในภาคการผลิตขั้นปฐมภูมิจำนวน 2 บริษัท บริษัทในภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิจำนวน 6 บริษัท และบริษัทในภาคบริการจำนวน 2 บริษัท ผลการสัมภาษณ์สามารถสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 5.28: สรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์

	ลักษณะ ธุรกิจ	ขนาด ธุรกิจ	ประเทศที่ไป ลงทุน	ปัจจัยกำหนดการออกไปลงทุนในต่างประเทศ
ภาคการผลิตขั้นปฐมภูมิ				
บริษัท 1	ผลิตอาหาร, เนื้อสัตว์, ปศุสัตว์, เวชภัณฑ์ สำหรับสัตว์	ใหญ่	กัมพูชาและ สปป.ลาว	1. เพื่อขายสินค้า/บริการในประเทศเจ้าบ้านเพื่อทดแทนการส่งออก 2. เพื่อแสวงหาตลาดใหม่ 3. เพื่อให้ประเทศเจ้าบ้านเป็นฐานการผลิตสำหรับส่งออกไปยังประเทศใกล้เคียง 4. ความช่วยเหลือจากรัฐบาลหรือหน่วยงานของประเทศเจ้าบ้าน
บริษัท 2	เกษตรและ อุตสาหกรรม อาหาร/ อาหารและ เครื่องดื่ม	ใหญ่		1. เพื่อขายสินค้า/บริการในประเทศเจ้าบ้านเพื่อทดแทนการส่งออก และเพื่อแสวงหาตลาดใหม่ 2. เพื่อให้ประเทศเจ้าบ้านเป็นฐานการผลิตสำหรับส่งออกไปยังประเทศใกล้เคียง 3. ความช่วยเหลือจากรัฐบาลหรือหน่วยงานของประเทศเจ้าบ้าน
ภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิ				
บริษัท 3	กลุ่ม Electronic Manufactu ring Services (EMS)	ใหญ่	สปป.ลาว	1. เพื่อแสวงหาต้นทุนแรงงานราคาถูก อัตราภาษีนิติบุคคลของประเทศเจ้าบ้าน 2. เพื่อแสวงหาแรงงานที่มีฝีมือ ประเทศเจ้าบ้านมีโครงสร้างพื้นฐานที่ดี และความช่วยเหลือจากรัฐบาลหรือหน่วยงานของประเทศเจ้าบ้าน 3. เพื่อแสวงหาแหล่งวัตถุดิบใหม่ เพื่อให้ประเทศเจ้าบ้านเป็นฐานการผลิตสำหรับส่งออกไปยังประเทศใกล้เคียง และการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศเจ้าบ้าน
บริษัท 4	โพลิเมอร์ พลาสติก และยาง	ใหญ่	จีน สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย และอินเดีย	1. เพื่อแสวงหาตลาดใหม่ 2. เพื่อขายสินค้า/บริการในประเทศเจ้าบ้านเพื่อทดแทนการส่งออก เป็นการลงทุนตามคู่แข่งเพื่อรักษารฐานลูกค้า เพื่อแสวงหาแรงงานที่มีฝีมือ

				ประเทศเจ้าบ้านมีโครงสร้างพื้นฐานที่ดี และเพื่อให้ประเทศเจ้าบ้านเป็นฐานการผลิตสำหรับส่งออกไปยังประเทศใกล้เคียง 3. ประเทศที่ไปลงทุนมีทรัพยากรสมบูรณ์เพื่อแสวงหาแหล่งวัตถุดิบใหม่ อัตราภาษีนิติบุคคลของประเทศเจ้าบ้าน การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศเจ้าบ้าน เป็นการติดตามผู้ขายปัจจัยการผลิต (Suppliers) และเป็นการติดตามลูกค้า
บริษัท 5	เสื้อผ้าสำเร็จรูป	ใหญ่	กัมพูชา เวียดนาม และสปป.ลาว	1. เป็นการลงทุนตามคู่แข่งเพื่อรักษฐานลูกค้า อัตราภาษีนิติบุคคลของประเทศเจ้าบ้าน ความช่วยเหลือจากรัฐบาลหรือหน่วยงานของไทย ความช่วยเหลือจากรัฐบาลหรือหน่วยงานของประเทศเจ้าบ้าน และเป็นการติดตามลูกค้า 2. เพื่อแสวงหาแรงงานที่มีฝีมือ 3. เพื่อแสวงหาตลาดใหม่ และเพื่อแสวงหาด้านทุนแรงงานราคาถูก 4. ประเทศที่ไปลงทุนมีทรัพยากรสมบูรณ์ ประเทศเจ้าบ้านมีโครงสร้างพื้นฐานที่ดี การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศเจ้าบ้าน และเป็นการติดตามผู้ขายปัจจัยการผลิต (Suppliers)
บริษัท 6	ผลิตไฟฟ้า	ใหญ่	สปป.ลาว ออสเตรเลีย และญี่ปุ่น	1. ความช่วยเหลือจากรัฐบาลหรือหน่วยงานของประเทศเจ้าบ้าน 2. ประเทศเจ้าบ้านมีโครงสร้างพื้นฐานที่ดี 3. เพื่อแสวงหาตลาดใหม่ เพื่อแสวงหาแหล่งวัตถุดิบใหม่ เพื่อให้เกิด technology catch-up และอัตราภาษีนิติบุคคลของประเทศเจ้าบ้าน
บริษัท 7	พลาสติก	ใหญ่	เวียดนามและอินเดีย	1. เพื่อแสวงหาตลาดใหม่ เพื่อแสวงหาด้านทุนแรงงานราคาถูก เพื่อให้ประเทศเจ้าบ้านเป็นฐานการผลิตสำหรับส่งออกไปยังประเทศใกล้เคียง การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศเจ้า

				บ้าน และความช่วยเหลือจากรัฐบาลหรือหน่วยงานของประเทศเจ้าบ้าน 2. ประเทศที่ไปลงทุนมีทรัพยากรสมบูรณ์ อัตราภาษีนิติบุคคลของประเทศเจ้าบ้าน ความช่วยเหลือจากรัฐบาลหรือหน่วยงานของไทย เป็นการติดตามผู้ขายปัจจัยการผลิต (Suppliers) และเป็นการติดตามลูกค้า 3. เพื่อขายสินค้า/บริการในประเทศเจ้าบ้านเพื่อทดแทนการส่งออก เพื่อแสวงหาแหล่งวัตถุดิบใหม่ เพื่อแสวงหาแรงงานที่มีฝีมือ ประเทศเจ้าบ้านมีโครงสร้างพื้นฐานที่ดี และเพื่อแสวงหา Brand name
บริษัท 8	เป็นลูกค้าของธนาคาร	ใหญ่	15 ประเทศ	1. เพื่อขายสินค้า/บริการในประเทศเจ้าบ้านเพื่อทดแทนการส่งออก เพื่อแสวงหาตลาดใหม่ เพื่อแสวงหาแรงงานที่มีฝีมือ และประเทศเจ้าบ้านมีโครงสร้างพื้นฐานที่ดี 2. ประเทศที่ไปลงทุนมีทรัพยากรสมบูรณ์ เพื่อให้เกิด technology catch-up 3. เป็นการลงทุนตามคู่แข่งเพื่อรักษารฐานลูกค้า เพื่อให้ประเทศเจ้าบ้านเป็นฐานการผลิตสำหรับส่งออกไปยังประเทศใกล้เคียง อัตราภาษีนิติบุคคลของประเทศเจ้าบ้าน การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศเจ้าบ้าน ความช่วยเหลือจากรัฐบาลหรือหน่วยงานของไทย ความช่วยเหลือจากรัฐบาลหรือหน่วยงานของประเทศเจ้าบ้าน เป็นการติดตามผู้ขายปัจจัยการผลิต (Suppliers) และเป็นการติดตามลูกค้า 4. เพื่อแสวงหาแหล่งวัตถุดิบใหม่ และเพื่อแสวงหา Brand name
ภาคบริการ				
บริษัท 9	โลจิสติกส์และการค้า	กลาง	สปป.ลาว	1. เพื่อขายสินค้า/บริการในประเทศเจ้าบ้านเพื่อทดแทนการส่งออก เป็นการลงทุนตามคู่แข่งเพื่อ

				รักษารฐานลูกค้า เพื่อแสวงหาตลาดใหม่ เพื่อให้ประเทศเจ้าบ้านเป็นฐานการผลิตสำหรับส่งออกไปยังประเทศใกล้เคียง และเป็นการติดตามลูกค้า 2. เพื่อแสวงหา Brand name และเป็นการติดตามผู้ขายปัจจัยการผลิต (Suppliers) 3. เพื่อแสวงหาต้นทุนแรงงานราคาถูก ความช่วยเหลือจากรัฐบาลหรือหน่วยงานของไทย และความช่วยเหลือจากรัฐบาลหรือหน่วยงานของประเทศเจ้าบ้าน
บริษัท 10	ร้านอาหาร	ใหญ่	สิงคโปร์	1. เพื่อแสวงหาตลาดใหม่ 2. เพื่อให้เกิด technology catch-up ประเทศเจ้าบ้านมีโครงสร้างพื้นฐานที่ดี และเพื่อแสวงหา Brand name 3. ประเทศที่ไปลงทุนมีทรัพยากรสมบูรณ์ และเป็นการติดตามลูกค้า 4. เป็นการลงทุนตามคู่แข่งเพื่อรักษารฐานลูกค้า และเพื่อแสวงหาต้นทุนแรงงานราคาถูก

ข้อค้นพบจากการสัมภาษณ์บริษัทเอกชนที่มีการลงทุนทางตรงในต่างประเทศในกรณีต่างๆ ข้างต้นจำนวน 10 บริษัทคือ ในภาพรวม ปัจจัยด้านตลาดมีความสำคัญ ทั้งในกรณีที่บริษัทออกไปลงทุนในตลาดนั้นๆ แทนการส่งออก หรือเป็นการแสวงหาตลาดใหม่ ในส่วนของรายสาขาการผลิต พบว่ามีความแตกต่างกันของของปัจจัยกำหนดการลงทุน โดย

- ในภาคการผลิตขั้นปฐมภูมิ ปัจจัยที่มีความสำคัญ คือ ปัจจัยด้านการตลาด ทั้งในส่วนของตลาดของประเทศเจ้าบ้านและเป็นฐานการผลิตสำหรับตลาดใกล้เคียงกับประเทศเจ้าบ้าน
- สำหรับกรณีภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิ บริษัทไทยออกไปลงทุนโดยพิจารณาถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยการผลิตและบรรยากาศการลงทุนของประเทศเจ้าบ้าน เช่น การแสวงหาแรงงานที่ราคาถูกหรือมีฝีมือ การแสวงหาแหล่งวัตถุดิบใหม่ พิจารณาแหล่งลงทุนที่มีโครงสร้างพื้นฐานที่ดี มีการสนับสนุนจากภาครัฐ รวมถึงอัตราภาษีนิติบุคคลในประเทศที่เข้าไปลงทุน ปัจจัยที่แตกต่างไปจากกรณีการผลิตขั้นปฐมภูมิคือ การแสวงหาเทคโนโลยี การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศเจ้าบ้าน ซึ่งสะท้อนถึงความต้องการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยี ซึ่งเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญในการสร้างความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจในกลุ่มนี้ นอกจากนี้ ยังมีปัจจัยด้านตลาด คือ การออกไปลงทุนตามคู่แข่งเพื่อรักษารฐานลูกค้า และการติดตาม

Supplier หรือลูกค้าออกไปลงทุน เช่นในธุรกิจโพลีเมอร์พลาสติกและยาง และเสื้อผ้าสำเร็จรูป ซึ่งสะท้อนถึงความเชื่อมโยงของธุรกิจไทยในห่วงโซ่มูลค่าโลกที่เพิ่มมากขึ้นในปัจจุบัน

- ปัจจัยด้านการตลาดทั้งในส่วนของการแสวงหาลูกค้าใหม่และการติดตามลูกค้าเดิมออกไปลงทุน ยังคงเป็นหนึ่งในปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการออกไปลงทุนในต่างประเทศของภาคบริการ นอกจากนี้ ยังมีการออกไปลงทุนเพื่อแสวงหา Strategic Asset เช่น Brand name ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจภาคบริการ โดยพบทั้งในธุรกิจโลจิสติกส์และการค้า และธุรกิจร้านอาหาร

5.3 ปัจจัยกำหนดการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทยรายภาคการผลิตและแนวโน้ม

ส่วนนี้นำเสนอผลจากการศึกษาเชิงพรรณนา เชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเพื่อระบุปัจจัยกำหนดการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทยที่จำแนกตามภาคการผลิตและกลุ่มประเทศผู้รับเงินลงทุนจากไทย และรูปแบบและแนวโน้มการออกไปลงทุนในต่างประเทศของไทยในอนาคต

5.3.1 การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทยรายภาคการผลิต

เมื่อพิจารณาการออกไปลงทุนในต่างประเทศของไทยในช่วงปีพ.ศ. 2548-2557 พบว่าในภาพรวมประเทศไทยออกไปลงทุนในต่างประเทศสูงขึ้น มีการกระจายการลงทุนออกไปยังประเทศพัฒนาแล้วมากขึ้น อย่างไรก็ตาม การออกไปลงทุนของแต่ละภาคการผลิต มีประเทศเป้าหมายและแรงจูงใจในการออกไปลงทุนที่แตกต่างกันในส่วนนี้พิจารณาผลการศึกษาเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพประกอบกันเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยสำคัญที่กำหนดการออกไปลงทุนในแต่ละภาคการผลิต โดยผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 12 กรณีดังตารางที่ 5.28

ในภาพรวมของการออกไปลงทุนในต่างประเทศของไทยในทุกภาคการผลิต พบว่า จากการศึกษาเชิงคุณภาพขนาดตลาดของประเทศผู้รับเงินลงทุนมีผลการออกไปลงทุนของไทย อย่างไรก็ตามไม่พบผลดังกล่าวในการศึกษาเชิงปริมาณ นอกจากนี้ ยังพบว่าการออกไปลงทุนของไทยนั้นมุ่งแสวงหาความมีประสิทธิภาพ ดังจะเห็นได้จากความมีนัยสำคัญของปัจจัยทางด้านต้นทุนแรงงานและ Clustering effect ซึ่งสะท้อนด้วยสัดส่วนการลงทุนจากต่างประเทศของประเทศผู้รับเงินลงทุน โดยปัจจัยดังกล่าวสอดคล้องกับลักษณะของประเทศไทยที่มีส่วนร่วมในเครือข่ายการผลิตในภูมิภาค นอกจากนี้ นโยบายการเปิดเสรีการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทย เป็นปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนการออกไปลงทุนที่เพิ่มขึ้นในช่วงดังกล่าว หากพิจารณาในแต่ละกลุ่มประเทศผู้รับเงินลงทุน พบว่า ประเทศไทยออกไปลงทุนในประเทศพัฒนาแล้วเพื่อแสวงหาประสิทธิภาพในการผลิตในขณะที่การลงทุนในประเทศกำลังพัฒนานั้น ได้รับแรงจูงใจจากการแสวงหาทรัพยากรการผลิต

สำหรับภาคการผลิตขั้นปฐมภูมิ ผลการศึกษามีความหลากหลายและไม่เป็นตามสมมติฐานที่ว่า ในภาคการผลิตขั้นปฐมภูมิ ประเทศออกไปลงทุนเพื่อแสวงหาทรัพยากร โดยผลการศึกษาระบุว่า ในภาคการผลิตขั้นปฐมภูมิไทยออกไปลงทุนเพื่อแสวงหาสินทรัพย์เชิงกลยุทธ์ ซึ่งในการศึกษานี้ พิจารณาจากสัดส่วนการส่งออกสินค้าที่มีเทคโนโลยีสูงต่อการส่งออกทั้งหมด โดยประเทศที่มีสัดส่วนดังกล่าวสูงแสดงถึงศักยภาพในการผลิตสินค้าที่ใช้เทคโนโลยีสูง และเป็นประเทศที่มีสินทรัพย์เชิงกลยุทธ์ ในภาพรวมและกรณีของประเทศกำลังพัฒนา หากประเทศผู้รับเงินลงทุนมีสัดส่วนการส่งออกสินค้าที่มีเทคโนโลยีสูงต่อการส่งออกทั้งหมดสูง จะมีเงินทุนจากประเทศไทยเข้าไปลงทุนน้อย แต่ไม่พบผลดังกล่าวในกรณีของประเทศพัฒนาแล้ว สาเหตุหนึ่งเนื่องจากเงินลงทุนในภาคการผลิตขั้นปฐมภูมิมีย่านวนข้อมูลน้อย จึงอาจไม่สามารถสะท้อนถึงปัจจัยที่มีผลต่อการออกไปลงทุนได้ทั้งหมด โดยเมื่อพิจารณาจากข้อมูลจากการสัมภาษณ์พบว่า เป็นการออกไปลงทุนเพื่อแสวงหาตลาดใหม่ เข้าไปผลิตและขายสินค้าในประเทศเจ้าภาพเพื่อทดแทนการส่งออก และ/ หรือเป็นฐานการผลิตเพื่อส่งออกไปประเทศที่สาม และความช่วยเหลือจากรัฐของประเทศเจ้าบ้าน

ในภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิ ซึ่งเป็นภาคที่ไทยออกไปลงทุนเป็นสัดส่วนที่สูงที่สุด พบว่า การออกไปลงทุนของธุรกิจไทยมีแรงจูงใจจากการแสวงหาตลาดและประสิทธิภาพในการผลิต โดยประเทศผู้รับเงินลงทุนที่มีตลาดขนาดใหญ่กว่า จะดึงดูดเงินลงทุนที่มากกว่า นอกจากนี้ การออกไปลงทุนยังมีเป้าหมายในการแสวงหาค่าแรงที่ถูกว่า และการออกไปลงทุนในประเทศที่เป็นแหล่งการลงทุน ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ที่ระบุว่า ออกไปลงทุนเพื่อ แรงงานราคาถูกเพื่อแสวงหาตลาดใหม่และเพื่อติดตามลูกค้า โดยจากการสัมภาษณ์พบด้วยว่าบางธุรกิจออกไปลงทุนเพื่อ technology catch-up และ Brand name

ในกรณีของภาคบริการ ผลจากการศึกษาเชิงคุณภาพระบุว่า เป็นการออกไปลงทุนเพื่อแสวงหาตลาดใหม่เพื่อติดตามลูกค้า ติดตามคู่แข่งเพื่อรักษาสถานลูกค้า รวมถึงเพื่อ Brand name และtechnology catch-up เป็นต้น อย่างไรก็ตาม เมื่อทำการศึกษาเชิงปริมาณ พบว่ามีเพียงการออกไปลงทุนเพื่อแสวงหาประสิทธิภาพในการผลิตในกรณีภาพรวมและกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา และการแสวงหา strategic asset ในกรณีของการลงทุนในประเทศพัฒนาแล้วที่มีนัยสำคัญ

โดยสรุปคือ การออกไปลงทุนในต่างประเทศของไทยมีปัจจัยกำหนดที่สำคัญคือ แรงจูงใจในการแสวงหาตลาดและประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Wee (2007) โดยปัจจัยที่มีบทบาทต่อการออกไปลงทุนมีความแตกต่างกันเล็กน้อยเมื่อพิจารณากรณีประเทศพัฒนาแล้ว และประเทศกำลังพัฒนา

ตารางที่ 5.29: สรุปผลการศึกษาเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

	ภาพรวม	ประเทศพัฒนาแล้ว	ประเทศกำลังพัฒนา
ภาพรวม	1. Market seeking Efficiency seeking Home country policy	2. Efficiency seeking Home country policy	3. Resource seeking Strategic asset seeking (-)
	เพื่อแสวงหาตลาดใหม่, ประเทศเจ้าบ้าน (ความช่วยเหลือจากรัฐ, โครงสร้างพื้นฐาน), ส่งออกไปประเทศที่สาม, แรงงานฝีมือ ทรัพยากร		
ภาคการผลิต ขั้นปฐมภูมิ (Primary sector)	4. Strategic asset seeking (-)	5. Efficiency seeking Strategic asset seeking (+) Home country policy	6. Strategic asset seeking (-)
	เพื่อแสวงหาตลาดใหม่, ทดแทนการส่งออก, ประเทศเจ้าบ้าน(ความช่วยเหลือจากรัฐ), ส่งออกไปประเทศที่สาม		
ภาคการผลิต ขั้นทุติยภูมิ (Secondary sector)	7. Market seeking Efficiency seeking Home country policy	8. Market seeking Efficiency seeking Home country policy	9. Efficiency seeking
	ประเทศเจ้าบ้าน(ความช่วยเหลือจากรัฐ, โครงสร้างพื้นฐาน), แรงงานฝีมือ, แรงงาน ราคาถูก, เพื่อแสวงหาตลาดใหม่, ติดตามลูกค้า		
ภาคบริการ (Service sector)	10. Efficiency seeking	11. -	12. Efficiency seeking
	เพื่อแสวงหาตลาดใหม่, ติดตามลูกค้า, Brand name, ประเทศเจ้าบ้าน(โครงสร้าง พื้นฐาน), ตามคู่แข่งเพื่อรักษาลูกค้า, technology catch-up, ติดตาม suppliers, ทรัพยากร, แรงงานฝีมือ, ความช่วยเหลือจากรัฐ (Host country)		

ที่มา: ผู้วิจัย

5.3.2 รูปแบบและแนวโน้มการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทยในอนาคต

การลงทุนทางตรงระหว่างประเทศของไทยเริ่มเปลี่ยนแปลงจากเดิมที่มุ่งเน้นดึงดูดการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศเข้ามาสู่ไทยเพียงด้านเดียว ในปัจจุบันไทยเริ่มมีการออกไปลงทุนทางตรงในต่างประเทศเพิ่มขึ้น ถึงแม้ว่าการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทยจะมีสัดส่วนการลงทุนในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาสูงกว่า อย่างไรก็ตาม การลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทยมีแนวโน้มเข้าไปในกลุ่มประเทศพัฒนาแล้วในสัดส่วนที่สูงขึ้น สำหรับภูมิภาคที่ไทยออกไปลงทุนทางตรงในต่างประเทศนั้นในช่วงต้นส่วนใหญ่เป็นการลงทุนในภูมิภาคใกล้เคียง เช่น อาเซียนและประเทศในเอเชียอื่นๆ ในช่วงหลังถึงแม้ว่าสัดส่วนการลงทุนในอาเซียนและประเทศในเอเชียอื่นๆ ยังคงมีสัดส่วนสูงแต่สัดส่วนการลงทุนทางตรงของไทยในภูมิภาคยุโรปและอเมริกาเหนือมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าไทยขยายขอบเขตภูมิภาคการลงทุนทางตรงออกไปในภูมิภาคต่างๆ มากขึ้น นอกจากนี้ นักลงทุนไทยส่วนใหญ่นิยมลงทุนในลักษณะเป็นกลุ่มจึงทำให้การลงทุนทางตรงของไทยในช่วงแรกจึงยังกระจุกตัวอยู่ในภูมิภาคอาเซียน

อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันนักลงทุนไทยเริ่มมองหาช่องทางการลงทุนในประเทศพัฒนาแล้ว เช่น ยุโรป ซึ่งเป็นตลาดที่สำคัญของไทย ทั้งนี้ รูปแบบการลงทุนทางตรงของไทยมีลักษณะสอดคล้องกับนโยบายการส่งเสริมการลงทุนของหน่วยงานภาครัฐของไทยที่เน้นส่งเสริมการลงทุนในอาเซียนเป็นลำดับแรก จากนั้นจึงเริ่มขยายตลาดการลงทุนออกไปยังภูมิภาคอื่นๆ เพิ่มมากขึ้น

สำหรับการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทยรายภาคการผลิต หากไม่พิจารณากลุ่มอื่นๆ พบว่า ไทยยังมีการลงทุนในภาคอุตสาหกรรมการผลิตระดับสูง คิดเป็นสัดส่วนโดยเฉลี่ยในช่วงปีพ.ศ. 2553-2557 ถึงร้อยละ 50.19 รองลงมา คือ ภาคการทำเหมืองแร่และเหมืองหิน และภาคการขนส่งและการขายปลีก การซ่อมยานยนต์และจักรยานยนต์ ซึ่งทั้งสามภาคการผลิตดังกล่าวมีสัดส่วนโดยเฉลี่ยเพิ่มขึ้นในช่วงปีพ.ศ. 2553-2557 จากในช่วงปี พ.ศ. 2548-2552 และเมื่อพิจารณาตามกลุ่มประเทศ พบว่า ภาคการผลิตที่ไทยเข้าไปลงทุนในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาในสัดส่วนที่สูงกว่ากลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว ได้แก่ ภาคเกษตรกรรม การป่าไม้และการประมง ภาคการทำเหมืองแร่และเหมืองหิน ภาคไฟฟ้า ก๊าซ ใต้น้ำและระบบการปรับอากาศ ภาคการก่อสร้าง ภาคการขนส่งและการขายปลีก การซ่อมยานยนต์และจักรยานยนต์ ภาคการขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า ภาคที่พักแรมและบริการด้านอาหาร และภาคกิจกรรมทางการเงินและการประกันภัย สำหรับภาคการผลิตที่ไทยเข้าไปลงทุนในกลุ่มประเทศพัฒนาแล้วในสัดส่วนที่สูงกว่าประเทศกำลังพัฒนา ได้แก่ ภาคอุตสาหกรรมการผลิต และภาคกิจกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์

บทที่ 6

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

6.1 สรุปผลการศึกษา

งานวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยกำหนดการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทย โดยพิจารณาจำแนกตามภาคการผลิตของประเทศไทย ซึ่งประกอบด้วย ภาคการผลิตขั้นปฐมภูมิ (Primary sector) ภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิ (Secondary sector) และภาคบริการ (Service sector) และจำแนกตามประเทศผู้รับการลงทุนซึ่งประกอบด้วย กลุ่มประเทศกำลังพัฒนา และกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว และเพื่อศึกษารูปแบบและแนวโน้มการออกไปลงทุนในต่างประเทศของไทยในอนาคต โดยใช้การศึกษาเชิงพรรณนา การศึกษาเชิงปริมาณ และการศึกษาเชิงคุณภาพโดยพิจารณาปัจจัยการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทยตามรายสาขา จากประเทศผู้รับการลงทุนทางตรงจากไทยในการศึกษา มีจำนวนทั้งสิ้น 28 ประเทศ ประกอบด้วยประเทศพัฒนาแล้วจำนวน 13 ประเทศ และประเทศกำลังพัฒนาจำนวน 15 ประเทศ โดยใช้ข้อมูลรายปีในช่วงปี พ.ศ. 2548 – 2557

ผลการศึกษาพบว่าสำหรับทิศทางการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทยในแต่ละภาคการผลิตมีส่วนการออกไปลงทุนในประเทศกำลังพัฒนาในช่วงปีพ.ศ. 2548-2557 มีทิศทางลดลงทั้ง 3 ภาคการผลิต ซึ่งแสดงถึงการกระจายการลงทุนออกไปในกลุ่มประเทศพัฒนาแล้วเพิ่มขึ้น โดยภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิและภาคบริการมีส่วนการออกไปลงทุนในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาสูงกว่าภาคการผลิตขั้นปฐมภูมิ เมื่อจำแนกตามกลุ่มประเทศพบว่า เงินลงทุนของไทยที่เข้าไปในประเทศกำลังพัฒนา มูลค่าการลงทุนในภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิมีสัดส่วนที่สูงสุด ทั้งในส่วนของประเทศกำลังพัฒนาและประเทศพัฒนาแล้ว รองลงมาคือการลงทุนในภาคบริการ ส่วนภาคการผลิตขั้นปฐมภูมิมีสัดส่วนที่น้อยในทั้งสองกรณี

จากประสบการณ์ของการออกไปลงทุนของประเทศสิงคโปร์ มาเลเซีย และไต้หวัน พบว่ามีความคล้ายกับกรณีของประเทศไทยที่การออกไปลงทุนในต่างประเทศเป็นกลไกเพื่อแสวงหาความสามารถในการแข่งขันของประเทศโดยเริ่มออกไปลงทุนในประเทศกำลังพัฒนาในภูมิภาคเอเชีย และมีแนวโน้มที่จะขยายการลงทุนออกไปยังประเทศพัฒนาแล้ว และประเทศกำลังพัฒนาใหม่ๆ ในกรณีของสิงคโปร์ มาเลเซีย และไต้หวัน นั้น ภาครัฐมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการสนับสนุนการออกไปลงทุนในต่างประเทศ โดยรัฐให้การสนับสนุนผ่านนโยบายส่งเสริมการลงทุน โดยให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีแก่ผู้ที่จะออกไปลงทุน สนับสนุนเงินทุนเพื่อช่วยเหลือการประเมินโอกาสทางธุรกิจ ในกรณีของสิงคโปร์และมาเลเซียสนับสนุนการออกไปลงทุนของกลุ่ม GLCs เพื่อเป็นโครงการนำร่อง โดยเน้นโครงการที่พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เมื่อมีความพร้อม จึงหันมาสนับสนุนการออกไปลงทุนในต่างประเทศของ SMEs โดยการปรับกฎเกณฑ์ให้เหมาะสม ให้ความช่วยเหลือ

ด้านการเงินและข้อมูล นอกจากนี้ จากประสบการณ์ของประเทศไต้หวันชี้ให้เห็นว่า การเปิดเสรีการออกไปลงทุนในต่างประเทศนั้น ควรเปิดเสรี แต่ควบคุมโดยระบุดึงดูดธุรกิจที่ควรลงทุนในประเทศเนื่องจากมีความสำคัญต่อความยั่งยืนและควมมีเสถียรภาพของสังคม

ผลการศึกษาในส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทยรายการการผลิตพบว่า ในภาพรวม พบว่าการออกไปลงทุนของไทยนั้นมุ่งแสวงหาความมีประสิทธิภาพ โดยออกไปลงทุนเนื่องจากปัจจัยทางด้านแรงงานและเงินลงทุนไหลเข้าในประเทศนั้นๆ ซึ่งสะท้อนถึง Clustering effect และการมีส่วนร่วมในเครือข่ายการผลิตในภูมิภาค นอกจากนี้ ขนาดตลาดของประเทศผู้รับเงินลงทุนเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ดึงดูดการออกไปลงทุนในต่างประเทศของไทย เพื่อการแสวงหาตลาดและเข้าถึงตลาดใหม่ๆ นอกจากนี้ นโยบายการเปิดเสรีการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทย เป็นปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนการออกไปลงทุนที่เพิ่มขึ้นในช่วงดังกล่าว หากพิจารณาในแต่ละกลุ่มประเทศผู้รับเงินลงทุน พบว่า ประเทศไทยออกไปลงทุนในประเทศพัฒนาแล้วเพื่อแสวงหาประสิทธิภาพในการผลิต ในขณะที่การลงทุนในประเทศกำลังพัฒนานั้น ได้รับแรงจูงใจจากการแสวงหาทรัพยากร

สำหรับรายการการผลิต พบว่า ประเทศที่มีศักยภาพด้านสินทรัพย์เชิงกลยุทธ์ (ซึ่งสะท้อนจากสัดส่วนการส่งออกสินค้าเทคโนโลยีสูง) ในระดับต่ำกว่า มีแนวโน้มที่จะรับเงินลงทุนจากภาคการผลิตขั้นปฐภูมิของไทยสูงกว่าประเทศในระดับอื่นๆ ในภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิพบว่า การออกไปลงทุนของธุรกิจไทยมีแรงจูงใจจากการแสวงหาประสิทธิภาพในการผลิตทั้งในประเทศพัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนา และมีเป้าหมายเพื่อแสวงหาตลาดด้วยสำหรับกรณีของประเทศพัฒนาแล้วในกรณีของภาคบริการ พบว่าการศึกษาเชิงคุณภาพระบุว่าเป็นการออกไปลงทุนเพื่อแสวงหาตลาดใหม่เพื่อติดตามลูกค้า ติดตามคู่แข่งเพื่อรักษฐานลูกค้า รวมถึงเพื่อ Brand name และ Technology catch-up เป็นต้น อย่างไรก็ตาม เมื่อทำการศึกษาเชิงปริมาณ พบว่ามีเพียงการออกไปลงทุนเพื่อแสวงหาประสิทธิภาพในการผลิตที่มีนัยสำคัญ

การออกไปลงทุนในต่างประเทศของไทยในอนาคตมีแนวโน้มที่จะกระจายการลงทุนไปยังประเทศพัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนาใหม่ๆ โดยสาเหตุหนึ่งเนื่องจากเป้าหมายของการออกไปลงทุนคือเพื่อแสวงหาตลาด เพื่อเข้าถึงตลาดใหม่ รวมถึงการติดตามลูกค้าเข้าไปลงทุน ในกรณีของอาเซียนจะยังคงเป็นหนึ่งในแหล่งลงทุนหลัก เนื่องจากพัฒนาการทางเศรษฐกิจของประเทศในภูมิภาคและการรวมกลุ่มเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่เพิ่มขึ้น สำหรับภาคการผลิต พบว่าภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิจะยังคงเป็นภาคที่มีการออกไปลงทุนเป็นหลัก โดยจะมีแนวโน้มที่จะกระจายไปยังประเทศพัฒนาแล้วเพิ่มมากขึ้น อีกภาคการผลิตที่มีบทบาทมากขึ้นในปัจจุบันคือ ภาคบริการ ที่การลงทุนจากไทยมีการขยายตัวไปในภูมิภาคมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคการเงินและประกันภัย การค้าปลีกและค้าส่ง

6.2 ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาข้างต้น สามารถระบุข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อเป็นแนวทางในการเตรียมความพร้อมของภาครัฐและภาคเอกชนในอนาคตได้ดังนี้

- การกำหนดทิศทาง อุตสาหกรรม และกลุ่มประเทศที่มีการสนับสนุนการออกไปลงทุนในต่างประเทศ

ภาครัฐมีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางและความสำคัญในการออกไปลงทุนในต่างประเทศ เมื่อพิจารณาจากระดับการพัฒนาของประเทศไทยที่เพิ่มขึ้น และความพยายามในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ทำให้การออกไปลงทุนในต่างประเทศมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นในอนาคต ซึ่งรัฐควรมีแนวทางการสนับสนุนการออกไปลงทุนโดยมีหลักการคือ ควรเปิดเสรี แบบมีการควบคุม เพื่อให้การออกไปลงทุนดังกล่าวสนับสนุนความเจริญเติบโตของเศรษฐกิจและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยจากประสบการณ์ของประเทศไต้หวันแสดงให้เห็นว่าควรส่งเสริมการออกไปลงทุน แต่สำหรับอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาการของประเทศ ควรกำหนดให้มีการลงทุนภายในประเทศ

ควรพิจารณาการสนับสนุนการออกไปลงทุนโดยคำนึงถึงความยั่งยืนและความเป็นไปได้ในการออกไปลงทุน โดยแนวทางหนึ่งที่สามารถดำเนินการได้คือ ในช่วงแรกสนับสนุนการออกไปลงทุนของธุรกิจขนาดใหญ่ที่มีศักยภาพในการออกไปลงทุน ทั้งนี้ เน้นในกลุ่มที่มีมูลค่าเพิ่มสูง และเป็นโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น โครงการด้าน Infrastructure services หลังจากประเทศแหล่งลงทุนมีโครงสร้างพื้นฐานที่มีความพร้อม จะสามารถส่งเสริมการออกไปลงทุนของกลุ่ม SMEs ได้ ซึ่งการออกไปลงทุนในประเทศที่เป็นแหล่งลงทุนสะท้อนถึง Clustering effect ของการกระจุกตัวของการลงทุนซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีนัยสำคัญต่อการตัดสินใจออกไปลงทุน

นอกจากนี้ ธุรกิจไทยมีแนวโน้มการออกไปลงทุนในประเทศพัฒนาแล้วเพิ่มมากขึ้นในปัจจุบัน รัฐจึงควรพิจารณาแนวทางการสนับสนุนที่เฉพาะสำหรับการออกไปลงทุนในประเทศกลุ่มดังกล่าว อาทิเช่น ตัวอย่างธุรกิจที่ประสบความสำเร็จในการออกไปลงทุน การให้ความช่วยเหลือในการจัดตั้งธุรกิจในประเทศพัฒนาแล้ว

- การสนับสนุนจากภาครัฐทั้งในส่วนของการเปิดเสรี การอำนวยความสะดวกในการออกไปลงทุน และการคุ้มครองนักลงทุน

ในการสนับสนุนจากภาครัฐนั้นเริ่มต้นจากการเปิดเสรี ซึ่งในปัจจุบันประเทศไทยมีการกระจายของการออกไปลงทุนในประเทศๆ และในภาคบริการเพิ่มขึ้น รัฐควรพิจารณาส่งเสริมการเปิดเสรีทางการค้าและการลงทุนกับประเทศที่เป็นโอกาสทางการลงทุนใหม่ๆ ที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว เพื่อเป็นแนวทางในการเรียนรู้เทคโนโลยี (Technology catch-up) เพื่อพัฒนาการผลิตของไทยต่อไป

สำหรับการสนับสนุนการออกไปลงทุนนั้น ควรดำเนินการในลักษณะที่ครบวงจร กล่าวคือ เริ่มตั้งแต่การคิดค้นพัฒนาไปจนถึงการออกไปลงทุน โดยควรมีการสนับสนุนใน 4 ส่วนดังนี้

5. การสร้างเสริมศักยภาพของธุรกิจ โดยเน้นที่การคิดค้น พัฒนา และสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์และบริการ

6. การประเมินโอกาสของธุรกิจในการออกไปลงทุนในต่างประเทศ โดยประเมินลักษณะตลาด และการเข้าสู่ตลาดต่างประเทศ โดยส่วนดังกล่าวมีความสำคัญในการเตรียมความพร้อมของธุรกิจไทยในการออกไปลงทุน รัฐควรสนับสนุนเพื่อช่วยลดต้นทุนในการดำเนินการดังกล่าวของธุรกิจ

7. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้แก่บุคลากรในการออกไปทำงานในต่างประเทศ ทั้งในส่วนของการบริการและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในต่างประเทศ

8. การให้ความช่วยเหลือทางการเงิน เพื่อให้ธุรกิจมีความสามารถทำธุรกรรมระหว่างประเทศและทำได้สะดวกขึ้น โดยมีการดูแลด้านอัตราแลกเปลี่ยนและการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศ การประกันความเสี่ยงในด้านต่างๆ เช่น อัตราแลกเปลี่ยน ความเสี่ยงทางการเมือง เป็นต้น ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนการทำธุรกรรมทางการเงิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีของ SMEs ซึ่งมีบทบาทมากขึ้นในการออกไปลงทุนในต่างประเทศ

นอกจากนี้ ควรมีมาตรการการคุ้มครองนักลงทุนไทยที่ไปลงทุนในต่างประเทศ และมีระบบและกลไกในการดำเนินการหากกรณีพิพาทเกิดขึ้นในต่างประเทศด้วย เนื่องจากจะช่วยสร้างความมั่นใจให้นักลงทุนไทย

- การสนับสนุนการลงทุนในต่างประเทศในรายการการผลิต

4. ภาคการผลิตขั้นปฐมภูมิ

การออกไปลงทุนในภาคการผลิตขั้นปฐมภูมินั้นธุรกิจมีเป้าหมายในการแสวงหาตลาด และการส่งเสริมจากประเทศเจ้าบ้านนั้น นอกจากนี้ประเทศที่มีการส่งออกสินค้าเทคโนโลยีที่ต่ำกว่า มีศักยภาพในการดึงดูดเงินลงทุนดังกล่าวจากไทย อย่างไรก็ตามการออกไปลงทุนในภาคการผลิตขั้นปฐมภูมิของไทยในปัจจุบันมีสัดส่วนที่น้อยและมีแนวโน้มที่ลดลง ดังนั้น แนวทางของการสนับสนุนของภาครัฐคือ อำนวยความสะดวกการออกไปลงทุนของผู้ประกอบการในภาคการผลิตดังกล่าวที่มีอยู่

5. ภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิ

การแสวงหาตลาดและความมีประสิทธิภาพในการผลิตเป็นปัจจัยหลักที่มีผลต่อการออกไปลงทุนของภาคการผลิตขั้นทุติยภูมิ และไทยมีแนวโน้มการออกไปลงทุนที่สูงขึ้นในประเทศพัฒนาแล้วและยังคงสูงในกรณีประเทศกำลังพัฒนา อย่างไรก็ตามการเติบโตของตลาดเกิดใหม่และการเปลี่ยนแปลงใน

ประเทศที่เป็นแหล่งปัจจัยการผลิตที่สำคัญ เช่น ประเทศที่มีค่าแรงในระดับต่ำเริ่มมีค่าแรงที่สูงขึ้น ทำให้ควรพิจารณาถึงประเทศกำลังพัฒนาอื่นๆ ที่มีโอกาสทางธุรกิจในการเป็นแหล่งลงทุนเป้าหมายในอนาคต นอกจากนี้ นโยบายการส่งเสริมควรมีการพิจารณาเพื่อรองรับการย้ายฐานหรือการเปลี่ยนแปลงของ Global/Regional Value Chain ว่ามีทิศทางในการเปลี่ยนแปลงอย่างไร เพื่อเตรียมส่งเสริมการลงทุนในส่วนดังกล่าว

6. ภาคบริการ

เนื่องจากมีแนวโน้มการออกไปลงทุนในภาคบริการเพิ่มมากขึ้น และภาคบริการมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศเพิ่มมากขึ้นในปัจจุบัน เช่น การลงทุนใน Infrastructure services (เช่น โลจิสติกส์) และ Business services (เช่น กฎหมาย บัญชี วิชาชีพต่างๆ) ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการสร้างและพัฒนาธุรกิจ รวมถึงเป็น intermediate input ในภาคการผลิตและภาคบริการอื่นๆ ประกอบกับภาคบริการมีรูปแบบการดำเนินธุรกิจที่หลากหลายและความซับซ้อนกว่าในกรณีของภาคการผลิตอื่นๆ โดยมีความเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมในการทำธุรกิจและกฎหมายในหลายด้าน จึงควรดำเนินการดังนี้

- การศึกษาเพื่อพิจารณาปัจจัยกำหนดการลงทุนในภาคบริการในรายละเอียด โดยจำแนกตามแต่ละธุรกิจบริการ โดยเริ่มจาก Infrastructure services และ Business services
- การพิจารณาประเทศกลุ่มเป้าหมายที่มีส่วนช่วยใน Technology catch-up และการแสวงหาสินทรัพย์เชิงกลยุทธ์ เช่น Brand name ซึ่งมีความสำคัญมากขึ้นในอนาคต

รายการอ้างอิง

- กัญญาณี ปุสเดโว, 2558. เปิดแผนรุกส่งเสริมการลงทุนไทยในต่างประเทศปี 2558, วารสารส่งเสริมการลงทุน. http://toi.boei.go.th/?mod=talk_detail&id=45
- กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, 2558 www.thaifta.com.
- กฤษฎี เดชารักษ์, พรนภา ลีลาพรชัย และมานพ อุดมเกิดมงคล. (2552). Thailand's Investment in the Post-Crisis Era: Issues and Challenges. Bank of Thailand Discussion Paper.
- นันทพร พงศ์พัฒนานนท์ และชิตชนก อันโนนจารย์ (2012). การลงทุนทางตรงในต่างประเทศของไทย: อุปสรรคที่รอการแก้ไข. Focused and Quick (FAQ) Issue 71, July 2 2012, ธนาคารแห่งประเทศไทย.
- นริช อนุากุล และปฐนทริก จงประสพลาภ (2011). การส่งเสริมการลงทุนในต่างประเทศ: ประสบการณ์จากมาเลเซียและไต้หวัน. Focused and Quick (FAQ) Issue 42. ฝ่ายวิจัยเศรษฐกิจ ธนาคารแห่งประเทศไทย
- เสาวณี จันทะพงษ์ และสุภัทร ธนบดีภัทร. (2012). การลงทุนของไทยในประเทศเพื่อนบ้าน: ก้าวสำคัญของการเข้าสู่เศรษฐกิจ AEC. Focused and Quick (FAQ) Issue 70, June 18 2012, ธนาคารแห่งประเทศไทย.
- Ariff, M. and G.P. Lopez, (2007). Outward Foreign Direct Investment: The Malaysian Experience. Paper presented at International Workshop on Intra-Asian FDI Flows: Magnitude, Trends, Prospects and Policy Implications April 25 – 26, 2007, Casurina Hall, India Habitat Centre, Lodhi Road New Delhi, India.
- ASEAN Secretariat (2013). ASEAN Investment Report 2012: The Changing FDI Landscape. Jakarta.
- ASEAN Secretariat (2014). ASEAN Investment Report 2013-2014: FDI Development and Regional Value Chains. Jakarta.
- ASEAN Secretariat (2015). ASEAN Investment Report 2015: Infrastructure Investment and Connectivity. Jakarta.
- Banga, Rashmi (2003). Impact of government policies and investment agreements on FDI inflows, *Working Paper No. 116*, Indian Council for Research in International Economic Relations, New Delhi, India.
- Bank Negara Malaysia. (2004). Annual Report . Bank Negara Malaysia.

- Bhasin, N., & Jain, V. (2013). Home Country Determinants of Outward FDI: A Study of Select Asian Economies, *SSRN Electronic Journal*. Available at: <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2206739>
- Buckley, P. J., Clegg, L. J., Cross, A. R., Liu, X., Voss, H., & Zheng, P. (2007). The determinants of Chinese outward foreign direct investment. *Journal of International Business Studies*, 38(4), 499–518. <http://doi.org/10.1057/palgrave.jibs.8400277>.
- Campos, N. F. & Kinoshita, Y. (2003). Why does FDI go where it goes? New Evidence from the Transition Economies, *IMF Working Paper*, WP/03/228.
- Casi, L., & Resmini, L., (2010). Evidence on the determinants of foreign direct investment: the case of EU regions, *Eastern Journal of European Studies*, 1 (2), pp.93 – 118.
- Clegg, Jeremy, Chengqi Wang, and Wen Chung Hsu. (2010). *The Effects of Taiwan's Outward FDI on Home Country R&D Activities: The Roles of Location and Industry Characteristics*. Chinese Economic Association (UK/Europe) Conference. Oxford: The Chinese Economic Association (UK).
- Crozet, M., Mayer, T., & Mucchielli, J.L. (2004). How do firms agglomerate? A study of FDI in France, *Regional Science and Urban Economics*, 34, pp. 27-54.
- Der-cherng Lo. (2008). *Taxation Systems on Taiwan Outward Investment in China*. Department of Public Finance, National Chengchi University.
- Doytch, N. (2015). Sectoral FDI Cycles in South and East Asia. *Journal of Asian Economics*, 36 (2015), pp. 24-33.
- Dunning, J. H. (2000). The eclectic paradigm as an envelope for economic and business theories of MNE activity. *International Business Review*, 9, pp. 163-190. [http://doi.org/10.1016/S0969-5931\(99\)00035-9](http://doi.org/10.1016/S0969-5931(99)00035-9).
- Ellingsen, G., W. Likumahuwa and P. Nunnenkamp (2006). Outward FDI by Singapore: A Different Animal. *Transnational Corporations*, 15(2), pp.1-40.
- Ernst & Young. (2012). *Beyond Asia: Strategies to Support the Quest for Growing/ Thailand Highlights*.
- Fakhreddin, F., Nezakati, H., & Vaighan, B. M. (2011), The Determinants of FDI Inflow in Manufacturing Sector of Malaysia, *Journal of International Business and Entrepreneurship Development*, 5 (4), pp. 299 – 314.

- Goh, S. K. and K. N. Wong (2011). Malaysia's Outward FDI: The Effects of Market Size and Government Policy, *Journal of Policy Modelling*, 33, pp. 497-510.
- Hou, Jack W. (2002). *China's FDI Policy and Taiwanese Direct Investment (TDI) in China*. CA: Department of Economics, California State University.
- Kim, J. M & Rhe, D. K. (2009). Trends and Determinants of South Korean Outward Foreign Direct Investment. *The Copenhagen Journal of Asian Studies*, 27(1), pp. 126-154.
- Meltzer, Joshua. (2013). *Taiwan's Economic Opportunities and Challenges and the Importance of the Trans-Pacific Partnership*. Central for Northeast Asian Policy Studies Working Paper.
- Mohamed Ariff, and Gregorio Pio Lopez. (2011). Outward Foreign Direct Investment: The Malaysian Experience. Paper of Malaysian Institute of Economic Research.
- Narula, R. & Dunning, J. H. (2000). Industrial Development, Globalization and Multinational Enterprises: New Realities for Developing Countries, *Oxford Development Studies*, 38(3), pp. 263-287.
- Pavida and Alvaro (2015). "Implications of Outward Foreign Direct Investment Policy", การออกไปลงทุนในต่างประเทศของไทย: การวิเคราะห์แนวโน้ม ปัจจัยกำหนดการออกไปลงทุนและผลกระทบที่เกิดขึ้น
- Perović, L. M., & Goleš, S. (2013). The Determinants of Sectoral Inward FDI Performance Index in OECD Countries, *International Journal for Economics and Finance Studies*, 5 (2), pp. 35 – 44.
- Ragayah, M. Z. (1999). Malaysia Reverse Investment: Trends and Strategies. *Asia Pacific Journal of Management*, pp. 469-496.
- Thomsen, S., M. Otsuka and B. Lee (2011). The Evolving Role of Southeast Asia in Global FDI Flows. *Asean Visions* 40, Center for Asian Studies, IFRI.
- Thurbon, E. and L. Weiss (2006). Investing in Openness: The Evolution of FDI Strategy in South Korea and Taiwan. *New Political Economy*, 11(1), pp. 1-22.
- UNCTAD (2006). *World Investment Report 2006 - FDI from Developing and Transition Economies: Implications for Development*. United Nations: New York & Geneva.
- UNCTAD (2007). *World Investment Report 2007 – Transnational Corporations, Extractive Industries and Development*. United Nations: New York & Geneva.

<http://unctad.org/en/Pages/DIAE/FDI%20Statistics/FDI-Statistics-Bilateral.aspx>

UNCTAD (2015a). UNCTAD Stat (online)

<http://unctadstat.unctad.org/wds/ReportFolders/reportFolders.aspx>

UNCTAD (2015b). “ASEAN Infrastructure Investment and Economic Connectivity”. (Research Notes), DIAE, UNCTAD, Geneva.

Walsh, J. P., & Yu, J. (2010). Determinants of Foreign Direct Investment: A Sectoral and Institutional Approach, *IMF Working Paper*, WP/10/187.

Watanabe, Richard N. (1997). *Foreign Exchange and Capital Movement Controls in Taiwan*. UCLA Pacific Basin Law Journal.

Wee, K. H. (2007). Outward Foreign Direct Investment by Enterprises from Thailand, *Transnational Corporations*, 16(1), pp. 89-116.

Woodward, D., & Rolfe, R.J. (1993). The Location of Export Oriented Foreign direct investment in the Caribbean Basin, *Journal of International Business Studies*, 24 (1), pp. 121-44.